

Tilinpäätös 2024

 KIRKKONUMMI
KYRKSLÄTT

31.03.2025 Kunnanhallitus

Sisällysluettelo

Toimintakertomus.....	1
Kunnanjohtajan katsaus vuoteen 2024	2
Kunnan hallinto ja organisaatio.....	3
Kuntien yleinen taloudellinen kehitys	4
Toimintaympäristö	5
Väestökasvu	5
Työllisyyden kehitys.....	6
Talouden kehitys	7
Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	8
Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	9
Kunnan tase ja sen tunnusluvut	10
Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	15
Muut ei taloudelliset asiat	16
Kunnan henkilöstö.....	20
Kirkkonummen ilmastobudjetti.....	21
Kunnan riskienhallinnan seuranta	29
Konserni	33
Konsernin tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	35
Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	36
Konsernin tase ja sen tunnusluvut.....	39
Konserniyhteisöille asetettavat tavoitteet	40
Konserniyhtiöiden riskienhallinta.....	41
Käyttötalousosa	42
Tuloslaskelman toteutuminen	43
Yhteiset palvelut	48
Sivistyksen toimiala	59
Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta.....	62
Suomenkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta.....	76
Ruotsinkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta	81
Yhdyskuntatekniikan toimiala.....	89
Yhdyskuntatekniikan lautakunta.....	90
Rakennus- ja ympäristölautakunta	105
Toimitilapalvelujen lautakunta	117
Tulos- ja rahoituslaskelmaosa	128
Tuloslaskelma	129
Rahoituslaskelma.....	131
Investointiosa	132
Investointiosan yhteenveto.....	133
Tilinpäätöslaskelmat.....	150

Kunnan tuloslaskelma	151
Kunnan rahoituslaskelma	153
Kunnan tase	155
Konsernin tuloslaskelma.....	156
Konsernin rahoituslaskelma.....	157
Konsernin tase	158
Liitetiedot	159
Eriytetyt tuloslaskelmat - Vuokrauspalvelut.....	178
Eriytetyt tuloslaskelmat - Ruokapalvelut	179
Kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan allekirjoitukset	181
Tilinpäätösmerkintä	182
Liitteet.....	183
Kirkkonummen Vesi	184
Kirkkonummen veden toimintakertomus ja talousarvion toteutuminen	185
Kirkkonummen Veden tulos- ja rahoituslaskelmat.....	194
Kirkkonummen Veden investointien toteuma.....	196
Kirkkonummen veden tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot.....	198

Toimintakertomus

Kunnanjohtajan katsaus vuoteen 2024

Meillä on takana tavoitteellinen ja monella tavalla uutta luova vuosi 2024. Kirkkonummen kunta uudisti kuntastrategiansa ja valtuusto hyväksyi uuden kuntastrategian maaliskuussa 2024. Strategiaprosessi on jatkunut usean eri strategiaa tukevan ohjelman ja suunnitelman päivittämisenä. Syksyllä hyväksyimme mm. kuntamme kaavoitusohjelman ja palveluverkkosuunnitelman. Kuntamme kasva ja kehittyi tavoitteellisesti.

Vuoden 2024 aikana uudistimme kuntalaisia osallistavassa prosessissa kuntabrändimme. Viestinnässä olemme lisänneet erityisesti vuorovaikutteisuutta. Vuoden lopussa käynnistimme Kestävän kasvun ohjelman, jossa luodaan polku kunnan kestävään talouden johtamiseen. Kehitimme vuoden 2024 aikana talousarvioprosessia ja talouden raportointia.

Vuoden 2024 tilinpäätöksestä tuli positiivinen. Kunnan tulos oli n. 11,5 milj. euroa, mikä on 5,7 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempi. Talousarvion laadintaan 2024 liittyi paljon epävarmuuksia, esimerkiksi työllisyyden ja verotulokertymien osalta. Kuntiin kohdistuneet rakenteelliset uudistukset tekivät verotulojen kehityksen vertailun vaikeaksi, sillä viime vuosina verotuloissa ja valtionosuuksissa on ollut muutoksia. Arvioimme alkusyksystä 2024 verotulojen jäävän enemmän ennusteesta, mutta ne kehittyivätkin loppuvuodesta suotuisammin. Kunnallisveroa kertyi 85,4 milj. euroa eli 0,09 milj. euroa alkuperäistä talousarviota enemmän. Kiinteistöveroa kasvatti kiinteistöverouudistus, jossa maapohjan kiinteistöveron alaraja nousi vuoden 2024 alusta. Kiinteistöveroja tilitettiin 15,1 milj. euroa ja ne kasvoivat 1,7 milj. euroa (12,7 %:ia) edellisvuodesta. Yhteisöveroa kertyi 5,7 milj. euroa eli 0,9 milj. euroa talousarviossa ennakoitua vähemmän. Valtionosuuksia tilitettiin Kirkkonummelle 36,6 milj. euroa. Ulkoisia toimintatuottoja kertyi n. 28,9 milj. euroa, joka ylittää alkuperäisen talousarvion 3,9 milj. euroa. Kunta sai maanmyyntituottoja 1,0 milj. euroa ja maankäyttösopimuskorvauksia 3,9 milj. euroa.

Talouden kannalta keskeisiä tapahtumia vuonna 2024 ovat olleet mm. kunta-alan palkankorotukset, isojen talonrakennushankkeiden eteneminen kuten Wigge, Gesterbyn koulukeskus, Yhteiskampus, Nissniku-talo Masalassa sekä isot infrainvestoinnit. Kunnan nettoinvestoinnit olivat yhteensä 49,5 milj. euroa ja ne kasvoivat edellisvuodesta. Uudisrakentamisen määräraha oli 9,3 milj. euroa ja toteuma 9,1 milj. euroa. Korjausrakentaminen mukaan laskien yhteensä 12,3 milj. euroa ja toteuma 11,5 milj. euroa. Infrarakentamisen määrärahat olivat yhteensä 45,2 milj. euroa ja toteuma 37,2 milj. euroa. Investoinnit toteutuivat lähes suunnitelmien mukaisesti. Kunnan lainasalkusta (147,1 milj. euroa) oli kiinteäkorkoista lainaa 93,2 prosenttia ja lainasalkun keskikorko 0,38 prosenttia.

Kirkkonummen kasvu on ollut hyvää ja vuonna 2024 väestönmäärämme kasvoi 506 asukkaalla. Vuoden lopussa väkiluku oli 41 660. Väestömäärän kasvu oli 1,2 prosenttia. Kirkkonummen väestöstä yli 5 500 henkilöä on vieraskielisiä ja heidän osuutensa väestöstä on 13,3 prosenttia. Vieraskielisten osuus väestöstä kasvaa vuosittain. Työttömien osuus työvoimasta oli Kirkkonummella joulukuun lopussa 9,7 prosenttia, kun vuonna 2023 se oli 8,4 %.

Kunnan henkilöstömäärä oli vuoden 2024 lopussa noin 1689, josta n. 81 prosenttia työskentelee Sivistyksen toimialalla. Henkilöstökustannukset nousivat noin 5,3 prosenttia.

Positiivisena näemme, että kuntamme tavoitteet kohti hiilineutraaliutta edistyvät.

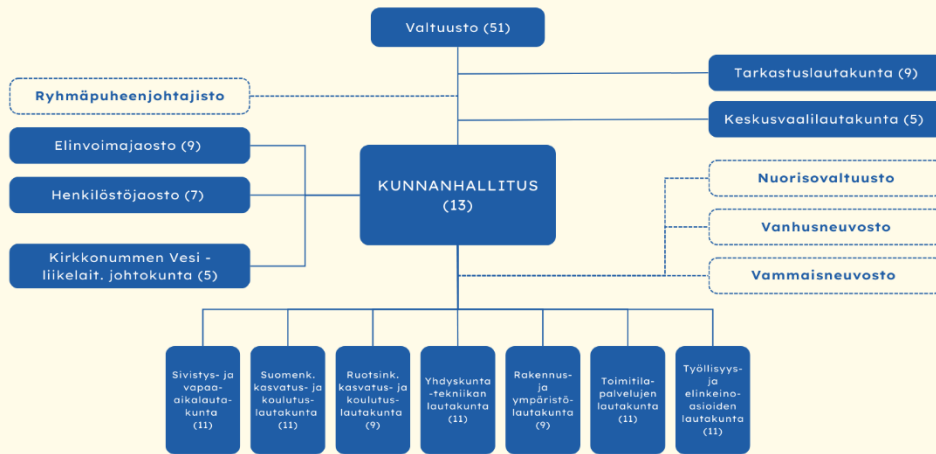
Helsingin seudun liikenteen (HSL) kustannukset ovat viime vuosina nousseet voimakkaasti Kirkkonummen kunnan osalta. Kirkkonummen kuntaosuus on HSL:n 2024 tilinpäätöksessä on noin 8,2 milj. euroa, joka oli 1,5 milj. euroa HSL:n talousarviota suurempi. Alijäämää ei laskuteta vaan se vaikuttaa tulevien vuosien kuntaosuuksiin.

Lämmin kiitos kaikille kunnan päättäjille, työntekijöillemme sekä yhteistyökumppaneille! Olemme #yhdessä #tillsammans onnistuneet ja luoneet hyvää tulevaisuutta Kirkkonummelle.

Virpi Sailas,
kunnanjohtaja

Kunnan hallinto ja organisaatio

Kirkkonummen kunnan toimielinrakenne

Kunnan operatiivinen organisaatio

Kuntien yleinen taloudellinen kehitys

Suomen Kuntaliitto on arvioinut kuntatalouden tilaa tilinpäätösanalyysissään vuodelta 2024. Kuntatalouden tila heikkeni vuonna 2024, mutta vähemmän kuin pelättiin. Näyttääkin siltä, että kunnat ovat onnistuneet sopeutustoimissaan.

Kuntien tilinpäätökset olivat vahvempia kuin mitä vuosi sitten talousarvioiden perusteella ennakoitiin. Menokasvu oli vuonna 2024 odotettua maltillisempaa. Toimintakate eli kunnan nettotoimintakulut kasvoivat 1,8 prosenttia ja peräti 130 kunnassa ne pienentyivät vuoteen 2023 verrattuna. Kuntatalouden rahavirta jäi positiivisesta tuloksesta huolimatta alijäämäiseksi: toiminnan ja investointien rahaviralla mitattuna kuntatalous oli -470 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Kuntien investoinnit pysyivät korkealla tasolla ollen 4,8 miljardia euroa vuonna 2024. Rahavirta oli negatiivinen, koska käyttötulot eivät riittäneet kaikkien investointien rahoittamiseen. Kunnat velkaantuivat lisää 720 miljoonalla eurolla. Lainakanta kääntyi väli vuosien jälkeen kasvuun.

Kuntaliiton arvioiden mukaan talouden tilan heikkenemistä selittää verotulojen aleneminen 500 miljoonalla eurolla muun muassa sote-uudistukseen liittyneiden verohäntien poistumisen takia. Kuntien tuloihin ja menoihin välittyivät myös heikko suhdannekehitys, valtionosuuksien pieneneminen 250 miljoonalla eurolla sekä kasvaneet korkokustannukset.

Kuluja laski myös kuntien työttömyysvakuutusmaksujen aleneminen. Lisäksi kuntien menot työttömyysturvan rahoittamiseen pienenevät vielä, vaikka pitkäaikaistyöttömyys nousi vuoden lopussa jo kovaa vauhtia.

Kuntien yhteenlaskettu tulos oli 1 100 miljoonaa euroa vuonna 2024. Tulos oli positiivinen 203 kunnassa ja negatiivinen 80 kunnassa. Kertaluonteiset myynnit paransivat tilikauden tulosta selvästi. Energiayhtiöiden osuuksien myynti Mikkeliissä, vesilaitoksen yhtiöittäminen Tampereella sekä Helsingin ja Espoon positiiviset tulokset kattoivat koko maan tuloksesta yli 70 prosenttia. Ilman näitä kaupunkeja kuntien tulos jäisi 300 miljoonaan euroon.

Heikoimman tuloksen kuntajoukkoon sijoittuu useita isoja ja keskisuuria kaupunkeja. Euromääräisesti heikoimmat tulokset tehtiin Vantaalla, Haminassa ja Lahdessa. Asukaskohtaisissa tarkasteluissa heikoimpaan ääripäähän nousee sen sijaan pienempiä kuntia.

Mittavat investointipaineet sekä kustannuskehityksen hallinta haastavat tulevinakin vuosina kuntatalouden näkymiä. Rakenteellisesta alijäämästä on vaikea päästä eroon.

Kuntien talous on entistä riippuvaisempi myös yleisestä talous-, työllisyys- ja verotulokehityksestä. Myös kuntakonsernien talouden merkitys korostuu, joiden vaikutuksesta saadaan tietoja vasta myöhemmin keväällä.

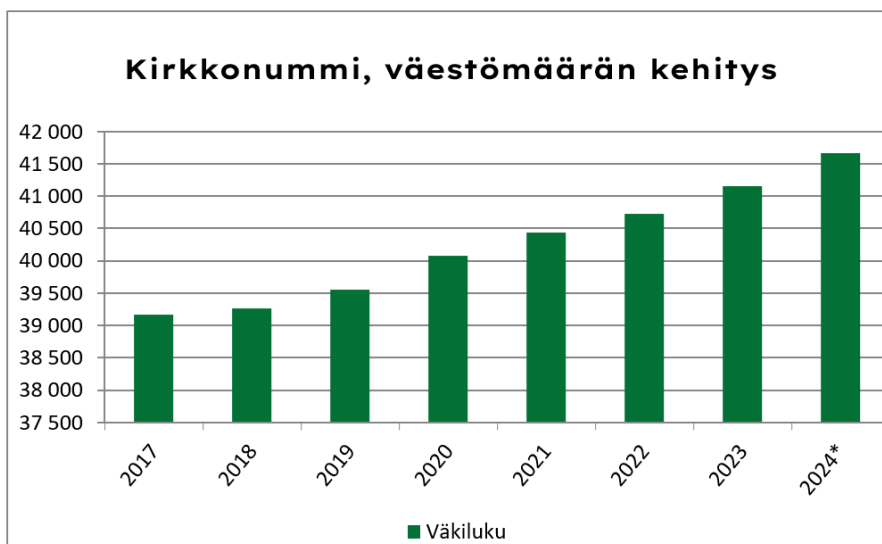
Toimintaympäristö

Väestökasvu

Kunnan väkiluku kasvoi vuoden aikana ennakkotiedon mukaan 506 henkilöllä (1,2 %). Vuonna 2023 vastaava kasvu oli 432 henkilöä (1,1 %) eli väestönlisäys nousi edellisvuodesta. Vuosien 2024–2030 väestönlisäys Kirkkonummella on noin 410 henkilöä eli 1,1 % vuosittain. Tilastokeskuksen vuonna 2024 laaditun väestöennusteen mukaan vuonna 2030 Kirkkonummella olisi 44 120 asukasta. Kuntien välinen nettomuuttoliike oli Kirkkonummella positiivinen (129 henkeä) myös vuonna 2024. Erityisesti nettomaahanmuutto on kasvanut (302 henkeä) ja ennusteessa väestönlisäys tulee pitkälti vieraskielisten maahanmuuttajien kautta.

Väestökasvun rakenne 2017–2024

Kirkkonummi	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*
Elävänä syntyneet	369	344	296	328	386	357	339	365
Kuolleet	235	211	274	233	257	294	328	284
Syntyneiden enemmitys	134	133	22	95	129	63	11	81
Kuntien välinen tulomuutto	2 592	2 536	2 713	2 997	3 224	2 828	2 848	3 004
Kuntien välinen lähtömuutto	2 671	2 617	2 496	2 733	3 178	2 778	2 817	2 875
Kuntien välinen nettomuutto	-79	-81	217	264	46	50	31	129
Maahanmuutto	238	181	184	249	227	307	523	450
Maastamuutto	131	128	132	87	118	131	125	148
Nettomaahanmuutto	107	53	52	162	109	176	398	302
Väestönlisäys	137	92	291	521	359	289	432	506
Väkiluku	39 170	39 262	39 553	40 082	40 433	40 722	41 154	41 660
Väestönmuutos %	0,4 %	0,2 %	0,7 %	1,39 %	0,90 %	0,71 %	1,05 %	1,21 %
*Ennakkotiedot								

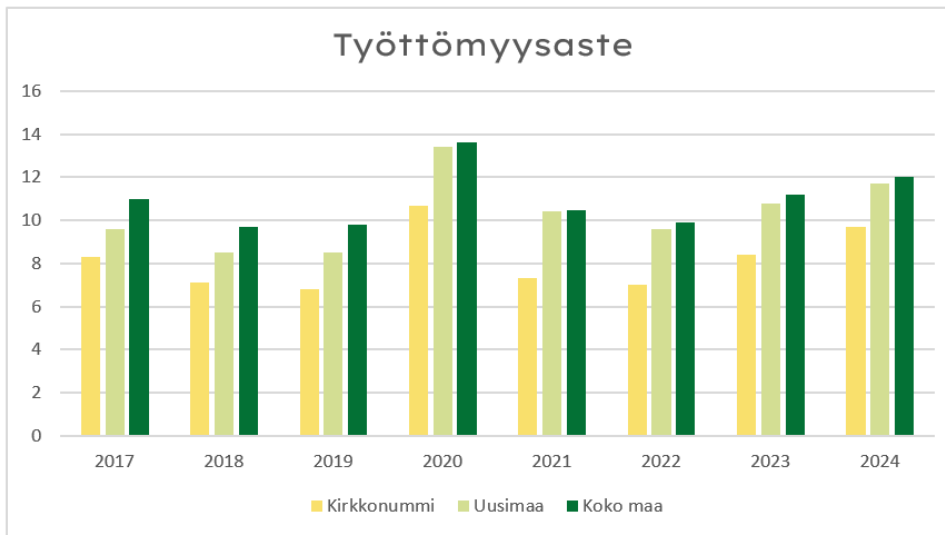
Työllisyyden kehitys

Työ- ja elinkeinohallinnon tilastotietojen mukaan vuonna 2024 kunnan työttömyysaste oli 9,7 %. Se oli alle Uudenmaan keskiarvon (11,7 %) ja koko maan keskiarvon (12,0 %).

Työttömyysaste nousi 1,3 prosenttiyksikköä vuoden 2023 vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Työttömien kokonaismäärä oli 2 053 ja heistä pitkäaikaistyöttömiä oli 758. Alle 25-vuotiaita oli työttömänä 209. Pitkäaikaistyöttömien ja alle 25 –vuotiaiden työttömien lukumäärä nousi vuoteen 2023 verrattuna.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Työttömät työnhakijat	1 625	1 407	1 340	2 124	1 460	1 431	1 746	2 053
Pitkäaikaistyöttömät	632	481	423	576	581	475	564	758
Alle 25-v. työttömät	159	160	143	251	149	139	165	209
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kirkkonummi	8,3	7,1	6,8	10,7	7,3	7,0	8,4	9,7
Uusimaa	9,6	8,5	8,5	13,4	10,4	9,6	10,8	11,7
Koko maa	11,0	9,7	9,8	13,6	10,5	9,9	11,2	12,0

Työttömyysaste 2017–2024

Talouden kehitys

Olellaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Hallintosääntöä uudistettiin huomioon ottaen mm. TE uudistus ja hallintosäännön rakenteen kehittäminen.

Valtionosuudet

Vuonna 2024 valtionosuuksia saatiin 36,6 milj. euroa ja ne vähenivät 1,1 milj. euroa vuoteen 2023 verrattuna. Talousarviossa 2024 valtionosuuksien tuloarvio oli 37,7 milj. euroa.

Verorahoituksen kehitys

Kirkkonummen verotulot laskivat 8,8 %, johtuen hyvinvointialueuudistuksen jälkeen vuonna 2023 tulleiden korkeamman kunnallisveroprosentin jälkitylysten poistussa sekä yhteisöverotuoton laskusta valtion ja kuntien välisen jako-osuuden muutoksesta sekä talouden taantumasta. Kunnallisveroprosenttia leikattiin hyvinvointiuudistuksessa 12,64 prosenttiyksiköllä, ollen 7,11 % vuonna 2023. Verotulokehitys on muutoin ollut kasvussa vuoden 2019 jälkeen. Tilinpäätöksessä 2022 verotulot olivat 223,2 milj. euroa, vuonna 2023 116,5 milj. euroa ja 106,2 milj. euroa vuonna 2024.

Vuonna 2024 kunnallisverotuloja kertyi 85,4 milj. euroa ja ne laskivat 10,9 % eli 10,4 milj. euroa. Yhteisöveron tuotto laski 21,1 % eli 1,5 milj. euroa vuoteen 2023 verrattuna. Kiinteistövero kertyi 15,1 milj. euroa, jossa kasvua oli 1,7 milj. euroa edelliseen vuoteen nähden. Kunnan verotulot alittivat talousarviossa arvioidun miljoonalla eurolla.

Talousarvion toteutuminen

Ulkoiset käyttötalousmenot alittivat alkuperäisen 3,6 milj. eurolla sekä muutetun talousarvion 3,8 milj. eurolla. Lisämäärärahaa myönnettiin 150 000 euroa. Henkilöstömenot kasvoivat 2,8 milj. euroa vuoteen 2023 verrattuna, mutta alittivat talousarvion 2,6 milj. euroa. Käyttötaloustulot ylittivät muutetun talousarvion 3,0 milj. euroa. Käyttöomaisuuden myyntivoittoa kertyi 0,9 milj. euroa eli noin 1,1 milj. euroa vähemmän kuin alkuperäisessä talousarviossa arvioitiin. Maankäytösopimuskorvauksia kertyi 3,9 milj. euroa ja noin 0,3 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa. Poistoja tehtiin 17,6 milj. euroa eli talousarvion mukaisesti. Poistojen simulointiin hankittiin ohjelmisto, joka paransi ennusteita. Poistot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna miljoonalla eurolla. Kirkkonummen lainakanta laski vuonna 2024 noin 14 miljoonalla eurolla, koska maksuvalmius oli edelleen hyvä vuoden lopun 2022 Hyvinvointikeskuksen myynnin ansiosta.

Toimintakate kasvoi 2,1 % vuoteen 2023 verrattuna. Vuoden 2024 ylijäämä on 11 523 906 euroa, jota kertyi 5,6 milj. euroa talousarviota enemmän.

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	33 802	30 391
Valmistus omaan käyttöön	8	0
Toimintakulut	-148 142	-142 268
Toimintakate	-114 331	-111 877
Verotulot	106 234	116 492
Valtionosuudet	36 565	37 708
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	853	336
Muut rahoitustuotot	579	500
Korkokulut	-750	-830
Muut rahoituskulut	-39	-51
Vuosikate	29 110	42 280
Poistot ja arvonalentumiset	-17 586	-18 612
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden tulos	11 524	23 669
Tilinpäätössiirrot	12	13
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	11 536	23 681

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot / Toimintakulut, %	22,8	21,4
Vuosikate / Poistot, %	166	227
Vuosikate, euroa / asukas	699	1 027
Asukasmäärä	41 660	41 160

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

Tunnusluvulla kuvataan maksurahoituksen osuutta toimintamenoista. Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista

100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Toimintatuotot	33 801 861	30 390 924
Toimintakulut	148 141 556	142 267 548
Valmistus omaan käyttöön	8 200	0
Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön	148 133 356	142 267 548
	22,8	21,4

Vuosikate prosenttia poistoista

Vuosikate osoittaa tulo- ja rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Mikäli vuosikate on vähintään vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo- ja rahoitus on riittävä. Oletusta voidaan pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Tulo- ja rahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Jos vuosikate on negatiivinen, kunnan tulo- ja rahoitus on heikko

100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate	29 109 692	42 280 385
Poistot ja arvonalentumiset	17 585 785	18 611 871
	166	227

Vuosikate, euroa / asukas

Vuosikate	29 109 692	42 280 385
	699	1 027

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	29 110	42 280
Satunnaiset erät, netto	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-901	-3 695
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-49 511	-26 451
Rahoitusosuudet investointimenoihin	32	34
Pysyvien vastaav.hyödykk.luovutustulot	923	3 430
Toiminnan ja investointien rahavirta	-20 348	15 599
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	636
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-24 045	-23 124
Lyhytaikaisten lainojen muutos	10 000	-22 000
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 094	-10 036
Rahoituksen rahavirta	-11 950	-54 523
Rahavarojen muutos	-32 298	-38 924
Rahavarat 31.12.	7 784	40 082
Rahavarat 1.1.	40 082	79 006
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran		
kertymä 5 vuodelta, 1000 €	40 454	31 376
Investointien tulorahoitus, %	58,8	160,1
Laskennallinen lainahoitokate	1,6	2,1
Lainanhoitokate	1,2	1,8
Kassan riittävyys, pv	12,8	75,9
Asukasmäärä	41 660	41 160

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavirtoja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Toiminnan ja investointien rahavirta

v.2020	-29 426 192	0	-29 426 192
v.2021	-15 453 881	-15 453 881	-44 880 073
v.2022	60 657 243	45 203 362	15 777 170
v.2023	15 598 629	60 801 991	31 375 799
v.2024	-20 347 646	40 454 345	

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä yhteensä (1 000 €)

40 454 31 376

Kunnan tase ja sen tunnusluvut

Kunta ja vesi, ulkoiset erät

VASTAAVAA	2024 1000 €	2023 1000 €	VASTATTAVAA	2024 1000 €	2023 1000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	289 574	257 707	OMA PÄÄOMA	111 885	100 355
Aineettomat hyödykkeet	491	706	Peruspääoma	54 876	54 876
Aineettomat hyödykkeet	27	60	Muut omat rahastot	547	553
Muut pitkävaikutteiset menot	464	645	Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)	44 927	21 246
			Tiilikauden ylijäämä (alijäämä)	11 536	23 681
Aineelliset hyödykkeet	272 442	240 470	POISTOERO JA VAPAAEHT.VARAUKSET	70	81
Maa- ja vesialueet	38 890	38 657	Poistoero	70	81
Rakennukset	129 963	126 061	PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	80 158	55 230	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 976	3 417
Koneet ja kalusto	272	1 342	Lahjoitusrahastojen pääomat	2 807	3 230
Muut aineelliset hyödykkeet	129	129	Muut toimeksiantojen pääomat	169	187
Ennakkomaksut ja keskenen. hankinnat	23 030	19 051	VIERAS PÄÄOMA	192 398	201 446
Sijoitukset	16 641	16 531	Pitkäaikainen	137 601	158 833
Osakkeet ja osuudet	16 098	15 988	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	116 229	139 231
Muut lainasaamiset	9	9	Saadut ennakot	2 224	1 690
Muut saamiset	534	534	Liittymismaksut ja muut velat	19 148	17 912
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	963	405	Lyhytaikainen	54 797	42 613
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	963	405	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	30 892	21 933
VAIHTUVAT VASTAAVAT	16 792	47 187	Ostovelat	9 742	7 115
Vaihto-omaisuus	0	0	Muut velat	1 439	1 441
Saamiset	9 008	7 105	Siirtovelat	12 725	12 123
Pitkäaikaiset saamiset	883	1 177	VASTATTAVAA	<u>307 329</u>	<u>305 299</u>
Muut saamiset	883	1 177	TASEEN TUNNUSLUVUT		
Lyhytaikaiset saamiset	8 125	5 928	Omavaraisuusaste, %	36,7	33,1
Myyntisaamiset	6 245	4 803	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	107,7	108,2
Muut saamiset	384	590	Kertynyt yli/-alijäämä, 1000 €	56 462	44 927
Siirtosaamiset	1 497	535	Kertynyt yli/-alijäämä, e/asukas	1 355	1 092
Rahoitusarvopaperit	2 194	24 194	Lainakanta 31.12., 1000 €	147 120	161 165
Osakkeet ja osuudet	194	194		157 139	193 385
Rahamarkkinainstrumentit	2 000	24 000	Lainat ja vuokravastuut 31.12.	075	869
Rahat ja pankkisaamiset	5 590	15 888	Lainat ja vuokravastuut 31.12., e/asukas	3 772	4 698
VASTAAVAA	<u>307 329</u>	<u>305 299</u>	Lainakanta 31.12., e/asukas	3 531	3 916
			Lainasaamiset, 1000 €	9	9
			Asukasmäärä	41 660	41 160

Kirkkonummen kunta

Tase ja sen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %	2024		2023	
% = 100 x (oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma - saadut ennakot)				
<i>Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee merkittävän suurta velkarasitetta.</i>				
oma pääoma	111 885 209		100 354 740	
poistoero ja vapaaeht. varaukset	69 627	111 954 836	81 407	100 436 147
koko pääoma	307 329 199		305 298 927	
saadut ennakot, pitkä+ lyhytaikaiset	2 224 089	305 105 110	1 689 694	303 609 233
		36,7		33,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, % = 100 x (vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot				
<i>Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.</i>				
vieras pääoma	192 398 044		201 445 504	
saadut ennakot, pitkäaikaiset	2 224 089		1 689 694	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	0	190 173 955	0	199 755 810
käyttötulot;				
* tilikauden toimintatuotot	33 801 861		30 390 924	
* verotulot	106 234 270		116 492 379	
* valtionosuudet	36 565 488	176 601 620	37 708 255	184 591 559
		107,7		108,2
Kertynyt yli-/alijäämä				
<i>Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina</i>				
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	44 926 637		21 245 606	
Tilikauden yli-/alijäämä	11 535 686	56 462 323	23 681 031	44 926 637
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	56 462 323	1 355	44 926 637	1 092
<i>Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän</i>				
Lainakanta 31.12. = Vieras pääoma -(saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)				
<i>Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa</i>				
vieras pääoma	192 398 044		201 445 504	
saadut ennakot, pitkäaikaiset	2 224 089		1 689 694	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	0		0	
ostovelat lyhytaikaiset	9 741 559		7 115 431	
siirtovelat lyhytaikaiset	12 725 091		12 122 708	
muut velat pitkäaikaiset	19 148 370		17 911 814	
muut velat lyhytaikaiset	1 438 595	147 120 341	1 440 990	161 164 867
Lainakanta = korollinen vieras pääoma; tarkistus				
lainat rah. ja vakuutuslaitoksilta (pit + lyh)	147 120 341		161 164 867	
lainat julkisyhteisöiltä (pitkäaik + lyhytaik)	0		0	
lainat muilta luotonantajilta	0	147 120 341	0	161 164 867
Lainakanta 31.12., €/asukas	147 120 341	3 531	161 164 867	3 916

Kirkkonummen kunta

Tase ja sen tunnusluvut

2024

2023

Lainat ja vuokravastuut 31.12. = Vieras pääoma - (saadut ennakot + ostovelat+ siirtovelat+ muut velat) +vuokravastuut

Vieras pääoma	192 398 044	201 445 504
saadut ennakot, pitkäaikaiset	2 224 089	1 689 694
saadut ennakot, lyhytaikaiset	0	0
ostovelat lyhytaikaiset	9 741 559	7 115 431
siirtovelat lyhytaikaiset	12 725 091	12 122 708
siirtovelat pitkäaikaiset	0	0
muut velat pitkäaikaiset	19 148 370	17 911 814
muut velat lyhytaikaiset	1 438 595	1 440 990
Vastuut liitetiedoista	10 018 734	32 221 001
	<u>157 139 075</u>	<u>193 385 869</u>

Lainat ja vuokravastuut, €/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

3 772

4 698

Lainasaamiset € = Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Sijoitukset, muut lainasaamiset

8 568

8 568

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Toimintatuotot ja –kulut

Ulkoiset toimintatuotot olivat 28,9 milj. euroa ja nousivat vuonna 2024 edellisvuoteen verrattuna 3,0 milj. euroa eli 11,4 %.

Ulkoiset toimintakulut olivat 148,1 milj. euroa ja nousivat 5,9 milj. eurolla eli 4,1 % vuodesta 2023.

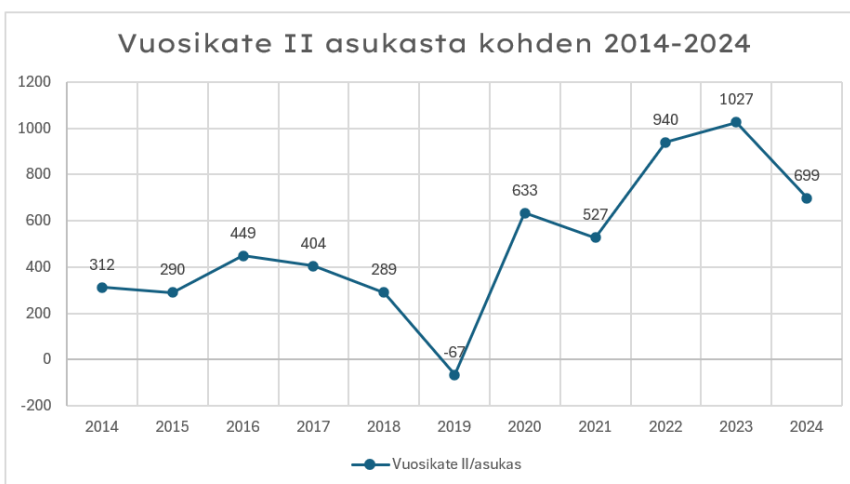
Verotulot ja valtionosuudet

Verotulot laskivat edellisvuodesta 10,3 milj. euroa eli 8,8 %. Vuonna 2024 kunnan tuloveroprosentti oli 7,1. Valtionosuuksia saatiin 36,6 milj. euroa. Se oli 1,1 milj. euroa edellisvuotta vähemmän.

Vuoden tulos

Tuloslaskelman toimintakate oli 119,2 milj. euroa ja nousi 2,9 milj. euroa (2,5 %).

Tilinpäätösvuoden 2024 vuosikate II oli asukasta kohden 699 euroa. Toimintavuoden tulos on ylijäämäinen 11,5 milj. euroa.

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirta kertoo, kuinka paljon varsinaisen toiminnan jälkeen on tarvittu ulkopuolista rahoitusta investointien toteuttamiseen. Vuonna 2024 toiminnan ja investointien rahavirta oli -20,3 milj. euroa. Vuonna 2024 toteutuneita investointeja ei ole saatu rahoitettua toimintatuloilla (investointien tulo-rahoitus 58,8 %).

Rahoituksen rahavirta kertoo lainakannan ja maksuvalmiuden muutokset. Uutta lyhytaikaista lainaa nostettiin 10 milj. euroa joulukuussa vuonna 2024 ja vanhoja lainoja on maksettu pois noin 24,0 milj. euroa.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. vuonna 2024 lainanhoitokate oli 1,6. Lainanhoitokate on hyvä, jos se on yli 1.

Rahavaroja oli 7,8 milj. euroa vuoden 2024 lopussa. Vuoden aikana rahat ja pankkisaamiset ovat vähentyneet noin 32,3 milj. euroa. Kassan riittävyys on ollut 13 päivää.

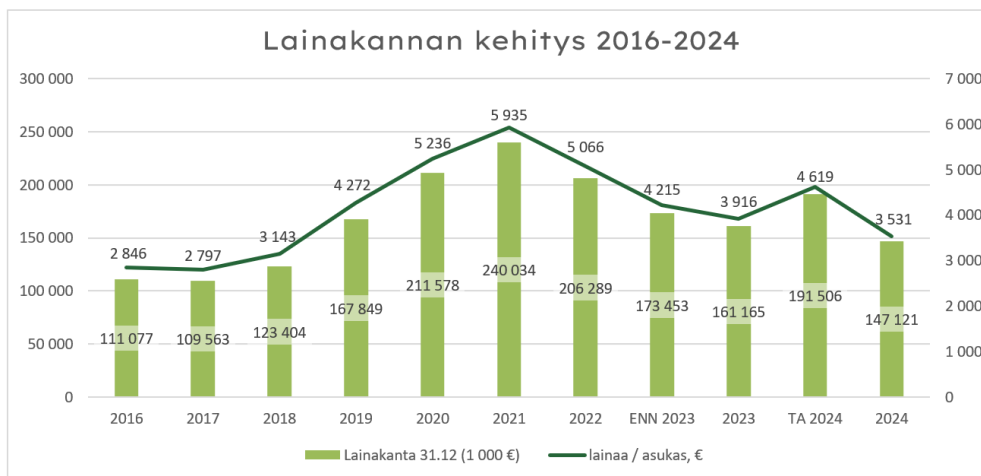
Tase ja sen tunnusluvut

Taseeseen kertynyt ylijäämä per 31.12.2024 on yhteensä 56,5 milj. euroa ja 1 355 euroa per asukas (edellisvuonna 1 091 euroa per asukas).

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kunnan kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä. Tunnusluku oli tilinpäätöspäivänä 36,7 % lisääntyen edellisvuodesta 3,6 prosenttiyksikköä. Mikäli arvo on alle 50 % se merkitsee merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun arvo oli tilinpäätöspäivänä 107,7 % eli lähes sama kuin tilinpäätöksessä 2023. Tunnusluku kertoo, kuinka suuri osuus tuotoista tarvittaisiin lainojen takaisinmaksuun ja tulisi olla yli 50 % ollakseen hyvällä tasolla.

Kunnan lainakanta kertoo vieraan pääoman määrän ja oli vuoden lopussa 147,1 milj. euroa ja 3 531 euroa asukasta kohden.

Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma on laadittu tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

Kirkkonummen kunta	Kunnan kokonaistulot ja -menot	
	2024	2023
TULOT		
Toiminta		
Toimintatuotot	33 801 861,42	30 390 924,44
Verotulot	106 234 270,09	116 492 379,46
Valtionosuudet	36 565 488,00	37 708 255,00
Korkotuotot	852 602,05	336 105,42
Muut rahoitustuotot	578 541,66	500 496,03
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	-901 490,51	-3 180 999,02
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	32 000,00	34 200,00
Pysyvien vast.hyöd.luovutustulot	922 707,66	3 430 120,04
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	636 116,22
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (nettomuutos +)	10 000 000,02	0,00
Oman pääoman lisäykset (netto)	0,00	0,00
Kokonaistulot yhteensä	188 085 980,39	186 347 597,59
MENOT		
Toiminta		
Toimintakulut	148 141 555,96	142 267 548,24
-Valmistus omaan käyttöön	-8 200,00	
Korkokulut	750 317,07	829 580,20
Muut rahoituskulut	39 398,45	50 646,60
Satunnaiset kulut		
Tulorahoituksen korjauserät		
Pakollisten varausten muutos		
- Pakollisten varausten lis (+), väh (-)	0,00	527 032,71
- Pysyvien vast.hyöd.luovutustappiot	0,00	-13 028,48
Investoinnit		
Investointimenot	49 510 554,97	26 451 072,81
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	24 044 526,12	23 123 624,88
Lyhytaikaisten lainojen vähennys (nettomuutos -)	0,00	22 000 000,00
Oman pääoman vähennykset (netto)	0,00	0
Kokonaismenot yhteensä	222 478 152,57	215 236 476,96
Täsmäytys		
Kokonaistulot - Kokonaismenot	-34 392 172,18	-28 888 879,37
Muut maksuvalmiuden muutokset - Rahavarojen muutos		
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 094 246,06	-10 035 568,99
Rahavarojen muutos	-32 297 926,12	-38 924 448,36
	<u>-34 392 172,18</u>	<u>-28 888 879,37</u>
	0,00	0,00

Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kunnanhallitus esittää tilikauden 11 523 906,46 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- tuloutetaan aikaisemmin tehdystä poistoerosta poistoerohankkeiden tilikauden suunnitelmapoistoja vastaava määrä, 11 779,96 euroa
- tilikauden ylijäämä, 11 535 686,42 euroa, siirretään taseen tilikauden yli-/alijäämätilille.

Vuoden 2024 ylijäämä on 11 535 686,42 euroa. Kertynyttä ylijäämää on nyt 56,5 milj. euroa. Muutettu talousarvio toteutui toimintatulojen osalta, joissa ylitystä 3,7 milj. euroa, ja toimintakulujen osalta, joissa alitusta 3,8 milj. euroa. Lisämäärärahaa myönnettiin 0,15 milj. euroa.

Keväällä 2025 tuodaan päätettäväksi vuoteen 2030 ulottuva kestävä kasvun ohjelma, jossa esitetään ja päätetään vaihtoehtoista talouden tasapainon säilyttämiseksi pidemmällä aikavälillä. Tarkastelussa ovat tulot, menot sekä investoinnit.

Muut ei taloudelliset asiat

Kirkkonummen kunnalla on käytössä kuntalain edellyttämä sidonnaisuusrekisteri, jossa on julkaistu tarkastuslautakunnan kokouksissa tarkastetut sidonnaisuusilmoitukset. Kirkkonummen kunnalla ei ole erillistä vastuullisuusraportointia. Korruption ja lahjonnan torjumisesta kunta huolehtii osana kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyjä.

Kirkkonummen kunta kuuluu Kohti hiilineutraalia kuntaa (HINKU) -verkostoon ja on sitoutunut 80 %:n päästövähennystavoitteeseen vuoteen 2030 mennessä. Kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelmassa (SECAP) määritellään ilmastomuutoksen hillitsemisen ja sopeutumisen keinot. Suunnitelmallisella ilmastotyöllä edistetään Hinku-verkostoon kuuluvan Kirkkonummen houkuttelevuutta.

Uudenmaan vesienhoidon toimenpideohjelmalla on toteutettu yksikön toimesta sekä ylikunnallisissa yhteistyöhankkeissa. Virtavesien kunnostushankkeita on tuettu ympäristönsuojeluavustuksilla.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kirkkonummen kunta on tulevaisuudessa kasvavissa taloushaasteissa korkean investointitason ja sitä myötä lainanoton lisätarpeen vuoksi, jota kohonnut korkotaso lisää. Kirkkonummen kunnan velkaantuminen pysähtyi hyvinvointikeskuksen myynnin myötä, mutta loppuvuonna 2024 uutta lainaa jouduttiin ottamaan. Koska tilinpäätös 2024 oli 11,5 milj. euroa ylijäämäinen kertynyttä ylijäämää on nyt 56,5 milj. euroa. Kuntaliiton vuoden 2025 alun uusi veroennuste laski vuoden 2025 verotuottoarviota huomattavasti, mutta vuoden 2024 henkilöstömenosäästöt vastaavasti vaikuttavat jatkossakin ja paikkaavat tulovähennystä. Talousarviossa 2025 tilikauden tulos on nämä muutosvaikutukset huomioon ottamisen jälkeen edelleen positiivinen, muttei kovin paljon. Kunta-alan palkkojen sopimusratkaisun sitominen vientialojen palkkaratkaisuun lisännee palkkakustannuksia, joka osaltaan leikkaa ylijäämää. Suunnitelmavuodet 2026–2027 on tehty 2 prosentin vuotuisen korotusmuutoksen mukaan. Palkkaratkaisun vaikutus tarkennetaan vuosien 2026–2028 taloussuunnitelmassa.

Taloussuunnitelmavuoden 2027 tulokseen ja siitä eteenpäin vaikuttaa valmisteilla oleva valtionosuusuudistus, jonka kuntakohtaista kustannusvaikutusta ei vielä ole tiedossa eikä poliittisesti käsitelty. Uudistuksen tavoitteena on päästä eroon kuntien negatiivisista valtionosuuksista, joka onnistuu hyvinvointiuudistuksessa määriteltyjen kustannusjakoperusteiden poistamisella. Kirkkonummi on saanut "voittoa" uudistuksessa, jonka poistuminen pahimmillaan tarkoittaisi 7,5 milj. euron valtionosuuden määrän leikkaamista kolmen siirtymävuoden päätyessä. Muiden uudistuksen erien, joiden osuus suhteessa edellä mainittuun on vähäinen, vaikutuksia valtionosuuteen ei vielä ole kuntakohtaisesti julkistettu. Vuonna 2024 vuosikate eli varsinainen omarahoituserä lisätynä käyttöomaisuuden myyntivoitoilla ja maankäyttösopimuskorvauksilla riitti kattamaan suunnitelman mukaiset poistot. Jatkossa investointitahti on aiempia vuosia mittavampi, jolloin poistot sekä rahoituskustannukset kasvavat. Riskinä on, ettei tulorahoitus riitä kattamaan nykypalvelutason mukaisia menoja. Hyvinvointialueuudistus toi kunnille ennakoitavamman menokehityksen, mutta työllisyyden hoidon siirtyminen kuntien vastuulle toi riskin talouden yleisen kehityksen ja työllisyyden heikentymisen myötä. Valtionosuudet eivät tällöin riitä kattamaan uusia kustannuksia. Työllisyyskehitys ja yritysten talousvaikeudet heikentävät myös kunnallis- ja yhteisöverokehitystä.

Kunnan investointitahti jatkuu lähivuodet korkealla tasolla. Suurten investointien ja tulorahoituksen epätasapainosta aiheutuvaa velkaantumista tulee lähivuosina tarkastella erityisen kriittisesti sekä kiinnittää huomiota investointien pitkäntähtäimen suunnitteluun. Lisäpainetta tulevana vuosina aiheutuu talouden tasapainottamisessa globaalit epävarmuustekijät ja korkotason kehitys lainarahoitustarpeen kasvaessa.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Riskit jaotellaan strategiaan ja taloudellisiin riskeihin, toiminnallisiin riskeihin sekä ulkoisiin riskeihin. Riskit liittyvät keskeisesti strategian toteuttamisen mahdollisuuksiin, jotka vaarantavat toiminnan edellytykset, ja vision toteutumisen ja etenkin ulkoisen toimintaympäristön muutoksiin.

Strategisten ja taloudellisten riskien arvioinnin yhteydessä organisaation on päätettävä, millaisia riskejä se on valmis ottamaan. Näiden riskien arviointiin sisältyy usein mahdollisuuksien tunnistaminen ja hyödyntäminen.

Talouden riskeillä tarkoitetaan lähinnä kuntakonsernin taloudenpitoon, maksuvalmiuteen, rahoitukseen ja sijoituksiin liittyviä valintoja ja riskitekijöitä. Näiden osalta kunnanvaltuusto on hyväksynyt 14.9.2020 § 308 erillisen rahoitus-, sijoitus- ja takaustoiminnan periaatteet. Tähän perustuen kunnanhallitukselle raportoidaan tilanteesta osavuositarkastuksen ja tilinpäätöksen yhteydessä. Strategian ja talouden riskeissä keskeisintä ovat valinnat ja päätöksenteko sekä näiden yhteydessä tehtävät analyysit näihin liittyvistä riskeistä ja mahdollisuuksista.

Taloudellisia, toteutuneita riskejä ovat tällä hetkellä työllisyyskehitys ja lainan korkokustannuksista johtuva asuntorakentamisen pysähtyminen. Tuleviin vuosiin vaikuttaa valtionosuusuudistuksen vaikutukset, suurten rakennushankkeiden kustannusten nousu sekä niiden rahoittamiseen tarvittavien lainojen korkokustannusten nousu. Kunnallisen palkkatarkistuksen sitominen vientialoihin lisäänee kustannuksia. Joukkoliikenteen (HSL) kustannuskehitys infrakustannusten (metro ja raidehankkeet) kasvu ja matkustajamäärän kehitys, joka vaikuttaa kunnan rahoitusosuuksiin. Länsiratahankkeen kustannusosuus hankkeen toteutuessa.

Ulkoiset riskit ovat organisaation ulkopuolelta nousevia tekijöitä, joiden syntymistä ei voida itse estää. Näitä ovat muun muassa talouteen tai sääntelyyn liittyvät muutokset sekä paikalliset tai globaalit kriisit ja katastrofit, jotka voivat muuttaa toimintaympäristöä hetkellisesti tai pysyvästi. Ulkoisen toimintaympäristön osalta suuri muutos on hyvinvointialuehallinnon tuleminen voimaan ja sen vaikutus kunnan talouden tasapainotilaan. Tähän on valmistauduttu kestävä kasvun ohjelman valmistelulla ja käynnistettävällä henkilöstön osaamiskartoituksella.

Toiminnalliset riskit ovat organisaation henkilöstöön, toimintaan ja laillisuuteen, prosesseihin sekä tietoihin ja tietojärjestelmiin kohdistuvia riskejä, joilla on pääosin haitallisia vaikutuksia. Tämä riskinäkökulma kattaa myös henkilöstön tai ympäristön turvallisuutta ja omaisuutta uhkaavat vahinkoriskit. Toiminnallisiin riskeihin kuuluu myös vaatimustenmukaisuuteen ja väärinkäyttöihin liittyviä riskejä, joiden toteutumista usein seuraa taloudellisten ja toiminnallisten vaikutusten lisäksi muun muassa henkilöstö- ja maineriskejä. Henkilöstöriskit toteutuessaan ulottuvat kaikkeen toimintaan ja vaikuttavat kunnan menestymiseen. Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen kuntaan jäi hyvinvoinnin edistämistehtäviä sekä maahanmuuton koordinoitavia, joihin vastattiin rekrytoinneilla. Riskinä on, että velvoitteita ei saada hoidettua yksittäisillä henkilöillä. TE-2024 työllistämispalvelu-uudistukseen vuoden 2025 alussa liittyy taloudellisia ja myös toiminnallisia riskejä toiminnan käynnistyessä.

Toiminnallisia riskejä ovat nyt ja jatkossa Ukrainan sodan vaikeuttama energian saanti ja ukrainalaisten tulomuuton kasvusta ja kotikuntaoikeuden saannista aiheutuvat palveluiden järjestämisvelvoitteet. Henkilöstön vaihtuvuus ja saatavuus erityisesti varhaiskasvatuksessa. Kaavahankkeiden ja infrahankkeiden toteutuminen suunnitellussa aikataulussa. Jos nämä viivästyvät, väestönkehitys ja verotulot jäävät alle tavoitteen ja palveluverkon tarvelaskelmat pettävät.

Vakuuttamisella voidaan pienentää vahinkoriskien taloudellisia vaikutuksia. Pääsääntöisesti kunnalla on ainoastaan lakisääteiset vakuutukset. Kiinteistöt ja arvokkain irtain omaisuus on erikseen vakuutettu siten, että kunta pystyy vahingot kattamaan. Kunnan vakuutusperiaatteissa huomioidaan riskien todennäköisyydet ja omavastuun suuruudet.

Sisäisen valvonnan tavoitteet kohdistetaan todennettuihin tai oletettuihin riskeihin. Sisäisiä prosesseja on kehitetty lisäämällä prosessikuvauksia. Tietoturvariskit ovat lisääntyneet ja niiden torjuntaan on panostettu. Sisäinen tarkastaja palkattiin vuonna 2024, joka selvittää osaltaan sisäisiä toiminnallisia riskikohteita.

Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kuntatasolla on tunnistettu ja on arvioitu kuntaan ja sen toimintaan liittyviä riskejä osana sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa. Riskeille on määritelty todennäköisyys ja toteutumisen vaikutus kunnan toimintaan.

Hallinnollisesti riskienhallinnan periaatteita uudistettiin ja niihin sisällytettiin sisäisen valvonnan ohjeet. Tämän pohjalta nostettiin esiin eri riskilajit, niiden hallintakeinot ja toimenpiteet, joilla pyritään tunnistamaan, arvioimaan, ennaltaehkäisemään ja pienentämään riskien todennäköisyyttä. Tämän pohjalta talousarvion osana on kunnan tärkeimmät strategiasta johdetut taloudelliset ja toiminnalliset riskikohteet jaoteltuina ulkoisiin ja sisäisiin riskeihin.

Riskienhallinnassa valmiussuunnittelun näkökulmasta on toimialojen eri yksiköiden osalta tehty riskikartoitus, riskien painoarvo ja todennäköisyys.

Kunnan omaisuus-, asiakas- ja henkilöstöriskkejä vastaan on suojauduttu vakuutuksilla, asiantuntija-apuna kilpailutettu meklari, joka hoitaa yhteydenpitoa kunnan ja vakuutusyhtiö Fennian välillä. Vakuutuslajien toteutetaan yhteistyössä valitun meklarin kanssa vuonna 2025, jossa vakuutuksen laajuus ja vakuutuslajien omavastuut päivitetään.

Valvontatoimenpiteinä on parannettu kunnan tietojärjestelmien suojausta 24/7, koska järjestelmiin kohdistuneet hyökkäykset ovat lisääntyneet huomattavasti.

Viestintää on tehostettu eri sähköisillä alustoilla panostamalla henkilöstömäärään ja uudistamalla kunnan brändi.

Kunnan talousseurantaa on kehitetty laajentamalla seurantaa ottamalla mukaan väestö- ja työllisyyskehitys, joka annetaan kunnanhallitukselle tiedoksi kuukausiraporteissa.

Kuntalain mukaan valtuuston tulee päättää konserniohjauksesta ja kunnan sekä kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Tytäryhtiöiden valvontaa ohjaa valtuuston 9.10.2017 hyväksymä konserniohje.

Yleisohjeen mukaan kunnan toiminnot on järjestettävä ja toimintaa johdettava niin, että organisaation kaikilla tasolla ja kaikessa toiminnassa on riittävä sisäinen valvonta. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kunnan ja kuntakonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joiden avulla pyritään varmistamaan organisaation tavoitteiden saavuttaminen ja toiminnan laillisuus. Kunnassa otettiin vuonna 2022 käyttöön whistleblowing - ilmoituskanava. Sisäisen tarkastaja palkattiin vuonna 2024 yhteisenä Vihdin kunnan kanssa.

Johtamistapa ja organisaatiokulttuuri, tavoitteet ja seuranta

Kuntakonsernia johdetaan valtuuston hyväksymien, talousarviokirjaan merkittyjen ja yhteisesti sovittujen tavoitteiden avulla. Kunnanhallitus valvoo ja raportoi valtuustolle em. tavoitteiden toteutumisesta. Toimielimet puolestaan raportoivat osavuositarkastuksissa tavoitteiden toteutumisesta kunnanhallitukselle, joka arvioi, vastaavatko toteutumattomat tiedot valtuuston tavoitetta. Raportointijärjestelmä on sovittu talousarviokirjassa. Tavoitteiden riittävää seurantaa varten tulee olla tavoitteiden toteutumista koskevat toiminnalliset ja taloutta koskevat, yhteisesti sovitut mittarit.

Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta liittyvät vuosittaiseen talousarvio-, talouden seuranta- ja tilinpäätösprosessiin. Talousarviovuoden aikana sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa ja tuloksellisuutta on seurattu osavuositarkastuksissa. Kunnanhallitus antaa selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä selonteon konsernivalvonnan järjestämisestä tilinpäätökseen sisältyvässä toimintakertomuksessa. Kunnanhallituksen riskiarviot ja selonteot perustuvat kuntaorganisaation ja toimielinten sekä tytäryhteisöjen hallitusten toimintakertomuksissaan antamiin selontekoihin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Asetettujen tavoitteiden saavuttaminen pyritään varmistamaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan avulla. Ne ovat osa kunnan ja kuntakonsernin strategiaa, päätöksentekoa sekä operatiivisen toiminnan ja talouden suunnittelua ja seurantaa.

Vuonna 2024 aloitti uudessa tehtävässä Vihdin kunnan kanssa yhteinen sisäinen tarkastaja. Kirkkonummen osuus on 60 %. Hän esittää vuotuiset tarkastussuunnitelmat, jotka kunnanhallitus hyväksyy. Yhtenä kohteena on kunnan tärkein tytäryhtiö vuonna 2025. Toimialat ovat vuosittain käyttösuunnitelmissaan asettaneet ko. vuoden sisäisen valvonnan tavoitteet ja toimenpiteet. Toimielimet perustavat sisäisen valvonnan suunnitelmat riskianalyyysiin, joista sisäisen valvonnan toimenpiteet johdetaan.

Lisämäärärahojen hakemista tulee ennakoida, jotta myös valtuusto saa ennalta tiedon tilanteesta. Suunnittelukaudella alkavat kunnan kouluinvestoinnit suhteessa tulopohjan puolittumiseen aiheuttavat merkittävää painetta kunnan velkaantumiskehitykselle, mikä on otettava huomioon taloussuunnitelman valmistelussa.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kuntalain 51 §:ssä säädetyn otto-oikeusmenettelyn avulla valvotaan, että toimielinten ja viranhaltijoiden päätökset on tehty lakien ja säännösten mukaisesti. Otto-oikeuden käyttämisestä on määräykset hallintosäännössä. Muiden päätösten osalta laillisuusvalvonta on lautakuntien vastuulla.

Talouden seurantaa on kehitetty siten, että kunnanhallitukselle viedään tiedoksi pääsääntöisesti kuukausittain käyttötalouden toteumaraportti ennusteineen sekä verotulojen toteumatiedot, joita annetaan myös tiedoksi kunnanvaltuustolle.

Hankinnoissa tulee kiinnittää erityistä huomiota hankintalain säännösten ja kunnan omien hankintaohjeiden noudattamiseen.

Muutoin ei ole havaittu kunnan ohjeistusten vastaista toimintaa tai puutteita.

Kunnan henkilöstö

Henkilöstömäärä ja henkilöstön jakautuminen toimialoille

Kirkkonummen kunnan henkilöstömäärässä ei ole tapahtunut muutoksia juurikaan verrattuna edellisen vuoden henkilöstömäärään. Vuoden 2024 lopussa Kirkkonummella työskenteli 1689 henkilöä. Vuoden 2023 lopussa työntekijöitä oli 1692. Naisten lukumäärä kunnassa säilynyt ennallaan, naisten osuus henkilöstöstä on 81 % ja miesten 18 %.

Koko- ja osa-aikaiset palvelussuhteet

	Vakinaiset	Määräaikaiset/sijaiset	Yhteensä
Yhteiset palvelut	54	22	76
Peruskoulut ja lukiot	413	123	536
Varhaiskasvatus	354	119	473
Muut sivistystoimi	139	91	230
Vapaa-aikapalvelut	103	19	122
Sivistys- ja vapaa-aikapalvelut yht.	1009	352	1361
Yhdyskuntatekniikan toimiala	234	18	252
Yhteensä 31.12.2024	1297	392	1689

Henkilöstön ikärakenne 2024

Henkilöstön ikärakenne vastaa keskimääräistä kunta-alan keski-ikää. Kunnissa vuonna 2023 keski-ikä oli 45,3 vuotta¹⁾. Kirkkonummen kunnan työntekijöiden keski-ikä on 44,8 vuotta, jotka kummatkin luvut pyöristyvät täysinä vuosina keski-ikään 45 vuotta. Vuoteen 2023 verrattuna henkilöstön keski-ikä on laskenut kahdella vuodella. Keski-ikäitään nuorimmat työntekijät ovat sivistyksen toimialalla ja vanhimmat yhdyskuntatekniikan toimialalla.

Henkilöstön keski-ikä	
Yhteiset palvelut	46
Sivistyksen toimiala	44
Yhdyskuntatekniikan toimiala	49
Keski-ikä	45

Työterveyshuolto

Pääosa työterveyshuollon kustannuksista oli ennaltaehkäisevää työterveyshuoltoa kuten edellisvuosinakin. Sairauspoissaolopäivien määrä per henkilö väheni edelliseen vuoteen verrattuna. Työterveyshuollon kokonaiskustannukset kasvoivat edelleen, kasvua edellisvuoteen oli noin 30 % johtuen laajennetusta sairaanhoidon laajennetusta käyttöoikeudesta, mikä osaltaan nopeutti sairauden hoitoa sekä edelleen töihin paluuta. Vuoden 2024 bruttomenot kasvoivat noin 250 000 euroa edellisvuoteen verrattuna, ollen vuonna 2024 noin 1 100 000 euroa. Sairastavuuden kokonaiskustannukset laskivat 7,5 % eli 556 000 euroa vähentyneiden sairauspoissaolopäivien myötä. Sairauspoissaolot laskivat 8 %, yksittäisen työntekijän laskennallinen sairauspoissaolojen vähenemä oli 1,4 päivää.

Korvausta työterveyshuollon menoihin saadaan noin puolet menoista. KL 1-luokan eli ennaltaehkäisevän toiminnan osuus oli 58 % ja KL2-luokan eli sairausvastaanottojen osuus oli 42 %. Sairausvastaanottojen kustannusluku nousi 10 prosenttiyksikkö edelliseen vuoteen verrattuna.

Henkilöstöedut

Kirkkonummen kunta on tarjonnut vuonna 2024 henkilöstölleen seuraavia henkilöstöetuja:

- ePassi kulttuuri- ja liikuntaedulla (200 €/vuosi) yli 3 kk yhdenjaksoisesti toimessa oleville
- vapaa uintimahdollisuus Kirkkonummen kunnan uimahallissa
- työterveyshuollon lakisääteistä kattavammat palvelut
- merkkipäivälahja 50- ja 60-vuotta täyttäneille sekä 20, 30 ja 40 vuotta yhdenjaksoisesti kunnan palveluksessa olleille
- pikapalkitseminen hyvin tehdystä työstä

Kunnassa laaditaan henkilöstökertomus joka vuosi. Henkilöstökertomus kuvaa vuosittain henkilöstöä koskevien tavoitteiden saavuttamista ja henkilöstöä koskevaa tilaa.

Kirkkonummen ilmastobudjetti

Ilmastobudjetti

Ilmastobudjetti yhdistää kunnan ilmastotyön talousarviomenettelyyn ja raportointiin tilinpäätöksen yhteydessä. Ilmastobudjetoinnissa talousarviossa ja kunnan alastrategioissa olevat ilmastotoimenpiteet ja -tavoitteet kootaan yhteen. Tavoitteena on tuoda näkyväksi kunnan toimenpiteitä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi ja ilmastomuutokseen sopeutumiseksi, sekä mahdollistaa avoin keskustelu ja seurata toimenpiteiden riittävyyttä. Ilmastobudjetti koostuu päästöbudjetista ja ilmastotyön toiminnallisista tavoitteista, joita oli vuonna 2024 yhteensä yhdeksän.

Kirkkonummen kunta on Hinku-kuntana sitoutunut vähentämään kunnan kokonaispäästöjä 80 prosentilla vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Kirkkonummen ilmastotyön toimenpiteet on kirjattu Kestävän energian ja ilmaston toimenpidekarttaan (SECAP). Toimenpiteiden edistymistä seurataan vuosittain SECAP-seurantareportissa.

Päästöbudjetti

Talousarviossa 2024 ilmastobudjetin päästöosiossa on eritelty kunnan kokonaispäästöjen tilanne vertailuvuonna 2007 sekä vuonna 2021, josta oli tällöin saatavilla Suomen ympäristökeskuksen tuoreimmat varmistetut päästötiedot. Vuosittainen vähennystarve (10,7 kt CO₂-ekv) on päästövähennys, jonka tulee toteutua, jotta Kirkkonummella päästään vuoden 2030 Hinku-tavoitteeseen. Vähennystarve perustuu päästövähennysmäärään vuoden 2021 tilaston ja 2030 tavoitteen välillä. Päästövähennystarve kasvaa, mikäli vuosittainen tavoite ei ole toteutunut.

Tällä hetkellä Suomen ympäristökeskukselta saadut Kirkkonummen vahvistetut päästötiedot ovat vuodelta 2022 ja siksi päästöbudjetin toteutumista tarkastellaan vertailemalla vuosien 2021 ja 2022 päästökehitystä.

Vuoden 2022 päästöjen tavoite oli 130,2 kt CO₂-ekv. Toteutuneet päästöt olivat 139,7 kt CO₂-ekv, joten vuoden 2022 kokonaispäästöt ylittivät päästöbudjetin noin 7,3 prosentilla. Vuodesta 2021 vuoteen 2022 Kirkkonummen päästöt ovat eniten laskeneet kulutussähkön (- 11 %), sähkölämmityksen (-13,2 %) ja öljylämmityksen (-10,4 %) osalta.

Lähtötilanne 2007	2021	TP 2022	TP 2023 arvio	Vuosittainen vähennystarve (2022–30)	TA 2024	TS 2025	TS 2026	Tavoite 2030
224,9	140,9	139,7	120,7	10,7	108,8	98,1	87,4	45

*Lähde: Kirkkonummen kokonaispäästöt Hinku-laskentamenetelmän (ilman päästöhyvityksiä) mukaan (kt CO₂e), Suomen ympäristökeskus 2023, 2024.

	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Toteuma 2024
Fossiiliset polttoaineet			
Lämmitysöljy	486 226 € / 456 737 litraa	442 006 € / 327 500 litraa	368 890 euroa / 315 267 litraa
Maakaasu		45 156 € / 27 013 m ³	31 330 euroa / 24 159 m ³
Sähkönkulutus	11 517 MWh	285 386 € / 10 478 MWh	11 206 MWh

Ilmastotyön toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024

Ilmastotyön toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024 perustuvat Kirkkonummen kunnan Kestävän energian ja ilmaston toimenpidesuunnitelmaan (SECAP). Ilmastotavoitteita on asetettu kaikille kunnan toimialoille. Ilmastobudjettiin on nostettu päästövähennyksiltään sekä taloudellisilta vaikutuksiltaan merkittävimpiä toimenpiteitä. Toteutuessaan vuoden 2024 ilmastobudjetin toimenpiteiden odotetaan tuottavan kunnalle pitkällä aikavälillä säästöjä.

SECAP-toimenpide	Nykytilanne	Tavoite 2024	Toteuma 31.12.2024	Tavoite 2025	Tavoite 2030
	Kestävän energian ja ilmaston toimenpidesuunnitelman (SECAP) 31 toimenpiteestä 25 on käynnistynyt ja 2 valmistunut.	Vaikuttava ilmastotyö. Kestävän energian ja ilmaston toimenpidesuunnitelman (SECAP) toteutus. Kestävän energian ja ilmaston toimenpidesuunnitelman 31 toimenpiteestä 27 on käynnistynyt ja 3 valmistunut.	31 toimenpiteestä 25 käynnistynyt, 2 viivästynyt ja 4 valmistunut.	Toimenpiteistä käynnistetään 2 lisää.	
Luovutaan öljyn ja maakaasun poltosta kunnan omistamissa kiinteistöissä	Vuoteen 2022 mennessä lämmitystapamuutoksia on toteutettu kolmessa kiinteistössä. Niiden kokonaisteho on 404 kW. Kunnan omistamista kiinteistöistä yksi on maakaasulämmitteinen ja 27 kpl (22 % kiinteistökannasta) täysin öljylämmitteisiä, tai niissä on lämpöpumpun lisäksi varalla öljylämmitys.	Toteutetaan seuraavat lämmitystapamuutokset: <ul style="list-style-type: none"> Sjökulla skola och daghem, öljylämmityksestä maalämpöön Bobäck skola, öljylämmityksestä maalämpöön Ravalsin päiväkot, kaasulämmityksestä ilmavesilämpöpumppuun 	Sjökulla skola ja daghem sekä Bobäck skola: lämmitystapamuutokset toteutettu (öjylämmityksestä maalämpöön). Ravalsin päiväkoti: ei toteutettu.	Korvausinvestointien toteutussuunnitelman mukaiset toimenpiteet on toteutettu. Selvitetään, olisiko biopolttoaine edullisempi väliaikainen vaihtoehto kunnalle verrattuna lämmitystavan vaihtoon/uudistamiseen öljylämmitteisissä rakennuksissa.	Siirrytään kunnan omistamissa kiinteistöissä pois öljylämmityksestä kokonaan vuoteen 2030 mennessä. Lisätään uusiutuvia energiamuotoja kiinteistöjen lämmityksessä kiinteistökannan iän mukaisesti.
Otetaan käyttöön vähäpäästöistä energiaa kunnan kiinteistöissä	Toteutettu yksi energiatehokkuushanke, Jerikon varikko.	Toteutetaan useassa kohteessa ilmanvaihtokoneiden puhaltimien moottorien vaihto uudempiin ja niiden automaation säätö.	Keskustan väestönsuoja ja Kantvikin päiväkoti: ilmanvaihtokoneiden puhaltimet vaihdettu. Kantvikin päiväkoti: automaatio säädetty.	Toteutetaan useissa kohteissa IV-koneiden peruskorjauksia (EC-puhaltimet, RAU-päivitys, pyörivän lämmönsiirtimen käyttömoottori, pumppuryhmien uusinta, erillispoistojen toteutus lämmön talteenotolla).	Lisätään vähäpäästöistä energiaa kunnan kiinteistöissä ja toteutetaan LTO-hankkeita. Optimoidaan automaatiojärjestelmät, toteutetaan

					asetusarvojen säätö ja tarkastus.
SECAP-toimenpide	Nykytilanne	Tavoite 2024	Toteuma 31.12.2024	Tavoite 2025	Tavoite 2030
Otetaan käyttöön vähäpäästöistä energiaa kunnan kiinteistöissä	Toteutettu yksi energiatehokkuushanke, Jerikon varikko.	Toteutetaan useassa kohteessa ilmanvaihtokoneiden puhaltimien moottorien vaihto uudempiin ja niiden automaation säätö.	Keskustan väestönsuoja ja Kantvikin päiväkotit: ilmanvaihtokoneiden puhaltimet vaihdettu. Kantvikin päiväkotit: automaatio säädetty.	Toteutetaan useissa kohteissa IV-koneiden peruskorjauksia (EC-puhaltimet, RAU-päivitys, pyörivän lämmönsiirtimen käyttömoottori, pumppuryhmien uusinta, erillispoistojen toteutus lämmön talteenotolla).	Lisätään vähäpäästöistä energiaa kunnan kiinteistöissä ja toteutetaan LTO-hankkeita. Optimoidaan automaatiojärjestelmät, toteutetaan asetuservojen säätö ja tarkastus.
Toteutetaan kunta-alan energiatehokkuussopimuksen mukaiset energiansäästötoimenpiteet kunnan kiinteistöissä.	Toimenpiteitä sisällytetty Toimitilapalveluille sekä Kirkkonummen Vedelle. Toimenpiteiden määrä vuodesta 2017 alkaen vuoden 2023 loppuun on yhteensä 28 kpl, joista toteutettuja 16 kpl. Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen toimenpiteiden voimassa oleva energiansäästövaikutus vuonna 2022 on yhteensä 1 669,1 MWh/a.	Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen mukaisista energiansäästötoimenpiteistä toteutetaan 12 kpl.	12 kpl toteutettu (ilmanvaihtokoneiden käyttöajan muutokset, puhaltimien vaihdot, LED-valaisimet, maalämpömuutokset)	Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen kauden 2017–2025 mukaiset toimenpiteet on toteutettu vuoden 2025 loppuun mennessä. Kirkkonummen kunta on laskenut energiankulutusta vuoden 2017 tasosta vuoden 2025 loppuun mennessä 7,5 %. Energiansäästövaikutus: 2685 MWh/a energiaa ja 46 900 litraa öljyä.	Liitytään uuteen KETS-sopimukseen ja toteutetaan sopimuksen mukaiset toimenpiteet.
Siirrytään LED-valaistukseen kunnan ulko- ja katuvalaistuksessa.	Energian säästäminen katuvalaistuksessa. Katuvalaisimista noin 50 % led-valaisimia.	Tavoite muuttaa vanhoja valaisimia led-valaisimiin noin 700 kpl vuodessa.	700 kpl vanhoja valaisimia vaihdettu led-valaisimiin.	Investointiosassa on varattu valaisinsaneeraukseen 200 000 euroa. Tarkoitus vaihtaa vanhat elohopea- ja suurpainenatriumvalaisimet LED-valaisimiin. Vanhoja valaisimia vaihdetaan uusiin 1200 kpl vuodessa.	LED-valojen osuus katu- ja ulkovalaistuksesta on 100 %.

SECAP-toimenpide	Nykytilanne	Tavoite 2024	Toteuma 31.12.	Tavoite 2025	Tavoite 2030
Ylläpidetään ja vahvistetaan kunnan omistamien metsien hiilivarastoa.	Kunnan metsästrategian mukaan vuotuiset hiilinielut (kasvu m ³ /v).	Uusi metsästrategia lisää vuotuista hiilinielua, turvaa luonnon monimuotoisuutta ja vuotuisilla puun myyntituloilla katetaan vähintään metsien hoidon kustannukset.	Kirkkonummen kunnan metsienhoito -ohjeisto käsitellään kunnanvaltuustossa vuonna 2025.	-	Tavoite määritellään, kun Kirkkonummen kunnan metsienhoito -ohjeisto on hyväksytty.
Uudet asumisen alueet ja työpaikka-alueet pyritään sijoittamaan hyvän joukkoliikenteen palvelutason alueille. Parannetaan pyöräilyn ja kävelyn edellytyksiä. Kasvatetaan joukkoliikenteen osuutta kulutapajakaumassa.	Kunta tavoittelee kestävien kulkumuotojen kasvua sekä ympäristö- että talousvaikutusten kannalta. Korona-pandemia on vaikuttanut merkittävästi joukkoliikenteen käyttäjämääriin.	Joukkoliikenteen käyttäjämäärien kasvu. Uudet kaavoitettavat alueet suunnitellaan siten, että ne kasvattavat kestävien liikkumismuotojen kulutapaosuutta alueella.	Joukkoliikenteen kulutapaosuus on HSL liikkumistutkimuksen (2023) mukaan 13 % (v. 2018 11 %). Vuonna 2024 ei tullut yhtään asemakaavaa lainvoimaiseksi, mutta 90 % kaavoitusohjelman asemakaavoista kuuluvat kokonaan tai osittain MAL1- (kestävän liikkumisen vyöhyke) vyöhykkeeseen. MAL1-vyöhykkeellä on 27 478 asukasta.	Joukkoliikenteen nousijamäärien muutos vuodesta 2024 vuoden 2025 loppuun +2 %. Tavoitteena vuoden 2025 lopussa jalankulkuväylien pituuden kehitys +2 % vuoden 2024 lopun tilanteesta. Vuoden 2025 tavoitetta ei aseteta, koska HSL:n suuri liikkumistutkimus tehdään harvemmin kuin vuosittain ja riittävän luotettavaa tietoa ei ole saatavissa.	Joukkoliikenteen kulutapaosuus kasvaa Kirkkonummella 16 %:iin. Kävelyn kulutapaosuus kasvaa 25 %:iin ja pyöräilyn kulutapaosuus kasvaa 11 %:iin. Kevyen liikenteen väylien pituus kasvaa 20 % vuodesta 2021. Asukasmäärä kestävän liikkumisen vyöhykkeellä 31 435.
Otetaan käyttöön yhteiset vähähiilistä rakentamistapaa edistävät kriteerit kunnan infrahankkeille.	Hiilidioksidipäästöjen vähentäminen infran uudisrakentamisessa. Urakoissa on tällä hetkellä vähän ohjausta hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi.	Muutetaan urakkakilpailutuksia siten, että urakoissa voidaan harkinnan mukaan ottaa huomioon päästöjä vähentäviä tavoitteita kuitenkin niin, että urakoiden kustannukset eivät tästä johtuen nouse.	Luostarinrinteen urakassa päästiin tavoitteeseen, muissa urakoissa ei.	-	Vähähiilisyyskriteerit huomioidaan harkinnan mukaan kaikissa merkittävisissä rakennushankkeissa kuitenkin niin, että urakoiden kustannukset eivät tästä johtuen nouse.
Minimoidaan ruokahävikkiä.	Osana kunnan HINKU-tavoitteita on ruokahävikin vähentäminen ja hiilijalanjäljen pienentäminen.	Pyritään aktiivisesti vähentämään ruokahävikin määrää. Otetaan kouluissa ja päiväkodeissa käyttöön ruokahävikin mittaaminen.	Biovaaka Flow on otettu käyttöön kaikissa 30 keittiössä 12/2024. Järjestelmän avulla pystytään luotettavasti seuraamaan ruokahävikkiä.	Pyritään edelleen vähentämään tarjoilu- ja lautashävikin määrää. Kehitetään ja vahvistetaan yhteistyötä opetuksen ja varhaiskasvatuksen kanssa tilauskäytännöissä ja ruokakasvatuksessa.	Tarjoiluhävikkiä, lautashävikkiä ja keittiöiden hävikkiä pienennetään ja seurantaa kehitetään.

Kunnan yhteiset sitovat tavoitteet

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
1. Houkuttelemme ja kasvamme	4. Osallistuminen ja viestintä toimivat	Kuntastrategian päivittäminen on käynnistetty vuoden 2023 aikana. Päivitetty kuntastrategia hyväksytään kunnanvaltuustossa alkuvuodesta 2024.	Tavoite: Toimeenpanemme päivitetyn kuntastrategian osallistavasti Mittari: Asukas-, henkilöstö ja sidosryhmäkyselyt Toimenpide: Viestimme saavutettavasti ja osallistamme henkilöstön, kuntalaiset sekä muut sidosryhmät.	Päivitetty kuntastrategia on laadittu ja toimeenpantu osallistavasti. Strategiasta on viestitty suunnitelmallisesti, saavutettavasti ja monikanavaisesti kunnan sisäisissä ja ulkoisissa viestintäkanavissa. Strategiaa on esitelty ja siitä on keskusteltu kuntalaisten kanssa eri puolella Kirkkonummea pidetyissä Kunnanjohtajan kahvit - tilaisuuksissa.	Kunnanjohtaja	Toteutui
2. Investoimme tulevaisuuteen	2. Tasapainotamme taloutta	Mittavia talonrakennusinvestointeja on käynnistymässä suunnittelukaudella.	Tavoite: Turvataan kunnan investointikyky riittävällä vuosikatteella, jotta lainakanta suhteessa vertailukuntiin pysyy lähellä keskiarvoa. Mittari: Toimintakatteen kasvuprosentti ei ole suurempi kuin inflaatio- tai verotulojen kasvuprosentti. Lainakannan muutos. Toimenpide: Investointien toteuttaminen vaatii käyttötalouden hallittua kasvua suhteessa tulo-rahoitukseen.	Lainakanta väheni noin 14 milj. eurolla vuoteen 2023 verrattuna. Keskimääräinen inflaatio% oli 1,6 vuonna 2024. Toimintakatteen kasvu oli 2,2 % vuonna 2024. Toimintakatteen kasvuun vaikutti erityisesti yleiset palkkaratkaisut, jonka johdosta henkilöstökustannukset kasvoivat 3,5 %. Verotulot laskivat yleisesti koko kuntaryhmässä, koska yhteisöverotuotot laskivat. Verotulot laskivat 8,8 % ja ne jäivät lähes miljoona euroa alle budjetin.	Talusojohtaja	Toteutui osittain

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
2. Investoimme tulevaisuuteen	4. Osallistuminen ja viestintä toimivat	Kunta allekirjoitti elinvoimalupauksen yhdessä paikallisen yrittäjäjärjestön kanssa vuoden 2022 lopussa.	<p>Tavoite: Lunastamme kunnan antaman yrittäjien elinvoimalupauksen</p> <p>Mittari: Yrityskysely, elinkeinoelämän kuntarankingissa</p> <p>Kirkkonummen sijoitus paranee vuoteen 2023 verrattuna ja tavoitellaan kultaisen Yrittäjälipun kriteerien täytyminen vuoden 2025 hakuja varten.</p> <p>Toimenpide: Kehitämme yritysten neuvonta- ja sijoittumispalveluita. Parannamme vuoropuhelua yritysten kanssa.</p>	<p>Yritysten palveluita ja yhteistä vuoropuhelua on parannettu ja kunnalle on palkattu oma yritysneuvoja. Yrittäjäjärjestön, yrittäjien ja yritysten kanssa on tavattu säännöllisesti ja järjestetty yhteistyössä kaikille avoimia yrittäjätapahtumia, kuten yrittäjien aamiaistreffit, Business Forum ja omistajanvaihdostapahtuma. Kirkkonummi on myös hyväksytty Suomen Uusyrityskeskukset ry:n jäseneksi ja on mukana ELY-keskuksen Yrittäjän Talousapu -verkostossa. Yritys- ja palveluhakemisto on avattu syksyllä 2024 ja se sisältää 3720 yritystä, tiedot päivittyvät kuukausittain. Uudenmaan Yrittäjien jakama Yrittäjälippu jaetaan kahden vuoden välein ja uudet tulokset julkistetaan vuoden 2025 aikana. Vuoden 2024 kuntabarometrissa (joka toteutetaan kahden vuoden välein) Kirkkonummen sijoitus on parantunut 13 sijaa (kokonaisarvosana nousi 2,55:stä 2,89:een). EVP-indeksissä Kirkkonummi on Suomen kymmenen elinvoimaisimman kunnan joukossa.</p>	Hallintojohtaja	Toteutui ✓
3. Panostamme asukkaisiin ja hyvinvointiin	3. Johdamme tiedolla	Yhtenäinen kuvaus kunnan palveluista puuttuu. Palveluverkkoselvitys on tehty vuoden 2023 aikana.	<p>Tavoite: Toimimme asukas- ja kuntalaislähtöisesti</p> <p>Mittari: Palvelukuvaukset on tehty (kyllä/ei). Palveluverkkosuunnitelma on tehty (kyllä/ei).</p> <p>Toimenpide: Kuvaamme palvelut ja tunnistamme niiden kehittämistarpeet (laadimme palvelukatalogin). Laadimme palveluverkkosuunnitelman.</p>	<p>Olemme kuvanneet tuottamamme palvelut ja niiden kehittämistarpeet Strategisen kehittämisen suunnitelmaan (palvelukatalogi). Suunnitelma on osa Kestävän kasvun ohjelmaa. Kunnan palveluverkkosuunnitelma on laadittu vuosille 2025–2035, ja kunnanvaltuusto hyväksyi sen 18.11.2024.</p>	Kunnanjohtaja	Toteutui ✓

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
	3. Johdamme tiedolla	Kirkkonummen kunta on vastuukuntana vastannut työllisyysaluevalmisteluista. Syksyllä 2023 yhteistoimintasopimus ja suunnitelma työvoimapalveluiden järjestämisestä tehty yhdessä Vihdin ja Siuntion kuntien kanssa.	Tavoite: Valmistaudumme TE2025-uudistukseen. Kirkkonummi vastuukuntana on yhdessä Vihdin ja Siuntion kuntien kanssa valmis aloittamaan vaikuttavat työllistymistä edistävät palvelut vuoden 2025 alusta. Mittari: Valmistelutoimet ja suunnitelmat on toteutettu (kyllä/ei). Toimenpide: Suunnitellaan ja valmistellaan vaikuttavat työllistymistä edistävät palvelut, toimet, prosessit ja vaaditut tukipalvelutehtävät. Valmistelua tehdään tiiviisti mm. muiden alueiden, LUVNin, oppilaitosten, yritysten ja järjestöjen kanssa.	Vuoden 2024 valmistauduttu työvoimapalvelu-uudistukseen ja työllisyysalueen vastuukuntana toimimiseen. Vuoden aikana on varmistettu tukipalveluiden osalta tarvittavat toimenpiteet mm. tilojen, laitteiden, järjestelmien sekä valtiolta siirtyvän henkilöstön sekä hankintasopimusten vastaanottamiseen. Työllisyys- ja elinkeinoasioiden lautakunta kokoontunut viidesti. Ohjausryhmä kokoontunut ympäri vuoden 2–4 kertaa kuukaudessa. Palveluita on kehitetty ja suunniteltu myös yhdessä sidosryhmien kanssa. Tavoite on täyttynyt.	Palvelupäällikkö (TE-valmistelu)	Toteutui ✓
	4. Osallistuminen ja viestintä toimivat	Kunnalla ei ole kuntalaisten osallistamiseen liittyvä mallia. Vuonna 2023 on käynnistetty muun muuassa osallistuvan budjetoinnin (osbu) kehittäminen ja ennakkovaikutusten arvioinnin (evaus) suunnittelu.	Tavoite: Lisätään kuntalaisten ja sidosryhmien osallisuutta. Mittari: Osallisuusmalli on luotu (kyllä/ei) Toimenpide: Luodaan osallisuusmalli vuorovaikutteisesti kuntalaisten ja sidosryhmien kanssa.	Vuoden 2024 aika aloitettiin kunnan ensimmäisen osallisuusmallin valmistelu. Osallisuusmallin valmistelua varten kartoitettiin oleelliset sidosryhmät, joita ovat kunnan asukkaat, työntekijät, päättäjät ja yhteisöt. Kartoituskeskustelujen pohjalta osallisuusmallin sisällön suunnittelu jatkui toimialojen johtoryhmien yhteisessä työpajassa syyskuussa. Marraskuun ja joulukuun aikana osallisuusmallin ensimmäistä luonnosta esiteltiin sekä kunnan että toimialojen johtoryhmille. Osallisuusmallin valmistelua jatkettiin johtoryhmien evästyksien pohjalta. Vaikuttamistoimielimet ovat osallistuneet osallisuusmallin valmisteluun alusta alkaen. Osallisuusmalli valmistuu kevään 2025 aikana.	Hallintojohtaja	Toteutui osittain 🟡

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
4. Luomme uuden työn paikkoja – täällä on tilaa ajatella	3. Johdamme tiedolla	Henkilöstötyytyväisyys ja kokemus ammatillisesta kehittämisestä on kyselyn mukaan jo nyt hyvää tasoa; työpaikan suosittelevien osuus 77 % ja kokemus ammatill. kehittämisestä 3,9 asteikolla 1–5.	Tavoite: Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö Mittari: Henkilöstötyytyväisyyskysely; suosittelevien osuus pysyy vähintään entisellään ja kokemus ammatillisesta kehittämisestä paranee Toimenpide: Parannamme henkilöstön hyvinvointia ja kehitämme osaamista.	Kirkkonummen kuntastrategia 2024–2030 linjaa, että ”kunnan työntekijöiden osaamisen kehittämiseen sekä hyvinvoinnin, terveyden, koetun elämänlaadun edistämiseen panostetaan ja, että päätökset tehdään proaktiivisesti korkealuokkaisen valmistelun, laadukkaan tiedon ja ennakoarvioinnin pohjalta”. Työhyvinvointiin panostaminen on strateginen päätös ja se kertoo johdon sitoutumisesta työhyvinvoinnin edistämiseen. Vuonna 2024 tuettiin työntekijöiden työkykyä johtamisen käytäntein, aktiivisen tuen toimintamallin avulla sekä tekemällä tiivistä yhteistyötä työterveyshuollon kanssa. Tavoite toteutui hyvin. Sairauspoissaolot ovat vähentyneet 8 % edelliseen vuoteen verrattuna, lisäksi poissaolopäivät vähenivät 1,4 päivää/hlö.	Henkilöstöjohtaja	Toteutui ✓

Kunnan riskienhallinnan seuranta

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Riskilaji	Riski	Riskienhallintatoimenpiteet	Toteuma 31.12.	Riskiarvo
1. Houkuttelemme ja kasvamme	2. Tasapainotamme taloutta	Taloudellinen riski	Ulkoisen toimintaympäristön muutosten vaikutus tulo-rahoituksen riittävyyteen kuten inflaatio, korkotason nousu sekä TE uudistukseen valmistautuminen ja näiden vaikutus kunnan talouden tasapainotilaan ja strategian toteuttamismahdollisuuksiin jatkossa.	Talousarviot laaditaan ja toteutuvat siten, että vuosikate riittää kattamaan poistot. Varmistetaan kunnan strategian toteuttamisen ja kasvun edellyttämä investointitaso.	Vuosikate oli 29,1 milj. euroa ja poistot 17,5 milj. euroa. Vuosikate oli 5,6 milj. euroa budjetoitua suurempi ja poistot olivat budjetin mukaiset. Tilikauden tulos oli siten lähes kaksinkertainen budjetoituun nähden.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 3 6
	2. Tasapainotamme taloutta	Taloudellinen riski	Kuntastrategian mukainen kunnan vahva ja suunnitelmallinen väestönkasvu ei toteudu.	Riittävä resurssointi kaavoitusohjelman ja uusien asuntoalueiden toteuttamiseen. Houkuttelevien palvelujen varmistaminen. Myönteisen kuntakuvan välittäminen.	Vuonna 2024 kunnan väestönkasvu oli 1,2 %.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 4
	3. Johdamme tiedolla	Toiminnallinen riski	Siirtolaisuuden ja pakolaisuuden kasvusta johtuva palvelutarpeen odottamaton kasvu.	Kotoutumisen edistämisen palveluiden kokonaisuus järjestetään asianmukaisesti, Oppivelvollisuuden ohjaus ja valvonta sekä koulupaikkojen ja varhaiskasvatuspaikkojen lisäämiseen varautuminen, joihin haetaan valtion tukia.	Järjestämme kotoutumisen sekä oppivelvollisuuden ohjauksen ja valvonnan palvelut lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Varhaiskasvatuksen ja opetuksen palvelutarvetta seurataan tauotta, ja niitä ennakoidaan mm. palveluverkkosuunnitelmassa (2025–2035).	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 4

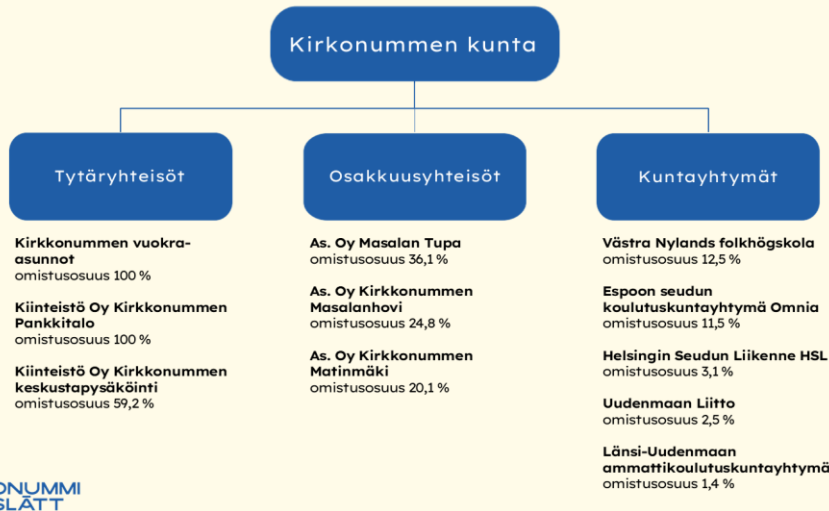
Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Riskilaji	Riski	Riskienhallintatoimenpiteet	Toteuma 31.12.	Riskiarvo
2. Investoimme tulevaisuuteen	2. Tasapainotamme taloutta	Taloudellinen riski	Toimintakatteen ja tulorahoituksen puolittuminen Soteuudistuksessa poistojen ja investointien tason jäädessä lähes ennalleen vaikuttaa talouden tasapainoon. Sitä heikentävät korkotason nousu ja inflaatio. Erityisesti rakentamisen kustannusten nousu vaikeuttaa kunnan taloudellisia mahdollisuuksia toteuttaa investointeja.	Rakennushankkeiden erilaisilla rahoitusmuodoilla ja investointien hankintakäytännöillä varmistetaan kustannusten ennustettavuutta.	Käynnissä olevissa hankkeissa hyödynnetään lainarahoituksen lisäksi leasing-rahoitusta. Hankintakäytäntöjä sekä kustannusten seurantaa ja raportointia on kehitetty.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 3 6
	2. Tasapainotamme taloutta	Taloudellinen riski	Uusia työpaikkoja ei synny toivotusti.	Yritysalueiden riittävä kaavoitus, riittävä resurssointi kaavoitusohjelman ja uusien yritysalueiden toteuttamiseen. Selkeä näkemys siitä, mihin / millaista yritystoimintaa halutaan houkutellessa. Yritysten houkutteluun/markkinointiin panostaminen.	Kunnan kaavoitusohjelma on päivitetty ja sen myötä edistetään uusia yritysalueita.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 4
	2. Tasapainotamme taloutta	Taloudellinen riski	Rakennusten korjausvelan kasvu.	Suunnitelmallinen ja ennakoiva kiinteistökohtainen ylläpito ja peruskorjaus ja riittävä määrärahavaraus.	Korjausohjelma 2024 toteutui suunnitellusti.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 4
	3. Johdamme tiedolla	Toiminnallinen riski	Gloaalien kriisien, kuten ilmastonmuutos ja energian riittävyys sekä näiden aiheuttamat torjunta-, muutos- ja korjaustyöt ja häiriöt kunnan palvelutuotantoon.	Varmistetaan riittävä resurssointi kunnan ilmastotyöhön. Energiakustannusten säästöihin tähtäävät investoinnit torjuvat samalla ilmastonmuutosta ja alentavat kustannuksia. Energian riittävyysriskeihin varaudutaan valmius- ja pelastus- ja turvallisuussuunnitelmilla, häiriötilanteen toimintamalleilla ja -ohjeilla sekä niihin kouluttamalla ja harjoittelemalla.	Energiatehokkuusinvestointeja on toteutettu. Kunnan valmius- ja turvallisuussuunnittelua on kehitetty ja kunta on osallistunut valmiusharjoituksiin.	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 2 6

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Riskilaji	Riski	Riskienhallintatoimenpiteet	Toteuma 31.12.	Riskiarvo
2. Investoimme tulevaisuuteen	3. Johdamme tiedolla	Strateginen riski	Väestömäärän kehitystä ja väestörakenteen muutosta ei oteta riittävästi huomioon palvelurakenteessa, palveluverkossa ja kaavoitusratkaisuisissa.	Koulujen ja varhaiskasvatuksen tilojen mitoittaminen ja ajoittaminen, ikäihmisten asuntotarjonnan turvaaminen, kun omakotiasuminen ei enää ole mahdollista, ja elinkeinotoiminnan mahdollistaminen.	Kunnan palveluverkkosuunnitelma, jonka pohjaksi on laadittu mm. väestöprojektioita, hyväksyttiin. Valmisteltiin kaavoitusohjelmassa olevia ikäihmisten asumista tukevia kaavoja.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 4
3. Panostamme asukkaisiin ja hyvinvointiin	4. Osallistuminen ja viestintä toimivat	Strateginen riski	Asukkaiden hyvinvointiin panostamisesta puuttuu kokonaisote ja -vastuu. Hyvinvointialueen ja kunnan yhdyspinnat eivät toimi ja kustannusten kohdentaminen ei toimi vastuiden mukaisesti.	Yhteistyön varmistaminen hyvinvointialueen kanssa panostamalla muutoksen johtamiseen ja rakenteiden varmistamiseen. Rajanveto kustannusten kohdentumisessa HVA:N ja kunnan välillä.	Yhteistyön lakisääteiset rakenteet HVA:n kanssa ovat täsmentyneet, mutta käytännön toiminnassa on vielä parannettavaa.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 4
	4. Osallistuminen ja viestintä toimivat	Strateginen riski	Pitkäaikaistyöttömyyden pysyminen korkealla tasolla/syrjäytyminen.	Tuetaan pitkäaikaistyöttömien työllistymistä kuntaan esim. palkkatukityöllistämällä, työkokeilulla ja oppisopimuskoulutuksella sekä yrityksiin ja kolmannelle sektorille järjestelytuella. Tehdään yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa kuntouttavan työtoiminnan osalta. Nuorten pitkäaikaistyöttömien ohjausta järjestetään nuorisopalveluissa.	Pitkäaikaistyöttömien määrä kunnassa noussut selkeästi vuoden 2024 aikana, 564 pitkäaikaistyöttömästä 758 pitkäaikaistyöttömään työmarkkina- ja taloustilanteen vuoksi. Riski on toteutunut.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 4

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Riskilaji	Riski	Riskienhallintatoimenpiteet	Toteuma 31.12.	Riskiarvo
4. Luomme uuden työn paikkoja – täällä on tilaa ajatella	3. Johdamme tiedolla	Strateginen riski	Henkilöstön suuri vaihtuvuus ja pula koulutetusta henkilöstöstä.	Kilpailukykyinen palkkaus ja työssä jaksamisesta huolehtiminen Laadukkaan johtamisen, osaamisen, sijaisjärjestelyjen ja hiljaisen tiedon siirron varmistaminen.	Riski ei toteutunut. Henkilöstön lähtövaihtuvuus vuonna 2024 oli 8,6 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 8,2 %. Työssä jaksamiseen panostettiin mm. lakisääteistä laajemmalla työterveyspalvelulla sekä johtamisen kehittämällä. Sairastamisen kustannukset laskivat sekä sairauslomaa pitämättömän henkilöstön prosenttiosuus suureni edellisestä vuodesta. Henkilöstön koulutuspäivien määrä oli noin 3000, mahdollistaen osaamisen kehittämisen.	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 2 6
	3. Johdamme tiedolla	Taloudellinen riski	Kunnan keskuksen kehittäminen ei toteudu maankäytön kehityskuvien ja kaavoitusohjelmien mukaisesti.	Kaavoituksella varmistetaan riittävät kaupalliset ja yritystoiminnan sijoittumismahdollisuudet kunnan keskuksissa.	Kunnan liikekeskustan kaavamuutoksia on valmisteltu kaavoitusohjelman mukaisesti. Tallinmäen kaava-alueen toteuttamista on valmisteltu. Yhteiskampuksen hanke sekä Munkinmäen alueen kaupalliset hankkeet etenivät.	Todennäköisyys: 1 Merkittävyys: 2 2

Konserni

Kirkkonummen kunnan konsernirakenne 31.12.2024

Konsernin toiminnanohjaus

Konserniohjaus on kunnassa järjestetty kuntalain 48 §:n mukaisesti. Konserniohjauksessa noudatetaan kunnanvaltuuston hyväksymää konserniohjetta. Konserniohjaus on määritelty myös hallintosäännössä. Tytäryhtiöiden yhtiökokousedustaja raportoi kunnanhallitukselle tytäryhteisöjen tilasta, kun yhtiöiden toimintakertomukset on käsitelty yhtiökokouksessa. Kuntalain edellyttämää konserniohjetta päivitettiin viimeksi 9.10.2017.

Olellaiset konsernia koskevat tapahtumat

Kirkkonummen Vuokra-asunnot Oy:n kolmannesikymmenes toimintavuosi oli haasteellinen, mutta sujui suunnitelmien mukaisesti.

Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kaikki Kirkkonummen Vuokra-asuntojen kiinteistöjen lämmitysjärjestelmät sekä kiinteistösähkö ovat olleet hiilineutraaleja 1.1.2022 alkaen. Rahoituksen saannissa ARA:lta on ollut haasteita tulevien hankkeiden osalta.

Konserniyhtiöiden toimintaan ei ole kokonaisuutena odotettavissa merkittäviä muutoksia vuonna 2025.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Valtuusto hyväksyy vuosittain talousarvioissa konserniyhteisöille kunnan strategiaan ja yhteisön toimintaan sekä talouteen pohjautuvia tavoitteita.

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Valtuusto määrittelee Kirkkonummen konsernin strategiat, tavoitteet ja omistajapoliittiset keskeiset linjaukset. Kunnanhallitus johtaa konsernia ja vastaa konsernivalvonnan järjestämisestä hallintosäännön määräysten mukaisesti. Kunnanjohtaja vastaa konsernin operatiivisesta johtamisesta ja valvonnasta. Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta. Konsernijohto seuraa tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisöt raportoivat yhtiöiden toiminnasta kunnan osavuositarkastusten ja tilinpäätösten yhteydessä.

Kunnanhallitus päättää kunnan ehdokkaat tytäryhtiöiden, osakkuusyhtiöiden ja säätiöiden hallintoelimiin sekä ohjeistaa kokouskohtaisesti kunnan yhteisöjen ja säätiöiden hallintoelimissä toimivat henkilöt. Lisäksi kunnanhallitus päättää kunnan edustajan tytäryhtiöiden, osakkuusyhtiöiden ja säätiöiden yhtiö- ja vuosikokouksiin ja vastaaviin sekä antaa edustajille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet. Kunnanhallitus myös ohjeistaa kuntayhtymissä toimivia edustajia. Kirkkonummen Vuokra-asunnoille on asetettu sitovat tavoitteet, joiden toteutumista on seurattu osavuositarkastuksissa ja toimintakertomuksissa.

Kirkkonummen Pankkitalon osalta hallinnollisissa päätöksenteossa on tehty korjaavia toimenpiteitä yhteistyön parantamiseksi. Kirkkonummen Vuokra-asunnoilta on saatu vastuullisuusohjelma vuosille 2023–2025.

Konsernivalvonnan käytännön toteutusta kehitetään pyytämällä tytäryhtiöiltä sisäisen valvonnan suunnitelmia ja niiden seuranta. Tytäryhtiöiden riskienhallintaperiaatteita ja/tai selvityksiä riskien toteutumistilanteesta tullaan pyytämään järjestelmällisemmin sekä lisätään vuorovaikutusta hallinnollisten päätösten osalta.

Konsernin tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	TP 2024 1 000 €	TP 2023 1 000 €
Toimintatuotot	72 296	69 352
Toimintakulut	-193 613	-185 437
Osuus osakkuusyhtiövoitosta + / tappiosta -	5	24
Toimintakate	-121 312	-116 060
Verotulot	105 898	116 184
Valtionosuudet	46 233	47 257
Korkotuotot	1 016	453
Muut rahoitustuotot	906	834
Korkokulut -	-2 005	-1 903
Muut rahoituskulut -	-209	-354
**Rahoitustuotot ja kulut yht.	-292	-969
Vuosikate	30 527	46 412
Suunnitelman mukaiset poistot	-21 535	-22 775
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden tulos	8 992	23 636
Tilinpäätössiirrot	3	7
Tilikauden verot	0	-2
Laskennalliset verot	286	108
Vähemmistöosuudet	64	64
Tilikauden ylijäämä+/alijäämä-	9 346	23 813
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	37,3	37,4
Vuosikate / Poistot, %	141,8	203,8
Vuosikate, euroa / asukas	733	1 128
Asukasmäärä	41 660	41 160
Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista (%)		
<i>= 100 x Toimintatuotot / Toimintakulut</i>		
<i>Vuosikate osoittaa konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, on konsernin tulorahoitus riittävä.</i>		
Toimintatuotot	72 295 950,80	69 352 251,21
Toimintakulut	193 612 948,09	185 436 656,76
	37,34	37,40
Vuosikate prosenttia poistoista (%)		
<i>= 100 x Vuosikate / (Suunnitelman mukaiset poistot + arvonalentumiset)</i>		
Vuosikate	30 527 107,81	46 411 728,36
Poistot	21 535 003,31	22 775 339,57
	141,76	203,78
Vuosikate euroa / asukas		
Vuosikate	30 527 107,81	46 411 728,36
Asukasmäärä	41 660	41 160
	732,77	1 127,59

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2024	2023
	1000	1000
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	30 527	46 412
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden verot	0	-2
Tulorahoituksen korjauserät	-843	-3 841
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-51 465	-28 269
Rahoitusosuudet investointimenoihin	92	39
Pysyvien vastaavien luovutustulot	1 039	3 429
Toiminnan ja investointien rahavirta	-20 651	17 767
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten vähennykset	0	636
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 145	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-27 759	-26 563
Lyhytaikaisten lainojen muutos	9 997	-20 443
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja po muutos	-999	-69
Vaihto-omaisuuden muutos	-54	-49
Saamisten muutos	-1 700	4 244
Korottomien velkojen muutos	4 422	-13 608
Rahoituksen rahavirta	-12 949	-55 851
Rahavarojen muutos	-33 599	-38 084
Rahavarat 31.12.	17 836	51 435
Rahavarat 1.1.	51 435	89 519
	-33 599	-38 084
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-13 717	-55 502
Investointien tulorahoitus, %	59,4	164,4
Laskennallinen lainanhoitokate	1,1	1,6
Lainanhoitokate	1,1	1,7
Kassan riittävyys, pv	23,7	77,4

Kirkkonummen kunta

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, 1000 €	2024	2023
<i>Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavirtoja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa. Tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.</i>		
Toiminnan ja investointien rahavirta		
vuosi 2020	-38 612	
vuosi 2021	-30 069	
vuosi 2022	57 848	
vuosi 2023	17 767	
vuosi 2024	-20 651	-13 717

INVESTOINNIT

Investointien tulorahoitus, %

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Vuosikate		30 527 107,81		46 411 728
Investointimenot	51 465 258,33		28 268 759,77	
./ Rahoitusosuudet	92 162,38	51 373 095,95	38 620,92	28 230 138,84
		59,4		164,4

LAINANHOITO

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita.

Vuosikate	30 527 107,81		46 411 728,36	
Korkokulut (konsernituloslaskelmasta)	<u>2 005 250,55</u>	32 532 358,36	<u>1 902 655,73</u>	48 314 384,09
Korkokulut (konsernituloslaskelmasta)	2 005 250,55		1 902 655,73	
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	184 419 554,53		206 949 675,05	
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	<u>33 293 856,57</u>		<u>25 380 568,69</u>	
Laskennalliset lainanlyhennykset	27 214 176,39	29 219 426,94	29 041 280,47	30 943 936,20
		1,1		1,6

Lainanhoitokate (Tunnusluvun arvo > 2 hyvä, 1-2 tyydyttävä, <1 heikko)

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainalyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo konsernin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan konserniyhtiöiden arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan konserniyhtiöiden omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Vuosikate	30 527 107,81		46 411 728,36	
Korkokulut (konsernituloslaskelmasta)	2 005 250,55	32 532 358,36	1 902 655,73	48 314 384,09
Korkokulut (konsernituloslaskelmasta)	2 005 250,55		1 902 655,73	
Lainalyhennykset	27 759 375,70	29 764 626,25	26 563 101,95	28 465 757,68
		1,1		1,7

MAKSUVALMIUS

Kassan riittävyys, pv

= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Tunnusluku ilmaisee monenko päivän kassasta, maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla.

Rahavarat 31.12.	17 836 007		51 435 232	
Kassastamaksut tilikaudella	275 051 427	23,7	242 524 744	77,4
Laskentaperuste konsernituloslaskelmasta				
Toimintakulut (konsernituloslaskelmasta)	193 612 948		185 436 657	
Korkokulut	2 005 251		1 902 656	
Muut rahoituskulut (konsernituloslaskelmasta)	208 594		353 570	
Konsernirahoituslaskelmasta				
Investointimenot	51 465 258		28 268 760	
Antolainasaamisten lisäykset	0		0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	27 759 376	275 051 427	26 563 102	242 524 744

Konsernin tase ja sen tunnusluvut

	TP 2024 1000 €	TP 2023 1000 €		TP 2024 1000 €	TP 2023 1000 €
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	350 870	321 164	OMA PÄÄOMA	107 214	97 872
Aineettomat hyödykkeet	1 644	1 722	Peruspääoma	54 876	54 876
Aineettomat oikeudet	888	709	Muut omat rahastot	1 598	1 601
Muut pitkävaikutteiset menot	532	741	Edellisten tilikausien yli- /alijäämä	41 395	17 582
Ennakkomaksut	224	272	Tilikauden yli- / alijäämä	9 346	23 813
 			VÄHEMMISTÖOSUUDET	1 729	1 794
Aineelliset hyödykkeet	345 275	315 606			
Maa- ja vesialueet	46 009	45 786	POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET	0	0
Rakennukset	193 414	191 801			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	80 522	55 371	PAKOLLISET VARAUKSET	64	2
Koneet ja kalusto	543	1 472	Muut pakolliset varaukset	64	2
Muut aineelliset hyödykkeet	713	834			
Enn. maksut ja keskeneräiset	24 073	20 341	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 397	3 917
Sijoitukset	3 951	3 837	VIERAS PÄÄOMA	269 763	280 244
Osakkuusyhteisöosuudet	1 283	1 169	Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	184 420	206 950
Muut osakkeet ja osuudet	2 134	2 134	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	21 516	19 767
Muut saamiset	534	534	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	33 294	25 381
			Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	30 533	28 147
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 376	897			
 			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>382 167</u>	<u>383 827</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT	29 921	61 766			
Vaihto-omaisuus	282	228			
Saamiset	11 803	10 103			
Pitkäaikaiset saamiset	885	1 179			
Lyhytaikaiset saamiset	10 918	8 924			
Rahoitusarvopaperit	9 957	31 374			
Rahat ja pankkisaamiset	7 879	20 061			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>382 167</u>	<u>383 827</u>			
KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT					
Omavaraisuusaste %				28,8	26,2
Suhteellinen velkaantuneisuus %				118,7	118,8
Kertynyt ylijäämä+/alijäämä, 1000 €				50 740	41 395
Kertynyt ylijäämä+/alijäämä, € / asukas				1 218	1 006
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €				217 713	232 330
Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12.				232 081 715	269 329 216
Konsernin lainat ja vuokravastuut, €/asukas				5 571	6 543
Konsernin lainat, € / asukas				5 226	5 645
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €				0	0
Asukasmäärä				41 660	41 160

Kirkkonummen kunta				Konsernitase ja sen tunnusluvut
Omavaraisuusaste, %				
<i>100 x (oma pääoma+vähemmistöosuus + konsernireservi + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma - saadut ennakot).</i>				
<i>Lyhennetyssä konsernikaavassa laskennasta voi jättää pois saadut ennakot</i>				
<i>Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä.</i>				
<i>Tavoitetasona pidetään yli 50 %:n ylittävää omavaraisuutta.</i>				
oma pääoma	107 213 917,73		97 871 612,60	
Vähemmistöosuus	1 729 330,10		1 793 568,82	
Konsernireservi	0,00		0,00	
poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	0,00	108 943 247,83	0,00	99 665 181,42
koko pääoma		378 810 694,71		380 219 152,80
		28,76		26,21
Suhteellinen velkaantuneisuus, % = 100 * (vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot				
<i>Tunnusluku kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.</i>				
vieras pääoma	269 762 614,65		280 243 738,81	
saadut ennakot, pitkäaikaiset	2 224 088,95		1 689 693,95	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	1 132 435,99	266 406 089,70	1 918 459,95	276 635 584,91
käyttötulot;				
* tilikauden toimintatuotot	72 295 950,80		69 352 251,21	
* verotulot	105 898 113,38		116 183 591,41	
* valtionosuudet	46 232 782,29	224 426 846,48	47 257 372,72	232 793 215,35
		118,71		118,83
Kertynyt yli/-alijäämä €				
Edellisten tilikausien yli/-alijäämä	41 394 629,28		17 581 990,91	
Tilikauden yli/-alijäämä	9 345 796,53	50 740 425,81	23 812 638,36	41 394 629,28
		50 740 425,81		41 394 629,28
Kertynyt yli/-alijäämä, €/asukas				
	50 740 425,81	1 217,97	41 394 629,28	1 005,70
Konsernin lainakanta 31.12. € = Vieras pääoma - pitkäaikainen ja lyhytaikainen koroton vieraspääoma				
vieras pääoma	269 762 614,65		280 243 738,81	
pitkäaikainen koroton vieraspo	21 515 810,64		19 766 756,02	
lyhytaikainen koroton vieraspo	30 533 392,91	217 713 411,10	28 146 739,05	232 330 243,74
lainakanta = korollinen vieras pääoma; tarkistus				
pitkäaikainen korollinen vieraspo	184 419 554,53		206 949 675,05	
lyhytaikainen korollinen vieraspo	33 293 856,57	217 713 411,10	25 380 568,69	232 330 243,74
		217 713 411,10		232 330 243,74
Konsernin lainakanta 31.12., e/asukas				
	217 713 411,10	5 225,96	232 330 243,74	5 644,56
Lainat ja vuokravastuut 31.12.				
= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut				
vieras pääoma	269 762 614,65		280 243 738,81	
saadut ennakot	3 356 524,94		3 608 153,90	
ostovelat	12 656 616,48		9 830 758,76	
siirtovelat	14 960 975,70		14 318 958,07	
muut velat	21 075 086,42		20 155 624,34	
vuokravastuut	14 368 303,41	232 081 714,51	36 998 972,42	269 329 216,16
Konsernin lainat ja vuokravastuut, €/asukas				
	232 081 714,51	5 571	269 329 216,16	6 543
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 € = Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset				
Sijoitukset, muut lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00

Konserniyhteisöille asetettavat tavoitteet

Kirkkonummen Vuokra-asunnot Oy

Kirkkonummen Vuokra-asunnot Oy on Kirkkonummen kunnan omistama yleishyödyllinen vuokratyöyhtiö. Yhtiön toimintaperiaatteena on ylläpitää ja rakennuttaa laadukkaita ja edullisia vuokra-asuntoja, joissa asuvilla on viihtyisä ja turvallinen asuinympäristö tarpeellisine palveluineen. Asunnot on rakennettu pääasiassa aravalainoilla ja kunnan takauksilla.

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Tila
2. Investoimme tulevaisuuteen: Toimimme aktiivisesti ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Olemme sitoutuneet Hinku-tavoitteisiin ja varmistamme niiden edistymisen kaikessa kunnan toiminnassa seurannan ja koordinaation kautta.	2. Tasapainotamme taloutta	Ensimmäinen puukerrostalo valmistui Masalaan viime vuonna. Juhlakallion puukerrostalohanke kilpailutetaan loppusyksystä 2023. Kaukolämmössä on Fortum Clean Heat 14 kiinteistöä. Maalämmössä 19 kiinteistöä ja 2 ilmavesilämpöpumpuilla. 5.10.2023 valmistui ensimmäinen KV-A Oy:n aurinkopaneelivoimala.	Tavoite 1: Edistetään julkisessa rakentamisessa toimenpiteitä CO2-päästöjen vähentämiseksi Mittari 1: Puurakentamisen määrä ja hiilijalanjäljen arviointi ja arvioinnin kehittäminen Tavoite 2: Uusiutuvien energialähteiden hyödyntäminen Mittari 2: Toteutetut energiahankkeet	1. ARA hyväksyi hankkeen, rakentaminen alkaa 03/25 2. Maalämpöön siirtyminen toteutuu sitä mukaan, kun Caruna toimittaa sähköpääkeskuksia.	Ei toteutunut ❌
3. Panostamme asukkaisiin ja hyvinvointiin: Vähennämme kuntalaisten välistä eriarvoisuutta ottamalla huomioon eri väestöryhmien tarpeet palveluiden ja toiminnan suunnittelussa. Vahvistamme sosiaalista kestävyyttä toimivan kotoutumisen kautta.	2. Tasapainotamme taloutta	Korjauslisävuokra 0,9 €/kk neliöltä mahdollistaa peruskorjaukset niin, että maksuvalmius on turvattu. Esteettömiä asuntoja on 47 % koko asuntokannasta. Asuntojen käyttöaste oli 97 % syyskuussa 2023	Toimenpide 1: KVA Oy / Oikea-aikaiset peruskorjaukset mahdollistavan kassavirran turvaaminen. Kunnanhallitukselle tuodaan KVA:n osavuositarkastus kunnan osavuositarkastuksen yhteydessä Toimenpide: Peruskorjaus- ja uudiskohteet toteutetaan esteettömänä. Toimenpide 3: KVA:n vuokra-asuntojen käyttöasteen seuranta -> vähintään 98 %	1. Tyhjäkäynti 760 565,84 € 31.12. 2: Metsätorpantie 5 ja 7 peruskorjaushanke ARA hyväksyi kustannukset sellaisenaan. Alkaa aikaisintaan 03/2025. 3. Käyttöaste 95% joulukuussa	Ei toteutunut ❌

Kiinteistö Oy Kirkkonummen keskustapysäköinti

Kirkkonummen kunta omistaa 59,2 % Kiinteistö Oy Kirkkonummen keskustapysäköinnin osakekannasta. Yhtiö omistaa Ervastintie 9:ssä sijaitsevan pysäköintitalon.

Kiinteistö Oy Kirkkonummen Pankkitalo

Kirkkonummen kunta omistaa 100 % kiinteistöä.

Konserniyhtiöiden riskienhallinta

Kirkkonummen Vuokra-asunnot riskienhallinta

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Riskilaji	Riski	Riskienhallintatoimenpiteet	Toteuma 31.12.	Riskiarvo
3. Panostamme asukkaisiin ja hyvinvointiin	2. Tasapainotamme taloutta	Taloudellinen riski	Ulkoisen toimintaympäristön muutosten vaikutus tulo-rahoituksen riittävyyteen kuten inflaatio, korkotason nousu	Hillitään velanottoa ja varmistetaan, että talous kestää koron- ja palvelumaksujen noususkenaariot.	Joulukuun loppuun mennessä nostettu 3 145 280,00 €	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 3 9
	2. Tasapainotamme taloutta	Taloudellinen riski	Rahoituksen ja palvelujen kustannusten nousu	Riittävä tonttitarjonta kunnalta. Turvaamme rahoituksen saatavuuden ja ennakoitavuuden sekä säilytämme matalan ja riskittömän kustannustason.	Mahdollinen Veikkolan kerrostalohanke ja Gesterbyn tonttivaraus	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 3 9
	2. Tasapainotamme taloutta	Taloudellinen riski	Rahoituksen ja palvelujen kustannusten nousu	Kiinteistökanavan arvon säilyttämisen, vuokrattavuuden varmistamisen ja kiinteistöjen kehittämisen kannalta kiinteistöt täytyy tuntea entistä tarkemmin. Kunnossapitoa, perusparannusta ja kehittämistä koskevien päätösten tulee perustua nykyiseen tietoon, kiinteistön elinkaareen, arvioon tulevaisuuden näkymistä ja kannattavuuteen.	Vuonna 2025 korjausohjelma 430 000 €	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 3 9
	2. Tasapainotamme taloutta	Taloudellinen riski	Korkotason nousu ja inflaatio, erityisesti rakentamisen kustannusten nousu vaikeuttaa KV-A:n taloudellisia mahdollisuuksia toteuttaa investointeja	Rakennamme tuleville sukupolville taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää kuntaa. Rakennushankkeiden erilaisilla rahoitusmuodoilla ja investointien hankintakäytännöllä varmistetaan kustannusten ennustettavuutta.	ARA hyväksyi Juhlakallio hankeen. Rakentaminen alkaa huhtikuussa 2025	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 3 6

Käyttötalousosa

Tuloslaskelman toteutuminen

Tuloslaskelma

Kirkkonummen kunta (sis. Kirkkonummen Vesi)

Ulkoiset erät	Alkuperäinen TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TOT 2024	Tot %	TP 2023	Muutos %
Toimintatuotot	25 263 130	0	25 263 130	28 939 798	115 %	25 976 367	11,4 %
Myyntituotot	12 892 496	0	12 892 496	14 708 410	114 %	12 803 373	14,9 %
Maksutuotot	5 131 825	0	5 131 825	5 565 721	108 %	4 855 184	14,6 %
Tuet ja avustukset	2 892 908	0	2 892 908	3 759 870	130 %	3 395 370	10,7 %
Muut toimintatuotot	4 345 901	0	4 345 901	4 905 797	113 %	4 922 440	-0,3 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	8 200	***	0	***
Toimintakulut	-151 761 302	-150 000	-151 911 302	-148 141 556	98 %	-142 267 548	4,1 %
Henkilöstökulut	-87 110 128	0	-87 110 128	-84 482 787	97 %	-81 642 061	3,5 %
Palkat ja palkkiot	-70 236 654	0	-70 236 654	-69 016 390	98 %	-66 208 971	4,2 %
Henkilösivukulut	-16 873 474	0	-16 873 474	-15 466 397	92 %	-15 433 090	0,2 %
Palvelujen ostot	-39 989 019	450 000	-39 539 019	-39 852 472	101 %	-36 798 512	8,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 203 298	0	-12 203 298	-10 840 080	89 %	-10 808 024	0,3 %
Avustukset	-5 444 664	0	-5 444 664	-5 761 476	106 %	-5 257 051	9,6 %
Muut toimintakulut	-7 014 193	-600 000	-7 614 193	-7 204 741	95 %	-7 761 901	-7,2 %
Toimintakate (S)	-126 498 172	-150 000	-126 648 172	-119 193 558	94 %	-116 291 181	2,5 %
Verotulot	107 184 075	0	107 184 075	106 234 270	99 %	116 492 379	-8,8 %
Valtionosuudet	37 690 838	0	37 690 838	36 565 488	97 %	37 708 255	-3,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-400 000	0	-400 000	641 428	***	-43 625	***
Vuosikate I	17 976 741	-150 000	17 826 741	24 247 628	***	37 865 828	-36,0 %
<i>Käyttöom.myyntivoitot</i>	<i>1 990 000</i>	<i>0</i>	<i>1 990 000</i>	<i>979 008</i>	<i>49 %</i>	<i>2 811 440</i>	<i>-65,2 %</i>
<i>Maankäytösop.korvaukset</i>	<i>3 580 000</i>	<i>0</i>	<i>3 580 000</i>	<i>3 883 055</i>	<i>108 %</i>	<i>1 603 117</i>	<i>142,2 %</i>
Vuosikate II	23 546 741	-150 000	23 396 741	29 109 692	124 %	42 280 385	-31,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-17 595 038	0	-17 595 038	-17 585 785	100 %	-18 611 871	-5,5 %
Satunnaiset erät	0	0	0	0	***	0	***
Tilikauden tulos	5 951 703	-150 000	5 801 703	11 523 906	***	23 668 514	***
Poistoeron muutos	20 000	0	20 000	11 780	59 %	12 517	-5,9 %
Rahastojen muutos	0	0	0	0	***	0	***
Tilikauden ylijäämä (alij.)	5 971 703	-150 000	5 821 703	11 535 686	***	23 681 031	***
<i>Sisäiset toimintatuotot</i>	<i>35 046 234</i>	<i>0</i>	<i>35 046 234</i>	<i>35 423 631</i>		<i>35 802 190</i>	
<i>Sisäiset toimintamenot</i>	<i>-35 046 234</i>	<i>0</i>	<i>-35 046 234</i>	<i>-35 423 631</i>		<i>-35 802 190</i>	

Tuloslaskelman toteutuminen

Käyttöomaisuuden myyntivoittoa ja maankäytösopimuskorvauksia (yht. 4 862 063 €) ei ole sisälletty toimintatuottoihin vaan esitetty tuloslaskelmassa Vuosikate I jälkeen.

Käyttötalouden sitovuus

Kunnanvaltuusto on päättänyt, että kunkin toimielimen tehtävien yhteenlaskettu toimintatulojen ja -menojen erotus eli toimintakate on valtuuston nähden sitova. Käyttötalousosan tehtävien perusteluissa otsikon

”Toiminnalliset tavoitteet” alla esitetyt tavoitteet ovat valtuuston nähden sitovia. Kirkkonummen Vesi-liikelaitoksen sitova taso on vuoden 2024 talousarvion tuloslaskelman mukainen tilikauden yli-/alijäämä.

Käyttötalousosan perustelujen tunnusluvut ovat ohjeellisia, mutta niiden oleellisista poikkeamisista on raportoitava osavuositarkastuksessa ja toimintakertomuksessa.

Käyttötalousosan toteutuminen toimielimittäin (sitova taso)

	MTA 2024	TP 2024	Tot. %	TP 2023	Muutos %
100 Tarkastuslautakunta					
Kulut	-77 000	-77 266	100,35 %	-78 038	-0,99 %
Kate	-77 000	-77 266	100,35 %	-78 038	-0,99 %
101 Keskusvaalilautakunta					
Tuotot	70 000	212 076	302,97 %	70 164	202,26 %
Kulut	- 283 675	- 453 603	159,90 %	- 201 757	124,83 %
Kate	- 213 675	- 241 527	113,03 %	- 131 593	83,54 %
110 Muut yhteiset palvelut					
Tuotot	1 221 200	2 836 408	232,26 %	1 995 380	42,15 %
Kulut	-14 906 923	-14 615 255	98,04 %	-15 248 931	-4,16 %
Kate	-13 685 723	-11 778 847	86,07 %	-13 253 550	-11,13 %
300 Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta					
Tuotot	1 503 155	1 746 534	116,19 %	1 662 461	5,06 %
Kulut	-9 403 873	-9 025 796	95,98 %	-9 832 709	-8,21 %
Kate	-7 900 718	-7 279 262	92,13 %	-8 170 248	-10,91 %
320 Suomenkielinen varhaiskasvatus- ja opetuslautakunta					
Tuotot	5 014 590	4 994 266	99,59 %	5 479 115	-8,85 %
Kulut	-61 176 433	-59 917 278	97,94 %	-56 813 513	5,46 %
Kate	-56 161 843	-54 923 012	97,79 %	-51 334 398	6,99 %
360 Ruotsinkielinen varhaiskasvatus- ja opetuslautakunta					
Tuotot	1 275 624	1 211 373	94,96 %	1 248 594	-2,98 %
Kulut	-15 216 330	-14 296 407	93,95 %	-13 467 163	6,16 %
Kate	-13 940 706	-13 085 034	93,86 %	-12 218 570	7,09 %
400 Työllisyysalueen palvelut					
Tuotot	0	473 733	0,00 %	0	0,00 %
Kulut	-88 058	- 366 806	416,55 %	0	0,00 %
Kate	-88 058	106 927	- 121,43 %	0	0,00 %
500 Vesi-liikelaitoksen johtokunta					
Tuotot	10 480 000	10 585 740	101,01 %	9 073 981	16,66 %
Kulut	-7 104 057	-7 652 132	107,71 %	-6 620 315	15,59 %
Kate	3 375 943	2 933 607	86,90 %	2 453 666	19,56 %
600 Yhdyskuntatekniikan lautakunta					
Tuotot	1 681 500	1 973 289	117,35 %	1 811 449	8,93 %
HSL-kulut	-6 783 000	-6 732 538	99,26 %	-6 135 231	9,74 %
Kulut	-14 987 322	-14 870 353	99,22 %	-13 595 637	9,38 %
Kate	-13 305 822	-12 897 064	96,93 %	-11 784 188	9,44 %
650 Rakennus- ja ympäristölautakunta					
Tuotot	883 000	1 103 603	124,98 %	774 833	42,43 %
Kulut	-1 633 805	-1 612 844	98,72 %	-1 546 963	4,26 %
Kate	- 750 805	- 501 040	66,73 %	- 772 130	-35,11 %
710 Toimitilapalveluiden lautakunta					
Tuotot	3 134 061	3 802 775	121,34 %	3 860 390	-1,49 %
Kulut	-27 033 826	-25 253 815	93,42 %	-24 862 522	1,57 %
Kate	-23 899 765	-21 451 040	89,75 %	-21 002 132	2,14 %
Raportti yhteensä					
Tuotot	25 263 130	28 939 798	114,55 %	25 976 367	11,41 %
Kulut	- 151 911 302	- 148 141 556	97,52 %	- 142 267 548	4,13 %
Kate	- 126 648 172	- 119 193 558	94,11 %	- 116 291 182	2,50 %

Määrärahamuutokset

Määrärahojen muutokset	SKK 2.4.2024	KV 17.6.2024	YTL 29.8.2024	KH 9.9.2024	KV 18.11.2024	KV 9.12.2024
Sivistystoimi § 23 siirto Papinmäki -> Gesterby	513 848 €					
Vesi liikelaitos § 58		150 000 €				
Vesi liikelaitos § 58 investointi		2 200 000 €				
Yhdyskuntatekniikka § 84 investointisiirto			15 000 €			
Yhdyskuntatekniikka § 274 investointisiirto				90 000 €		
Yhdyskuntatekniikka § 275 investointisiirto				50 000 €		
Yhdyskuntatekniikka § 93 siirto					450 000 €	
Yhdyskuntatekniikka § 93 investointi					80 000 €	
Yhdyskuntatekniikka § 104 investointi						1 800 000 €

Toimintakulujen lisäykset yhteensä	150 000 €
Toimintatuottojen siirrot yhteensä	963 848 €
Vaikutus toimintakatteeseen yhteensä	150 000 €
Investointimenojen lisäykset yhteensä	4 080 000 €
Investointimenojen siirrot yhteensä	155 000 €

Käyttötalousosa

Vuoden 2024 talousarvion käyttötalousosan ulkoiset toimintatuotot toteutuivat 114,6 % eli noin 3,7 milj. euroa budjetoitua enemmän. Toimintatuotot nousivat edellisvuoteen verrattuna 11,4 % eli noin 3,0 milj. euroa.

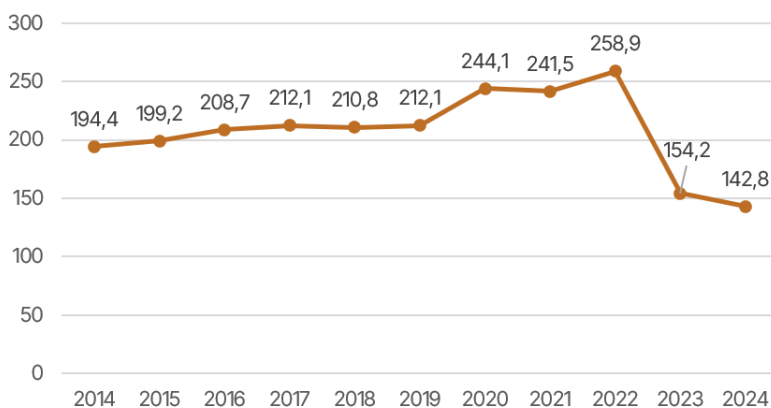
Käyttötalousosan toteutuneet ulkoiset toimintamenot alittivat alkuperäisen talousarvion 3,6 milj. eurolla. Vuoteen 2023 verrattuna toimintakulut nousivat 4,1 % eli 5,9 milj. euroa vuonna 2024. Suurin muutos oli palvelujen ostoissa, jossa kasvu oli 8,3 % eli noin 3,1 milj. euroa.

Tuloslaskelmaosa

Verotulojen kokonaiskertymä 106,2 milj. euroa laskivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 10,3 milj. euroa (noin 8,8 %). Valtionosuuksia kertyi 36,6 milj. euroa eli 1,1 milj. euroa (3,0 %) vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Verorahoituksen (verotulot + valtionosuudet) kokonaiskertymä oli 142,8 milj. euroa ja ne vähenivät 7,4 % edellisvuoteen verrattuna.

Verorahoituksen muutokset 2014-2024

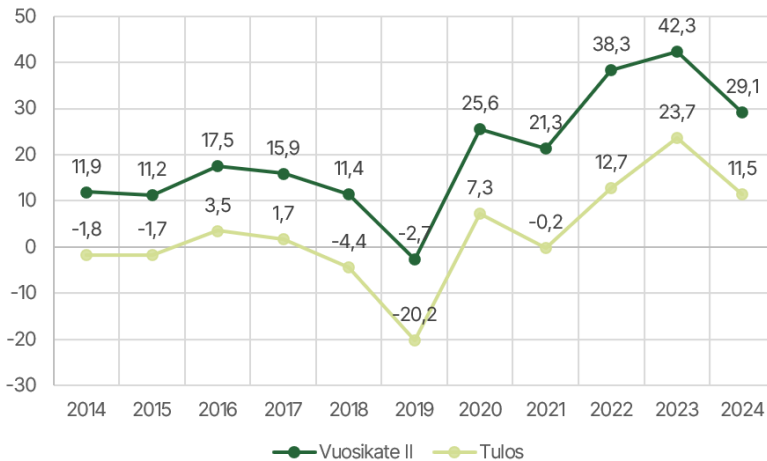

Käyttöomaisuuden myyntivoittoa ja maankäyttösopimuskorvauksia kertyi yhteensä 4,9 milj. euroa ja ne toteutuivat 0,7 milj. euroa alkuperäistä talousarviota pienempänä. Käyttöomaisuuden myyntivoittoa kertyi 0,9 milj. euroa eli noin 1,0 milj. euroa vähemmän kuin alkuperäisessä talousarviossa arvioitiin. Maankäyttösopimuskorvauksia kertyi 3,9 milj. euroa ja noin 0,3 milj. euroa enemmän kuin alkuperäisessä talousarviossa.

Vuoden tulos

Vuosikate II oli 29,1 milj. euroa ja kattoi suunnitelman mukaiset poistot. Vuosikate II oli 13,2 milj. euroa huonompi kuin edellisessä tilinpäätöksessä, ja 5,6 milj. euroa parempi kuin alkuperäinen talousarvio 2024. Vuoden tulos oli ylijäämäinen 11,5 milj. euroa.

Vuosikate II ja tulos 2014-2024 (1 000 €)

Alkuperäisessä talousarviossa ylijäämää oli 6,0 milj. euroa. Lisätalousarvion jälkeen ylijäämää oli 5,8 milj. euroa. Toimintatuottoja kertyi noin 14,6 % enemmän ja toimintakulut alittivat talousarvion noin 2,5 % mm. näistä syistä tulos oli talousarviota parempi.

Investointiosa

Investointiosan nettomenot toteutuivat 84,0 % ollen 49,5 milj. euroa.

Kuntatason keskeiset valtuustokauden strategiset tavoitteet

Kuntastrategian toteuttamiseksi vuodelle 2024 on asetettu valtuustoon nähden sitovia toiminnallisia tavoitteita kuntatasolla sekä lautakuntatasolla. Valtuustoon ja lautakuntiin nähden sitovat tavoitteet esitetään talousarviokirjassa.

Valtuustokauden toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet toimialoilla on johdettu kuntastrategiasta.

Talousarviovuonna 2024 toteutettavat toimenpiteet, mittarit ja vastuutahot on kirjattu toimialakohtaisissa tavoitetaulukkoissa.

Keskeisiä tuloksia vuonna 2024

Toimialojen tavoitteiden toteumatekstien yhteydessä on vastattu vuoden 2024 keskeisiin tavoitteisiin. Kunnan asukasmäärä saavutti tavoitteen kasvun ollessa 1,2 % vuonna 2024.

Koulurakennusten osalta Wigge on valmistumassa ja Yhteiskampuksen rakentaminen on aloitettu. Kuntakuvaa on edistetty uudella Brändillä sekä elinvoimalupaukseen sisältyvän yritys yhteistyön kehittämisellä.

Toimintakertomus 2024

Yhteiset palvelut

Luottamushenkilöhallinto

Virkamieshallinto

Yhteiset palvelut

Tuloslaskelma

	TA 2024	TP 2024	Tot. %	TP 2023	Muutos %
Toimintatuotot	1 291 200	3 522 217	236,10 %	2 065 544	47,59 %
Myyntituotot	172 792	1 560 285	822,12 %	843 625	68,39 %
Maksutuotot	0	0	0,00 %	-3 289	-100,00 %
Tuet ja avustukset	806 000	1 913 412	195,96 %	1 028 151	53,62 %
Muut toimintatuotot	312 408	48 519	15,53 %	197 057	-75,38 %
Toimintakulut	-15 355 656	-15 512 930	99,20 %	-15 528 726	-2,46 %
Palkat ja palkkiot	-4 974 613	-4 872 087	94,13 %	-4 609 026	0,11 %
Henkilösivukulut	-1 095 685	- 978 015	85,96 %	- 949 037	-2,14 %
Palvelujen ostot	-5 903 902	-5 322 084	89,38 %	-5 384 470	-2,00 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-96 654	- 188 968	181,78 %	- 121 562	44,53 %
Avustukset	-2 961 000	-3 804 884	128,50 %	-2 953 215	28,84 %
Muut toimintakulut	- 323 802	- 346 892	106,89 %	-1 511 417	-77,10 %
Toimintakate	-14 064 456	-11 990 713	86,56 %	-13 463 182	-10,14 %
<i>Sisäiset tuotot yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>33 159</i>	<i>0,00 %</i>	<i>2 395 088</i>	<i>-98,62 %</i>
<i>Sisäiset menot yhteensä</i>	<i>-1 041 933</i>	<i>-1 084 721</i>	<i>104,11 %</i>	<i>-1 175 237</i>	<i>-7,70 %</i>
joista:					
Puhtauspalvelut	-67 203	-67 203	100,00 %	-66 295	1,37 %
Rakennusten vuokrat	- 974 730	- 976 203	100,15 %	- 878 822	11,08 %
Majoitus- ja ravitsemuspalvelut	0	-8 774	0,00 %	-6 745	30,09 %
<i>Taloudellinen tuloksellisuus</i>					
Asukasmäärä	41 463	41 660	0	41 160	0
euroa per asukas, ulkoiset	- 339	- 289	0	- 327	0

Erittely	TA 2024	TP 2024	Tot. %	TP 2023	Muutos %
Luottamushenkilöhallinto					
Ulkoiset toimintatuotot	70 000	128 334	183,3 %	79 723	61,0 %
Ulkoiset toimintamenot	-1 405 912	-1 709 656	121,6 %	-1 310 854	30,4 %
Toimintakate	-1 335 912	-1 581 322	118,4 %	-1 231 131	28,4 %
sisäiset toimintatuotot	0	0	****	0	****
sisäiset toimintamenot	0	-8 677	****	-97 392	-91,1%
Virkamieshallinto					
Ulkoiset toimintatuotot	1 221 200	3 393 883	277,9 %	1 985 821	70,9 %
Ulkoiset toimintamenot	-13 949 744	-13 803 274	99,0 %	-14 217 872	-2,9 %
Toimintakate	-12 728 544	-10 409 390	81,8 %	-12 232 051	-14,9 %
sisäiset toimintatuotot	0	33 159	****	2 395 088	-98,6 %
sisäiset toimintamenot	-1 041 933	-1 076 161	103,3 %	-1 077 845	-0,2 %

	TA 2024	TP 2024	Tot. %	TP 2023	Muutos %
Käyttöom.myyntivoitot	1 990 000	979 008	117,46 %	1 603 117	162,30 %
Maankäyttösop.korvauks.	3 580 000	3 883 055	49,20 %	2 811 440	-65,18 %

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on muun muassa valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla (kuntalaki 121 §).

Valtuuston valitseman tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös (kuntalaki 123 §). Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa ja vastaa kuntalaissa säädetyistä tehtävistä kunnan hallintosäännön mukaisesti.

Keskusvaalilautakunta vastaa kunnallisten ja valtiollisten vaalien järjestämisestä kunnassa. Keskusvaalilautakunta huolehtii vaalien valmisteluista ja käytännön järjestelyistä sekä suorittaa vaalilain mukaiset tehtävät. Kuntavaaleissa keskusvaalilautakunta huolehtii myös äänten laskemisesta ja vaalien tuloksen vahvistamisesta.

Yhteisten palvelujen tehtävänä on ohjata ja tukea toimialojen tuloksellista toimintaa sekä yhteistyössä toimialojen kanssa seurata tavoitteiden toteutumista. Yhteiset palvelut antaa asiantuntijapalveluita kunnan päätöksenteon ja johtamisen tueksi, vastaa kunnan strategisesta suunnittelusta sekä huolehtii lisäksi kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen ja sen jaostojen valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä.

Yhteisiä palveluita johtaa hallintojohtaja. Hallintojohtaja johtaa kunnan yleistä hallintoa ja vastaa kunnan hallinnon tehokkaasta ja tuloksellisesta toiminnasta sekä hallinnon kokonaisvaltaisesta kehittämisestä.

Strategisen kehittämisen palvelut tukevat ja ohjaavat kuntastrategian toimeenpanoa, seuranta ja arviointia kaikilla toimialoilla sekä vastaavat kuntastrategian läpileikkaavien teemojen eli viestinnän, tiedolla johtamisen ja hyvinvoinnin edistämisen tuesta ja ohjauksesta kunnan kaikille toimijoille. Yksikkö vastaa myös poikkihallinnollisesta hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevasta koordinoinnista yhteistyössä toimialojen ja hyvinvointialueen kanssa. Lisäksi viestintä hallinnoi ja kehittää kunnan ulkoista ja sisäistä viestintää ja markkinointia sekä tukee toimialojen vastuulla olevaa viestintää.

Tietopalvelut sisältäen johdon tuen, asianhallinnan ja käänköspalvelut vastaa luottamuselinvalmistelusta ja päätöksenteon tuesta. Asianhallinta tarjoaa luotettavaa ja ajantasaista tietoa sekä Luotsin tukea päätöksentekoa varten. Käänköspalvelut turvaavat päätöksenteon, tiedottamisen ja viestinnän suomeksi, ruotsiksi ja mahdollisuuksien mukaan englanniksi.

Henkilöstöpalvelut vastaa keskistetyistä henkilöstöhallinnon palveluista, palkkahallinnosta ja työsuojelusta. Palveluryhmä tukee ja ohjaa esihenkilöitä ja henkilöstöä HR- ja palkka-asioissa sekä tuottaa palveluita yhteistyössä toimialojen kanssa.

Talospalvelut vastaa keskitetystä taloushallinnon palveluista, hankintatoimen palveluista sekä hankintojen ohjauksesta. Palveluryhmä tukee, ohjeistaa ja kouluttaa toimialojen henkilökuntaa talous- ja hankinta-asioissa. Talospalvelut huolehtii maksuvalmiudesta, ohjaa talouden suunnittelua ja seuranta sekä kehittää talousjärjestelmiä ja -prosesseja. Hankintapalvelut vastaa hankintojen suunnittelusta, kilpailutuksesta, toteuttamisesta ja seurannasta sekä hankintatoimen kehittämisestä.

ICT-, turvallisuus- ja asiointipalvelut vastaa kunnan ICT-palvelujen järjestämisestä, turvallisuudesta ja varautumisesta, keskitetyistä asiointipalveluista sekä lähettipalveluista. Palveluryhmä ylläpitää ja kehittää tietojärjestelmiä sekä huolehtii tietoturvasuhteesta ympäristöstä järjestelmien, tiedon, henkilöstön sekä luottamushenkilöiden ja kuntalaisten osalta. Asiointin osalta palveluryhmä toimii keskeisenä yhteytenä asiakasrajapinnassa kunnantalolla, kunnan ja kuntalaisten välillä.

Turvallisuuden ja varautumisen osalta palveluryhmä toteuttaa kiinteistöturvallisuutta ja varautuu sisäisen turvallisuuden häiriöihin niin suunnittelulla kuin kunnan eri toimijoita tukemalla sekä suunnittelemalla kunnan varautumista häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin.

Elinvoimapolitiset edistää kunnan työllisyys- ja elinkeinopolitiikkaa, vetovoimaista kehitystä ja elinvoimaisuutta sekä huolehtii aihealuetta koskevista ohjeista ja periaatteista. Julkisten työvoimapolitisten järjestämisvastuu siirtyi kunnalle vuoden 2025 alussa. Kunnan elinkeino- ja yrityspalvelujen sekä työllisyysalueen palvelujen organisaatiota uudestaan siten, että palvelut siirtyivät nykyiselle yhdyskuntatekniikan toimialalle. Työllisyysalue hoitaa kotoutumisen operatiiviset palvelut, mutta niiden ohjaus säilyy yhteisissä palveluissa. Asumisneuvonnan palvelut tuotetaan edelleen yhteisissä palveluissa.

Talousarvion toteutuminen ja olennaiset poikkeamat 31.12.2024

Vuonna 2024 yhteisissä palveluissa valmisteltiin vuonna 2025 kuntien vastuulle siirtyvien TE-palveluiden käynnistymistä. Kirkkonummi, Vihti ja Siuntio muodostavat yhteisen työllisyysalueen, jossa Kirkkonummi toimii vastuukuntana. Strategisen kehittämisen yksikkö aloitti uutena yksikkönä, johon palkattiin kehittäispäällikkö ja suunnittelija. Sisäinen tarkastaja palkattiin, jonka kustannuksista ja työpanoksesta menee Vihdin kunnalle 40 %. Yritysneuvoja palkattiin, koska Yritys Espoon toimintaperiaatteet muuttuivat.

ICT-palveluiden kustannukset toteutuivat 1,5 milj. euroa, 0,4 budjetoitua vähemmän. Kulut vähentyivät edellisestä vuodesta 1,0 milj. euroa koska siirryttiin sisäisestä laskutuksesta ulkoiseen laskutukseen.

Toimintakate alittui yhteisissä palveluissa 1,9 milj. eurolla. Tuloja kertyi vuonna 2024 3,0 milj. euroa ja ne ylittivät talousarvion 1,8 milj. euroa lähinnä maahanmuuttajien valtionavustuksien osalta, joita on vaikea ennalta arvioida. Työterveyshuollon kustannukset olivat kuntatasoisesti 1,1 milj. euroa ja ne ylittivät varatun määrärahan 0,2 milj. eurolla. Kela korvaa kustannuksista noin 40 %.

Työmarkkinatuen kuntaosuusmenot olivat 2,8 milj. euroa, jossa ylitystä oli lähes 0,3 milj. euroa työllisyystilanteen heikennyttä. Nuorten kesätyöllistämiseen käytettiin yritysten kesäseteleihin 58 200 euroa sekä kunnan palkkakuluihin sivukuluineen noin 82 000 euroa. Maahanmuuttajien integroimista edistävään kotouttamisavustukseen käytettiin 30 000 euroa.

Vesihuollon kehittämiseen oli varattu 55 000 euroa. Määrärahasta käytettiin 50 000 € Veikkolan vesistöhankeeseen ja 5 000 € jätevesineuvontaan.

Kunnanhallituksen järjestöavustuksiin oli varattu 10 000 euroa, josta maksettiin 9746,60 euroa. Kunnanhallituksen ennalta arvaamattomiin avustuskohteisiin oli varattu 40 000 euroa, josta käytettiin 10 000 euroa. Hyvinvointiavustuksia maksettiin yhteensä 10 000 euroa.

Kaikkiaan avustuksiin käytettiin 0,2 milj. euroa.

Toiminnan painopistealueet

Palkkatukityöllistettyjen käyttäminen työmarkkinatuen kuntaosuuden määrää alentavana ei enää ole kunnalle mahdollista, joiden palkkaamisen korvaamista muilla keinoin on valmisteltu.

Yhteisten palveluiden toiminnan kehittäminen vastaamaan kuntaorganisaation tarpeita jatkui edelleen vuonna 2024, jolloin tavoitteena oli täsmentää organisaatiota jakamalla toiminta selkeästi sisäisiin ja ulkoisiin palveluihin. Ulkoisten palveluiden siirtoa kuntakehitykselle ja sivistystoimelle valmisteltiin. Yhteisten palveluiden ensisijainen tehtävä on tukea ja ohjata toimialoja.

Osallistava budjetointi

Talousarviossa oli varattu osallistuvan budjetoinnin 100 000 euron määrärahan. Kuntalaisäänestyksessä eniten ääniä saivat Veikkolan skeittipuiston päivittäminen, Kukkiva Kirkkonummi sekä Pump track pyörärata Veikkolaan. Skeittipuisto sekä Pump track pyörärata valmistuvat myöhemmin. Kukkiva Kirkkonummi toteutettiin kesällä 2024 ja se sai kuntalaisilta hyvää palautetta.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
1. Houkuttelemme ja kasvamme	3. Johdamme tiedolla	Kuntabrändiä ei ole määritelty ja viestintä on epäyhtenäistä eikä se kohdennu suunnitellusti.	Tavoite: Luodaan yhtenäinen kuntabrändi viestinnän ja toiminnan tueksi. Mittari: Kuntabrändi on luotu (kyllä/ei) Toimenpide: Haetaan yhteistyökumppani ja osallistetaan toimialat.	Luodaan yhtenäinen kuntabrändi viestinnän ja toiminnan tueksi. Kirkkonummen uusi kuntabrändi on luotu, ja se lanseerattiin marraskuun lopussa. Uusi brändi pohjautuu keväällä 2024 päivitettyyn kuntastrategiaan. Samalla uusi brändi vastaa paremmin tämänhetkisiä kuntaviestinnän vaatimuksia. Brändiuudistuksen yhteistyökumppaniksi valittiin kilpailutuksen kautta mainostoimisto. Brändityö toteutettiin kuntalaisia, henkilöstöä ja päättäjiä monipuolisesti osallistaen. Yhteistyön lopputuloksena syntyi kunnan uusi visuaalinen ilme ja tarinankerronta sekä uudet viestintämateriaalit. Uusi brändi on kirkkonummelaisten näkemys ja kertomus siitä, mitä Kirkkonummi on ja mitä Kirkkonummen toivotaan olevan tulevaisuudessa.	Viestintä-pääällikkö	Toteutui ✓
2. Investoimme tulevaisuuteen	2. Tasapainotamme taloutta	Ostolaskuja käsitellään manuaalisesti ja hyödykeostoja tehdään hajautetusti. käytäntöjen ohjeistaminen puutteellista.	Tavoite: Työn tuottavuuden lisääminen ja uudelleen-suuntaminen. Ostokäytäntöjen yhtenäistäminen ja hankintojen kokonaistaloudellisuuden varmistaminen. Mittari: Automaatioasteen raportointi. Ostodatan analyysi. Ohjeistusten laatiminen (kyllä/ei). Toimenpide: Automatisaation lisääminen työn tuottavuuden lisäämiseksi. Ostokäytäntöjen ohjeistuksen lisääminen.	Tilausohjeistus on päivitetty ja hankintaohjetta viimeistellään. Ostolaskujen sähköisyysaste oli 97,6 %. Automaatioaste ei ole saatavilla.	Talousjohtaja	Toteutui osittain 🟡

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
	2. Tasapainotamme taloutta	Kunta on usean vuoden ajan työllistänyt työllisyysmäärärahalla sekä myöntänyt työllistämisen järjestelytukea yrityksille ja yhteisöille pitkään työtä vailla olleen kuntalaisen työllistämiseksi. Kunnan palkkatukityöllistämisen kriteereitä on muutettu ennaltaehkäisevään suuntaan (Elinvoimajaosto 22.8.2023 § 30). Pitkäaikaistyöttömyys on ollut kasvusuunnassa.	Tavoite: Vähintään 100 pitkäaikaistyötöntä työllistyy tai aloittaa työllistymistä edistävän toimenpiteen. Mittari: Työllistyvien pitkäaikaistyöttömien määrä Toimenpide: Verkostoyhteistyön kehittäminen yritysten ja kolmannen sektorin kanssa.	Kunnan suorilla toimilla työllistetty 2024 aikana 22 uutta pitkäaikaistyötöntä. Tavoite ei ole täyttynyt. Syyskuussa tulleet lakimuutokset, jotka poistivat velvoitetyöllistämisen ja muuttivat palkkatukea vaikuttaneet vahvasti tähän, kuten myös hakemusten määrän selkeä lasku.	Hallintojohtaja	Toteutui osittain
	3. Johdamme tiedolla	Talouden raportoinnista puuttuu toiminnan ja toimintaympäristön seuranta.	Tavoite: Kokonaisvaltaisempi kuva talouden ja toiminnan tilanteesta Mittari: Tyytyväisyyskysely uudistuksesta toimielimille ja kunnan johdolle. Toimenpide: Kunnanhallituksen talouden kuukausiraportoinnin laajentaminen koskemaan toimintaa ja toimintaympäristöä ja raportoinnin laajentaminen kaikkien lautakuntien käyttöön.	Kuukausiraportointi on toteutunut suunnitellusti kunnanhallituksessa, mutta sitä ei ole otettu samassa muodossa toimialoilla käyttöön.	Talusojohtaja	Toteutui osittain

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
	3. Johdamme tiedolla	Kunnan hankintatoimen nykytilannetta on arvioitu yhteistyössä Hansel Oy:n kanssa toteutetun kehittämishankkeen kautta. Tässä yhteydessä on havaittu sellaisia kehittämiskohteita, joihin vaikuttamalla voidaan parantaa hankintaprosessin tehokkuutta ja asiakaslähtöisyyttä. Tehokas ja asiakaslähtöinen asiakasprosessi on edellytys sille, että hankittavat tavarat tai palvelut ovat loppuasiakkaan käytettävissä oikea-aikaisesti ja oikeanlaisina.	Tavoite: Hankintaprosessi on tehokas ja asiakaslähtöinen. Mittari: Hankintayksikön asiakkailleen vuosina 2023 ja 2024 järjestämän asiakaskyselyn tuloksen muutokset. Toimenpide: Hankintaprosessin virtaviivaistaminen, työnjaon selkeyttäminen, parempi ennakkosuunnittelu.	Hankintaprosessin kuvausta ja prosessin työnjakoa on selkeytetty ja yhteistyö toimialojen kanssa jatkuu vuonna 2025. Hankintojen suunnitteluun ja seurantaan liittyen on otettu käyttöön uusia työkaluja. Asiakastytyväisyyskyselyä vuoden 2024 osalta ei ole toteutettu.	Hankinnat / controller	Toteutui osittain
	3. Johdamme tiedolla	Perustietotekniikka (konesali, SOC, laitehallinta ja tukipalvelut) hoidetaan omana toimintana ja osittain määräaikaisten, vaihtuvien resurssien. Tietoliikenne ja varmistukset on ulkoistettu. Nykytilanteessa vakinaisella henkilöstöllä ei ole riittävästi työaika toiminnan ja toimintatapojen kehittämiseen.	Tavoite: Perustietotekniikka toimii kustannustehokkaasti ja toimintavarmasti. Mittari: Asiakastytyväisyys ja käyttövarmuus Toimenpide: Selvitetään perustietotekniikan järjestämisen tapa (omana työnä vs ostopalveluna).	Perustietotekniikka on nykymuodossaan toiminut vuoden aikana hyvin ja kustannustehokkaasti. Erillistä asiakastytyväisyysmittausta ei ole tehty. Tietohallinnon palvelujen järjestämisen tapaan liittyvää selvitystä on valmisteltu ja konesalin ulkoistamisen osalta on myös päätös tehty.	Tietohallintojohtaja	Toteutui osittain

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
4. Luomme uuden työn paikkoja – täällä on tilaa ajatella	3. Johdamme tiedolla	Yhteiset palvelut tukevat toimialojen tuloksellista toimintaa, ohjaavat ja seuraavat tavoitteiden toteutumista, tuottavat asiantuntijapalveluita kunnan päätöksenteon ja johtamisen tueksi, vastaavat kunnan strategisesta suunnittelusta sekä huolehtivat luottamuselinten valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä. Yhteisten palveluiden toiminta on kuvattu kevään 2023 aikana tavoitteena mukauttaa toiminta kuntaorganisaation tarpeisiin.	Tavoite: Yhteiset palvelut panostavat toiminnan kehittämiseen ollakseen kuntaorganisaatiota tukeva ja ohjaava yksikkö, joka ketterästi kykenee vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin. Mittarit: 1. Keskeiset prosessit on määritelty ja kuvattu yhdessä toimialojen kanssa sekä sovittu työnjaosta. 2. Organisaatiomuutos on tehty. 3. Tuki- ja ohjausroolit on määritelty. 4. Tavoitetta tukevan henkilöstön osaamisen kehittäminen on suunnattu tarkoituksenmukaisesti ja tarvittavat tehtävänkuvien muutokset tehty. Toimenpiteet: 1. Yhteistyö toimialojen kanssa päällekkäisen työn poistamiseksi ja prosessien yhtenäistämiseksi ja yhdistämiseksi. 2. Täsmennetään organisaatio sisäisten ja ulkoisten palveluiden osalta sekä vahvistaa strategisen johtamisen tukea. 3. Määritellään tuki- ja ohjausroolit. 4. Huolehditaan henkilöstön hyvinvoinnista, osaamisen kehittämisestä sekä täsmennetään tehtävänkuvia ja määritellään uudet puuttuvat tehtävät.	1. Keskeiset prosessit on määritelty mutta niiden tarkastelu yhdessä toimialojen kanssa ja työnjaosta sopiminen siirtyvät vuodelle 2025. 2. Organisaatiota on osittain muutettu vastuiden mukaisesti. 3. Tuki- ja ohjausroolien määrittely siirtyy vuodelle 2025. 4. Henkilöstön osaamisen kehittäminen suunnittelu on käynnistetty ja tehtävänkuvien muutoksia on tehty kun se on ollut tarkoituksenmukaista.	Hallintojohtaja	Toteutui osittain
	3. Johdamme tiedolla	Päätöksenteon valmistelun toimintatavat eivät ole kaikin osin yhdenmukaiset. Toimielinten päätösvalmistelu syö tarpeettomasti resursseja. Käytettävissä olevia työkaluja (Luotsi) ei hyödynnetä optimaalisesti.	Tavoite: Nykyistä tehokkaammat toimintatavat kaikessa päätöksenteon valmistelussa, erityisesti tehokkaampi toimielinten valmistelu. Mittari: Versiopäivityksen käyttöönottoprojekti on saatettu loppuun. Uudet toimintaohjeet on laadittu ja otettu käyttöön kaikilla toimialoilla. Toimenpide: Luotsin päivitys uusimpaan versioon toteutetaan käyttöönottoprojektina yhteistyössä toimialojen kanssa.	Versiopäivityksen käyttöönottoprojekti on saatettu loppuun. Projekti toteutui suunnitellussa aikataulussa. Uudet toimintaohjeet on laadittu ja otettu käyttöön kaikilla toimialoilla.	Asianhallinta-päällikkö	Toteutui

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
	3. Johdamme tiedolla	Tiedolla johtaminen puutteellista, koska systemaattinen seurantamalli puuttuu eivätkä järjestelmäkään sellaista tue. Rekrytointiosaaminen puutteellista ja -prosessit monimutkaisia.	<p>Tavoite: Toimivat HR-järjestelmät ja rekrytointi nykyistä ammattimaisempaa</p> <p>Mittari: Järjestelmähankinnasta päätetty ja käyttöönotto käynnissä. Rekrytointiprosessi uudistettu ja prosessiin osallistuvat henkilöt valmennettu.</p> <p>Toimenpide: Hankitaan uudet HR-järjestelmät, jotka mahdollistavat tiedolla johtamisen. Kehitetään rekrytointiprosessiin osallistuvien henkilöiden osaamistasoa sekä prosesseja.</p>	HR-järjestelmähankinta on viivästynyt eikä sen osalta päästy tavoitteeseen. Hankinta on edennyt siten, että tarjouspyyntö julkaistaan alkuvuodesta 2025. Rekrytointiprosessia on kehitetty ja osaamista jaettu HR:ssä sisäisesti ja esihenkilöille on järjestetty koulutusta ja ohjeita uudistettu.	Henkilöstöjohtaja	Toteutui osittain

Henkilöstösuunnitelma

Henkilötyövuodet, sis. vuosilomat	TP 2023	TA 2024	Tot 12/24
Yhteiset palvelut	67,9	62,4	71,91

TA2024 HTV-lukuun ei sisälly lyhytaikaiset määräaikaiset työntekijät eikä palkkatukityöllistetyt. Vuoden 2024 aikana on palkattu vakituinen palkka-asiantuntija sekä vuoden lopusta henkilöstö-palkkasihteerit. ICT:n osalta on palkattu 3 määräaikaisia. Näiden yhteisvaikutus on 9,51 HTV.

Riskienhallinta

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Riskilaji	Riski	Riskienhallinta-toimenpiteet	Toteuma 31.12.	Riskiarvo
4. Luomme uuden työn paikkoja – täällä on tilaa ajatella	3. Johdamme tiedolla	Strateginen riski	Työllistämisen korvausmuutokset syksyllä 2024 poistavat kannustimet ottaa työllistettäviä kuntaan töihin. Myöskään työllistettävien halukkuus hakeutua työllistämiskasvoille vähenee. Myös veloitetyöllistettävien vaade poistuu kunnilta. Korvaavat toimenpiteet aiheuttavat kustannusten kasvua.	Palveluyksiköt, jotka ovat hyödyntäneet työllistettäviä perustoiminnoissaan toteuttavat poistuvalla työpanoksella korvaavia toimia.	Työllistetyt henkilöt on korvattu määräaikaisilla työntekijöillä kunnes tilanne saadaan selvitettyä ja tarvittavat päätökset tehtyä.	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 2 6

Investoinnit

Projekti	Investointikohde	TA 2024	Tot 12/24
9039	HR-järjestelmän vaihto	-300 000	-32 176
9009	Internetsivujen kehittäminen	-40 000	0
9040	Perustietotekniikan kehittäminen	-200 000	0
9041	Osallistuva budjetointi	-50 000	0
9010	Maa- ja vesialueiden hankinta	-500 000	-259 542

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan kehittämisalue	Riski, syy, seuraus, suuruus	Tavoitetaso	Sovittu toimenpide / menettely vuodelle 2024	Onnistuminen 31.12.	Tila
Raportoinnin kehittäminen siten, että talouden toteumaa ja tarvittavia johtopäätöksiä käsitellään syvällisemmin toimialoilla. Raportointiin lisätään myös investointien tilanne sekä toiminnallisia tietoja, jotka vaikuttavat välillisesti kunnan talouden liikkumavaraan.	Mikäli seuranta ei ole proaktiivista ei ehditä tehdä tarvittavia korjaavia toimenpiteitä tai linjauksia.	Raportoinnin avulla luottamushenkilöt sekä virkahenkilöt saavat laajan tilannekuvan kunnan taloudesta ja toiminnasta.	Kuukausiraportointia kehitetään kokonaisvaltaisemmaksi ja tehdään yhteistyössä toimialojen kanssa.	Kuukausiraportointia on kehitetty suunnitellusti, mutta yhteistä raportointia toimialoilla ei ole toteutettu. Tämä johtuu siitä, että toisaalta on haluttu tuoda tietyn toimialan erityispiirteitä tarkemmin omalla seurannalla esille ja toisaalta keskittyä enemmän oman toimialan tilanteeseen.	Toteutui osittain
Yhteisten palveluiden ja toimialojen yhteistyö hallinnon organisoimisessa YP2024 projektiin liittyen.	Toimialojen prosessit eivät ole synkronoitu. Voi aiheuttaa virheellisiä menettelytapoja, joissa aikaa vieviä ja kustannuksia aiheuttavia korjaustarpeita.	Hallinnon tukiprosessit ovat sujuvia ja yhtenäisiä. Resurssit on kohdistettu oikein.	Yhteistyö toimialojen kanssa prosessien yhtenäistämiseksi ja yhdistämiseksi.	Yhteistyötä on tehty prosessien yhtenäistämiseksi mutta työ on edelleen kesken ja sitä jatketaan vuonna 2025.	Toteutui osittain

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt vastaavat käyttösuunnitelmassa vastuulleen kuuluvan toimintakatteen, menomäärärahan tai tuloarvion riittävydestä ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Palveluryhmä	Tilivastuullinen	Nimike	Sijainen	Sijaisen nimike
Hallintopalvelut	Jaana Suihkonen	Hallintojohtaja	Teija Parkkonen	Henkilöstöjohtaja
Tietopalvelut	Jukka Helle	Tiedonhallintapäällikkö	Pia Bergström	Hallinnon erityisasiantuntija
Strategisen kehittämisen palvelut	Avoin	Kehityspäällikkö	Jaana Suihkonen	Hallintojohtaja
Henkilöstöpalvelut	Teija Parkkonen	Henkilöstöjohtaja	Jaana Suihkonen	Hallintojohtaja
Talospalvelut	Esa Lindell	Talousjohtaja	Sirpa Roos	Talouscontroller
ICT-, turvallisuus- ja asiointipalvelut	Lea Blomberg	Tietohallintojohtaja	Jaana Suihkonen	Hallintojohtaja
Elinvoimapalvelut	Jaana Suihkonen	Hallintojohtaja	Teija Parkkonen	Henkilöstöjohtaja
Työllisyysalueen palvelut	Tony Sandström	Palvelupäällikkö	Jaana Suihkonen	Hallintojohtaja

Toimintakertomus 2024

Sivistyksen toimiala

Sivistys ja vapaa-aikalautakunta

Suomenkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta

Ruotsinkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta

Sivistyksen toimiala

Tuloslaskelma

	TA 2024	TP 2024	Tot. %	TP 2023	Muutos %
Toimintatuotot	7 793 369	7 952 174	102,04 %	8 390 170	-5,22 %
Myyntituotot	1 756 322	2 065 737	117,62 %	1 968 554	4,94 %
Maksutuotot	3 728 325	3 905 980	104,77 %	3 897 914	0,21 %
Tuet ja avustukset	2 073 908	1 731 025	83,47 %	2 313 756	-25,19 %
Muut toimintatuotot	234 814	249 433	106,23 %	209 947	18,81 %
Toimintakulut	-85 796 636	-83 239 482	97,02 %	-80 113 385	3,90 %
Palkat ja palkkiot	-54 171 467	-53 907 427	99,51 %	-51 879 320	3,91 %
Henkilösivukulut	-13 132 947	-12 172 414	92,69 %	-12 210 452	-0,31 %
Palvelujen ostot	-12 975 163	-12 090 278	93,18 %	-11 289 139	7,10 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 736 847	-2 334 324	85,29 %	-2 353 364	-0,81 %
Avustukset	-2 208 664	-1 665 309	75,40 %	-2 048 227	-18,70 %
Muut toimintakulut	- 571 548	-1 069 729	187,16 %	- 332 883	221,35 %
Toimintakate	-78 003 267	-75 287 308	96,52 %	-71 723 215	4,97 %
<i>Sisäiset tuotot yhteensä</i>	0	209 605	0,00 %	258 609	-18,95 %
<i>Sisäiset menot yhteensä</i>	-32 217 133	-32 431 052	100,66 %	-32 738 074	-0,94 %
joista:					
Puhtauspalvelut	-2 828 155	-2 829 483	100,05 %	-2 647 770	6,86 %
Rakennusten vuokrat	-23 007 763	-23 116 049	40,92 %	-8 209 490	14,67 %
Majoitus- ja ravitsemuspalvelut	-5 367 215	-5 447 118	101,49 %	-5 106 673	6,67 %
<i>Taloudellinen tuloksellisuus</i>					
Asukasmäärä	41 463	41 660	0	41 160	0
euroa per asukas, ulkoiset	-1 881	-1 807	0	-1 743	0

Talousarvion toteutuminen ja olennaiset poikkeamat 31.12.2024

Kirkkonummen kunnan sivistyksen toimialan toimintaympäristö muuttuu jatkuvasti niin asukkaiden palvelutarpeiden kuin kunnan palvelujen tuottamista määrittelevän valtionohjauksenkin osalta. Moninainen muutos edellyttää huolellista ennakkointia, valmiutta rakenteelliseen kehittämiseen sekä talouden ja toiminnan toteutumisen ja laadun jatkuvaa seuranta- ja arviointityötä. Kun otetaan huomioon yleinen kustannustason nousu, vuoden 2023 OVTES- ja KVTES- sopimusten mukanaan tuomat palkankorotukset sekä lainsäädännön tason muutosten aiheuttama valtakunnallinen sivistyksen palvelujen kustannuskehitys, voidaan todeta, että sivistyksen palveluiden taloutta ja toimintaa on johdettu korkealaatuisella ja tehokkaalla tavalla.

Sivistyksen toimialan vuoden 2024 sitovien toiminnallisten tavoitteiden kattoteemaksi valittiin hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kaikissa palveluissa. Tämän toteuttamisessa palveluryhmillä oli omat, toimintaympäristön tilanteesta nousevat fokuksensa. Näiden tavoitteiden ja painopisteiden toteuttamisessa onnistuttiin pääsääntöisesti hyvin. Työ jatkuu luonnollisesti edelleen, ja tavoitteita on tarkennettu osaltaan mm. vuonna 2024 laaditussa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa vuosille 2024–2026.

Sivistyksen toimialan talous toteutui vuonna 2024 pääpiirteittäin talousarvion mukaisesti. Koko toimialan talous toteutui 96,5 % tasolla, ja ulkoisen toimintakatteen alijäämä oli lopulta 2,7 miljoonaa euroa ennakoitua pienempi. Tämä alitus selittyy suurimmalta osin työttömyysvakuutus- ja eläkemaksujen budjetoinnin ja toteuman välisestä erosta, toisin sanoen talousarviossa varauduttiin toteutunutta suurempiin maksuihin. Palvelujen ostot toteutuivat noin 880 000 € ennakoitua vähäisempinä, ja kotihoidon tukea maksettiin niin ikään noin 550 000 € budjetoitua vähemmän.

Koska toimialan menoista peräti 81 % muodostuu kunnan oman henkilöstön palkkakuluista, on kunta-alan palkkaratkaisuilla olennainen vaikutus toimialan ulkoisiin menoihin. Vuoden 2024 osalta palkkamenojen ennakoitiin olevan jopa 9 % korkeammat kuin palkankorotuksia edeltävänä vuonna 2022. Tehokkaalla talouden ja toiminnan johtamisella kustannusten kasvu on kuitenkin pystytty pitämään hallittuna.

Kirkkonummen varhaiskasvatuksen päiväkotitoiminnan menot kasvoivat vuonna 2024 edellisvuoteen verrattuna 3,7 %, ja perusopetuksen oppilaskohtaiset bruttokustannukset kasvoivat 5,1 %. Perusopetuksen yksikköhinnan kasvuun vaikutti palkankorotusten lisäksi koulukuljetusten siirto hallinto- ja kehittämispalvelujen budjetista opetuksen kustannuspaikalle. Samoin ICT-laitteiden leasing-kustannukset vietiin opetuksen ulkoisiin kuluihin 1.1.2024 alkaen, aiemman sisäisen laskutuksen sijaan. Näiden muutosten vuoksi perusopetuksen oppilaskohtainen kustannus vuodelta 2024 ei ole täysin vertailukelpoinen aiempiin vuosiin nähden. Opetuksen pitkäjänteisten rakenteellisten kehittämistoimien ansiosta kustannusten kasvu on pystytty kuitenkin pitämään hallittuna.

Valtio on pyrkinyt nostamaan varhaiskasvatuksen valtakunnallista osallistumisastetta erilaisin säädösmuutoksia. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutosten myötä yhä useampi perhe on päässyt maksuttoman varhaiskasvatuksen piiriin. Lisäksi mm. yleisellä työllisyystilanteella on vaikutus perheiden ratkaisuihin. Kirkkonummen kunnan varhaiskasvatuksen järjestämisessä onkin otettava huomioon mahdollisen osallistumisasteen nousun vaikutus palvelutarpeeseen, vaikka ikäluokat eivät näyttäisi kasvavan. Kirkkonummen suomenkielisen varhaiskasvatuksen osallistumisaste on ollut perinteisesti naapurikuntia ja valtakunnallista keskiarvoa matalampi, ja potentiaalia osallistumisasteen nousuun on siten erityisesti juuri suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa edelleen olemassa. Vuonna 2024 suomenkielisen varhaiskasvatuksen osallistumisaste nousikin 1,5 prosenttiyksikköä, ja se oli vuoden 2024 lopussa 75,0 % (vertailukohtana Espoon osallistumisaste samaan aikaan 84,5 %). Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen osallistumisaste oli 91 %. Maksutuottojen vähenemä Kirkkonummen varhaiskasvatuksessa on ollut hyvin maltillinen koko maan keskiarvoihin verrattuna. Tuotot vähenivät 1,7 % vuoden 2023 tasosta.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistus tulee astumaan voimaan 1.1.2027 alkaen. Jo vuonna 2024 oli havaittavissa suunta sivistyksen palvelujen valtionrahoituksen painopisteen siirtymisestä yleiskatteellisiin valtionosuuksiin ja erityisavustusrahoituksen osuuden ja euromäärien väheneminen. Valtionosuudet eivät näy sivistyksen tuloina, mutta erityisavustuksilla on ollut sivistyksen lautakuntien budjetissa jopa huomattava rooli. Osa aiempien vuosien avustuksista, kuten COVID-pandemian ja Ukrainan sodan vaikutuksiin kohdennetut avustukset, ovat poistuneet hakujen piiristä, ja esimerkiksi opetuksen ja varhaiskasvatuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusavustusten taso on pudonnut kolmanneksella. Sivistyksen toimialan johtoryhmä jatkaa systemaattista valtion erityisavustushakujen seurantaa, ja pyrkii varmistamaan Kirkkonummen kunnan strategian näkökulmasta olennaisten, saatavilla olevien erityisavustusten hakemisen joko palveluryhmittäin tai yhteisinä hankkeina. Sekä varhaiskasvatuksen maksutuottojen että valtion erityisavustusten väheneminen kasvattanee kuitenkin sivistyksen toimialan toimintakatteen alijäämää edelleen.

Perusopetuksen oppilasmäärä väheni lukuvuoden 2024–2025 alussa yhteensä 70 oppilaalla edelliseen lukuvuoteen verrattuna. Oppilasmäärän vähenemisen oli ennakoitu ikäluokkien koon perusteella olevan pelkästään suomenkielisessä opetuksessa yli sadan oppilaan verran. Toteutunut vähenemä jäi kuitenkin alle puoleen tästä (-40 oppilasta). Tämä selittyy vilkastuneena kouluikäisten lasten perheiden kuntaan muutolla ja erityisesti valmistavan opetuksen määrän vakiintumisella ennakoitua korkeammalle tasolle. Suomenkielisessä perusopetuksessa olevien vieraskielisten oppilaiden osuus kasvoi 16,8 %:iin (+2,2 prosenttiyksikköä vuodesta 2023). Ruotsinkielisen opetuksen oppilasmäärän ennakoitiin vähenevän kolmellakymmenellä oppilaalla, ja tämä vähentyminen toteutui ennakoitun mukaisena.

Vapaa-aikapalvelujen käyttäjämäärät ovat palautuneet koronavuosia edeltävälle tasolle ja jopa ylittäneet sen. Palvelujen käyttäjämäärät ovat kasvaneet ripeästi, ja esimerkiksi kirjastoissa järjestettyjen avointen tilaisuuksien määrä (971) ylitti tavoitellun yli sadalla prosentilla. Lasten ja nuorten kulttuurikasvatusohjelma tavoitti kohderyhmänsä erinomaisesti, ohjelmaan liittyviä tilaisuuksia järjestettiin yhteensä 225 kappaletta ja niihin osallistui 8 547 lasta ja nuorta. Ikäihmisten päiväaikainen ohjattu toiminta on ollut niin ikään suosittua. Osana tätä kokonaisuutta järjestettiin Senioripakun toimintaa yhteensä 96 kertaa eri puolilla kuntaa. Uimahallin käyttäjämäärät ja samalla tulot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna. Asiakasmäärän kasvu aiheutti uimahallin käyttöön ruuhkia erityisesti viikonloppuisin, ja asiakasvirtaa jouduttiin ajoittain jopa rajoittamaan asiakasturvallisuuden takaamiseksi. Uimahallin huoltotoimenpiteet ja korjaukset etenivät edenneet suunnitelmien mukaisesti. Tiettyjen korjaustoimenpiteiden myötä uimahallin sähkönkulutusta saatiin vähennettyä, millä on ollut myös taloudellista merkitystä. Uimahallin laajennuksen ja peruskorjauksen tarveselvityksen käynnistäminen on edellä kuvatun vuoksi välttämätöntä vuoden 2025 aikana.

Yhteistyö Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi jatkui edellisvuoden tapaan. Opiskeluhuollon kuntatasoinen moniammatillinen ohjausryhmä toimi suunnitellusti, samoin alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä, jossa Kirkkonummen opetuspalveluilla on edustus. LUVNin osalta Kirkkonummen kunnan koulujen ja lukioiden opiskeluhuollon resursointi vuonna 2024 toteutui vuotta

edellisvuotta paremmin. Mikä ilahduttavinta, myös ruotsinkielisten opiskeluhoitopalvelujen resurssit saatiin vakiinnutettua. Yhteisöllisen opiskeluhoollon toimivuus on kuitenkin edelleen kehitettävä kokonaisuus, jotta palvelujen painopiste saataisiin nimenomaisesti ennalta ehkäisevään, yhteisön hyvinvointia tukevaan toimintaan.

Työikäisten ja ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhdyspintarakennetta ei edelleenkään ole LUVNin ja kuntien välillä olemassa. Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen alueellinen yhteistyöryhmä sen sijaan saatiin käyntiin loppuvuonna 2024. Tässä alueellisessa pilotissa ovat mukana Hanko, Inkoo, Raasepori, Siuntio ja Kirkkonummi sekä hyvinvointialueen ns. lanupe-palvelujen johto. Tarkoituksena on kehittää yhteensovittavan johtamisen toimiva malli koko Länsi-Uudenmaan alueen käyttöön. Tarkemmat puitteet yhteiselle työlle luodaan kevään 2025 aikana.

Sivistyksen palveluverkkosuunnitelma 2025–2035 hyväksyttiin kunnanvaltuustossa marraskuussa 2024. Suunnitelma pohjautui vuoden 2023 lopussa valmistuneeseen selvitykseen ja sen pohjalta toteutettuun kuntalaisten kuulemiseen. Suunnitelma osoittaa suunnan ja puitteet palvelujen järjestämiselle kaikilla kunnan alueilla niin, että vapaa-ajan, opetuksen ja varhaiskasvatuksen palvelut ovat saavutettavissa kaikille kuntalaisille ja että palvelujen järjestämiseksi on käytettävissä tarkoituksenmukaiset toimitilat. Vuoden 2024 aikana valmisteltiin ja hyväksyttiin myös Masalan alueen varhaiskasvatuksen tarveselvitys uuden päiväkodin rakentamiseksi tulevan Nissniku-talon naapuriin. Sivistyksen meneillään olleet rakennushankkeet (Gesterbyn koulukeskus Wigge, yhteiskampus ja Nissniku-talo) edistyivät myös käyttäjien näkökulmasta odotetulla ja suunnitellulla tavalla.

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta

Tuloslaskelma

	TA 2024	TP 2024	Tot. %	TP 2023	Muutos %
Toimintatuotot	1 503 155	1 746 534	116,19 %	1 662 461	5,06 %
Myyntituotot	460 418	558 790	121,37 %	530 060	5,42 %
Maksutuotot	834 177	785 802	94,20 %	792 922	-0,90 %
Tuet ja avustukset	31 854	212 653	667,59 %	162 570	30,81 %
Muut toimintatuotot	176 706	189 289	107,12 %	176 910	7,00 %
Toimintakulut	-9 403 873	-9 025 796	95,98 %	-9 832 709	-8,21 %
Palkat ja palkkiot	-5 595 997	-5 563 065	99,41 %	-5 229 233	6,38 %
Henkilösivukulut	-1 337 909	-1 242 736	92,89 %	-1 195 594	3,94 %
Palvelujen ostot	-1 217 600	-1 077 623	88,50 %	-2 374 120	-54,61 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 820 573	- 710 605	86,60 %	- 682 796	4,07 %
Avustukset	- 333 883	- 315 756	94,57 %	- 292 914	7,80 %
Muut toimintakulut	-97 911	- 116 010	118,49 %	-58 052	99,84 %
Toimintakate	-7 900 718	-7 279 262	92,13 %	-8 170 248	-10,91 %
<i>Sisäiset tuotot yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>152 078</i>	<i>0,00 %</i>	<i>194 459</i>	<i>-21,79 %</i>
<i>Sisäiset menot yhteensä</i>	<i>-4 743 799</i>	<i>-4 800 567</i>	<i>101,20 %</i>	<i>-4 892 069</i>	<i>-1,87 %</i>
joista:					
Puhtauspalvelut	- 430 295	- 420 217	97,66 %	- 389 437	7,90 %
Rakennusten vuokrat	-3 299 504	-1 328 967	40,28 %	-1 284 625	3,45 %
Majoitus- ja ravitsemuspalvelut	0	-4 224	0,00 %	-2 003	110,91 %
<i>Taloudellinen tuloksellisuus</i>					
Asukasmäärä	41 463	41 660	0	41 160	0
euroa per asukas, ulkoiset	- 191	- 175	0	- 198	0

Erittely palveluryhmittäin

Hallinto ja kehittäminen	TA 2024	TP 2024	Tot. %	TP 2023	Muutos %
Ulkoiset toimintatuotot	447	16 163	3 615,85 %	4 770	238,83 %
Ulkoiset toimintamenot	-1 595 184	-1 491 663	93,51 %	-2 811 143	-46,94 %
Toimintakate	-1 594 737	-1 475 500	92,52 %	-2 806 373	-47,42 %
<i>sisäiset toimintamenot</i>	<i>- 432 794</i>	<i>- 433 459</i>	<i>100,15 %</i>	<i>- 419 604</i>	<i>3,30 %</i>

Vapaa-aikapalvelut	TA 2024	TP 2024	Tot. %	TP 2023	Muutos %
Ulkoiset toimintatuotot	1 502 708	1 730 371	115,15 %	1 657 691	4,38 %
Ulkoiset toimintamenot	-7 808 689	-7 534 133	96,48 %	-7 021 566	7,30 %
Toimintakate	-6 305 981	-5 803 762	92,04 %	-5 363 875	8,20 %
<i>sisäiset toimintatuotot</i>	<i>0</i>	<i>152 078</i>	<i>0,00 %</i>	<i>194 459</i>	<i>-21,79 %</i>
<i>sisäiset toimintamenot</i>	<i>-4 311 005</i>	<i>-4 367 108</i>	<i>101,30 %</i>	<i>-4 472 465</i>	<i>-2,36 %</i>

Henkilöstösuunnitelma

Henkilötyövuodet, sis. vuosilomat	TP 2023	TA 2024	Tot 12/24
Sivistystoimen hallinto ja kehittämispalvelut	25,3	29,94	26,84
Vapaa-aikapalvelut	109,6	111,5	104,09
Yhteensä	134,9	141,44	130,93

Riskienhallinta

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Riskilaji	Riski	Riskienhallintatoimenpiteet	Toteuma 31.12.	Riskiarvo
3. Panostamme asukkaisiin ja hyvinvointiin: Vähennämme kuntalaisten välistä eriarvoisuutta ottamalla huomioon eri väestöryhmien tarpeet palveluiden ja toiminnan suunnittelussa. Vahvistamme sosiaalista kestävyyttä toimivan kotoutumisen kautta.	3. Johdamme tiedolla	Taloudellinen riski	Kuntalaisten eriarvoistumis- ja syrjäytymiskehitys jatkuvat ja voimistuvat: ikäihmisten yksinäisyys ja liikkumattomuus aiheuttavat erikoissairaanhoidon tarvetta, perheiden, lasten ja nuorten hyvinvointi heikkenee, turvattomuuden tunne lisääntyy. Sivistyksen palvelut eivät kykene vastaamaan kuntalaisten tarpeisiin, koska taloudelliset resurssit, päätöksenteko ja/tai henkilöstön osaaminen ja jaksaminen eivät tue ennaltaehkäiseviä, hyvinvointia lisääviä toimia riittävästi.	Kuntastrategian päivityksessä syrjäytymisen ja eriarvoistumisen ehkäisy huomioidaan yhtenä painopisteenä. Sivistyksen palveluiden rooli hyvinvoinnin ja terveyden sekä kunnan yhteisöllisyyden ja yhdenvertaisten mahdollisuuksien tuottajana nähdään keskeisenä keinona myönteiselle kuntakehitykselle. Sivistyspalvelujen toimintaedellytykset muuttuvassa toimintaympäristössä varmistetaan. Väestörakenteen muutos huomioidaan palveluiden suunnittelussa ennakoivasti. Henkilöstön osaamista vahvistetaan kuntalaisten erityistarpeiden mukaan: kasvun ja oppimisen tuki, kieli- ja kulttuuritietoisuus, palveluiden saavutettavuus, osallisuus ja viestintä.	Riskienhallintatoimenpiteet toteutettiin suunnitelman mukaisesti.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 3 6
	3. Johdamme tiedolla	Taloudellinen riski	Kotouttamistehtävässä epäonnistuminen: kieli- ja kulttuuriryhmien perheiden kohtaaminen palveluissa epäonnistuu, eri-ikäiset muuttajat eivät integroidu aktiiviseksi osaksi yhteisöä vaan jäävät syrjään.	Varhaisen vaiheen tuen ja osallisuuden vahvistamisen, suomen tai ruotsin kielen oppimisen resursointi riittävällä tasolla. Palveluiden toimintakulttuurin ja henkilöstön osaamisen kehittäminen pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti vastaamaan muuttuvaan tilanteeseen.	Toimenpiteet toteutettiin suunnitelman mukaisesti.	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 2 6

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Riskilaji	Riski	Riskienhallintatoimenpiteet	Toteuma 31.12.	Riskiarvo
1. Houkuttelemme ja kasvamme	2. Tasapainotamme taloutta	Taloudellinen riski	Valtionrahoituksen merkittävä väheneminen (esimerkiksi valtionosuuksien leikkaukset, indeksikorotusten vähennykset, haettavien erityisavustuksien väheneminen) ilman kuntien sivistyspalveluja koskevien lakisääteisten velvoitteiden samanaikaista vähenemistä. Valtion lisärahoituksen riittämättömyys kattamaan uusia tai laajentuneita tehtäviä (esim. B1-kielen lisätunnit, sitouttava kouluyhteistyö, oppivelvollisuuden laajennus).	Proaktiivinen ja tiivis valtion rahoitusjärjestelmän ja sen muutosten seuraaminen palvelun tasolla. Kustannustietoinen ja taloudellisesti kestävä johtaminen. Toiminnan laadun ja vaikutusten arviointi sekä varhaiskasvatuspalvelun merkityksen viestiminen kunnan peruspalveluina ja lapsen subjektiivisena oikeutena sekä sen rooli osana eheätä koulutuspolkua. Varhaiskasvatuksen merkityksen viestiminen myös laajemmin hyvinvointia ja terveyttä edistävänä varhaisena tukena (esim. liikkuva ja kestävä elämäntapa koko perheelle), yhteisöön integroitumisen kanavana sekä oppijoiden kielellisen ja kulttuurisen osaamisen vahvistajana ennen kouluikää. Vaikuttavuuden arviointi. Varautuminen muutostarpeisiin ja -perusteluihin kunnan oman rahoituksen lisäämiseksi.	Toimenpiteet toteutettiin suunnitelman mukaisesti.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 4
	2. Tasapainotamme taloutta	Taloudellinen riski	Varautumattomuus palveluista saatavien maksutuottojen jatkuvaan vähenemiseen samalla, kun palvelujen tarve kuitenkin kuntalaisten keskuudessa kasvaa. Palvelujen käytön väheneminen osallistumismaksujen vuoksi ja/tai varhaiskasvatuksen edelleen jatkuva muutos kohti maksuttomuutta, joka vaikuttaa sivistyksen toimintakatteeseen.	Proaktiivinen ja tiivis valtion rahoitusjärjestelmän ja sen muutosten seuraaminen toimialan tasolla. Kustannustietoinen ja taloudellisesti kestävä johtaminen. Toiminnan laadun ja vaikutusten arviointi sekä sivistyksen merkityksen viestiminen kunnan peruspalveluina: kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja sivistyksellisten oikeuksien toteuttamisena sekä kunnan veto- ja elinvoiman näkökulmasta. Varautuminen muutostarpeisiin ja -perusteluihin kunnan oman rahoituksen lisäämiseksi.	Toimenpiteet toteutettiin suunnitelman mukaisesti.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 4

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Riskilaji	Riski	Riskienhallintatoimenpiteet	Toteuma 31.12.	Riskiarvo
	2. Tasapainotamme taloutta	Taloudellinen riski	Varhaiskasvatuksen yksityisen palvelutuotannon toimintaedellytysten heikkeneminen esim. kasvaneiden kustannusten tai henkilöstöpulan vuoksi. Mahdolliset yksityisten päiväkotien lakkautukset kunnassa, jotka aiheuttavat välittömän veloitteen järjestää vastaavat varhaiskasvatuspalvelut kunnallisessa varhaiskasvatuksessa.	Tiivis yksityisen palvelutuotannon valvonta ja ohjaus. Varhaiskasvatuksen palvelusetelin ajantasaisuuden seuranta ja mahdolliset lisätarkistukset. Yksityisen palvelutuotannon tavoitellun osuuden kriittinen tarkastelu ja varautuminen kunnallisen varhaiskasvatuksen lisätarpeisiin.	Toimenpiteet toteutettiin suunnitelman mukaisesti.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 4
2. Investoimme tulevaisuuteen: Investoimme oppimisen ja hyvinvoinnin kautta tulevaisuuteen.	3. Johdamme tiedolla	Strateginen riski	Väestörakenteen ja palvelutarpeiden muutokseen ei varauduta riittävällä tavalla palveluverkkosuunnitelmassa. Käytettävissä olevat tilat eivät riitä välttämättömille palveluille ja/tai palvelu joudutaan järjestämään muualla kuin se olisi kuntalaisten näkökulmasta toivottua tai tarkoituksenmukaista. Joudutaan turvautumaan nopeisiin ratkaisuihin pitkäjänteisen suunnittelun sijaan; pikaratkaisujen toteuttaminen kuormittaa henkilöstöä ja kunnan taloutta suunnitelmallisten, vaikutusten ennakkoarvioinnin osoittamien tarkoituksenmukaisia ratkaisuja huomattavasti enemmän.	Palveluverkkoselvityksen tulosten ja erilaisten mahdollisten vaihtoehtojen avoin ja rohkea punnitseminen, vaikutusten ennakkoarviointia apuna käyttäen. Laaja sitoutuminen kestäviin ratkaisuihin.	Toimenpiteet toteutettiin suunnitelman mukaisesti.	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 2 6
	3. Johdamme tiedolla	Strateginen riski	Hyvinvointialueyhteistyön yhdyspinnat eivät toimi ja kustannusten kohdentaminen ei toteudu vastuiden mukaisesti, kunta joutuu vastaamaan tehtävistä, jotka eivät sille kuulu. Hyvinvointialueen palveluiden riittävyys ja jakaminen eivät toimi kuntalaisten tarpeiden ja säädösten mukaisesti. Palveluita ei toteuteta ruotsin kielellä.	Mahdollisimman tiivis vuorovaikutus LUVN:n johdon kanssa, erityisesti lapset, nuoret ja perheet-, ikäihmiset- sekä vammaispalvelut-toiminnoissa. Koulutuksen järjestäjän moniammatillisen opiskeluhuollon ohjausryhmän toiminnan turvaaminen.	Toimenpiteet toteutettiin suunnitelman mukaisesti. Hangon, Inkoon, Raaseporin, Siuntion ja Kirkkonummen kuntien yhteistyöpilotti LUVN:in perheiden palvelujen kanssa käynnistyi joulukuussa 2024.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 4

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Riskilaji	Riski	Riskienhallintatoimenpiteet	Toteuma 31.12.	Riskiarvo
	3. Johdamme tiedolla	Strateginen riski	Pula koulutetusta henkilöstöstä. Määräaikaisen henkilöstön vaihtuvuus. Palvelujen haavoittuvuus sijaistamistilanteissa, kun koulutettua ja pysyvää henkilöstöä ei ole riittävästi. Koulutuksen puutteen ja vakituisen henkilöstön vähyyden vuoksi henkilöstön osaaminen ja/tai vastuullisuus ei riitä muuttuvissa, haastavissa asiakastilanteissa toimimiseen. Esihenkilöjen osaaminen ei riitä vaikeissa tilanteissa, kuormitus siirtyy muulle organisaatiolle. Vaara joutua sulkemaan jokin palvelu tai toimipaikka henkilöstöpulan vuoksi, ruotsinkieliset palvelut erityisen haavoittuvina. Väestörakenteen muutos ja sekä sen synnyttämä tarve kehittää palveluverkkoa ja tarkastella yksittäisten toimipaikkojen henkilöstöresursointia: mahdolliset henkilöstön siirrot voivat aiheuttaa epävarmuutta tai tyytymättömyyttä.	Varautuminen siihen, että kuntalaisten palvelutarpeet moninaistuvat ja lisääntyvät. Korkealaatuisten sivistyspalvelujen nostaminen kuntastrategian painopisteeksi: osaavalla, koulutetulla ja hyvinvoivalla sivistyspalvelujen henkilöstöllä on olennainen rooli kunnan elinvoiman rakentamisessa. Henkilöstöresurssin vahvistaminen yli minimimitoituksen esimerkiksi kiertävien tai paikallisten lisäresurssien avulla. Henkilöstömäärärahojen varmistaminen tasolle, jolla tämä on mahdollista. Osaamisen kehittämisen ohjelman laatiminen koko toimialalle, erityisesti olemassa olevan osaamisen jakaminen ja konsultatiivinen työ yksiköissä jaetuksi, pysyväksi toimintamalliksi. Tiimityön vahvistaminen kaikissa palveluissa. Esihenkilöiden strukturoidut koulutukset kunnan HR:n tarjoamana. Työnantajakuvan vahvistaminen viestinnällisesti sekä rakentamalla mahdollisia urapolkuja ja vakiinnuttamalla kouluttautumismahdollisuuksia. Taloudellinen resursointi.	Toimenpiteet toteutettiin suunnitelman mukaisesti.	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 3 9

Investoinnit

Projekti	Investointikohde	TA 2024	Tot 12/24
9016	Tilavarausohjelma	20 000	Toteutuneet tilavarausohjelman kehittäminen: 7687,68 € (alv 0 %) Tilavarausohjelman kehittäminen käyttäjäystävällisemmäksi. Keskustan väestönsuojan ja urheilupuiston huoltorakennuksen sähköisen kulunvalvontajärjestelmän (PIN-koodit) käyttöönotto. Varattuun euromäärään oli laskettu myös tilavarausohjelman mahdollinen jatkokehittäminen avustusten haun osuudelta. Mutta tämä kokonaisuus on siirretty yhteisten palvelujen hankinnaksi.

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan kehittämisa-alue	Riski, syy, seuraus, suuruus	Tavoitetaso	Sovittu toimenpide / menettely vuodelle 2024	Onnistuminen 31.12.	Tila
Taloudellisesti kestävät sivistyspalvelut: talouden suunnittelun ja seurannan prosessien sekä osaamisten kehittäminen	Valtionrahoituksen (valtionosuudet, erityisavustukset jne.) merkittävä väheneminen ja valtion lisärahoituksen riittämättömyys kattamaan uusia tai laajentuneita tehtäviä (esim. B1-kielen lisätunnit, sitouttava kouluyhteistyö, oppivelvollisuuden laajennus). Sivistyksen asiakasmaksujen (maksutuotot) väheneminen. Toimialan, palveluryhmän ja/tai palveluyksikön tasoinen talouden ennakointi, suunnittelu, seuranta ja raportointi eivät pysy muutosten tasalla. Mahdolliset erityisavustukset kirjautuvat tai palkkaerät kohdentuvat virheellisesti. Virheiden korjaaminen on työlästä. Ajantasaiseen talouden seurantaan ei voi luottaa ilmenneiden virheiden vuoksi. Mahdollisiin poikkeamiin ei kyetä reagoimaan ajoissa.	Talouden prosessit ovat toimivat ja työnjako toimialalla tarkoituksenmukainen ja selkeä. Henkilöstön osaaminen on hyvällä tasolla. Uusien työntekijöiden perehdytys sujuu. Talouden seurantaan voi luottaa, ja mahdollisiin poikkeamiin kyetään reagoimaan hyvissä ajoin osavuositarkastusten yhteydessä. Toimialan johto on tietoinen valtionrahoituksen muutoksista ja viestii niistä toimialan ja kuntaorganisaation sisällä sekä päätöksentekijöille. Toimialaa ja sen yksiköitä johdetaan kestävän talouden periaatteiden mukaisesti.	Sivistysjohtaja ja talouden erityisasiantuntija osallistuvat valtakunnallisiin sivistyksen taloutta ja rahoitusta koskeviin verkostoihin ja tapahtumiin. Palveluryhmien johtajat seuraavat oman palvelunsa taloutta koskevaa valtakunnallista kehittämistä vakiintuneiden kanavien kautta.	Toteutunut 100 %	Toteutui ✓
			Sivistyksen johtoryhmän toiminnan vuosikello päivitetään kunnan uudistuvan talouden vuosikellon mukaiseksi. Erityisavustushakujen ennakointi ja seuranta jatkuu johtoryhmän tasolla.	Vuosikello päivitetty, toteutuma 100 %	Toteutui ✓
			Asiantuntijoille ja esihenkilöille järjestetään toistuvia työpajoja talouden suunnittelusta ja seurannasta (UDP-järjestelmä, hankeseuranta ja -raportointi jne.).	Asiantuntijoille ja esihenkilöille on järjestetty koulutusta ja koulutusta on saatavilla jatkuvasti, toteutus 100 %.	Toteutui ✓
			Ns. hankekorttimalli otetaan käyttöön ja vastaavat asiantuntijat perehdytetään sen käyttöön.	Hankekortti on otettu käyttöön onnistuneesti, toteutus 100 %	Toteutui ✓

Hallinto ja kehittäminen

Talousarvion toteutuminen ja olennaiset poikkeamat 31.12.2024

Hallinnon ja kehittämisen toiminta sekä talous toteutui talousarvion mukaisesti.

Koulukuljetus kilpailutettiin keväällä 2024 ja uusi hankintasopimus otettiin käyttöön elokuussa 2024. Koulukuljetus on talousarviossa suomen- ja ruotsinkielisissä kasvatus- ja koulutuslautakunnissa johtuen kuntien taloustietojen raportoinnista valtionkonttorille sekä raportoinnin automatisoitumisesta. Koulujen alettua ilmaantui aluksi selkeitä ongelmia uusien toimijoiden kohdalla. Hallinnon tiukalla yhteistyöllä kuljetusfirmojen kanssa ja reagoimalla ongelmatilanteisiin reaaliajassa kokonaisuus saatiin toimimaan.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
2. Investoimme tulevaisuuteen	3. Johdamme tiedolla	Nykyiset kirjanpidon kirjaukset eivät tue toimialan näkökulmasta kustannustenjakoa oikeille toimintoille. Talouden seuranta yksikkötasolla vaihtelee. Toimialan verkkosivujen käytettävyys ja saavutettavuus ei kaikilta osin palvelue kuntalaisia.	- Kirjanpidon kirjausten yhdenmukaistaminen . Tot. 100 % - Talouden jatkuva, ajantasainen seurannan tehostaminen yksikkötasolla. Tot. 100 % - Sivistyksen verkkosivujen käytettävyys ja saavutettavuuden tehostaminen. Tot. 100 %	Kirjanpidon yhtenäistäminen tot. 100 %. Talouden seuranta kuukausitasolla tot. 100 % Verkkosivujen käytettävyys ja saavutettavuuden parantaminen edennyttä tavoitteiden mukaisesti ja jatkuu vuoden 2025 aikana. Tot 100 %.	hallinto-päällikkö	Toteutui ✓
3. Panostamme asukkaisiin ja hyvinvointiin: Vähennämme kuntalaisten välistä eriarvoisuutta ottamalla huomioon eri väestöryhmien tarpeet palveluiden ja toiminnan suunnittelussa. Vahvistamme sosiaalista kestävyttä toimivan kotoutumisen kautta.	2. Tasapainotamme taloutta	Koulukohtaisen resurssin jaon laskentamalli ei huomio oppilasmäärän tai oppijoiden erityistarpeiden vuosittaisia muutoksia riittäväällä joustavuudella.	Talouden johtamisen kehittäminen edelleen - opetuksen koulukohtaisen resurssijakomallin uudistamisen tuki ja seuranta/arviointi. Tot. 100 % versio 2 valmis 6/2024	Tot. 100 %	hallinto-päällikkö	Toteutui ✓

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt vastaavat käyttösuunnitelmassa vastuulleen kuuluvan toimintakatteen ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Palveluryhmä	Tilivastuullinen	Nimike	Sijainen	Sijaisen nimike
Sivistyksen toimialan hallinto ja kehittäminen	Tiina Koivisto	hallintopäällikkö	Antti Sankala	kehityspäällikkö
Investointiprojekti Tilavarausohjelman kehittäminen	Tiina Koivisto	hallintopäällikkö	Antti Sankala	kehityspäällikkö

Vapaa-aikapalvelut

Talousarvion toteutuminen ja olennaiset poikkeamat 31.12.2024

Vapaa-aikapalvelujen toiminta ja talous toteutui odotetun mukaisesti. Kuntalaiset osallistuivat moniin palveluihin edellisiä vuosia runsaammin, joka vaikutti myös positiivisesti tulojen kertymään. Vapaa-aikapalvelujen tunnuslukuina oleviin kustannuksiin vaikuttaa varsinaisen toiminnan lisäksi myös sisäisten erien muutokset. Toimintakate alittui.

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt vastaavat käyttösunnitelmassa vastuulleen kuuluvan toimintakatteen ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Palveluryhmä	Tilivastuullinen	Nimike	Sijainen	Sijaisen nimike
Vapaa-aikapalvelut	Katja Laaksonen	vapaa-aikajohtaja	Satu Ylönen	vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen rehtori

Opistot

Talousarvion toteutuminen ja olennaiset poikkeamat 31.12.2024

Opistojen opetus toteutui suunnitellusti ja kustannustehokkaasti. Opetusryhmien täyttöaste oli korkea. Opetuksen osallistujamäärä pysyi lähes samana, vaikka kurssitoiminnan volyyymi opetustunteina laskettuna laski hieman edelliseen vuoteen verrattuna.

Kansalaisopisto kehitti päiväopetusta yhdessä liikuntapalvelujen sekä kirjasto- ja kulttuuripalvelujen kanssa. Yli 65-vuotiaiden opiskelijoiden määrä kasvoi suunnitellusti. Päiväopetuksena järjestettiin 91 kurssia vuoden 2024 aikana. Kirjaston ja kunnantalon käyttöä päiväopetustiloina kehitettiin suunnitellusti. Kansalaisopisto kehitti myös edelleen osaamisperusteista kurssisuunnittelua kielissä, kädentaidoissa ja aikuisille suunnatussa taiteen perusopetuksessa kuvataiteissa yhteistyössä paikallisten toisen asteen koulujen kanssa.

Musiikkiopiston tavoitteena on tarjota mahdollisuus monipuoliseen musiikin harrastamiseen entistä useammalle lapselle ja nuorelle Kirkkonummella. Keväällä 2023 aloitettua kokeilua, jossa oppilasvalinta toteutetaan ilmoittautumisjärjestyksessä, jatkettiin. Sisäänpääsyastetta kasvatettiin soitinvalmennustoiminnan, kouluyhteistyön ja varhaisiän musiikin opetuksen avulla.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
3. Panostamme asukkaisiin ja hyvinvointiin	4. Osallistuminen ja viestintä toimivat	Opetuksen laatu on opistojen tärkein toimintaa ohjaava arvo. Opiskelijoiden ja oppilaiden kokemusta koetusta opetuksen laadusta ei kerätä säännöllisesti, jonka vuoksi on tärkeää kehittää järjestelmää, jossa opetuksen koettua laatua mitataan ja verrataan opetussuunnitelmiin ja kurssitarjontaan säännöllisesti.	Kehitämme opetuksen koettua laatua mittaavaa järjestelmää säännöllisemmäksi ja kurssikohtaiseksi. Opetuksen koettu laatu tasolla 4 sähköisellä kyselyllä mitattuna vuonna 2024. Arviointiasteikkona käytetään 1–5.	Opetuksen koettu laatu oli 4,6.	Vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen rehtori	Toteutui ✓

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Talousarvion toteutuminen ja olennaiset poikkeamat 31.12.2024

Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen talous ja toiminta toteutui odotetun mukaisesti. Lainaus ja kävijämäärät nousivat edellisistä vuosista ja tapahtumia järjestettiin entistä enemmän. Lasten ja nuorten lukemisen ja lukutaidon edistämisen työn resurssointia kehitettiin vuoden aikana. Myös tiedonhaun opetukseen, tieto-, viestintä- ja digitekologiaan sekä kirjaston käytön opetuksen järjestäminen edellyttää tehokasta resurssien hyödyntämistä.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut kehitti yhdessä muiden vapaa-aikapalvelujen yksiköiden kanssa senioreiden palveluita sekä digivalmennusta. Kulttuurintuotantoa sekä lasten ja nuorten kulttuurikasvatusohjelmaa Kulttuurikompassia kehitettiin yhdessä paikallisten kulttuuriyhdistysten sekä muiden yksiköiden kanssa. Ragvaldsin museoalueen aukioloaikoja lisättiin, toimintaa uudistettiin ja elävöitettiin mm. erilaisilla tapahtumilla, jotka saavuttivat ennakoitua suuremman osallistujamäärän.

Fyryn asiakasmäärät edellyttää riittävän henkilöresurssin läsnäoloa tiloissa. Nuorisotyön toimintaympäristössä keskeisiä tekijöitä ovat edelleen lasten ja nuorten hyvinvointi sekä heidän palvelutarpeensa. Erityisesti arjen haasteet, kuten turvallisten aikuisten puute, näyttäytyy myös kirjastopalvelujen arjen toiminnassa. Fyryn toimiessa avoimena kuntalaisten tilana, on runsaasti asiakasmääriin jouduttu varautumaan entistä monipuolisemmilla toimilla. Vapaa-aikapalvelujen varhaisnuorille suunnatun avoimen MyHobby-toiminnan kehittämällä myös Fyryn tiloissa, on pystytty edesauttamaan yhteisöllistä toimintaa kirjaston tiloissa lisäten kaikkien turvallisuutta ja viihtyvyyttä. Toiminta tuotetaan yhteistyössä paikallisen yhdistyksen kanssa.

Veikkolan kirjaston rakennukseen liittyvät haasteet hankaloittivat palvelujen tuottamista vuoden 2024 aikana.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
3. Panostamme asukkaiden ja hyvinvointiin	4. Osallistuminen ja viestintä toimivat	Kirjastot toimivat kohtaamispaikkoina ja järjestävät ja mahdollistavat erilaisen toiminnan ja avoimet tilaisuudet.	Avoimien tilaisuuksien määrä 400 tapahtumaa / vuosi	Kirjaston toimipisteissä järjestettiin yhteensä 917 avointa tapahtumaa.	Kirjasto- ja kulttuuripäällikkö	Toteutui ✓
	4. Osallistuminen ja viestintä toimivat	Lasten ja nuorten kulttuurikasvatusohjelma, Kirkkonummen Kulttuurikompassi, on tärkeä osa kulttuuripalveluiden toimintaa.	Uusien kokonaisuuksien pilotointi ja vahvistaminen osaksi kulttuurikasvatusohjelmaa.	Kulttuurikasvatusohjelman liittyviä tilaisuuksia järjestettiin yhteensä 225 kappaletta ja niihin osallistui 8 547 lasta ja nuorta.	Kirjasto- ja kulttuuripäällikkö	Toteutui ✓
	2. Tasapainotamme taloutta	Yhdistyksille jaettavien avustusten avustusprosessissa ei ole mahdollisuutta sähköiseen asiointiin.	Selvitetään avustusprosessin digitalisoinnin mahdollisuus ja kustannukset.	Selvitystyö on toteutunut odotetusti. Kunta on päättänyt jatkaa sähköisen avustusjärjestelmän hankintaa vuonna 2025, huomioiden kaikki kunnassa jaettavat avustusmuodot paikallisille toimijoille.	Kirjasto- ja kulttuuripäällikkö	Toteutui ✓

Nuoriso- ja liikuntapalvelut

Talousarvion toteutuminen ja olennaiset poikkeamat 31.12.2024

Nuoriso- ja liikuntapalvelujen talous ja toiminta toteutui odotetun mukaisesti. Suomessa yleinen arvonlisäverokanta nousi 24 prosentista 25,5 prosenttiin 1.9.2024. Lisäksi loppuvuodesta 2024 päätettiin, että 1.1.2025 alkaen 10 prosentin alennetun verokannan tuotteet siirtyvät 14 prosentin verokannan piiriin. Nuoriso- ja liikuntapalveluissa muutokset koskevat muun muassa uimahallin sisäänpääsymaksuja, ohjatun liikunnan osallistumismaksuja, ulkoliikuntapaikkojen käyttökorvauksia ja nuorisoteatterin sisäänpääsymaksuja. Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta päätti joulukuussa 2024 korottaa kyseisiä asiakasmaksuja arvonlisäveromuutosten verran 1.1.2025 alkaen.

Uimahallin tulot ovat kasvaneet edelliseen vuoteen verrattuna kävijämäärien lisääntymisen seurauksena. Asiakasmäärän kasvu, erityisesti viikonloppuisin on aiheuttanut uimahallin käyttöön ruuhkia, ja asiakasvirtaa on jouduttu ajoittain rajoittamaan asiakasturvallisuuden takaamiseksi. Uimahallin huoltotoimenpiteet ja korjaukset ovat edenneet suunnitelmien mukaisesti. Tiettyjen korjaustoimenpiteiden myötä uimahallin sähkönkulutusta on saatu laskettua, ja tällä on myös taloudellista merkitystä. Uimahallin kiinteistössä on kuitenkin edelleen korjaustarpeita. Kiinteistön kuntotutkimukset ja lisäkartoitukset valmistuivat vuoden 2024 aikana. Tutkimuksissa on havaittu useita kiinteistön kuntoon liittyviä haasteita, jotka edellyttävät korjaustoimenpiteitä sekä sisä- että ulkotiloissa. Osa näistä korjauksista on kiireellisiä, ja ne on suunniteltu toteutettavaksi vuoden 2025 kesähuollon yhteydessä. Uimahallin laajennuksen ja peruskorjauksen tarveselvitys, joka on kirjattuna vuoden 2025 talousarviossa, on välttämätöntä käynnistää vuoden 2025 aikana.

Liikunnanohjauspalveluiden toteutumiseen on edelleen vaikuttanut liikunta-alan ammattilaisten rekrytointihaasteet, jotka näyttäytyvät asiakkaille etenkin vakituisen henkilöstön poissaolotilanteissa. Myös nuorisopalveluissa, erityisesti alueellisessa nuorisotyössä, on edelleen ollut vaikeuksia saada lyhytaikaisia sijaisia, mikä on aiheuttanut haasteita palvelujen tuottamiselle. Kohdennetussa nuorisotyössä, erityisesti etsivän nuorisotyön osalta yhteistyöverkosto on saatu vakiinnutettua ja etsivän nuorisotyön roolia on saatu kirkastettua ja monipuolistettua. Tämä on näkynyt etsivän nuorisotyön asiakkuuksien lisääntyneenä määränä.

Nuorisotyön toimintaympäristössä keskeisiä tekijöitä ovat edelleen lasten ja nuorten hyvinvointi sekä heidän palvelutarpeensa. Erityisesti arjen haasteet, kuten turvallisten aikuisten puute, ovat nousseet entistä tärkeämpään rooliin palvelujen kehittämisessä. Varhaisnuorille suunnattu avoin MyHobby-toiminta tarjoaa vuosiluokkien 3–6 oppilaille monipuolista ohjattua toimintaa, jossa turvallisen aikuisen läsnäolo on keskeistä. Toimintaa on toteutettu keskustassa ja Masalassa yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Toiminnalle on ollut selkeä tarve.

Senioreiden aktiivista arkea kehitettiin vapaa-aikapalvelujen yhteisenä työnä Ikiliikkuja-toiminnalla, jolla tuotetaan monipuolisesti ohjattua liikuntaa, opetusta ja kulttuuritoimintaa edistäen monipuolisesti terveyttä ja hyvinvointia sekä yhteisöllisyyttä. Toimintaa on kehitetty yhdessä senioreiden kanssa Ikiliikkuja-raadeissa.

Ohjaamon nuorten monialainen palveluohjaus ja henkilöstö siirtyi kunnassa tehdyn päätöksen mukaisesti 1.1.2025 nuoriso- ja liikuntapalvelujen palveluyksiköstä kunnan työllisyysalueen palveluihin. Siirto valmisteltiin vuoden 2024 aikana yhteistyössä kunnan työllistymisyksikön kanssa.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
3. Panostamme asukkaisiin ja hyvinvointiin	4. Osallistuminen ja viestintä toimivat	Kynnyksettömän tuen ja palvelujen tarve alakouluikäisten ja varhaisnuorten vapaa-ajalla on lisääntynyt.	Lisätään ja kehitetään ohjattua toimintaa ja turvallisen aikuisen läsnäoloa alakouluikäisille varhaisnuorille.	Avointa MyHobby-toimintaa on toteutettu keskustassa ja Masalassa yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Toiminta-aikoja on laajennettu aiemmasta. Toiminta on saavuttanut yli 4200 käyntikertaa.	Nuoriso- ja liikuntapäällikkö	Toteutui ✓
	4. Osallistuminen ja viestintä toimivat	Senioreiden päiväajan ohjatuille toiminnalle on koko ajan kasvava kysyntä.	Tunnistetaan aktiivisen arjen palvelut ja tilat ja lisätään senioreiden päiväajan toimintaa.	Aktiivisen arjen palveluja ja tiloja on tunnistettu, ja senioreiden päiväajan toimintaa on lisätty järjestämällä monipuolisia ohjattuja liikuntaryhmiä, tapahtumia erilaisin teemoin sekä lisätty erityisesti liikkuvaa palvelua. Senioripakutoiminnan tarjontaa on lisätty ja toiminnan sisältöjä on monipuolistettu yhdistämällä liikuntaa ja muun muassa kädentaitoja, historian teemoja sekä muita kulttuurisia elementtejä. Senioripakukertoja toteutettiin yhteensä 96 kpl.	Nuoriso- ja liikuntapäällikkö	Toteutui ✓
	2. Tasapainotamme taloutta	Yhdistyksille jaettavien avustusten avustusprosessissa ei ole mahdollisuutta sähköiseen asiointiin.	Selvitetään avustusprosessin digitalisoinnin mahdollisuudet ja kustannukset.	Selvitystyö on toteutunut odotetusti. Kunta on päättänyt jatkaa sähköisen avustusjärjestelmän hankintaa vuonna 2025, huomioiden kaikki kunnassa jaettavat avustusmuodot paikallisille toimijoille.	Nuoriso- ja liikuntapäällikkö	Toteutui ✓

Tunnusluvut

	TP 2023	TA 2024	Tot 12/24	Tot-%	Muutos %
Musiikkiopisto					
Nettokustannukset euroa / opetustunti	74	72	74	102,1	0,0
Oppilas/opiskelijämäärä perusopetus	329	300	318	106	-3,3
Kansalaisopisto					
Nettokustannukset euroa / opetustunti	60	59	64	108,5	+6,7
Opiskelijoiden/kurssilaisten määrä	7709	8200	7434	90,7	-3,6
Kuvataidekoulu					
Nettokustannukset euroa / opetustunti	90	87	104	119,5	+15,6
Oppilas/opiskelijämäärä perusopetus	550	360	415	115,3	-24,5
Kulttuuripalvelut					
Nettokustannukset euroa / asukas	8,9	9,3	8,58	92,3	-3,6
Kirjastopalvelut					
Tunnusluku	TP 2023	TA 2024	Tot 12/24	Tot-%	Muutos %
Nettokustannukset euroa / asukas	65,9	67,0	66,4	99,1	+0,8
Lainojen määrä	567 331	600 000	612 146	102	+7,9
Kävijämäärä	583 770	600 000	623 633	103,9	+6,8
Liikuntapalvelut					
Nettokustannukset euroa / asukas	77,3	83,0	78,7	94,8	+1,8
Uimahallin kävijämäärä	217 305	200 000	235 236	117,6	+8,3
Kunnan tukemien yhdistysten liikuntapalveluiden nuorten ohjattujen ryhmien määrä/vuosi	304	300	303	101	-0,3
Liikuntapalvelujen tuottamien liikuntapalveluiden osallistujämäärä/vuosi	13 112	17 000	16 378	96,3	+24,9
Nuorisopalvelut					
0-28-vuotiaiden määrä	12 657	13 221	12 686	96	+0,2
Nettokustannukset euroa / 0-28-vuotiaat	134	163	154,7	94,9	+15,4

Suomenkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta

Tuloslaskelma

	TA 2024	TP 2024	Tot. %	TP 2023	Muutos %
Toimintatuotot	5 014 590	4 994 266	99,59 %	5 479 115	-8,85 %
Myyntituotot	1 041 688	1 197 884	114,99 %	1 144 893	4,63 %
Maksutuotot	2 298 220	2 526 275	109,92 %	2 498 313	1,12 %
Tuet ja avustukset	1 619 574	1 233 404	76,16 %	1 811 082	-31,90 %
Muut toimintatuotot	55 108	36 704	66,60 %	24 827	47,84 %
Toimintakulut	-61 176 433	-59 917 278	97,94 %	-56 813 513	5,46 %
Palkat ja palkkiot	-38 966 610	-39 019 695	100,14 %	-37 599 065	3,78 %
Henkilösivukulut	-9 457 502	-8 805 191	93,10 %	-8 862 888	-0,65 %
Palvelujen ostot	-9 373 167	-8 903 056	94,98 %	-7 327 042	21,51 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 446 389	-1 303 315	90,11 %	-1 329 129	-1,94 %
Avustukset	-1 590 800	-1 131 436	71,12 %	-1 482 666	-23,69 %
Muut toimintakulut	- 341 965	- 754 584	220,66 %	- 212 723	254,73 %
Toimintakate	-56 161 843	-54 923 012	97,79 %	-51 334 398	6,99 %
<i>Sisäiset tuotot yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>57 528</i>	<i>0,00 %</i>	<i>64 150</i>	<i>-10,32 %</i>
<i>Sisäiset menot yhteensä</i>	<i>-22 093 527</i>	<i>-22 017 331</i>	<i>99,66 %</i>	<i>-22 526 328</i>	<i>-2,26 %</i>
joista:					
Puhtauspalvelut	-1 918 829	-1 915 327	99,82 %	-1 826 347	4,87 %
Rakennusten vuokrat	-15 647 273	-15 659 091	34,38 %	-4 647 855	15,74 %
Majoitus- ja ravitsemuspalvelut	-4 527 425	-4 403 892	97,27 %	-4 267 441	3,20 %
Taloudellinen tuloksellisuus					
Asukasmäärä	41 463	41 660	0	41 160	0
euroa per asukas, ulkoiset	-1 355	-1 318	0	-1 247	0

Erittely palveluryhmittäin

Suomenkielinen varhaiskasvatus	TA 2024	TP 2024	Tot. %	TP 2023	Muutos %
Ulkoiset toimintatuotot	2 166 083	2 129 214	98,30 %	2 637 616	-19,28 %
Ulkoiset toimintamenot	-25 374 561	-24 311 526	95,81 %	-23 678 760	2,67 %
Toimintakate	-23 208 478	-22 182 313	95,58 %	-21 041 144	5,42 %
<i>sisäiset toimintatuotot</i>	<i>0</i>	<i>1 452</i>	<i>0,00 %</i>	<i>5 292</i>	<i>-72,56 %</i>
<i>sisäiset toimintamenot</i>	<i>-6 311 852</i>	<i>-6 371 474</i>	<i>100,94 %</i>	<i>-6 224 892</i>	<i>2,35 %</i>
Suomenkieliset opetuspalvelut	TA 2024	TP 2024	Tot. %	TP 2023	Muutos %
Ulkoiset toimintatuotot	2 848 507	2 865 052	100,58 %	2 841 499	0,83 %
Ulkoiset toimintamenot	-35 801 872	-35 605 752	99,45 %	-33 134 753	7,46 %
Toimintakate	-32 953 365	-32 740 700	99,35 %	-30 293 254	8,08 %
<i>sisäiset toimintatuotot</i>	<i>0</i>	<i>56 075</i>	<i>0,00 %</i>	<i>58 857</i>	<i>-4,73 %</i>
<i>sisäiset toimintamenot</i>	<i>-15 781 675</i>	<i>-15 645 858</i>	<i>99,14 %</i>	<i>-16 301 437</i>	<i>-4,02 %</i>

Talousarvion toteutuminen ja olennaiset poikkeamat 31.12.2024

Talouden toteuma on pääosin talousarviomäärärahavarauksen mukainen.

Opetuspalveluiden tulokertymään vaikutti heikentävästi valtion erityisavustusten määrän väheneminen ja korona-avustusten poistuminen.

Oppilaskohtaiset ulkoiset bruttokustannukset ovat kasvaneet perusopetuksessa 9,5 %. Bruttokustannusten nousuun on vaikuttanut ensisijaisesti koulukuljetusten ja ICT-leasingkustannusten sisällyttäminen oppilaskohtaisiin kustannuksiin vuodesta 2024 alkaen. Myös oppilasmäärän väheneminen suomenkielisessä perusopetuksessa on ollut odotettua pienempi. Samalla perusopetuksessa olevien vieraskielisten oppilaiden määrä on noussut 14,6 %:sta 16,8 %:iin, joten kieli- ja kulttuuriryhmien opettajien tuen ja suomi toisena kielenä -opetuksen tarve on kasvanut. Kuntaan muuttaneiden vaativan erityisen tuen oppilaiden määrän lisääntyminen vaikutti henkilökohtaisten koulunkäynninohjaajien tarpeen kasvuun. 1.8.2024 voimaan astunut lainsäädännön muutos B1-kielen (toinen kotimainen kieli) vuosiviikkotuntimäärän lisäämisestä vaikutti opetuksen

henkilöstökustannuksiin, samoin siirtymäaika uuteen kuntakohtaiseen tuntijakoon. Oppilaskohtaisiin kertoimiin perustuvan koulujen budjetoinnin ja talousohjauksen ansioista henkilöstökustannukset ovat kuitenkin nousseet vain 2,4 %, vaikka palkankorotukset ovat olleet 4 %.

Kustannusten nousuun vaikutti myös yleinen inflaatiokehitys, jonka vuoksi palveluostojen kustannukset ovat nousseet.

Koulukuljetus kilpailutettiin keväällä 2024, ja uusi hankintasopimus otettiin käyttöön elokuussa 2024. Vuoden 2024 talousarviota tehdessä mahdollinen hinnannousu otettiin huomioon arviona, ja budjettia ei ylitetty. Koulujen alettua ilmaantui aluksi selkeitä haasteita uusien toimijoiden kohdalla. Hallinnon tiiviillä yhteistyöllä kuljetusfirmojen kanssa ja reagoimalla ongelmatilanteisiin reaaliajassa kokonaisuus saatiin toimimaan.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
2. Investoimme tulevaisuuteen: Toimimme aktiivisesti ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Olemme sitoutuneet Hinku-tavoitteisiin ja varmistamme niiden edistymisen kaikessa kunnan toiminnassa seurannan ja koordinaation kautta.		Kaikkien koulujen lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan kestävä kehityksen mukainen toiminta.	Jokaisessa opetuspalvelujen yksikössä toteutetaan vähintään yksi kestävä elämäntavan teko. Toteuma 100 %.	Kaikissa yksiköissä on toteutettu vähintään yksi kestävä elämäntavan teko. Tavoite toteutui.	Opetusjohtaja	Toteutui ✓
3. Panostamme asukkaisiin: Edistämme kestävä elämäntapaa, hyvinvointia, terveyttä ja osallisuutta yhteistyössä kuntalaisten, yritysten, yhteisöjen ja hyvinvointialueen kanssa. Kannustamme kuntalaisia hyvinvointia ja terveyttä edistäviin valintoihin.		Kaikissa peruskouluissa on käytössä luokkatasoiset hyvinvointisuunnitelmat ja erilaisia tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamista tukevia toimintamalleja. Oppilaiden poissaoloja seurataan yhteisen, 1.8.2023 käyttöön otetun mallin mukaisesti. Huoltajakyselyssä 2023 87,3 % huoltajista ovat sitä mieltä, että koulu tukee lapsensa hyvinvointia. Oppilaskyselyssä 2023 1.-3.luokkalaisista 78,6 % koki, että koulussa on mukavaa aina tai useimmiten. Oppilaskyselyssä 2023 4.-9.luokkalaisista 73 % koki luokan ilmapiirin turvalliseksi.	Oppilaiden poissaolot vähenevät. Huoltajakyselyssä 2024 kasvaa niiden huoltajien %-osuus, jotka ovat sitä mieltä, että koulu tukee lapsensa hyvinvointia. Oppilaskyselyssä 2024 kasvaa niiden oppilaiden %-osuus, jotka kokevat koulun mukavaksi ja luokan ilmapiirin turvalliseksi	Vuonna 2024 syyslukukaudella poissaolojen määrä väheni verrattuna syyslukukauteen 2023. Tavoite toteutui. Huoltajakyselyssä 2024 83 % huoltajista ovat sitä mieltä, että koulu tukee lapsensa hyvinvointia. Tavoite ei toteutunut. Oppilaskyselyssä 2024 1.-3.luokkalaisista 84 % koki, että koulussa on mukavaa aina tai useimmiten. Tavoite toteutui. Oppilaskyselyssä 2024 4.-9.luokkalaisista 78 % koki luokan ilmapiirin turvalliseksi. Tavoite toteutui.	Opetusjohtaja	Toteutui osittain 🟡

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
		Move! mittauksen tulokset (2022): Fyysisen toimintakyvyn kokonaistulos 5. lk, 26,9 %, 8. lk. 30,2 % oppilaista fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla	Move! mittauksen tulokset 2023: matalan fyysisen toimintakyvyn omaavien oppilaiden prosentuaalinen osuus vähenee.	Move! mittauksen tulokset 2024: Fyysisen toimintakyvyn kokonaistulos 5. lk, 28,6 %, 8. lk. 25,9 % oppilaista fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla. Tavoite toteutui.	Opetusjohtaja	Toteutui ✓
2. Investoimme tulevaisuuteen: Investoimme oppimisen ja hyvinvoinnin kautta tulevaisuuteen.		Henkilöstökysely 2022: "minulla on hyvät voimavarat kohdata muutoksia ja uusia haasteita työssäni" - suomenkielisen opetuksen henkilökunnasta 68,5 % on samaa mieltä. (59,8 % vuonna 2021)	Henkilöstökysely 2023: "minulla on hyvät voimavarat kohdata muutoksia ja uusia haasteita työssäni" - samaa mieltä valinneiden %-osuus kasvaa.	Vuoden 2024 henkilöstökyselyä ei ole toteutettu kunnassa.	Opetusjohtaja	Ei toteutunut ✗
3. Panostamme asukkaisiin ja hyvinvointiin: Vähennämme kuntalaisten välistä eriarvoisuutta ottamalla huomioon eri väestöryhmien tarpeet palveluiden ja toiminnan suunnittelussa. Vahvistamme sosiaalista kestävyyttä toimivan kotoutumisen kautta.	2. Tasapainotamme taloutta	Suomen- ja ruotsinkieliset oppilaskohtaiset kustannukset eivät ole yhdenmukaisia.	Otetaan käyttöön uusi tuntijako 1.8.2024. Kehitetään edelleen oppilaskohtaista resursointimallia.	Uuden tuntijaon käyttöönottoon on laadittu siirtymäsuunnitelma lukuvuosiksi 2024–2025 ja 2025–2026. Oppilaskohtaista resursointimallia on jatkokehitetty. Tavoite toteutui.	Sivistysjohtaja	Toteutui ✓

Tunnusluvut

	TP 2023	TA 2024	Tot 12/24	Tot-%	Muutos %
Perusopetus					
Oppilasmäärä	4 009	4 037	3 959	98,1	-1,2
Bruttokustannukset euroa / oppilas	10 345	10 642	10 874	102,2	+5,1
Ulkoiset bruttokustannukset euroa / oppilas	6 581	7 024	7 208	102,6	+9,5
Lukiokoulutus					
Oppilasmäärä	527	595	595	100	+12,9
Bruttokustannukset euroa / oppilas	7 162	7 287	7 505	103	+4,8
Ulkoiset bruttokustannukset euroa / oppilas	6 151	5 589	5 833	104,4	-5,2
Koulukuljetus					
Kuljetusetuuden piirissä olevat oppilaat		592	617	104,2	- *
Kustannukset euroa / oppilas		2 428	1 630	67,1	- *

* - koulukuljetuksen määrärahat ovat vuodesta 2024 opetuksen kustannuspaikalla, aikaisempina vuosina ei ole laskettu tunnuslukuja suomen- ja ruotsinkielisten oppilaiden jaolla

Tilivelvolliset vastuhenkilöt

Tilivelvolliset vastuhenkilöt vastaavat käyttösuunnitelmassa vastuulleen kuuluvan toimintakatteen ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Palveluryhmä	Tilivastuullinen	Nimike	Sijainen	Sijaisen nimike
Opetuspalvelut	Astrid Kauber	opetusjohtaja	Jussi Roms	peruskoulun johtaja

Ruotsinkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta

Tuloslaskelma

	TA 2024	TP 2024	Tot. %	TP 2023	Muutos %
Toimintatuotot	1 275 624	1 211 373	94,96 %	1 248 594	-2,98 %
Myyntituotot	254 216	309 063	121,57 %	293 601	5,27 %
Maksutuotot	595 928	593 903	99,66 %	606 679	-2,11 %
Tuet ja avustukset	422 480	284 968	67,45 %	340 104	-16,21 %
Muut toimintatuotot	3 000	23 440	781,32 %	8 210	185,51 %
Toimintakulut	-15 216 330	-14 296 407	93,95 %	-13 467 163	6,16 %
Palkat ja palkkiot	-9 608 860	-9 324 666	97,04 %	-9 051 022	3,02 %
Henkilösivukulut	-2 337 536	-2 124 487	90,89 %	-2 151 971	-1,28 %
Palvelujen ostot	-2 384 396	-2 109 599	88,48 %	-1 587 977	32,85 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 469 885	- 320 404	68,19 %	- 341 439	-6,16 %
Avustukset	- 283 981	- 218 117	76,81 %	- 272 647	-20,00 %
Muut toimintakulut	- 131 672	- 199 135	151,24 %	-62 108	220,63 %
Toimintakate	-13 940 706	-13 085 034	93,86 %	-12 218 570	7,09 %
<i>Sisäiset menot yhteensä</i>	<i>-5 379 807</i>	<i>-5 613 154</i>	<i>104,34 %</i>	<i>-5 319 677</i>	<i>5,52 %</i>
joista:					
Puhtauspalvelut	- 479 031	- 493 938	103,11 %	- 431 985	14,34 %
Rakennusten vuokrat	-4 060 986	-4 061 208	66,62 %	-2 277 011	18,82 %
Majoitus- ja ravitsemuspalvelut	- 839 790	-1 039 001	123,72 %	- 837 229	24,10 %
<i>Taloudellinen tuloksellisuus</i>					
Asukasmäärä	41 463	41 660	0	41 160	0
euroa per asukas, ulkoiset	- 336	- 314	0	- 297	0

Erittely palveluryhmittäin

Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	TA 2024	TP 2024	Tot. %	TP 2023	Muutos %
Ulkoiset toimintatuotot	547 928	559 388	102,09 %	676 623	-17,33 %
Ulkoiset toimintamenot	-5 235 409	-4 915 945	93,90 %	-4 838 367	1,60 %
Toimintakate	-4 687 481	-4 356 557	92,94 %	-4 161 745	4,68 %
<i>sisäiset toimintamenot</i>	<i>-1 210 304</i>	<i>-1 250 052</i>	<i>103,28 %</i>	<i>-1 175 740</i>	<i>6,32 %</i>

Ruotsinkieliset opetuspalvelut	TA 2024	TP 2024	Tot. %	TP 2023	Muutos %
Ulkoiset toimintatuotot	727 696	651 986	89,60 %	571 971	13,99 %
Ulkoiset toimintamenot	-9 980 921	-9 380 462	93,98 %	-8 628 796	8,71 %
Toimintakate	-9 253 225	-8 728 477	94,33 %	-8 056 825	8,34 %
<i>sisäiset toimintamenot</i>	<i>-4 169 503</i>	<i>-4 363 102</i>	<i>104,64 %</i>	<i>-4 143 936</i>	<i>5,29 %</i>

Talousarvion toteutuminen ja olennaiset poikkeamat 31.12.2024

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin 1.8.2024 tehdyn indeksitarkistuksen vaikutusten arvioinnissa asiakasmaksutuottojen vähenemän osalta onnistuttiin erinomaisesti. Maksutuotot kertyivät odotusten ja tavoitteen mukaisesti.

Sisäisiin vuokriin varatut määrärahat ylittyivät hieman.

Vaikka varhaiskasvatuslain 1.8.2021 voimaan tullut henkilöstön mitoitusta koskeva lakimuutos vaikuttaa edelleen henkilöstökustannuksiin niitä nostaa ja virka- sekä työehtosopimusten palkankorotukset ovat kasvattaneet palkkamenoja, onnistuttiin erinomaisesti toteutuneen täyttöasteen, tehokkaasti muodostettujen lapsiryhmien ja tiukan budjettikurin keinoin hillitsemään henkilöstökustannuksia niiden toteutuman hieman alltaessa arvion.

Toimintakate alittui.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
2. Investoimme tulevaisuuteen: Investoimme oppimisen ja hyvinvoinnin kautta tulevaisuuteen.		Varhaiskasvatuksen kelpoisesta kasvatushenkilöstöstä on pula. Huolehditaan hyvästä työnantajakuvasta ja henkilöstön työhyvinvoinnista sekä kouluttamisesta.	Lakisääteisen kasvatushenkilöstön (myös sijaiset yli 5 kk) kelpoisuusaste 100 % kunnallisessa varhaiskasvatuksessa.	Varhaiskasvatuksen opettaja: Kelpoisuus 71 % Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja: Kelpoisuus 60 %	Varhaiskasvatusjohtaja	Ei toteutunut ✘
3. Panostamme asukkaisiin ja hyvinvointiin: Tarjoamme kaksikielisiä palveluja kaikille, vauvoista ikäihmisiin. Kehitämme lähipalveluita hyvinvoinnin tueksi.		Varhaiskasvatuspalveluiden järjestämisen lähtökohtana toimiva palveluverkko, monipuoliset, asiakaslähtöiset ja laadukkaat varhaiskasvatuspalvelut.	Asiakastyytyväisyys vähintään hyvällä tasolla (4)	Asiakaskyselyn tulos - 4,6	Varhaiskasvatusjohtaja	Toteutui ✔
		Lähtökohtaisesti lapsiryhmät muodostetaan mahdollisimman tehokkaasti. Täyttöastetta heikentävät mahdolliset tilarajoitteet sekä väljempi lasten ja henkilöstön välinen suhdeluku tukea tarvitsevien lasten ryhmissä.	Kunnallisten päiväkotipaikkojen täyttöaste on vähintään 98 %.	Täyttöaste: 90,3 %.	Varhaiskasvatusjohtaja	Toteutui osittain 🟡
3. Panostamme asukkaisiin ja hyvinvointiin: Vähennämme kuntalaisten välistä eriarvoisuutta ottamalla huomioon eri väestöryhmien tarpeet palveluiden ja toiminnan suunnittelussa. Vahvistamme sosiaalista kestävyttä toimivan kotoutumisen kautta.		Yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta koko palvelutuotannosta halutaan ohjata suunnitellusti kunnan huoltovarmuus ja asiakkaiden valintamahdollisuudet huomioon ottaen.	Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus palvelutuotannosta 25–30 %	Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus palvelutuotannosta: 23 %	Varhaiskasvatusjohtaja	Toteutui osittain 🟡

Tunnusluvut

	TP 2023	TA 2024	Tot 12/24	Tot-%	Muutos %
Varhaiskasvatus					
0–6-vuotiaita 31.12.	423	379	413	109	-2,4
Lapsia varhaiskasvatuksessa, % 0–6-vuotiaiden ikäluokasta	94	87	91	104,6	-3,2
Lapsia kunnallisessa varhaiskasvatuksessa	310	250	292	116,8	-5,8
Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa	87	82	85	103,7	-2,3
Kunnallisen varhaiskasvatuksen nettokustannukset, €/lapsi	11 107	15 240	12 447	81,7	12,1
Lapsia kotihoidon tuen piirissä 31.12. (fi+sv)	266	361	203	56,2	-23,7
Varhaiskasvatuksen nettokustannukset, € / 0–6-vuotiaiden ikäluokka (fi+sv)	9 979	10 464	10 502	100,4	5,2
0–6-vuotiaita (fi+sv)	2 865	2 910	2 856	98,1	-0,3
Esiopetus					
Oppilasmäärä	79	60	73	121,7	-7,6

Tilivelvolliset vastuhenkilöt

Tilivelvolliset vastuhenkilöt vastaavat käyttösuunnitelmassa vastuulleen kuuluvan toimintakatteen ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Palveluryhmä	Tilivastuullinen	Nimike	Sijainen	Sijaisen nimike
Småbarnspedagogik	Anu Vesiluoma	direktör för småbarnspedagogik	Vesa Joronen	specialsakkunnig inom småbarnspedagogiken

Ruotsinkieliset opetuspalvelut

Talousarvion toteutuminen ja olennaiset poikkeamat 31.12.2024

Talouden toteuma on pääosin talousarviomääräraharahavaruksen mukainen.

Siirtymävaihe nykyisen opetussuunnitelman päivityksen vuoksi jatkuu edelleen, mikä vaikuttaa 6. ja 9. luokan oppilaisiin. Tämä aiheuttaa lisäkustannuksia.

Siirtymäaika uuteen kuntakohtaiseen tuntijakoon vaikutti opetuksen henkilökustannuksiin.

Kuntaan muuttanut vaativan erityisen tuen oppilaan määrän kasvu vaikutti henkilökunnan tarpeeseen.

Opetuspalveluiden tulokertymään vaikutti heikentävästi valtion erityisavustusten määrän väheneminen ja korona-avustusten poistuminen. Yleisesti talouteen vaikutti yleinen inflaatiokehitys, jonka vuoksi palveluostojen ja tarvikkeiden kustannukset ovat nousseet.

Koulukuljetus kilpailutettiin keväällä 2024 ja uusi hankintasopimus otettiin käyttöön elokuussa 2024. Vuoden 2024 talousarviota tehdessä mahdollinen hinnannousu otettiin huomioon arviona ja budjettia ei ylitetty. Koulujen alettua ilmaantui aluksi selkeitä haasteita uusien toimijoiden kohdalla. Hallinnon tiiviillä yhteistyöllä kuljetusfirmojen kanssa ja reagoimalla ongelmatilanteisiin reaaliajassa kokonaisuus saatiin toimimaan.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
2. Investoimme tulevaisuuteen: Toimimme aktiivisesti ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Olemme sitoutuneet Hinku-tavoitteisiin ja varmistamme niiden edistymisen kaikessa kunnan toiminnassa seurannan ja koordinaation kautta.		Kaikkien koulujen lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan kestävä kehityksen mukainen toiminta ja suoritetaan yksi ilmastoteko.	Jokaisessa opetuspalvelujen yksikössä toteutetaan vähintään yksi kestävä elämäntavan teko. Toteuma 100 %.	Kaikissa yksiköissä on toteutettu vähintään yksi kestävä elämäntavan teko. Tavoite toteutui.	Opetus-päällikkö	Toteutui
3. Panostamme asukkaisiin: Edistämme kestävä elämäntapaa, hyvinvointia, terveyttä ja osallisuutta yhteistyössä kuntalaisten, yritysten, yhteisöjen ja hyvinvointialueen kanssa. Kannustamme kuntalaisia hyvinvointia ja terveyttä edistäviin valintoihin.		Kaikissa peruskouluissa on käytössä erilaisia tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamista tukevia toimintamalleja. Oppilaiden poissaoloja seurataan yhteisen, 1.8. 2023 käyttöön otetun mallin mukaisesti. Huoltajakyselyssä 2023 82,7 % huoltajista ovat sitä mieltä, että koulu tukee lapsensa hyvinvointia. Oppilaskyselyssä 2023 1.-3. luokkalaisista 94,8 % koki, että koulussa on mukavaa aina tai useimmiten. Oppilaskyselyssä 2023 4.-9. luokkalaisista 79 % koki luokan ilmapiirin turvalliseksi.	Oppilaiden poissaolot vähenevät. Huoltajakyselyssä 2024 kasvaa niiden huoltajien %-osuus, jotka ovat sitä mieltä, että koulu tukee lapsensa hyvinvointia. Oppilaskyselyssä 2024 kasvaa niiden oppilaiden %-osuus, jotka kokevat koulun mukavaksi ja luokan ilmapiirin turvalliseksi.	Vuonna 2024 syyslukukaudella poissaolojen määrä väheni verrattuna syyslukukauteen 2023. Tavoite toteutui. Huoltajakyselyssä 2024 84,8 % huoltajista ovat sitä mieltä, että koulu tukee lapsensa hyvinvointia. Tavoite toteutui. Oppilaskyselyssä 2024 1.-3.luokkalaisista 91 % koki, että koulussa on mukavaa aina tai useimmiten. Tavoite ei toteutunut. Oppilaskyselyssä 2024 4.-9.luokkalaisista 78 % koki luokan ilmapiirin turvalliseksi. Tavoite ei toteutunut.	Opetus-päällikkö	Toteutui osittain

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
		Move! mittauksen tulokset (2022): Fyysisen toimintakyvyn kokonaistulos 5. lk, 26,9 %, 8. lk. 30,2 % oppilaista fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveysttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla.	Move! mittauksen tulokset 2023: matalan fyysisen toimintakyvyn omaavien oppilaiden prosentuaalinen osuus vähenee.	Move! mittauksen tulokset 2024: Fyysisen toimintakyvyn kokonaistulos 5. lk, 28,6 %, 8. lk. 25,9 % oppilaista fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveysttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla. Tavoite toteutui.	Opetus-päällikkö	Toteutui ✓
2. Investoimme tulevaisuuteen: Investoimme oppimisen ja hyvinvoinnin kautta tulevaisuuteen.		Henkilöstökysely 2022: "minulla on hyvät voimavarat kohdata muutoksia ja uusia haasteita työssäni" - suomenkielisen opetuksen henkilökunnasta 68,5 % on samaa mieltä. (65,6 % vuonna 2021)	Henkilöstökysely 2024: "minulla on hyvät voimavarat kohdata muutoksia ja uusia haasteita työssäni" - samaa mieltä valinneiden %-osuus kasvaa.	Vuoden 2024 henkilöstökyselyä ei toteutettu kunnassa.	Opetus-päällikkö	Ei toteutunut ✗
3. Panostamme asukkaisiin ja hyvinvointiin: Vähennämme kuntalaisten välistä eriarvoisuutta ottamalla huomioon eri väestöryhmien tarpeet palveluiden ja toiminnan suunnittelussa. Vahvistamme sosiaalista kestävyttä toimivan kotoutumisen kautta.	2. Tasapainotamme taloutta	Suomen- ja ruotsinkieliset oppilaskohtaiset kustannukset eivät ole yhdenmukaisia.	Otetaan käyttöön uusi tuntijako 1.8.2024. Kehitetään edelleen oppilaskohtaista resursointimallia.	Uuden tuntijaon käyttöönottoon on laadittu siirtymäsuunnitelma lukuvuosiksi 2024–2025 ja 2025–2026. Oppilaskohtaista resursointimallia jatkokehitettiin. Tavoite toteutui.	Sivistysjohtaja	Toteutui ✓

Tunnusluvut

	TP 2023	TA 2024	Tot 12/24	Tot-%	Muutos %
Perusopetus					
Oppilasmäärä	860	907	830	88,5	-3,5
Bruttokustannukset euro/oppilas	11 343	11 986	12 958	108,1	+14,2
Ulkoiset bruttokustannukset euro/opiskelija	7 547	8 337	8 693	104,3	+15,2
Lukiokoulutus					
Opiskelijoita	199	194	208	107,2	+7,2
Bruttokustannukset euro/oppilas	11 756	12 526	11 219	89,6	-4,6
Ulkoiset bruttokustannukset euro/opiskelija	7 501	8 202	7 413	90,4	-1,2
Koulukuljetus					
Kuljetusetuuden piirissä olevat oppilaat		363	405	111,6	- *
Kustannukset euroa / oppilas		1 525	1 103	72,3	- *

* - koulukuljetuksen määrärahat ovat vuodesta 2024 opetuksen kustannuspaikalla, aikaisempina vuosina ei ole laskettu tunnuslukuja suomen- ja ruotsinkielisten oppilaiden jaolla

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt vastaavat käyttösuunnitelmassa vastuulleen kuuluvan toimintakatteen ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Palveluryhmä	Tilivastuullinen	Nimike	Sijainen	Sijaisen nimike
Ruotsinkieliset opetuspalvelut	Mikael Eriksson	opetuspäällikkö	Teresia Kajanti	peruskoulun johtaja

Toimintakertomus 2024

Yhdyskuntatekniikan toimiala

Yhdyskuntatekniikan lautakunta

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Toimitilapalvelujen lautakunta

Yhdyskuntatekniikan toimiala

Tuloslaskelma

	TA 2024	TP 2024	Tot. %	TP 2023	Muutos %
Toimintatuotot	5 698 561	6 879 668	120,73 %	6 446 671	6,72 %
Myyntituotot	805 382	943 385	117,14 %	919 951	2,55 %
Maksutuotot	1 081 500	1 337 741	123,69 %	960 558	39,27 %
Tuet ja avustukset	13 000	115 433	887,95 %	52 063	121,72 %
Muut toimintatuotot	3 798 679	4 483 109	118,02 %	4 514 099	-0,69 %
Toimintakulut	-43 654 953	-41 737 012	95,61 %	-40 005 122	4,33 %
Palkat ja palkkiot	-9 821 812	-9 024 522	91,88 %	-8 566 641	5,34 %
Henkilösivukulut	-2 342 468	-2 042 658	87,20 %	-2 004 506	1,90 %
Palvelujen ostot	-17 277 026	-18 563 816	107,45 %	-16 924 944	9,68 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 419 797	-6 062 598	81,71 %	-6 367 034	-4,78 %
Avustukset	- 275 000	- 291 284	105,92 %	- 255 608	13,96 %
Muut toimintakulut	-6 518 850	-5 752 134	88,24 %	-5 886 388	-2,28 %
Toimintakate	-37 956 392	-34 849 144	91,81 %	-33 558 450	3,85 %
<i>Sisäiset tuotot yhteensä</i>	<i>35 046 234</i>	<i>35 180 866</i>	<i>100,38 %</i>	<i>33 148 493</i>	<i>6,13 %</i>
<i>Sisäiset menot yhteensä</i>	<i>-1 787 168</i>	<i>-1 907 741</i>	<i>106,75 %</i>	<i>-1 888 879</i>	<i>1,00 %</i>
joista:					
Puhtauspalvelut	-81 268	-84 897	104,47 %	-75 531	12,40 %
Rakennusten vuokrat	-1 705 900	-1 705 901	74,68 %	-1 091 309	16,74 %
Majoitus- ja ravitsemuspalvelut	0	-81	0,00 %	- 344	-76,42 %
Taloudellinen tuloksellisuus					
Asukasmäärä	41 463	41 660	0	41 160	0
euroa per asukas, ulkoiset	- 915	- 837	0	- 815	0

Yhdyskuntatekniikan lautakunta

Tuloslaskelma

	TA 2024	TP 2024	Tot. %	TP 2023	Muutos %
Toimintatuotot	1 681 500	1 973 289	117,35 %	1 811 449	8,93 %
Myyntituotot	595 000	618 819	104,00 %	587 205	5,38 %
Maksutuotot	211 500	239 557	113,27 %	193 855	23,58 %
Tuet ja avustukset	0	68 804	0,00 %	31 810	116,30 %
Muut toimintatuotot	875 000	1 046 110	119,56 %	998 579	4,76 %
Toimintakulut	-14 987 322	-14 870 353	99,22 %	-13 595 637	9,38 %
Palkat ja palkkiot	-2 985 009	-2 683 222	89,89 %	-2 521 756	6,40 %
Henkilösivukulut	- 711 075	- 604 131	84,96 %	- 592 410	1,98 %
Palvelujen ostot	-10 042 038	-10 854 835	108,09 %	-9 685 377	12,07 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 424 200	- 321 305	75,74 %	- 462 720	-30,56 %
Avustukset	- 245 000	- 261 284	106,65 %	- 225 608	15,81 %
Muut toimintakulut	- 580 000	- 145 576	25,10 %	- 107 766	35,09 %
Toimintakate	-13 305 822	-12 897 064	96,93 %	-11 784 188	9,44 %
<i>Sisäiset tuotot yhteensä</i>	0	3 299	0,00 %	3 359	-1,77 %
<i>Sisäiset menot yhteensä</i>	- 722 109	- 732 821	101,48 %	- 703 631	4,15 %
joista:					
Puhtauspalvelut	-63 516	-63 516	100,00 %	-57 884	9,73 %
Rakennusten vuokrat	- 658 593	- 658 593	99,89 %	- 567 329	15,95 %
Taloudellinen tuloksellisuus					
Asukasmäärä	41 463	41 660	0	41 160	0
euroa per asukas, ulkoiset	- 321	- 310	0	- 286	0

Erittely palveluryhmittäin

Maankäytön ja yhdyskuntarakentamisen palvelut	TA 2024	TP 2024	Tot. %	TP 2023	Muutos %
Ulkoiset toimintatuotot	1 672 500	1 960 565	117,22 %	1 798 618	9,00 %
Ulkoiset toimintamenot	-8 204 322	-8 137 815	99,19 %	-7 460 406	9,08 %
Toimintakate	-6 531 822	-6 177 249	94,57 %	-5 661 788	9,10 %
<i>sisäiset toimintatuotot</i>	0	3 299	0,00 %	3 359	-1,77 %
<i>sisäiset toimintamenot</i>	- 429 164	- 439 876	102,50 %	- 485 154	-9,33 %

Joukkoliikenne	TA 2024	TP 2024	Tot. %	TP 2023	Muutos %
Ulkoiset toimintatuotot	9 000	12 724	141,38 %	12 831	-0,84 %
Ulkoiset toimintamenot	-6 783 000	-6 732 538	99,26 %	-6 135 231	9,74 %
Toimintakate	-6 774 000	-6 719 814	99,20 %	-6 122 399	9,76 %
<i>sisäiset toimintamenot</i>	- 292 945	- 292 945	100,00 %	- 218 476	34,09 %

Talousarvion toteutuminen ja olennaiset poikkeamat 31.12.2024

Tilanteessa 31.12.2024 Yhdyskuntatekniikan lautakunnan toimintakate on yhteensä -12 897 064 euroa ja 96,93 %, joten toimintakate on toteutunut kokonaisuutena talousarvion mukaisesti. Toimintakateen toteuma ilman joukkoliikenteen osuutta on -6 177 249 euroa, 94,6 % ja joukkoliikenteen toteuma on 6 719 814 euroa, 99,2 % (talousarvio: 7 224 000 euroa, muutettu talousarvio: 6 774 000 euroa). Henkilöstökulut ovat toteutuneet hieman talousarviota alempana henkilöstövaihdosten vuoksi. Kunta-alan yleiskorotukset vaikuttavat loppuvuoden henkilöstökustannuksia nostavasti. Palvelujen ostot ovat toteutuneet talousarviota suurempana erityisesti alkutalven hankalien sääolosuhteiden vuoksi, palvelujen ostojen määrärahoista on käytetty 108,09 %.

Kunnanvaltuusto päätti 18.11.2024 § 93 yhdyskuntatekniikan lautakunnan ja edelleen kunnanhallituksen esityksestä siirtää lautakunnan erikseen sitovasta HSL:n määrärahasta 450 000 euroa lautakunnan muun

toiminnan toimintakuluihin ja korottaa investointiosan hankkeen "muut pitkävaikutteiset menot, Täydennyskartoitukset ja paikkatietojen tuottaminen" määrärahaa 80 000 eurolla.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilötyövuodet, sis. vuosilomat	TP 2023	TA 2024	Tot 12/24
Yhdyskuntatekniikan lautakunta	55,7	60,5	56,39

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
1. Houkuttelemme ja kasvamme: Tähtäämme vahvaan ja suunnitelmalliseen väestökasvuun.		Kuntastrategian mukainen väestönkasvu edellyttää riittävää asuntotuotantoa, minkä johdosta laaditaan uusia asemakaavoja turvaamaan kuntalaisten asumis- ja palvelutarpeet.	Kuntastrategian ja kaavoitusohjelman mukaisten tavoitteiden toteutuminen: vuoden aikana hyväksytyjen asemakaavojen uuden asuinrakennusoikeuden määrä on 39 500 k-m ² .	Asumisen asemakaavoja ei ollut hyväksymiskäsittelyssä.	kunnan-arkkitehti	Ei toteutunut ❌
		Kuntastrategian mukaisesti pientalorakentamisen asuinrakennusoikeuden määrää on kasvatettava laadittavissa asemakaavoissa.	Vuoden aikana hyväksytyjen asemakaavojen omakoti-, pari- ja rivitalotonttien sekä ryhmärakentamiskohteiden uuden asuinrakennusoikeuden määrä on 2/3 osaa vuositavoitteesta (39 500 k-m ²) eli vähintään 26 500 k-m ² .	Asumisen asemakaavoja (pientalot) ei ollut hyväksymiskäsittelyssä.	kunnan-arkkitehti	Ei toteutunut ❌
	2. Tasapainotamme taloutta	Tontinmyynti- ja vuokratuloja tarvitaan vahvistamaan kunnan taloustilannetta. Omakotitonttituotanto kunnan omistamalle maalle on ollut viime vuosina vähäistä.	Tavoitteena on luovuttaa vuosittain vähintään 50 omakotitonttia sekä 5000 k-m ² kerrostalo-, rivitalo- sekä yhtiömuotoisia pientalotontteja, joista yli puolet on rivitalo- sekä pientalotontteja. Tavoitteena on, että seuraava omakotitonttien markkinointi ja tonttihaku (noin 20 tonttia) voidaan käynnistää Juhlakallion asemakaava-alueella vuonna 2024, kun tarvittava kunnallistekninen valmius saavutetaan.	Luovutettu kaksi omakotitonttia ja 850 k-m ² yhtiömuotoisia asuntotontteja.	kunnan-geodeetti	Toteutui osittain 🟡

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
1. Houkuttelemme ja kasvamme: Tähtäämme vahvaan ja suunnitelmalliseen väestökasvuun.	1. Luonnonläheisyys on lumovoimatekijämme	Kunnan metsästrategian mukaan vuotuiset hiilinielut (kasvu m ³ /v) vähenevät.	Uusi metsästrategia lisää vuotuista hiilinielua, turvaa luonnon monimuotoisuutta ja vuotuisilla puunmyyntituloilla katetaan vähintään metsien hoidon kustannukset.	Kunnanhallitus on käsitellyt metsästrategiaa joulukuun kokouksessa ja päättänyt siirtää käsittelyn vuoden 2025 puolelle.	kunta- tekniikka- päällikkö	Toteutui osittain
.		Kunta tavoittelee kestävien kulkumuotojen kasvua sekä ympäristö- että talousvaikutusten kannalta. Korona-pandemia on vaikuttanut merkittävästi joukkoliikenteen käyttäjämääriin.	Joukkoliikenteen käyttäjämäärien kasvu. Uudet kaavoitettavat alueet suunnitellaan siten, että ne kasvattavat kestävien liikkumismuotojen kulkutapaosuutta alueella. Kävelyn kulkumuoto-osuus kasvaa 25 prosenttiin ja pyöräilyn kulkumuoto-osuus kasvaa 11 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.	Lähijunaliikeynne 2024: 1 418 000 / -6,8 % (2023: 1 521 000, 2019: 1 748 000). Kirkkonummen sisäiset bussilinjat (ml. Siuntion linjat 181 ja 182) 2024: 387 000 / -6,3 % (2023: 413 000, 2019: 333 000). Kirkkonummen seutulinjat 2024: 1 498 000 / -4,3 % (2023: 1 565 000, 2019: 1 392 000). Kirkkonummen U-linjat 2024: 793 000 / +29,6 %, (2023: 612 000, 2019: 498 000).	yhdyskunta- tekniikan johtaja	Ei toteutunut
	2. Tasapainotamme taloutta	HSL:n kuntaosuuden taso on ennen edellisten vuosien ylijäämää 7,7 milj. euroa v. 2023. Koronapandemia on vaikuttanut voimakkaasti joukkoliikenteeseen. Tulevina vuosina metrolinjojen kasvavat infrakustannukset tuovat nousupainetta Kirkkonummen kuntaosuuteen.	Kunnan subventioaste pysyy alle 50 %.	HSL:n alustavan tilinpäätöstiedon mukaan Kirkkonummen kuntaosuuden subventioasteen vuonna 2024 arvioidaan olevan ilman yli-/alijäämää 52,3 %. Lopullinen subventioprocentti vahvistuu keväällä 2025 HSL:n tilinpäätöksestä.	yhdyskunta- tekniikan johtaja	Ei toteutunut

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
2. Investoimme tulevaisuuteen: Toimimme aktiivisesti ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Olemme sitoutuneet Hinku-tavoitteisiin ja varmistamme niiden edistymisen kaikessa kunnan toiminnassa seurannan ja koordinaation kautta.	2. Tasapainotamme taloutta	Energian säästäminen katuvalaistuksessa. Katuvalaisimista noin 50 % led-valaisimia.	Tavoite muuttaa vanhoja valaisimia led-valaisimiin noin 700 kpl vuodessa.	Led valaisimia on vaihdettu noin 700 kpl.	kunta- tekniikka- päällikkö	Toteutui ✓
		Hiilidioksidipäästöjen vähentäminen infran uudisrakentamisessa. Urakoissa on tällä hetkellä vähän ohjausta hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi.	Muutetaan urakkakilpailutuksia siten, että urakoissa voidaan harkinnan mukaan ottaa huomioon päästöjä vähentäviä tavoitteita kuitenkin niin, että urakoiden kustannukset eivät tästä johtuen nouse.	Tilanne on pysynyt samana vuoden lopun tilanteessa.	kunta- tekniikka- päällikkö	Toteutui osittain 🟡
2. Investoimme tulevaisuuteen	2. Tasapainotamme taloutta	Kunnallistekniikan investointihankkeiden yhteydessä joudutaan usein tekemään paljon lisä- ja muutostöitä.	Yhdyskuntatekniikan kilpailutusten laatua parannetaan siten, että urakoiden lisätöiden osuus urakan kokonaiskustannuksesta on alle 10 %.	Vuoden 2024 valmistuneista hankkeissa päästiin pääsääntöisesti alle 10 % toteumaan lisä- ja muutostöiden osalta. Kirkkonummentien ylikulkusiltahankkeessa toteutuma oli 11,8 %.	kunta- tekniikka- päällikkö	Toteutui osittain 🟡

Riskienhallinta

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Riskilaji	Riski	Riskienhallintatoimenpiteet	Toteuma 31.12.	Riskiarvo
2. Investoimme tulevaisuuteen: Teemme rohkeasti investointeja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti	2. Tasapainotamme taloutta	Taloudellinen riski	Infrarakennushankkeisiin ei saada urakoitsijoita tai tarjoushinnat ylittävät merkittävästi kustannusarviot.	Varmistamme hankkeiden oikea-aikaisen kilpailutuksen. Varmistamme hankkeiden rakennussuunnitelmien toteuttamiskelpoisuuden.	Tilanne pysyi samana loppuvuoden osalta.	Todennäköisyys: 1 Merkittävyys: 2 2
	2. Tasapainotamme taloutta	Taloudellinen riski	Investointihankkeiden viivästyminen ja niiden kustannusten nousu. Infrahankkeiden viivästyminen ja niiden kustannusten nousu voi johtua esim. seuraavista tekijöistä: yleisen kustannustason nousu, ennakoimattomat lisätyöt (esim. pilaantuneet maamassat), urakoitsijan konkurssi sekä suunniteluasiakirjoissa ilmenneet puutteet ja virheet. Mikäli asemakaavojen hyväksyminen ja lainvoimaisuus viivästy, ei alueiden rakentaminen käynnisty suunnitellusti.	Edistämme kaavahankkeiden toteutettavuutta panostamalla esim. kaavaselvitysten kuten rakennettavuusselvitysten sekä kunnallistekniikan yleissuunnittelun laatuun. Luomme realistiset aikataulutavoitteet hankkeille, jolloin niiden toteutuksen aikataulutarkkuus paranee. Neuvottelemme proaktiivisesti maanomistajien ja eri intressiryhmien kanssa. Varmistamme urakoitsijoiden luotettavuuden ennen sopimusten allekirjoittamista ja ennakoimme mahdollisimman hyvin yleisen kustannustason vaikutusta hankkeisiin esim. teettämällä uudet kustannusarviot, mikäli aiempi arvio on ennättänyt vanhentua.	Rakennusurakoiden osalta kilpailutusten voittaneet tarjoukset ovat pääsääntöisesti vastanneet hintatasoltaan kustannusarviota, yritykset ovat alalla vakiintuneita ja luotettavia toimijoita.	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 2 6

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Riskilaji	Riski	Riskienhallintatoimenpiteet	Toteuma 31.12.	Riskiarvo
1. Houkuttelemme ja kasvamme	2. Tasapainotamme taloutta	Strateginen riski	Henkilöressurssien vajuus ja kilpailu osaavasta henkilökunnasta voi johtaa työntekijöiden palkkaamisen vaikeutumiseen. Riittävät henkilöressurit vaikuttavat koko toimialan toimintaan. Vaje voi johtaa olemassa olevan henkilöstön uupumiseen. Ilman riittäviä resursseja investointien toteutuminen tavoiteaikataulussa vaarantuu. Palvelut kuntalaisille heikentyvät oleellisesti.	Huolehdimme henkilöstön hyvinvoinnista, jotta toimiala on haluttu paikka työskennellä. Panostamme rekrytoinnissa laatuun hyödyntäen asiantuntijoiden apua. Lisäämme yhteistyötä mm. oppilaitosten kanssa, jotta toimialamme saa uusia työntekijöitä.	Alkuvuodesta tapahtui henkilöstömuutoksia, uusien työntekijöiden rekrytoinnit ovat olleet onnistuneet ja uudet henkilöt ovat vahvistaneet organisaatiota.	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 2 6
3. Panostamme asukkaisiin ja hyvinvointiin	2. Tasapainotamme taloutta	Taloudellinen riski	Vaikeiden sääolosuhteiden vaikutus kunnossapitopalveluiden tuottamiseen merkitsee tuntuvaan kustannusten nousua. Ilmastonmuutoksen myötä sään ääri-ilmiöt yleistyvät: etenkin talvet voivat muuttua ajoittain runsaslumisiksi ja lämpötilan nopea vaihtelu nollan molemmin puolin lisää kunnossapidon tarvetta huomattavasti.	Huolehdimme kunnan yleisten alueiden ylläpidosta ja parannustoimenpiteistä niin henkilöstön kuin määrärahojen puitteissa. Varmistamme riittävät resurssit kunnossapitoon ja sen laadunvalvontaan sekä etenkin talvi-kunnossapitotöiden suorittamiseen. Tilanteen muuttuessa sopeutamme toimintaa resurssien mukaiseksi.	Tilanne ei loppuvuoden osalta muuttunut.	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 3 9

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Riskilaji	Riski	Riskienhallintatoimenpiteet	Toteuma 31.12.	Riskiarvo
2. Investoimme tulevaisuuteen		Strateginen riski	<p>Konsulttitoimeksiannot (esim. selvitykset ja yleisluonteiset suunnitelmat): konsulteilta ei saada tarjouksia tai tarjoutumisia on hyvin rajoitetusti.</p> <p>Kunnan omassa organisaatiossa ei ole riittävää henkilöstöä tai asiantuntemusta ohjaamaan konsulttitoimeksiantoja.</p>	<p>Suunnitellamme konsulttihankeiksi tarkoituksenmukaiset suunnittelukokonaisuudet.</p> <p>Varmistamme, että meillä on riittävä ja osaava henkilöstö ohjaamaan konsulttitoimeksiantoja.</p> <p>Laadimme kilpailutusasiakirjat hyvin ja ylläpidämme hankkeen aikana tiivistä yhteistyötä valitun konsultin kanssa.</p> <p>Ylläpidämme hyvää tilaajaimagoa konsulttien suuntaan.</p>	<p>Kunnallistekniikan osalta kaikkiin suunnittelukohteisiin on saatu konsulttitoimisto tekemään suunnittelua. Henkilöstön osaamista kehitetään jatkuvasti.</p> <p>On havaittu ongelmia toimitusvarmuudessa etenkin pienten luontoselvityksiä tekevien konsulttitoimistojen osalta. Tarkoitus siirtyä käyttämään isompia konsulttitoimistoja.</p>	<p>Todennäköisyys: 2</p> <p>Merkittävyys: 2</p> <p>4</p>
2. Investoimme tulevaisuuteen: Kaavoitus ja luvitus toimivat ketterästi ja jouhevasti.		Taloudellinen riski	<p>Kaavoitusohjelman hankkeet eivät etene odotetusti tai ne eivät toteudu.</p> <p>Kaavahankkeet jumiutuvat, mikäli tavoiteltu suunnitteluratkaisu ei toteudu tai se osoittautuu esimerkiksi kaavataloudellisesti haasteelliseksi.</p> <p>Kaavahankkeiden edistymistä hidastavat maanomistajatahojen muuttuneet tavoitteet tai muut ennakoimattomat syyt, minkä seurauksena kaavoitustyöt viivästyvät tai pahimmillaan keskeytyvät.</p> <p>Kaavahankkeiden edistyminen päätöksentekoon hidastuu maankäyttösopimusneuvottelujen pitkeyttämisen takia.</p>	<p>Laadimme kaavahankkeille toteuttamiskelpoiset aikataulut sekä varaamme riittävät resurssit työn suorittamiseen, ohjaamiseen sekä vuorovaikutukseen maanomistajien ja eri intressiryhmien kanssa.</p> <p>Tilaamme kaavahankkeiden edellyttämät selvitykset ja yleissuunnitelmat oikea-aikaisesti.</p> <p>Toteutamme kaavahankkeet kustannustehokkaasti ja laadukkaasti yhteistyössä osaavien konsulttien kanssa.</p> <p>Varmistamme kaavahankkeisiin, jotka edellyttävät maankäyttö-sopimuksia, tarvittavat henkilöresurssit sopimusneuvotteluihin ja sopimusten laatimiseen.</p>	<p>Kaavahankkeiden kunnallistekniikan yleissuunnittelua on saatu eteenpäin, joskin hankkeet ovat edenneet verraten hitaasti. Prikirannan asemakaavan yleissuunnittelu käynnistynyt v. 2024 aikana. Sen sijaan Eerikinkartanon sekä Tassumäen asemakaavojen yleissuunnitelmat ehtivät tilaukseen 2025 keväällä.</p> <p>Usean kaavahankkeen maankäyttösopimusneuvottelut ovat edenneet hitaasti tai neuvotteluja ei tonttipalvelujen henkilöstövajauksen takia voitu aloittaa, millä on vaikutusta hankkeiden aikatauluihin.</p> <p>Usea kaavahanke ei ole edistynyt kunnan ulkopuolisen tahon aiheuttamasta viivästyksestä.</p>	<p>Todennäköisyys: 3</p> <p>Merkittävyys: 3</p> <p>9</p>

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan kehittämialue	Riski, syy, seuraus, suuruus	Tavoitetaso	Sovittu toimenpide / menettely vuodelle 2024	Onnistuminen 31.12.	Tila
Investointihankkeiden taloudellinen seuranta	Investointien talousarvion toteutumien vaihtelut sekä määrärahojen alittaminen. Riskin suuruusluokka on merkittävä toteutuessaan.	Investointihankkeet pysyvät hankkeen suunnitelmien kustannusarvion mukaisina. Investointihankinnat tehdään ohjeiden ja määräysten mukaisesti siten, että ne toteutuvat suunnitelluissa aikatauluissa.	Investointien toteumatilanteen raportointi lautakunnalle neljännesvuosittain mukaan lukien osavuosikatsaus ja toimintakertomus.	Toteumatilanne on raportoitu suunnitellusti.	Toteutui ✓
Kunnan omaisuuden arvon säilyttäminen	Käyttötalouden määrärahat eivät riitä tarkoituksenmukaisen ylläpidon tasoon, minkä seurauksena korjausvelka kasvaa. Riskin suuruusluokka on merkittävä toteutuessaan. Ilmaston muutos lisää erityisesti kunnan ikääntyneiden metsien erilaisten tuhojen esiintymisen todennäköisyyttä.	Rakennetun ympäristön hoidon tason säilyttäminen vähintään lainmukaisella tasolla. Rakennetun ympäristön ylläpidolla taataan turvallinen ympäristö. Kunnossapidon toimenpiteillä säilytetään rakennetun omaisuuden arvo. Uuden metsästrategian mukaisesti vanhojen kuusikoiden terveyden tilaa seurataan aktiivisesti ja ryhdytään nopeisiin toimiin tuhojen torjumiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi.	Käyttötalouden toteumista seurataan säännönmukaisesti. Seurataan, että määrärahat riittävät käyttökustannuksiin. Lautakunnalle raportoidaan toiminnallisten tavoitteiden lisäksi talouden tilanne säännöllisesti. Yleisiä alueita ylläpidetään pitkäjänteisellä suunnitelmalla.	Alkuvuoden osalta tilanne on säilynyt ennallaan. Loppuvuoden aikana ei tapahtunut enää lisää muutoksia. Alku talvi 2024/2025 ei tuonut tilanteeseen muutosta. Uutta metsästrategiaa ei hyväksytty vuoden 2024 aikana. Metsien hoitovelka suureni vuoden 2024 aikana.	Toteutui osittain 🟡

Sisäisen valvonnan kehittämialue	Riski, syy, seuraus, suuruus	Tavoitetaso	Sovittu toimenpide / menettely vuodelle 2024	Onnistuminen 31.12.	Tila
Henkilöstön riittävyys ja ajantasainen osaaminen	<p>Ohut henkilöstöorganisaatio on altis toimintahäiriöille, jolloin käyttösuunnitelmassa asetettuja tavoitteita ei kyetä toteuttamaan.</p> <p>Kriittinen henkilöstö vaihtaa työpaikkaa tai jää eläkkeelle.</p> <p>Osaavaa henkilöstöä ei saada rekrytoitua.</p> <p>Pitkät poissaolot aiheuttavat resurssi-vajetta.</p> <p>Resurssivajeen vuoksi ei kyetä reagoimaan yllättäviin toiminta-ympäristön muutoksiin.</p> <p>Toimintaa muutetaan, mutta toimintaohjeita ei ehditä päivittää.</p>	<p>Tehdään ennakoivaa henkilöstö-suunnittelua. Hyödynnetään sisäistä rekrytointia, kun se on mahdollista.</p> <p>Varmistetaan riittävät resurssit eri tehtävissä.</p> <p>Toiminnan tavoitteet asetetaan vallitsevan resurssitilanteen mukaisesti.</p> <p>Pysymme toimintaympäristön muutoksissa ajan tasalla.</p> <p>Toimintaa ohjaavat asiakirjat päivitetään riittävän usein.</p> <p>toimiala panostaa koulutukseen ja vahvistaa osaamista asiantuntijatasolla.</p> <p>Työtyytyväisyyskyselyn tulokset paranevat.</p>	<p>Toimialan esihenkilöt varmistavat, että henkilöstön osaaminen on hyvällä tasolla ja että henkilöstö osallistuu koulutuksiin.</p> <p>Esihenkilöt varmistavat henkilöstön ajantasaiset tehtävänkuvat, toimivat sijaisjärjestelyt ja prosessien dokumentoinnin.</p> <p>Toimialan johtoryhmä seuraa henkilöstön vaihtuvuutta ja avoimien paikkojen täyttämistä.</p>	<p>Alkuvuodesta tapahtui henkilöstömuutoksia. Alkuvuoden aikana avoimiin tehtäviin on saatu rekrytoitua. Henkilöstön osaamista ylläpidetään säännöllisin koulutuksin. Tehtäväkuva käydään säännöllisesti läpi kehityskeskustelun yhteydessä.</p>	Toteutui osittain

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt vastaavat käyttösuunnitelmassa vastuulleen kuuluvan toimintakatteen, menomäärärahan tai tuloarvion riittävydestä ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta. Käyttösuunnitelmassa annetaan tiedoksi ostolaskujen hyväksyjät ja asiatarkastajat, joita toimialajohtaja voi tarvittaessa päätöksellään muuttaa talousarviovuoden aikana esimerkiksi organisaatio- tai talousrakenteen muuttuessa.

Toimialajohtaja on tilivelvollinen kaikista kustannuspaikoista.

Yhdyskuntatekniikan hallinto voi tarvittaessa tiliöidä, asiatarkastaa ja hyväksyä laskuja kaikille kustannuspaikoille.

Palveluryhmä	Tilivastuullinen	Nimike	Sijainen	Sijaisen nimike
Maankäytön ja yhdyskuntatekniikan palveluryhmä	Anna-Kaisa Kauppinen	yhdyskuntatekniikan johtaja	Tero Luomajärvi	kunnanarkkitehti
Kaavoitus- ja liikennejärjestelmäpalvelut	Tero Luomajärvi	kunnanarkkitehti	Simon Store	asemakaavapäällikkö
Tontti- ja paikka-tietopalvelut	Otso Kärkkäinen	kunnangeodeetti	Markku Korhonen	paikkatietopäällikkö
Kunnallistekniikkapalvelut	Toni Keski-Lusa	kuntatekniikkapäällikkö	Annika Selart	kunnossapitopäällikkö
Joukkoliikenne	Toni Keski-Lusa	kuntatekniikkapäällikkö	Anna-Kaisa Kauppinen	yhdyskuntatekniikan johtaja
Hallinto	Kia Forsell	hallintopäällikkö	Anna-Kaisa Kauppinen	yhdyskuntatekniikan johtaja
Investoinnit				
Muut pitkävaikutteiset menot	Markku Korhonen	paikkatietopäällikkö	Otso Kärkkäinen	kunnangeodeetti
Liikenneväylät ja puistot Liikunta- ja virkistysalueet	Toni Keski-Lusa	kuntatekniikkapäällikkö	Hannu Ruhanen	projektipäällikkö

Kaavoitus- ja liikennejärjestelmäpalvelut

Kaavoitus- ja liikennejärjestelmäpalvelut -yksikkö vastaa kunnan maankäytön suunnittelusta. Kaavoituksella sekä siihen liittyvällä liikennejärjestelmäsuunnittelulla luodaan edellytykset hyvälle ja toimivalle elinympäristölle, yritystoiminnalle ja yhdyskuntarakenteelle sekä kunnan kasvulle. Toteutetaan kunnan vetoa ja kasvua tukevaa sekä ympäristöllisesti, ilmastovaikutuksiltaan ja kaavataloudellisesti kestävää maankäytön suunnittelua ja laaditaan asemakaavoja, jotka tukevat joukkoliikenteen kehittämistä. Alueelliset osayleiskaavat laaditaan kuntastrategian ja maankäytön kehityskuvien mukaisesti kunnan kokonaisvaltaisen kehityksen ja ennustettavuuden hallitsemiseksi.

Talousarvion toteutuminen ja olennaiset poikkeamat 31.12.2024

Tilanne 31.12.2024:

Vuoden 2024 loppuun mennessä kaavoitusohjelman toteuttaminen on ollut haasteellista, minkä johdosta vuonna 2025 saataneen hyväksymiskäsittelyyn suurehkoja asumisen kaavahankkeita kuten Villa Hagan puiston, Pohjois-Jorvaksen ja Veikkolanpuro II:n asemakaavat. Hankkeiden kunnallistekniset yleissuunnitelmat joko valmistuivat vuonna 2024 tai ne valmistuvat alkuvuonna 2025. Hankkeiden myötä kunnan asuinrakennusoikeuden varanto kasvaa merkittävästi koskien myös pientalotuotantoa.

Eerikinkartanon, Tassumäen, Sarvikinrannan, Kvisin ja Prikirannan asuntoalueiden kaavoitus jatkuu vuonna 2025. Rajanotkon asemakaavan suunnittelu ei edennyt odotetusti, mutta se saataneen valmiiksi vuonna 2025. Sama koskee Kehä III:n alueen asemakaavojen muutoksia, jotka eivät edenneet mm. vireillä olevan tiesuunnitelman haasteiden takia. Kirkkolaakson kauppakeskuksen asemakaava ei edennyt kuten ei myöskään Veikkolan suunnalla sijaitsevat Perälänkannaksen ja Pohjoisen Siikajärven asemakaavat.

Vuoden 2024 loppupuolella Tolsanportin työpaikka-alueen asemakaavoihin oli tehtävä muutoksia, jotka edellyttävät ehdotusten asettamista uudelleen nähtäville. Molemmat hankkeet saataneen kuitenkin valmiiksi vuonna 2025.

Kirkkonummen pohjoisen liikennekäytävän osayleiskaavaa edistettiin vuoden 2024 aikana: hankkeen ilmastovaikutus selvitys sekä Veikkolan taajaman kaupallinen selvitys sisältäen uusien työpaikka-alueiden kehitysnäkymät valmistuivat kuten myös selvitys hankkeen vaikutuksista Nuuksion kansallispuistoon, lisäksi Veikkolan asemanseudun idea- ja liikennesuunnitelman laatiminen oli vireillä.

Kantvikin osayleiskaavaa edistettiin vuoden 2024 aikana: hankkeen arkeologinen inventointi ja vedenalainen arkeologinen inventointi valmistuivat, lisäksi hule- ja tulvariskit käsittävä selvitys sekä lisätyö koskien alueen liikennettä pantiin vireille.

Yksikön talousarvion mukainen palvelujen ostoon tarkoitettu määräraha ylittyi jonkin verran.

Tunnusluvut

	TP 2023	TA 2024	Tot 12/24
Vuoden aikana aloitetut kaavahankkeet, OAS, kpl	5	5	3
Vuoden aikana hyväksytyt (osa)yleiskaavat, kpl	1	1	0
Vuoden aikana hyväksytyt asemakaavat ja niiden kaavamuutokset, kpl	2	5	0
Vuoden aikana hyväksytyt ranta-asemakaavat ja niiden kaavamuutokset, kpl	2	0	0

Tontti- ja paikkatietopalvelut

Tontti- ja paikkatietopalvelujen tehtävänä on kunnan maapolitiikan toteuttaminen ja maaomaisuuden hallinta: maanhankinta, asemakaavoitukseen liittyvät sopimukset yksityisten maanomistajien kanssa, tontinluovutus, maa-alueiden vuokralle antaminen, tonttijaot sekä kunnan edustaminen maanmittaustoimituksissa.

Palveluyksikkö vastaa kunnan paikkatietojärjestelmän sekä paikkatietoihin ja kiinteistöverotukseen liittyvien kuntarekisterien ylläpidosta ja kehittämisestä, paikkatietoaineistojen tuottamisesta ja ylläpidosta, viranomais- ja maastomittauksesta sekä kunnan kopiolaitoksesta.

Talousarvion toteutuminen ja olennaiset poikkeamat 31.12.2024

Tilanne 31.12.2024:

Palveluryhmän talousarvio toteutui suunnitellusti. Maanvuokratulot ja palvelujen ostojen kustannukset ylittyivät jonkin verran talousarviosta.

Yleisen rakentamisen suhdannetilanteen vaikutuksesta yhtiömuotoisten tonttien luovutukset eivät toteutuneet suunnitellusti. Juhlakallion omakotitonttien luovutus siirtyi vuodelle 2025.

Investointien osalta TieraCity-hankinnasta toteutui menoja v. 2024 172 423 €. Projektille oli varattu 70 000 € investointirahaa ja Valtiovarainministeriön digitalisaatiokannustinjärjestelmän kautta saatiin 40 355 €, kun kunta osallistui digitalisaation edistämishankkeeseen KATTI. Hankkeen rahoista käytettiin 27 846 € TieraCity-järjestelmän käyttöönottoon ja loput käytettiin hankkeeseen liittyvän projektityöntekijän palkkoihin. Lisäksi hankinnalle haettiin lisämäärärahaa 80 000 €.

Tunnusluvut

	TP 2023	TA 2024	Tot 12/24	Tot-%	Muutos %
Luovutetut AO-tontit, kpl	3	50	2	4 %	-33 %
Luovutetut tuottajamuotoiset asuntotontit, rakennusoikeus k-m2	4200	5000	850	17 %	-80 %

Kunnallistekniikkapalvelut

Talousarvion toteutuminen ja olennaiset poikkeamat 31.12.2024

Tilanne 31.12.2024:

Toimintakate on hieman ylittynyt kunnallistekniikan osalta (105,2 %). Alkuvuoden osalta talvi oli talvikunnossapidon osalta haasteellinen. Keskimääräiseen talveen nähden toimenpidekertojen määrä oli noin kaksinkertainen. Tämän vuoksi talvikunnossapidon kustannukset ovat toteutuneet talousarviota korkeampana. Lisäksi käyttötalouden kuluihin kohdistuu vuoden aikana ylimääräinen kuluerä, Strömsbyn maankaatopaikan maisemointi, joka valmistui alku kesän aikana. Maisemointi on joka tapauksessa tehtävä lupaehtojen mukaisesti, ja sen jälkeen aluetta voidaan hyödyntää muuhun toimintaan. Maisemoinnin kustannus käyttötalouden osalta oli 220 000 €. Palvelujen ostot ylittyivät noin 670 000 eurolla.

Tunnusluvut

	TP 2023	TA 2024	Tot 12/24	Tot-%	Muutos %
Hoidetut viheralueet, ha	162	170	119	70,0	-30,0
Kunnossapidettävät liikenneväylät, km	268	266	285	107,1	7,1
josta katuja, km	132	132	138	104,5	4,5
josta katujen vierellä olevia kevyen liikenteen väyliä, km	83	82	86	104,9	4,9
josta muista kevyen liikenteen väyliä ja puistoraitteja, km	53	52	61	117,3	17,3
josta pysäköintialueita, ha	5,9	5,8	5,7	98,3	-1,7

Joukkoliikenne

Tehtävä käsittää Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) kuntaosuudet sekä liityntäpysäköinnin menot. HSL on Kirkkonummen joukkoliikenteen toimivaltainen viranomaisena. HSL:n tehtävä on suunnitella ja järjestää toiminta-alueensa joukkoliikennekokonaisuus. HSL kilpailuttaa ja hankkii Kirkkonummen kunnan tarvitsemat joukkoliikennepalvelut, joihin liittyvät sopimukset näin ollen ovat HSL:n ja liikennöitsijöiden välisiä.

Joukkoliikenteen kustannuksiin eli HSL:n Kirkkonummen kuntaosuuteen vuodelle 2024 on varattu HSL:n talous- ja toimintasuunnitelman mukaisesti 7,224 milj. euroa, vuodelle 2025 on varattu 7,161 milj. euroa ja vuodelle 2026 on varattu 7,010 milj. euroa. Kirkkonummen ylijäämän ennustetaan vuoden 2023 lopussa olevan 3,8 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 kuntaosuus ilman edellisten vuosien ylijäämän vähennystä on 7,991 milj. euroa. Valtion koronatukien johdosta kertyneitä ylijäämiä on tarkoitus käyttää matkustajamäärien kasvattamiseen ja palvelutason parantamiseen HSL:n strategiatavoitteiden saavuttamiseksi tulevilla TTS-kaudella. Kuntaosuuden lisäksi huomioidaan liityntäpysäköinnin kustannukset.

Talousarvion toteutuminen ja olennaiset poikkeamat 31.12.2024

Tilanne 31.12.2024:

Arvio talousarviomäärärahojen riittävytydestä ja yllättävät toiminnalliset muutokset, tilanne 31.12.2024

HSL:n alustavan tilinpäätöstiedon mukaan (tilanne 02/2025) mukaan vuoden 2024 kuntaosuus on toteutumassa HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmaa korkeampana. HSL:n tilinpäätös vahvistetaan myöhemmin keväällä. Kuntaosuuden siinä arvioidaan olevan 8,196 milj. euroa ja subventioprocentin 52,3 %. HSL:n yhtymäkokouksen 28.11.2023 vahvistamassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa 2024–2026 Kirkkonummen kuntaosuus ilman edellisvuosien ali-/ylijäämää oli 7,991 milj. euroa ja Kirkkonummen subventioaste 53,0 %. HSL laskuttaa kuntaosuuden alkuperäisen toiminta- ja taloussuunnitelmansa mukaisesti huomioituna edellisvuosina kertynyt ali-/ylijäämä. Vuonna 2024 kertyvä kuntaosuuden alijäämä ja aiempina vuosina kertynyt ylijäämä vaikuttaa Kirkkonummen kuntaosuuden määrään seuraavan kolmen vuoden aikana.

Kunta on budjetoinut HSL:n määrärahan HSL:n hallituksen esittämän alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman (31.10.2023) mukaisesti 7,224 milj. euroa. HSL:n yhtymäkokous päätti 28.11.2023 muutoksista HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmaan sen jälkeen, kun kunnan talousarvio oli hyväksytty kunnanvaltuustossa. HSL:n yhtymäkokouksen hyväksymässä toiminta- ja taloussuunnitelmassa Kirkkonummelta laskutettava kuntaosuus on 6,728 milj. euroa eli noin 0,45 milj. euroa lautakunnan talousarviota alempi.

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Tuloslaskelma

	TA 2024	TP 2024	Tot. %	TP 2023	Muutos %
Toimintatuotot	883 000	1 103 603	124,98 %	774 833	42,43 %
Maksutuotot	870 000	1 098 183	126,23 %	766 703	43,23 %
Tuet ja avustukset	13 000	5 420	41,69 %	8 130	-33,33 %
Toimintakulut	-1 633 805	-1 612 844	98,72 %	-1 546 963	4,26 %
Palkat ja palkkiot	- 835 126	- 818 248	97,98 %	- 801 689	2,07 %
Henkilösivukulut	- 197 903	- 181 280	91,60 %	- 184 157	-1,56 %
Palvelujen ostot	- 563 800	- 554 870	98,42 %	- 516 030	7,53 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 566	-6 310	96,10 %	-5 498	14,77 %
Avustukset	-30 000	-30 000	100,00 %	-30 000	0,00 %
Muut toimintakulut	- 410	-22 136	5 398,91 %	-9 589	130,85 %
Toimintakate	- 750 805	- 501 040	66,73 %	- 772 130	-35,11 %
<i>Sisäiset tuotot yhteensä</i>	0	105 267	0,00 %	95 071	10,72 %
<i>Sisäiset menot yhteensä</i>	-88 695	-89 659	101,09 %	-94 741	-5,36 %
joista:					
Rakennusten vuokrat	-88 695	-88 695	100,00 %	-80 801	9,77 %
<i>Taloudellinen tuloksellisuus</i>					
Asukasmäärä	41 463	41 660	0	41 160	0
euroa per asukas, ulkoiset	-18	-12	0	-19	0

Henkilöstösuunnitelma

Henkilötyövuodet, sis. vuosilomat	TP 2023	TA 2024	Tot 12/24
Rakennus- ja ympäristölautakunta	15,1	15,2	15,34

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
2. Investoimme tulevaisuuteen	1. Luonnonläheisyys on lumovoimatekijämme	Kunnassa ei ole luonnon monimuotoisuus (LUMO)-ohjelmaa	Laaditaan LUMO-ohjelma	LUMO-ohjelman luonnos valmistui.	ympäristöpäällikkö	Toteutui ✓
	1. Luonnonläheisyys on lumovoimatekijämme	Elinvoimainen ja esteetön Siuntionjoki - vesistövisio 2030 on käynnistynyt vuonna 2019 ja jatkuu vuoteen 2024 asti. Hanketta on tarkoitus jatkaa uuden yhteistyösopimuksen kautta. Länsi-Uudenmaan rannikkovesivision mukainen kunnostustyö on aloitettu. Hankkeessa on mm. tehty kartoituksia, laadittu Tavastfjärdenin kunnostussuunnitelma ja käynnistetty Jolkbyånin valuma-alueen kunnostussuunnittelu.	Elinvoimainen ja esteetön Siuntionjoki -vesistövisio 2030 ja Länsi-Uudenmaan rannikkovesivision 2050-hankkeiden jatkaminen ja toimenpiteiden toteutus. Estbyånin vesistön tarkennetun toimenpideohjelman laatiminen.	Siuntionjoki vesistövisio 2030-hankkeessa laadittiin mm. Stora Lonoksin kunnostussuunnitelma, yhteenveto 2019–2024 tuloksista ja jatkotoimenpiteiden suunnitelma. Tulevien toimenpiteiden suunnittelu aloitettiin yhteydenpidolla maanomistajiin. Sopimus Elinvoimainen ja esteetön Siuntionjoki 2030 -vesistövision jatkamisesta vuosina 2025–2030 hyväksyttiin ja allekirjoitettiin. Rannikkovesi 2050 -hankkeessa toteutettiin Storängarnan kosteikko ja kaksitasouoma yhteistyössä WWF:n kanssa. Jolkbyån vesienhallinnan kartoitus valmistui. Kvarnbyånin ja Estbyånin valuma-alueiden vesienhallinnan suunnittelu aloitettiin ja suunnitelmille haettiin rahoitusta. Jolkbyånin, Hemträsketin, Tollsån, Hilabäckån ja Estbyn alueilla kontaktoitiin maanomistajia ja selvitettiin halukkuutta vesiensuojelutoimiin. Lisäksi pidettiin pellonpiennartilaisuus.	ympäristöpäällikkö	Toteutui osittain 🟡

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
2. Investoimme tulevaisuuteen: Kaavoitus ja luvitus toimivat ketterästi ja jouhevasti.	2. Tasapainotamme taloutta	Laskutuksessa on ollut viivettä. Nykyinen järjestelmä ei mahdollista laskujen reaaliaikaista seurantaa.	Lasku lähetetään asiakkaalle keskimäärin 21 päivän sisällä päätöksestä tai tarkastuksesta. Laskutusjärjestelmän uudistaminen ja läpinäkyvyyden lisääminen mahdollistaisi paremman talouden seurannan.	Laskutuksessa on ollut alkuvuoden jälkeen normaalista enemmän viivettä. Luotettavia tilastotietoja ei ole käytettävissä, koska laskutusjärjestelmän uudistaminen on käynnistetty osana tietojärjestelmien siirtoa.	johtava rakennus-tarkastaja	Ei toteutunut ❌
	4. Osallistuminen ja viestintä toimivat	Vuonna 2022 saapui lupapisteeseen 623 neuvontapyyntöä, joihin vastattiin keskimäärin 3,88 päivän sisällä.	Asiakaskontaktiin vastaaminen pysyy vähintään nykyisellä tasolla.	Lupapisteeseen saapui 239 neuvontapyyntöä, joihin vastattiin keskimäärin 1,19 päivän kuluessa vuoden viimeisellä kolmanneksella. Koko vuoden aikana Lupapisteen portaaliin saapui yhteensä 787 kysymystä, joista valtaosaan annettiin kirjallinen vastaus alle kahdessa päivässä.	johtava rakennus-tarkastaja	Toteutui ✅
	4. Osallistuminen ja viestintä toimivat	Uudisrakennuslupien, yhteensä 134 kpl, keskimääräinen käsittelyaika oli 46 kalenteripäivää vuonna 2022.	Lupahakemusten käsittely pysyy vähintään nykyisellä tasolla.	Uudisrakennuslupien (yhteensä 92 kpl) keskimääräinen käsittelyaika oli 45 kalenteripäivää luvan jättöpäivästä päätöspäivään aikavälillä 1.1-31.12.2024. Käsittelyaikojen tarkempi erittely on erillisenä liitteenä.	johtava rakennus-tarkastaja	Toteutui ✅
	4. Osallistuminen ja viestintä toimivat	Rakennusvalvonnan asiakastytyväisyyttä pyritään parantamaan.	Asiakastytyväisyyden kasvu. Asiakastytyväisyysskyselyn vastausten keskiarvo vähintään 8.	Asiakastytyväisyysskyselyn vastausten (182 kpl) keskiarvo oli 4,28 asteikolla 1-5, mikä muuntokertoimella vastaa noin arvosanaa 9+ koulumaailmasta tutulla asteikolla 4-10.	johtava rakennustarkastaja	Toteutui ✅

Riskienhallinta

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Riskilaji	Riski	Riskienhallintatoimenpiteet	Toteuma 31.12.	Riskiarvo
2. Investoimme tulevaisuuteen: Toimimme aktiivisesti ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Olemme sitoutuneet Hinku-tavoitteisiin ja varmistamme niiden edistymisen kaikessa kunnan toiminnassa seurannan ja koordinaation kautta.	1. Luonnonläheisyys on lumovoimatekijämme	Taloudellinen riski	Pitkät poissaolot ja henkilöstövaihdokset aiheuttavat resurssivajetta, joka heijastuu ilmastotyön etenemiseen. Ilmasto- ja energiansäästötavoitteita ei saavuteta.	Ilmastotyötä jatketaan vakituisen ilmastokoordinaattorin johdolla. Ilmastokoordinaattori tukee kunnan yksiköiden ilmastotyötä ja osallistuu uuden henkilöstön perehdytykseen kertomalla ilmastotyöstä ja sen tavoitteista.	Uusi osa-aikainen (50 %) ilmastokoordinaattori aloitti tehtävässään 22.10.2024.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 4
2. Investoimme tulevaisuuteen: Kaavoitus ja luvitus toimivat ketterästi ja jouhevasti.	4. Osallistuminen ja viestintä toimivat	Strateginen riski	Ohut henkilöstöorganisaatio on altis toimintahäiriöille, jolloin käyttösuunnitelmassa asetettuja tavoitteita (vastine- ja käsittelyaikoja) ei kyetä toteuttamaan.	Esihenkilöt varmistavat henkilöstön ajantasaiset tehtäväkuvat, toimivat sijaisjärjestelyt ja prosessien toimivuuden.	Henkilöstömuutokset ja poissaolot olivat hyvin vähäisiä. Tehtäväkuvaukset ovat ajantasaiset, mutta ne on päivitettävä uuden rakentamislain mukanaan tuomien muutosten osalta vuoden 2025 aikana.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 4
	3. Johdamme tiedolla	Strateginen riski	Kuntalaisten oikeusturva vaarantuu ja palvelun saanti heikentyy.	Riittävä henkilöstö turvaa palvelujen saannin. Henkilöstön osaaminen varmistaa kuntalaisten oikeusturvan toteutumisen.	Ilmiannot ja valitukset kyettiin ottamaan käsittelyyn ilman aiheetonta viivytystä riittävän, hyvin koulutetun ja motivoituneen henkilöstön ansioista.	Todennäköisyys: 1 Merkittävyys: 2 2

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan kehittämisalue	Riski, syy, seuraus, suuruus	Tavoitetaso	Sovittu toimenpide / menettely vuodelle 2024	Onnistuminen 31.12.	Tila
Henkilöstön riittävyys ja ajantasainen osaaminen	Ohut henkilöstöorganisaatio on altis toimintahäiriöille, jolloin käyttösuunnitelmassa asetettuja tavoitteita ei kyetä toteuttamaan. Kriittinen henkilöstö vaihtaa työpaikkaa tai jää eläkkeelle. Osaavaa henkilöstöä ei saada rekrytoitua erityisesti rakennusvalvonnan puolelle Pitkät poissaolot aiheuttavat resurssivajetta. Resurssivajeen vuoksi ei kyetä reagoimaan yllättäviin toimintaympäristön muutoksiin. Riskin suuruusluokka on suuri.	Pysymme lainsäädännön ja toimintaympäristön muutoksissa ajan tasalla. Toimiala panostaa koulutukseen ja vahvistaa osaamista asiantuntijatasolla. Tehdään ennakoivaa henkilöstösuunnittelua. Hyödynnetään sisäistä rekrytointia, kun se on mahdollista. Varmistetaan riittävät resurssit eri tehtävissä. Toiminnan tavoitteet asetetaan vallitsevan resurssitilanteen mukaisesti. Työtyytyväisyyskyselyn tulokset pysyvät hyvin korkealla tasolla.	Toimialan esihenkilöt varmistavat, että osaaminen on hyvällä tasolla ja että henkilöstö osallistuu koulutuksiin. Esihenkilöt varmistavat henkilöstön ajantasaiset tehtäväkuvat, toimivat sijaisjärjestelyt ja prosessien toimivuuden. Johtoryhmä seuraa toimialan henkilöstön vaihtumista ja avoimien paikkojen täyttämistä.	Henkilöstö kävi ammattitaitoa edistävässä koulutuksessa. Henkilöstön tehtäväkuvia päivitettiin ja kehityskeskustelut käytiin suunnitelmien mukaisesti. Kunnassa on käytössä perehdyttämisjärjestelmä, joka dokumentoi perehdytyksen toteutumisen. Työhyvinvointikyselyn tulokset ovat olleet erinomaisia.	Toteutui ✓
Toiminnallisten tavoitteiden saavuttaminen	Kuntalaisten oikeusturva vaarantuu. Kuntalaisten palvelun saanti heikentyy. Riskin suuruus on kohtalainen.	Tulokset eivät saavuta tavoitteita. Käyttösuunnitelman tavoitteet ovat realistisia ja toteutettavissa. Riittävä henkilöstö turvaa palvelujen saannin. Henkilöstön osaaminen varmistaa kuntalaisten oikeusturvan toteutumisen.	Valvontatehtävät tehdään ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Henkilökuntaa on riittävästi ja osaaminen ajantasaista. Käyttösuunnitelman toteutumista seurataan säännönmukaisesti osavuositarkastuksissa ja toimintakertomuksessa.	Käyttösuunnitelman toteutumista seurattiin säännöllisesti. Henkilöstön osaaminen varmistettiin huolellisilla rekrytoinneilla ja jatkuvalla koulutautumisella.	Toteutui ✓

Sisäisen valvonnan kehittämialue	Riski, syy, seuraus, suuruus	Tavoitetaso	Sovittu toimenpide / menettely vuodelle 2024	Onnistuminen 31.12.	Tila
Kestävä kuntatalous / Talouden seurannan kehittäminen	Käyttötalouden toteutumien vaihtelut tai ylitykset Määrärahat jäävät käyttämättä tai ylittyvät. Viranomaistoiminnan myyntilaskituksen seuranta Riskin suuruusluokka on kohtalainen	Määrärahat riittävät käyttökustannuksiin. Käyttötalouden toteumista seurataan säännönmukaisesti. Seurataan valvontamaksujen oikeellisuutta ja taksanmukaisuutta. Lautakunta on tietoinen käyttötalouden tilanteesta.	Seurataan talouden toteumaa ja parannetaan sen ennustettavuutta. Käyttötalouden toteumien ja poikkeamien seuranta kehitetään analyysoivammaksi sekä reagoidaan oleellisiin poikkeamiin. Lupavalmisteliija varmistaa muodostetun maksun taksanmukaisuuden Toimialan johtoryhmässä käsitellään käyttötalouden raportit, analyysit, poikkeamat ja ennusteet talousarvioon verrattuna. Onnistuminen raportoidaan osavuosikatsauksen ja toimintakertomuksen yhteydessä.	Laskutusjärjestelmän uudistaminen on käynnistetty osana tietojärjestelmien siirtoa. Lupapisteeseen on tehty myyntilaskuliittymän muutos. Sarastian ja CGI:n kanssa on aloitettu uuden järjestelmän käyttöönotto, ja ensimmäiset testilaskut on jo lähetetty asiakkaille. Lupavalmisteliija laatii laskutuserittelyn ja toimistosihteerin varmistaa sen paikallapitävyyden ennen laskutusta.	Toteutui ✓

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt vastaavat käyttösuunnitelmassa vastuulleen kuuluvan toimintakatteen, menomäärärahan tai tuloarvion riittävydestä ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta. Käyttösuunnitelmassa annetaan tiedoksi ostolaskujen hyväksyjät ja asiatarkastajat, joita toimialajohtaja voi tarvittaessa päätöksellään muuttaa talousarviovuoden aikana esimerkiksi organisaatio- tai talousrakenteen muuttuessa.

Toimialajohtaja on tilivelvollinen kaikista kustannuspaikoista.

Palveluryhmän johtajalla on oikeus hyväksyä oman tulosalueensa kustannuspaikkojen laskut.

Yhdyskuntatekniikan hallinto voi tarvittaessa tiliöidä, asiatarkastaa ja hyväksyä laskuja kaikille kustannuspaikoille.

Palveluryhmä	Tilivastuullinen	Nimike	Sijainen	Sijaisen nimike
Lupa- ja ympäristöpalvelut (palveluryhmä)	Daniel Grönroos	johtava rakennustarkastaja	Anu Hynninen	ympäristöpäällikkö
Rakennusvalvonta Terveys- ja elintarvikevalvonta Eläinlääkintähuolto	Daniel Grönroos	johtava rakennustarkastaja	Anu Hynninen	ympäristöpäällikkö
Ympäristönsuojelu	Anu Hynninen	ympäristöpäällikkö	Daniel Grönroos	johtava rakennustarkastaja

Rakennusvalvonta

Talousarvion toteutuminen ja olennaiset poikkeamat 31.12.2024

Rakennuslupia myönnettiin vuonna 2024 yhteensä 171 uudelle asunnolle, joista 53 oli pientaloja, 18 rivitaloasuntoja ja 107 asuinkerrostaloasuntoja. Pientalojen rakennuslupien määrä on lähes kaksinkertaistunut edellisvuodesta, mutta uusien kerrostaloasuntojen määrä on vähentynyt. Tämän seurauksena myönnettyjen lupien kokonaisasuntomäärä on hieman pienentynyt edellisvuodesta.

Myönnettyjen lupien yhteenlaskettu kerrosala oli vuonna 2024 yhteensä 107 130 m², mikä on selkeästi enemmän (noin 35 %) kuin edellisvuonna 79 299 m². Kerrosalan kasvuun vaikuttivat erityisesti muutamat suuret teollisuus- ja datakeskushankkeet sekä lukiokampushanke.

Vuoden 2024 aikana valmistui yhteensä 101 uutta asuntoa: 23 omakotitaloasuntoa, yksi paritalo, 54 rivitaloasuntoa ja 22 kerrostaloasuntoa. Tämä on huomattavasti vähemmän kuin vuonna 2023, jolloin valmistui 441 uutta asuntoa.

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2023	TA 2024	Tot 12/24	Tot-%	Muutos %
Käsitellyt rakennusluvut, lkm.	395	450	504	112 %	+27 %
Myönnettyt rakennusluvut, lkm.	393	445	503	113 %	+28 %
Myönnettyt rakennusluvut, km ²	79 299 m ²	55 000 m ²	107 130 m ²	195 %	+ 35 %
Käsitellyt poikkeamishakemukset ja suunnittelutarveratkaisut, lkm.	65	70	67	95 %	+3 %
Myönnettyt poikkeamishakemukset ja suunnittelutarveratkaisut, lkm.	55	65	60	92 %	+9 %

Ympäristönsuojelu

Talousarvion toteutuminen ja olennaiset poikkeamat 31.12.2024

Ympäristönsuojelu hoitaa lakisäätteisiä lupa-, valvonta-, seuranta- ja edistämistehtäviä, joilla ehkäistään ympäristön pilaantumista ja edistetään ympäristön kestävää käyttöä. Lisäksi ympäristönsuojelu hoitaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia maisematyölupiin liittyviä tehtäviä sekä ulkoilulain mukaisia leirintäviranomaisen tehtäviä.

Toiminnan painopistealueet

- Lakisäätteisten lupa- ja valvontatehtävien laadukas ja viivytyksetön hoito. Nykyisen hyvän palvelutason ylläpitäminen ja prosessien edelleen kehittäminen.
- Lakisäätteisten ympäristön- ja luonnonsuojelun edistämistehtävien laadukas hoito. Nykyisen hyvän palvelutason ylläpitäminen ja edelleen kehittäminen.
  - Ympäristö- ja luontoarvojen turvaaminen: yhteistyö kunnan sisällä ja sidosryhmien kanssa, neuvonta, luvat ja lausunnot
  - Vesiensuojelun toimenpideohjelman toteuttaminen: vesistöjen tilan parantamiseen tähtäävät toimet ja hankkeet
- Vaikuttava ilmastotyö

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan

Vuonna 2024 laadittiin luonnon monimuotoisuus (LUMO)-ohjelma, joka viedään hyväksyttäväksi vuoden 2025 alussa. Luonnon monimuotoisuusohjelmalla vahvistetaan Kirkkonummen kunnan vetovoimaisuutta ja luonnon hyvinvointia sekä ehkäistään luontokatkoa.

Ympäristönsuojeluyksikkö tarjosi ympäristön- ja luonnonsuojeluun liittyviä asiantuntijapalveluita, teetti luontoselvityksiä sekä päivitti ja toteutti jättiputkien torjuntaohjelmaa.

Uudenmaan vesienhoidon toimenpideohjelmaa toteutettiin yksikön toimesta ja ylikunnallisissa yhteistyöhankkeissa. Uudenmaan vesienhoidon toimenpideohjelman tavoitteet huomioitiin asiantuntijapalveluihin varatussa määrärahasa ja ympäristönsuojelun avustusten jakoperusteissa. Ympäristönsuojelu oli mukana Länsi Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:n koordinoimien visioiden, Veikkolan vesistöhankkeen sekä muiden kunnan alueella toimivien vesiensuojeluhankkeiden, kuten Rannikkovesien kunnostusverkoston, Länsi-Uudenmaan hajavesihankkeen ja Länsi-Uudenmaan rannikon elinympäristökunnostukset -hankkeen (RANKKU) ohjausryhmissä.

Siuntionjoki vesistövisio 2030-hankkeessa laadittiin Stora Lonoksin kunnostussuunnitelma, yhteenveto 2019–2024 tuloksista ja jatkotoimenpiteiden suunnitelma. Tulevien toimenpiteiden suunnittelu aloitettiin yhteydenpidolla maanomistajiin. Sopimus Elinvoimainen ja esteetön Siuntionjoki 2030 -vesistövision jatkamisesta vuosina 2025–2030 hyväksyttiin ja allekirjoitettiin.

Rannikkovesi 2050 -hankkeessa toteutettiin Storängarnan kosteikko ja kaksitasouoma yhteistyössä WWF:n kanssa. Jolkbyån vesienhallinnan kartoitus valmistui. Kvarnbyånin ja Estbyånin valuma-alueiden vesienhallinnan suunnittelu aloitettiin ja suunnitelmille haettiin rahoitusta. Jolkbyånin, Hemträsketin, Tollsån, Hilabäckån ja Estbyn alueilla kontaktoitiin maanomistajia ja selvitettiin halukkuutta vesiensuojelutoimiin. Lisäksi pidettiin pellonpiennartilaisuus.

Lapinkylänjärven kunnostussuunnitelma valmistui. Loojärvellä tehtiin hoitokalastuksia.

Kylmälän vesiosuuskunnan toiminta-alueen vahvistamispäätöksen jälkeen yksikköön on tullut 42 vesi- ja viemäriverkostoon liittymistä koskevaa vapautushakemusta. Vapautushakemusten käsittely aloitettiin vuonna 2023, mutta keskeytettiin osuuskunnan siirtoa koskevien järjestelyjen ajaksi.

Vihdin kanssa yhteinen ilmastokoordinaattori irtisanoutui maaliskuussa 2024. Uusi osa-aikainen (50 %) ilmastokoordinaattori aloitti lokakuussa 2024.

Tunnusluvut

	TP 2023	TA 2024	Tot 12/24	Tot-%	Muutos %
Viranhaltijapäätökset ja ilmoitusten käsittely, kpl	29	50	31	62 %	+7 %
Ympäristö- ja maa-aineslupapäätökset, kpl	1	1	2	200 %	+100 %
Maisemalupapäätökset, kpl	1	2	0	0 %	0 %
Lausunnot, kpl	43	50	58	116 %	+35 %
Tarkastukset, kpl	285	150	372	248 %	+31 %
Selvitykset ja suunnitelmat, kpl	13	10	10	100 %	-23 %

Ympäristöterveydenhuolto

Talousarvion toteutuminen ja olennaiset poikkeamat 31.12.2024

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Ympäristöterveys huolehtii Espoon, Kauniaisten ja Kirkkonummen alueella elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkalain mukaisesta valvonnasta sekä kunnalle kuuluvista eläinlääkintähuoltolain mukaisista tehtävistä. Ympäristöterveys toteuttaa valvontaa vuosittaisen suunnitelmansa perusteella, jonka lisäksi resursseja kohdennetaan ennalta suunnittelemaan valvontatyöhön, kuten elintarvike- ja talousvesiperäisten terveysvaarojen ja -haittaepäilyjen sekä asumisterveyden sisäilmaongelmien selvittelyyn.

Valvontayksikön työn tavoitteena on ehkäistä elintarvikkeiden sekä ympäristön aiheuttamia terveyshaittoja, järjestää ympärivuorokautinen kiireellisten eläinlääkintäpalveluiden saanti sekä huolehtia seutuyksikön alueen eläinsuojelu- ja eläintautitehtävistä.

Tilanne 31.12.2024

Elintarvikevalvonta

- Elintarvikevalvonnan suunnitelman mukaisia tarkastuksia tehtiin Kirkkonummella yhteensä 105 kpl, joista 11 oli seurantatarkastuksia.
- Ruokamyrkytyspäilyilmoituksia kirjattiin yhteensä 8 kpl.
- Vientitodistuksia kirjoitettiin 5 kpl.
- Kirkkonummelaisten toimijoiden tekemiä, toimintaansa koskevia ilmoituksia käsiteltiin 60 kpl, joista toiminnan lopettamista koski 25 ilmoitusta.
- Elintarvikevalvontaan liittyviä lausuntoja annettiin 1 kpl.
- Muita valvontasuunnitelman ulkopuolisia yhteydenottoja kirjattiin 41 kpl.
- Projekteihin liittyviä elintarvike- tai pintanäytteitä otettiin yhteensä 5 kpl.

Terveydensuojeluvalvonta

- Terveydensuojeluvalvonnan suunnitelmaan sisältyviä tarkastuksia (huoneistot, talous- ja uimavesivalvonta) tehtiin Kirkkonummella yhteensä 64 kpl. Näistä 1 oli seurantatarkastus.
- Yksityisiin kiinteistöihin tehtiin yhteensä 9 terveyshaittaepäilyyn liittyvää asumisterveystarkastusta.
- Terveydensuojelulain mukaisia ilmoituksia käsiteltiin yhteensä 13 kpl, ja näistä 5 koski toiminnan lopettamista.
- Yhteydenottoja liittyen erilaisiin terveyshaittaepäilyihin tuli 5 kpl.
- Suunnitelman mukaisia vesinäytteitä otettiin yhteensä 142 kpl ja suunnitelman ulkopuolisia näytteitä 4 kpl. Suunnitelman mukaisista näytteistä 36 otettiin allasvesistä, 38 talousvedestä ja 38 uimantavedestä. Lisäksi toteutettiin 4 näytteenottoa Legionella-bakteerin määrittämiseksi kiinteistöjen vesijärjestelmistä.
- Talousveteen liittyviä häiriötilanteita hoidettiin 9 kpl.
- Lausuntoja annettiin 1 kpl.
- Muita valvontasuunnitelman ulkopuolisia yhteydenottoja kirjattiin 55 kpl.

Tupakka- ja lääkelain mukainen valvonta

- Tupakka- ja lääkelain mukaisia tarkastuksia tehtiin Kirkkonummella yhteensä 33 kpl, joista valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia oli 26.
- Hakemuksia käsiteltiin yhteensä 11 kpl, joista 2 kpl oli asuntoyhteisöjen tupakointikieltohakemuksia ja 9 kpl tupakka- ja lääkelain mukaisia myyntilupahakemuksia.

Eläinlääkintähuolto

- Kaupungineläinlääkärin vastaanotolla kävi Kirkkonummelta 322 potilasta, ja sairaskäyntejä eläinten pitopaikkoihin tehtiin yhteensä 20 kpl.
- Ilmoituksenvaraisia eläinsuojelutehtäviä oli 79 kpl ja lisäksi tehtiin 2 suunnitelmallista, ammattimaiseen eläintenpitoon kohdistettua valvontakäyntiä.
- Tarttuvien eläintautien valvontaan liittyviä Traces-tarkastuksia tehtiin yhteensä 87 hevoselle.
- Vientitodistuksia kirjoitettiin lemmikeille yhteensä 16 kpl.

- Yliopistollisen eläinsairaalan päivystyksessä hoidettiin Kirkkonummelta yhteensä 78 lemmikkieläintä, 36 hevospotilasta ja 1 vuohi.
- Kirkkonummelta toimitettiin Viikin Löytöeläintaloon yhteensä 29 eläintä.

Toimitilapalvelujen lautakunta

Tuloslaskelma

	TA 2024	TP 2024	Tot. %	TP 2023	Muutos %
Toimintatuotot	3 134 061	3 802 775	121,34 %	3 860 390	-1,49 %
Myyntituotot	210 382	324 567	154,27 %	332 746	-2,46 %
Tuet ja avustukset	0	41 210	0,00 %	12 124	239,91 %
Muut toimintatuotot	2 923 679	3 436 999	117,56 %	3 515 520	-2,23 %
Toimintakulut	-27 033 826	-25 253 815	93,42 %	-24 862 522	1,57 %
Palkat ja palkkiot	-6 001 677	-5 523 052	92,03 %	-5 243 196	5,34 %
Henkilösivukulut	-1 433 490	-1 257 247	87,71 %	-1 227 939	2,39 %
Palvelujen ostot	-6 671 188	-7 154 111	107,24 %	-6 723 538	6,40 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 989 031	-5 734 983	82,06 %	-5 898 816	-2,78 %
Muut toimintakulut	-5 938 440	-5 584 422	94,04 %	-5 769 034	-3,20 %
Toimintakate	-23 899 765	-21 451 040	89,75 %	-21 002 132	2,14 %
<i>Sisäiset tuotot yhteensä</i>	<i>35 046 234</i>	<i>35 072 300</i>	<i>100,07 %</i>	<i>33 050 063</i>	<i>6,12 %</i>
<i>Sisäiset menot yhteensä</i>	<i>-976 364</i>	<i>-1 085 261</i>	<i>111,15 %</i>	<i>-1 090 508</i>	<i>-0,48 %</i>
joista:					
Puhtauspalvelut	-17 752	-21 382	120,45 %	-17 647	21,16 %
Rakennusten vuokrat	-958 612	-958 614	55,03 %	-443 179	19,03 %
Majoitus- ja ravitsemuspalvelut	0	-81	0,00 %	-344	-76,42 %
<i>Taloudellinen tuloksellisuus</i>					
Asukasmäärä	41 463	41 660	0	41 160	0
euroa per asukas, ulkoiset	-576	-515	0	-510	0

Talousarvion toteutuminen ja olennaiset poikkeamat 31.12.2024

Tilanteessa 31.12. lautakunnan toimintakate (ulkoiset tulot ja menot) toteutui vuonna 2024 talousarviota alempana (89,75 %). Henkilöstökulut ovat toteutuneet hieman budjetoitua alempana, henkilöstön vaihtuvuuden takia ja koska henkilöstön palkat ja sivukulut oli budjetoitu toteutunutta suuremmaksi.

Palvelujen ostot ovat toteutuneet budjetoitua korkeampana (107,24 %) erityisesti toimitilojen ylläpitopalvelujen osalta (toteuma 108,5 %). Energiakustannukset ovat toteutuneet hieman talousarviota alempana. Toimintatuotot (ulkoiset vuokratuotot) toteutui talousarviota korkeampana.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilötyövuodet, sis. vuosilomat	TP 2023	TA 2024	Tot 12/24
Toimitilapalvelujen lautakunta	144,4	154	141,26

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
2. Investoimme tulevaisuuteen: Teemme rohkeasti investointeja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti		Kunnan rakennusten korjausvelka on merkittävä. Korjausohjelman hankkeita on viime vuosina jäänyt toteuttamatta henkilöstövajeen takia.	Rakennusten korjausvelka ei kasva ja vuosikorjaukset toteutetaan oikea-aikaisesti ja suunnitelmallisesti. Vuoden aikana on toteutettu korjausohjelman hankkeet käyttösuunnitelman mukaisesti (kyllä/ei).	Korjausohjelmaa on suoritettu kiireellisyysjärjestyksessä ja pääosa korjauksista saatiin suoritettua suunnitellusti. Sähköautojen latauspisteet, automaatiojärjestelmien uusiminen ja osa suunnitelluista tutkimuksista ei toteutunut suunnitelmien mukaisesti resurssitilanteen vuoksi.	toimitila-johtaja, ylläpito-päällikkö	Toteutui ✓
3. Panostamme asukkaisiin ja hyvinvointiin	3. Johdamme tiedolla	Toimitilapalvelujen palveluyksiköt tuottavat sisäisiä palveluja sivistys- ja vapaa-aikapalvelujen ja muuhun kunnan toimintaan sekä tiloja käyttäville kuntalaisille. Joissakin kohteissa palvelun koettu laatu on ollut epätasaista. Asiakastyytyväisyyskysely on tehty v. 2023 puhtaus- ja ruokapalveluissa.	Toimintaa kehitetään asiakastyytyväisyyskyselyn tulosten perustella. Asiakastyytyväisyys on hyvällä tasolla. Osallistetaan lapsia ja nuoria koulujen ruokapalveluiden laadun seurantaan ja parantamiseen. Mittaroidaan asiakastyytyväisyyskyselyllä ja osallistumisella. Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset: tyytyväisyys kasvaa verrattuna edelliseen kyselyyn (kyllä/ei), kokonaistyytyväisyys palvelun tasoon/laatuun, arvosana vähintään 3/5 (1 = erittäin tyytymätön, 5 = erittäin tyytyväinen).	Puhtaus- ja ruokapalvelun asiakaskyselyt toteutettu suunnitellusti ja tyytyväisyys on hyvällä tasolla. Puhtauspalvelut: Tyytyväisiä palveluun kokonaisuudessaan 84,2 % vastaajista Ruokapalvelut: Arvosanan hyvä tai erinomainen antoi 73 % vastaajista	palvelu-johtaja toimitila-johtaja	Toteutui ✓

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
3. Panostamme asukkaisiin ja hyvinvointiin: Rakennamme lapsille ja nuorille terveet ja turvalliset tilat. Olemme lapsiystävällinen kunta. Kirkkonummella on jatkossakin turvallista liikkua paikasta ja ajasta riippumatta.		Talousarvion talonrakentamisen hankkeiden investointisuunnitelma on merkittävä. Poliittista strategisen tason päätöksentekoa varten tarvitaan selkeä tilannekuva kokonaisuudesta.	Toimitilojen investointiohjelma muodostetaan päivitetyn palveluverkkosuunnitelman mukaisesti ja investoinnit toteutetaan talousarvion mukaisesti. Gesterbyn koulukeskuksen, yhteiskampuksen, Nissnikun koulun sekä Kantvikin koulun rakennushankkeet ovat edenneet talousarvion investointisuunnitelman mukaisesti (kyllä/ei).	Gesterbyn koulukeskuksen, Kirkkonummen yhteiskampuksen, Nissniku-talon rakennushankkeet ovat edenneet suunnitellusti ja ja Kantvikin koulun hankesuunnitelma on siirtynyt vuodelle 2025.	yhdyskunta- tekniikan johtaja, toimitila- johtaja	Toteutui osittain
4. Luomme uuden työn paikkoja – täällä on tilaa ajatella: Houkuttelemme asiantuntijatyöpaikkoja ja kehitämme nykyisiä työpaikkoja. Tähtäämme korkeampaan tuottavuuteen.	2. Tasapainotamme taloutta	Kunnan rakennusten salkutuksessa C-salkun kiinteistöjen (kiinteistöt, joista luovutaan jollain aikavälillä) yhteenlaskettu kerrosala on tilanteessa 11/2021 noin 77 000 kem ²	C-salkun kiinteistöistä luopumista tehostetaan. Vuoden aikana suunnitellaan ja päätetään myyntien tavoiteaikataulu ja toteutetaan kiinteistöjen myynnit ja purkamiset suunnitelman mukaisesti. (kyllä/ei)	C-salkun kiinteistöistä luopumista on tehostettu. Myytävät kohteet on valmisteltu ja julkaistu myyntiin vuonna 2024 laaditun myyntisuunnitelman 2024–2035 mukaisesti. Julkisessa myynnissä Navalan kartanon kokonaisuus, Furumo ja Kesälä. Purkuvalmistelut käynnissä Tallmoran rivitalo, Solhemmin rakennukset, Jerikon talonmiehen asunto sekä Hagen päärakennus. Luovuttavien tilojen kerrosala 12/2024 tilanteessa yht. 68 300m ² .	yhdyskunta- tekniikan johtaja, toimitila- johtaja	Toteutui

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
2. Investoimme tulevaisuuteen: Toimimme aktiivisesti ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Olemme sitoutuneet Hinku-tavoitteisiin ja varmistamme niiden edistymisen kaikessa kunnan toiminnassa seurannan ja koordinaation kautta.	2. Tasapainotamme taloutta	Osana kunnan HINKU-tavoitteita on ruokahävikin vähentäminen ja hiilijalanjäljen pienentäminen.	Pyritään aktiivisesti vähentämään ruokahävikin määrää. Otetaan kouluissa ja päiväkodeissa käyttöön ruokahävikin mittaaminen.	Hävikin kirjaamisessa ollut joitakin puutteita. Biovaaka flow -palvelu hankittu kaikkiin keittiöihin vuoden 2024 lopussa, jotta seuranta ja kirjaaminen olisi jatkossa helpompaa ja yhdenmukaista ja raportointi luotettavaa. Sähköiset ateriatilaukset otettu käyttöön asteittain, jonka pitäisi vähentää hävikkiä edelleen. Ajalla 9–12.2024 hävikkiä vähennetty 2271 kg. Kokonaishävikkiä vähennetty hävikkiruoan myynnillä (1.1.2024-31.12.2024) 3684 kg	palvelujohtaja	Toteutui ✓

Riskienhallinta

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Riskilaji	Riski	Riskienhallintatoimenpiteet	Toteuma 31.12.	Riskiarvo
3. Panostamme asukkaisiin ja hyvinvointiin: Rakennamme lapsille ja nuorille terveet ja turvalliset tilat. Olemme lapsiystävällinen kunta. Kirkkonummella on jatkossakin turvallista liikkua paikasta ja ajasta riippumatta.	2. Tasapainotamme taloutta	Strateginen riski	Huonokuntoiset rakennukset altistavat käyttäjät huonolle sisäilmalle ja saattavat aiheuttaa terveysongelmia.	Kunnan poikkihallinnollinen sisäilmatyöryhmä toimii ja tarvittaessa perustetaan kohdekohtaisia sisäilmatyöryhmiä. Riittävät resurssit (henkilö ja määräraha) tulee olla käytettävissä korjaustoimintaan ja PTS-tehtäviin. Investointimäärärahat pidetään riittävinä rakennuskannan uudistamiseen. Siivoustyön taso on riittävä pitämään osaltaan yllä terveitä olosuhteita.	Kunnan poikkihallinnollinen sisäilmatyöryhmä on toiminnassa ja haastavien kohteiden osalta ongelmia on ratkottu myös kohdekohtaisissa työryhmissä.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 3 6
2. Investoimme tulevaisuuteen: Investoimme oppimisen ja hyvinvoinnin kautta tulevaisuuteen.	2. Tasapainotamme taloutta	Taloudellinen riski	Investoinnit eivät toteudu palveluverkko-suunnitelman mukaisesti.	Palveluverkkosuunnitelma päivitetään. Tarpeellinen rakennuskanta pidetään kunnossa ja uusia nykyaikaisia palveluverkkosuunnitelman mukaisia rakennuksia rakennetaan. Vanhoista ja tarpeettomista rakennuksista luovutaan. Rakennuksia puretaan ja myydään. Purettujen rakennuksien tontti kaavoitetaan tarvittaessa uuteen käyttötarkoitukseen.	Palveluverkkosuunnitelma 2025–2035 on hyväksytty kunnanvaltuustossa. Investointihankkeet ovat toteutuneet palveluverkkosuunnitelman mukaisesti. Säilytettävää rakennuskantaa on ylläpidetty käyttötalouden ja korjausohjelman puitteissa. Tärkeimmät korjausohjelman hankkeet on edenneet suunnitellusti. C-salkun kiinteistöistä luopumista on tehostettu. Myytävät kohteet on valmisteltu ja julkaistu myyntiin vuonna 2024 laaditun myyntisuunnitelman 2024–2035 mukaisesti. Purkukohteita useita valmistelussa. Laaditaan kevätkaudella 2025 uutena kokonaisuutena purkusuunnitelma ja päivitetään edellisen vuoden myyntisuunnitelma.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 3 6

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Riskilaji	Riski	Riskienhallintatoimenpiteet	Toteuma 31.12.	Riskiarvo
2. Investoimme tulevaisuuteen: Investoimme oppimisen ja hyvinvoinnin kautta tulevaisuuteen.	3. Johdamme tiedolla	Taloudellinen riski	Kustannustason ennakoimaton nousu (mm. energia-, rakennus- ja elintarvikekustannukset).	Aktiivinen talousseuranta ja sopimusseuranta, hankinta- ja sopimuskäytännöt. Rakennusten suunnitteluratkaisuissa huomioidaan investointikustannukset, energiatehokkuus ja mahdollisuudet tuottaa energiaa paikallisesti.	Talouden kehitystä on seurattu aktiivisesti ja raportoitu lautakunnalle kuukausittain. Rakennuskustannusindeksin vuosimuutos on ollut +0,3 % joulukuussa 2024.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 4
2. Investoimme tulevaisuuteen: Investoimme oppimisen ja hyvinvoinnin kautta tulevaisuuteen.	3. Johdamme tiedolla	Strateginen riski	Henkilöressurssien vaje ja kilpailu osaavasta henkilökunnasta, jolloin uusien henkilöiden palkkaaminen vaikeutuu. Riittävät henkilöressurssit vaikuttavat koko lautakunnan alaiseen toimintaan. Vaje johtaa olemassa olevan henkilöstön uupumiseen. Ilman riittäviä resursseja investointien toteutuminen oikeassa aikataulussa vaarantuu sekä lakisääteisen ruoan tuottaminen vaarantuu. Puhtaus- ja ruokapalvelujen osalta ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus, henkilöstön ikärakenteesta johtuva runsas eläköityminen sekä sijaisjärjestelyjen vaikeus (laitoshuoltaja, ravitsemistyöntekijä, kokki). Palvelut kuntalaisille heikentyvät oleellisesti. Heikkolaatuiset palvelut ovat kunnan imagon ja tavoitteiden kannalta vahingolliset.	Huolehditaan henkilöstön työhyvinvoinnista, jotta henkilöstön vaihtuvuus minimoidaan ja henkilöstö voi hyvin ja Kirkkonummen kunta on haluttu paikka työskennellä. Tarvittaessa hankitaan lisäresursseja ostopalveluna ja henkilöstövuokrauksena. Varmistetaan, että avoimet tehtävät täytetään ja panostetaan rekrytoinnin laatuun mm. käyttämällä asiantuntijoita apuna. Ylläpidetään yhteistyötä mm. oppilaitosten kanssa, jotta alalle saadaan uusia tekijöitä.	Puhtaus- ja ruokapalvelujen koulutussuunnitelma vuodelle 2025 on laadittu. Yhteistyötä koulutusten osalta, erityisesti Taitotalon ja Omnian kanssa.	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 3 9
	2. Tasapainotamme taloutta	Taloudellinen riski	Investointikustannusten ylittyminen	Aktiivinen talousseuranta ja sopimusseuranta, hankinta- ja sopimuskäytännöt.	Investointihankkeet ovat edenneet hyväksytyjen kustannusarvioiden puitteissa.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 3 6

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan kehittämisa-alue	Riski, syy, seuraus, suuruus	Tavoitetaso	Sovittu toimenpide / menettely vuodelle 2024	Onnistuminen 31.12.	Tila
Käyttötalouden seuranta	Talousarvion ylittyminen. Käyttötalouden seuranta ei ole ajantasaista. Ennustettavuus heikkenee. Riskin suuruusluokka on merkittävä toteutuessaan.	Pysytään asetetuissa määrärahoissa. Sitoutuneiden kustannusten hallinnointi ja ennakointi. Kyetään sopeuttamaan toimintaa, mikäli määrärahat ovat ylittymässä.	Käyttötaloutta seurataan ennakoivasti (toteuma, ennuste ja tunnusluvut). Lautakunnalle raportoidaan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteuma säännöllisesti.	Lautakunnalle on raportoitu toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden tilanteesta säännöllisesti.	Toteutui ✓
Investointihankkeiden taloudellinen seuranta ja käytäntöjen kehittäminen	Investointien talousarvion toteutumien vaihtelut sekä määrärahojen alittaminen. Riskin suuruusluokka on merkittävä toteutuessaan.	Investointihankkeet pysyvät hankkeen suunnitelmien kustannusarvion mukaisina. Investointihankinnat tehdään ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Hankkeet toteutuvat suunnitelluissa aikatauluissa. Lautakunta on tietoinen investointien tilanteesta.	Toimialan vastuuhenkilöt varmistavat, että hankinnoista vastaavat tuntevat ja noudattavat lakeja, määräyksiä ja kunnan ohjeita. Toimialan investointien kilpailutusikäntöjen jatkuva arviointi, kehittäminen ja valvonta. Kehitetään toimialan investointien aikataulu- ja talousseurantaa. Lautakunnalle raportoidaan investointien tilanne, ennusteet sekä poikkeamat neljä kertaa vuodessa. Mahdolliset kustannusylitykset käsitellään ennakoivasti lautakunnassa.	Henkilöstöä koulutetaan jatkuvasti. Investointihankkeissa etsitään toiminnallisesti, teknisesti ja taloudellisesti parhaita ratkaisuja. Toimintaa kehitetään hankkeiden edetessä. Lautakunnalle on raportoitu hankkeiden tilanne säännöllisesti.	Toteutui ✓

Sisäisen valvonnan kehittämisalue	Riski, syy, seuraus, suuruus	Tavoitetaso	Sovittu toimenpide / menettely vuodelle 2024	Onnistuminen 31.12.	Tila
Henkilöstön riittävyys ja ajantasainen osaaminen	Ohut henkilöstöorganisaatio on altis toimintahäiriöille, jolloin käyttösuunnitelmassa asetettuja tavoitteita ei kyetä toteuttamaan. Kriittinen henkilöstö vaihtaa työpaikkaa tai jää eläkkeelle. Osaavaa henkilöstöä ei saada rekrytoitua. Pitkät poissaolot aiheuttavat resurssivajetta. Resurssivajeen vuoksi ei kyetä reagoimaan yllättäviin toimintaympäristön muutoksiin. Toimintaa muutetaan, mutta toimintaohjeita ei ehditä päivittää.	Tehdään ennakoivaa henkilöstösuunnittelua. Hyödynnetään sisäistä rekrytointia, kun se on mahdollista. Varmistetaan riittävät resurssit eri tehtävissä. Toiminnan tavoitteet asetetaan vallitsevan resurssitilanteen mukaisesti. Pysymme toimintaympäristön muutoksissa ajan tasalla. Toimintaa ohjaavat asiakirjat päivitetään riittävän usein. Toimiala panostaa koulutukseen ja vahvistaa osaamista asiantuntijatasolla. Työtyytyväisyyskyselyn tulokset paranevat.	Toimialan vastuuhenkilöt varmistavat, että osaaminen on hyvällä tasolla ja että henkilöstö osallistuu koulutuksiin. Esihenkilöt varmistavat henkilöstön ajantasaiset tehtävänkuvat, toimivat sijaisjärjestelyt ja prosessit. Johtoryhmä seuraa toimialan henkilöstön vaihtumista ja avoimien paikkojen täyttämistä. Tarvittaessa käytetään ostopalvelua tai henkilöstövuokrausta.	Puhtaus- ja ruokapalveluissa tehtävänkuvat on päivitetty loppuvuonna 2024. Ammattitaitoa lisääviä koulutuksia on järjestetty koulutussuunnitelman mukaisesti useampi koko henkilöstölle, esim. laitoshuoltajien osaamiskartoitus, Energiaherätys!, salaattikoulutus, esihenkilövalmennusta, digimentori -koulutus, Insta 800 siivouksen teknisen laadun määrittely- ja arviointi -koulutus.	Toteutui ✓

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt

Tilivelvolliset vastuuhenkilöt vastaavat käyttösuunnitelmassa vastuulleen kuuluvan toimintakatteen, menomäärärahan tai tuloarvion riittävydestä ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta. Käyttösuunnitelmassa annetaan tiedoksi ostolaskujen hyväksyjät ja asiatarkastajat, joita toimialajohtaja voi tarvittaessa päätöksellään muuttaa talousarviovuoden aikana esimerkiksi organisaatio- tai talousrakenteen muuttuessa.

Toimialajohtaja on tilivelvollinen kaikista kustannuspaikoista.

Palveluryhmän johtajalla on oikeus hyväksyä oman tulosalueensa kustannuspaikkojen laskut.

Yhdyskuntatekniikan hallinto voi tarvittaessa tiliöidä, asiatarkastaa ja hyväksyä laskuja kaikille kustannuspaikoille.

Palveluryhmä	Tilivastuullinen	Nimike	Sijainen	Sijaisen nimike
Toimitilapalvelut - palveluryhmä	Kari Toikka	toimitilajohtaja	Hanne Nylund	rakennuttajapäällikkö
Toimitilojen ylläpito- ja rakennuttamispalvelut	Kari Toikka	toimitilajohtaja	Hanne Nylund	rakennuttajapäällikkö
Puhtaus- ja ruokapalvelut	Johanna Tuppurainen	palvelujohtaja, puhtaus- ja ruokapalvelut	Seija Päivärinta, puhtauspalvelujen osalta Ulla Nordman, ruokapalvelujen osalta	palvelupäällikkö ruokapalvelusuunnittelija
Hallinto	Kia Forsell	hallintopäällikkö	Anna-Kaisa Kauppinen	yhdyskuntatekniikan johtaja

Toimitilapalvelut

Talousarvion toteutuminen ja olennaiset poikkeamat 31.12.2024

Tilanne 31.12.2024:

Rakennusten ja alueiden rakennuspalvelujen ostot ylittivät n. 250 000 eurolla (toteuma 105 %). Syynä oli mm. toteutuneet kunnantalon tilamuutokset, jotka mahdollistavat kunnantalon tilankäytön tehostamisen. Kunnantalon tilamuutostkustannuksia ei oltu budjetoitu vuoden 2024 talousarviosuunnittelussa ja kustannukset kohdistuivat ennakoimattomana ylläpitoon.

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2023	TA 2024	Tot 12/24
Ylläpidettävien toimitilojen kerrosala, m2	143 906	145 826	201 700
Ylläpidettävien vuokrattujen tilojen kerrosala, m2	31 393	32 543	32 600
Ylläpidettävien muiden tilojen kerrosala, m2	11 340	11 340	6 866

Toimitilapalveluiden hallinnoima kiinteistökanta on päivitetty syyskauden 2024 aikana tietojärjestelmä Skenariokseen. Järjestelmään on päivitetty samalla aiemmista järjestelmistä puuttuneita rakennuksia, mm. sivu-, varasto- ja ulkorakennuksia.

Ylläpidettävien toimitilojen kerrosalan on tulkittu tarkoittavan kiinteistösalkun koko kiinteistökantaa, yht. 201 700 m2.

Ylläpidettävien vuokrattujen tilojen kerrosalan on tulkittu tarkoittavan muiden omistamia kunnan vuokraamia toimitiloja, yht. 32 600 m2.

Ylläpidettävien muiden tilojen kerrosalan on tulkittu tarkoittavan kunnan omistamia asuntoja, yht. 6 866 m2.

Puhtaus- ja ruokapalvelut

Talousarvion toteutuminen ja olennaiset poikkeamat 31.12.2024

Tilanne 31.12.2024:

Puhtauspalvelujen osalta taloudellinen tulos toteutui talousarvion mukaisesti. Ostopalvelun osuus kasvoi hieman elokuussa 2024 ja oman tuotannon osuus laski vastaavasti. Oman tuotannon osuus n. 62 % ja ostopalvelun 38 %.

Ruokapalvelujen osalta toimintakate toteutui 355 792 euroa budjetoitua paremmin. Suurin syy tähän oli budjetoitua pienemmät henkilöstökulut. Varhaiskasvatuksen sekä opetuksen tuotetut ateriamäärät toteutuivat hieman budjetoitua pienempinä ja henkilöstöruokailu ja valvonta-aterioiden määrä vastaavasti kasvoi 7,5 %. Yksityisen päivähoiton ateriamäärät olivat 3,8 % suuremmat. Muiden tilaustarjoilujen osuus laskivat 32,9 %.

Tunnusluvut

	TP 2023	TA 2024	Tot 12/24	Tot-%	Muutos %
Puhtauspalvelut					
Kunnan henkilöstön siivottava pinta-ala	73 242	71 421	63 201	88,5	-13,7
Ostopalvelujen osuus, m ²	27 853	27 853	38 452	138,1	38,1
Yhteensä	101 095	99 274	101 653	102,4	0,6
Ruokapalvelut					
Tuotettuja aterioita, opetustoimi	1 233 678	1 236 374	1 212 497	98,1	-1,7
Tuotettuja aterioita, lasten päivähoito	855 762	901 718	873 121	96,8	2,0
Tuotettuja aterioita, henkilöstöruokailu + valvonta-ateriat	118 001	103 828	126 812	122,1	7,5
Tuotettuja aterioita, muu tilausruokailu	67 348	65 215	45 185	69,3	-32,9
Tuotettuja aterioita, yksityinen päivähoito	24 461	24 480	25 379	103,7	3,8
Ostopalvelujen osuus tuotetuista aterioista, %	0	0	0	0	0

Tulos- ja rahoituslaskelmaosa

Tuloslaskelma

Kirkkonummen kunta (sis. Kirkkonummen Vesi)

Ulkoiset erät	Alkuperäinen TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	TOT 2024	Tot %	TP 2023	Muutos %
Toimintatuotot	25 263 130	0	25 263 130	28 939 798	115 %	25 976 367	11,4 %
Myyntituotot	12 892 496	0	12 892 496	14 708 410	114 %	12 803 373	14,9 %
Maksutuotot	5 131 825	0	5 131 825	5 565 721	108 %	4 855 184	14,6 %
Tuet ja avustukset	2 892 908	0	2 892 908	3 759 870	130 %	3 395 370	10,7 %
Muut toimintatuotot	4 345 901	0	4 345 901	4 905 797	113 %	4 922 440	-0,3 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	8 200	***	0	***
Toimintakulut	-151 761 302	-150 000	-151 911 302	-148 141 556	98 %	-142 267 548	4,1 %
Henkilöstökulut	-87 110 128	0	-87 110 128	-84 482 787	97 %	-81 642 061	3,5 %
Palkat ja palkkiot	-70 236 654	0	-70 236 654	-69 016 390	98 %	-66 208 971	4,2 %
Henkilösivukulut	-16 873 474	0	-16 873 474	-15 466 397	92 %	-15 433 090	0,2 %
Palvelujen ostot	-39 989 019	450 000	-39 539 019	-39 852 472	101 %	-36 798 512	8,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 203 298	0	-12 203 298	-10 840 080	89 %	-10 808 024	0,3 %
Avustukset	-5 444 664	0	-5 444 664	-5 761 476	106 %	-5 257 051	9,6 %
Muut toimintakulut	-7 014 193	-600 000	-7 614 193	-7 204 741	95 %	-7 761 901	-7,2 %
Toimintakate (S)	-126 498 172	-150 000	-126 648 172	-119 193 558	94 %	-116 291 181	102 %
Verotulot			107 184	106 234		116 492	
	107 184 075	0	075	270	99 %	379	-8,8 %
Valtionosuudet	37 690 838	0	37 690 838	36 565 488	97 %	37 708 255	-3,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-400 000	0	-400 000	641 428	***	-43 625	***
Vuosikate I	17 976 741	-150 000	17 826 741	24 247 628	***	37 865 828	64 %
<i>Käyttöom.myyntivoitot</i>	<i>1 990 000</i>	<i>0</i>	<i>1 990 000</i>	<i>979 008</i>	<i>49 %</i>	<i>2 811 440</i>	<i>-65,2 %</i>
<i>Maankäyttösop.korvaukset</i>	<i>3 580 000</i>	<i>0</i>	<i>3 580 000</i>	<i>3 883 055</i>	<i>108 %</i>	<i>1 603 117</i>	<i>142,2 %</i>
Vuosikate II	23 546 741	-150 000	23 396 741	29 109 692	124 %	42 280 385	69 %
Poistot ja arvonalentumiset	-17 595 038	0	-17 595 038	-17 585 785	100 %	-18 611 871	-5,5 %
Satunnaiset erät	0	0	0	0	***	0	***
Tilikauden tulos	5 951 703	-150 000	5 801 703	11 523 906	***	23 668 514	***
Poistoeron muutos	20 000	0	20 000	11 780	59 %	12 517	-5,9 %
Rahastojen muutos	0	0	0	0	***	0	***
Tilikauden ylijäämä (alij.)	5 971 703	-150 000	5 821 703	11 535 686	***	23 681 031	***
<i>Sisäiset toimintatuotot</i>	<i>35 046 234</i>	<i>0</i>	<i>35 046 234</i>	<i>35 423 631</i>		<i>35 802 190</i>	
<i>Sisäiset toimintamenot</i>	<i>-35 046 234</i>	<i>0</i>	<i>-35 046 234</i>	<i>-35 423 631</i>		<i>-35 802 190</i>	

Käyttöomaisuuden myyntivoittoja ja maankäyttösopimuskorvauksia ei ole sisällytetty toimintatuottoihin vaan esitelty Vuosikate I jälkeen, yhteensä 4 862 063 euroa.

Kirkkonummen kunta (sis. Kirkkonummen Vesi)

Ulkoiset ja sisäiset erät	Alkuperäinen TA 2024	TA-muutokset	Muutettu TA 2024	TOT 2024	Tot %	TP 2023	Muutos %
Toimintatuotot	60 441 874	0	60 441 874	64 977 564	108 %	62 386 322	4,2 %
Myyntituotot	22 305 650	0	22 305 650	24 697 339	111 %	24 686 818	0,0 %
Maksutuotot	5 131 825	0	5 131 825	5 719 962	111 %	5 020 946	13,9 %
Tuet ja avustukset	2 892 908	0	2 892 908	3 759 870	130 %	3 395 370	10,7 %
Muut toimintatuotot	30 111 491	0	30 111 491	30 800 393	102 %	29 283 187	5,2 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	8 200	***	0	***
Toimintakulut	-186 940 045	-150 000	-187 090 045	-184 179 322	98 %	-178 677 503	3,1 %
Henkilöstökulut	-87 110 128	0	-87 110 128	-84 482 787	97 %	-81 642 061	3,5 %
Palkat ja palkkiot	-70 236 654	0	-70 236 654	-69 016 390	98 %	-66 208 971	4,2 %
Henkilösivukulut	-16 873 474	0	-16 873 474	-15 466 397	92 %	-15 433 090	0,2 %
Palvelujen ostot	-49 402 172	450 000	-48 952 172	-49 510 915	101 %	-48 361 398	2,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 203 298	0	-12 203 298	-11 316 320	93 %	-11 268 057	0,4 %
Avustukset	-5 444 664	0	-5 444 664	-5 761 476	106 %	-5 257 051	9,6 %
Muut toimintakulut	-32 779 783	-600 000	-33 379 783	-33 107 825	99 %	-32 148 937	3,0 %
Toimintakate (S)	-126 498 171	-150 000	-126 648 171	-119 193 558	94 %	-116 291 181	2,5 %
Verotulot	107 184 075	0	107 184 075	106 234 270	99 %	116 492 379	-8,8 %
Valtionosuudet	37 690 838	0	37 690 838	36 565 488	97 %	37 708 255	-3,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-400 000	0	-400 000	641 428	***	-43 625	***
Vuosikate I	17 976 742	-150 000	17 826 742	24 247 628	***	37 865 828	-36,0 %
<i>Käyttöom.myyntivoitot</i>	<i>1 990 000</i>	<i>0</i>	<i>1 990 000</i>	<i>979 008</i>	<i>49 %</i>	<i>2 811 440</i>	<i>-65,2 %</i>
<i>Maankäytösop.korvaukset</i>	<i>3 580 000</i>	<i>0</i>	<i>3 580 000</i>	<i>3 883 055</i>	<i>108 %</i>	<i>1 603 117</i>	<i>142,2 %</i>
Vuosikate II	23 546 742	-150 000	23 396 742	29 109 692	124 %	42 280 385	-31,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-17 595 038	0	-17 595 038	-17 585 785	100 %	-18 611 871	-5,5 %
Tilikauden tulos	5 951 704	-150 000	5 801 704	11 523 906	***	23 668 514	***
Poistoeron muutos	20 000	0	20 000	11 780	59 %	12 517	-5,9 %
Tilikauden ylijäämä (alij.)	5 971 704	-150 000	5 821 704	11 535 686	***	23 681 031	***

Käyttöomaisuuden myyntivoittoa ja maankäytösopimuskorvauksia ei ole sisällytetty toimintatuottoihin vaan esitelty Vuosikate I jälkeen, yhteensä 4 862 063 euroa.

Rahoituslaskelma

Kirkkonummen kunta	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TOT 2024
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	38 258 588	42 280 385	23 546 742	29 109 692
Satunnaiset erät	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjaus erät	-17 737 469	-3 695 003	-1 990 000	-901 491
Toiminnan rahavirta	20 521 119	38 585 382	21 556 742	28 208 201
Investoinnit	-25 830 020	-26 451 073	-54 827 000	-49 510 555
Rahoitusosuudet investointimenoihin	231 644	34 200	0	32 000
Luovutustulot	65 761 120	3 430 120	1 990 000	922 708
Investointien rahavirta	40 162 744	-22 986 753	-52 837 000	-48 555 847
Toiminnan ja investointien rahavirta	60 683 863	15 598 629	-31 280 258	-20 347 646
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	54 146	636 116	46 000	0
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	40 000 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-24 744 696	-23 123 625	-21 947 152	-24 044 526
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-9 000 000	-22 000 000	0	10 000 000
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	9 196 878	-10 035 569	0	2 094 246
Rahoituksen rahavirta	-24 493 672	-54 523 078	18 098 848	-11 950 280
Vaikutus maksuvalmiuteen	36 190 191	-38 924 448	-13 181 410	-32 297 926

Investointiosa

Investointiosan yhteenveto

	Alkuperäinen TA 2024	TA- muutokset	Muutettu TA 2024	Toteuma 12/2024	Poikkeama	Toteuma %
ICT-ohjelmat ja käyttöönottoprojektit*	-610 000	0	-610 000	-31 831	-578 169	5,2 %
Irtain omaisuus*	-127 000	0	-127 000	-212 658	85 658	167,4 %
Osakkeet ja osuudet** menot	0	0	0	-109 497	109 497	****
Muut pitkävaikutteiset menot*	-70 000	-80 000	-150 000	-144 577	-5 423	96,4 %
Maa- ja vesialueet** menot	-500 000	0	-500 000	-259 542	-240 458	****
Maa- ja vesialueet** tulot	0	0	0	21 217	-21 217	****
Talonrakentaminen***	-10 500 000	-1 800 000	-12 300 000	-11 500 877	-799 123	93,5 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet						
Liikennealueet ja puistot**	-32 575 000	0	-32 575 000	-28 831 844	-3 743 156	88,5 %
Liikunta- ja virkistysalueet** menot	-1 395 000	0	-1 395 000	-371 172	-1 023 828	26,6 %
Liikunta- ja virkistysalueet** tulot	0	0	0	32 000	-32 000	****
Vesi-liikelaitos**** investointimenot	-9 050 000	-2 200 000	-11 250 000	-8 048 558	-3 201 442	71,5 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-43 020 000	-2 200 000	-45 220 000	-37 219 574	-8 000 426	82,3 %
Investointimenot yhteensä	-54 827 000	-4 080 000	-58 907 000	-49 510 555	-9 396 445	84,0 %
Investointitulot yhteensä	0	0	0	53 217	-53 217	****
Investointiosa yhteensä	-54 827 000	-4 080 000	-58 907 000	-49 457 338	-9 449 662	84,0 %

* Sitovia tehtävätasolla

** Sitovia hankeryhmätasolla

*** Talonrakentamisen peruskorjaushankkeet sitovia hankeryhmätasolla, muut ovat sitovia hanketasolla.

**** Sitovia liikelaitostasolla

Muut pitkävaikutteiset menot

Hankeryhmään on tehtävätasolla budjetoitu kunnan rahoitusosuus sellaisiin hankkeisiin, jotka eivät jää kunnan käyttöomaisuudeksi. Lisäksi hankeryhmään on budjetoitu asiantuntijapalveluhankinnoista aiheutuvat tavanomaista suuremmat kartoituskustannukset.

Täydennyskartoitukset ja paikkatietojen tuottaminen 70 000 €

Määräraha käytetään erilaisten paikkatietoaineistojen tuottamiseen ja paikkatietojärjestelmän päivittämiseen ja laajentamiseen.

Yhdyskuntatekniikan lautakunta päätti 27.4.2023 hankkia Tiera Oy:n kilpailuttaman Tiera City-paikkatietojärjestelmän. Hankinnan projektisuunnitelman mukaan järjestelmän käyttöönotossa suoritetaan vuonna 2024 aineistojen konversiohankinnat.

Lisäksi vuonna 2024 Helsingin seudun ympäristö palvelut HSY kilpailuttaa koko pääkaupunkiseudun kattavan maanpeiteaineiston hankkimisen, jossa myös Kirkkonummi on mukana omalla osuudellaan.

Tilanne 31.12:

Tiera City-järjestelmän käyttöönotto ja aineistojen konversiot on suoritettu melkein kaikkien moduulien osalta ja projekti on edennyt aikataulussa. Investointiin oli varattu 70 000 € ja hankinnalle haettiin lisämäärärahaa 80 000 €, koska projektin aikana tuli ylimääräisiä konversio- ja käyttöönottomaksuja, joita ei osattu etukäteen arvioida. 31.12.2024 mennessä investoinnista on maksettu 144 577 €.

Helsingin seudun ympäristö palvelut HSY kilpailutti koko pääkaupunkiseudun kattavan maanpeiteaineiston hankkimisen, jossa myös Kirkkonummi oli mukana omalla osuudellaan. Kilpailutuksen tuloksena Kirkkonummen kunnan osuus 6 281,50 € jäi alle investointirajan, joten hankinnan kustannukset maksettiin käyttötaloudesta.

Kiinteät rakenteet

Liikenneväylät ja puistot

Hankeryhmän toteuma oli yhteensä -28 732 991 euroa (88 %). Investointien toteuma on raportoitu tarkemmin liitetaulukossa.

Aluekohtaiset tiet ja muut liikennealueet

Isot hankkeet 11 050 000 €

- Kirkkonummentien ylikulkusillan rakentaminen. Tehdään yhteistyössä Väyläviraston kanssa. Kunnan osuus 100 %. Liikenne siirtynyt sillalle B. Silta A:n rakentaminen ja vanhan sillan purkaminen jatkuu.

Keskusta:

- Kirkkonummentien ja Överbyntien rakentaminen
- Kt 51 yleissuunnittelu välillä Kirkkonummi-Siuntio

Uudet asemakaavahankkeet alueittain 12 700 000 €

- Juhlakallio ja Tolsanmäki, Tolsanmäen osalta suunnittelu jatkuu. Juhlakallio rakenteilla. Rakentaminen jatkuu 2024.

Keskusta ja lähialueet:

- Villa Haga: sisältää Asematien välillä Asemankaari-Kelan talo, Koulupolun, Tallikujan ja Asematien aukion ja kevyen liikenteen alikulkusillan sekä Wiikintien, Kirkkotallinkujan ja liikealueen kehäyhteys välillä Kirkkotallintie-Wiikintie suunnittelun ja rakentamisen
- Läntinen Gesterby: Gesterbyntie, Gesterborgintie

Laajakallio ja lähialueet:

- Killinmäen yleissuunnittelu

Masala ja lähialueet:

- Bjönsinmäen (Tinatie, Suomelanpolku, Aittakuja sekä Köpaksenpolku) katujen rakentaminen
- Masalanportti vaihe 2: Sundsbergintie, kiertoliittymä ja Eteläinen Salmitie rakentaminen
- Mustikkarinteen katu- ja rakennussuunnittelu
- Tassumäen yleissuunnittelu

Sundsberg ja lähialueet:

- Kolabackenin rakentaminen
- Sarvvinportti

Veikkola ja lähialueet:

- Eerikinkartanon yleissuunnittelu

Asumisviihtyvyyttä parantavat hankkeet alueittain 1 710 000 €

Keskusta ja lähialueet:

- Tallinmäki: Rovastinpuiston rakentaminen. Rakennetaan yhdessä lukiokampus hankkeeseen yhteydessä
- Ervastintien p-paikkojen katu- ja rakennussuunnittelu
- Kaksoskujan leikkipaikan katu- ja rakennussuunnittelu
- Gesterbyntorin katu- ja rakennussuunnittelu

Masala ja lähialueet

- Ratsumiehentien p-alueen rakentaminen
- Parannetaan alueen vieraspysäköintiä rakentamalla muutama paikka kadun varteen.

Kevyen liikenteen raittien rakentaminen sekä kävelyn ja pyöräilyn toimenpideohjelma (kv 18.12.2017 § 90)

- Mt 110 kevyenliikenteenväylän tie- ja rakennussuunnitelman laadinta välille Kolmiranta Veikkola ELY/kunta 50/50 periaatteella (Kv 11.5.2020 § 174). Rakentaminen alkaa vuoden 2023 lopussa ja jatkuu vuonna 2024.

Arvioidut määrittelemättömät hankkeet

- Tie- ja katualueiden valaistuksen uusiminen EU-säädösten mukaiseksi
- Hulevesijärjestelmien saneeraus
- Hankkeiden jälki/takuuajaiset kustannukset
- Ennalta määrittelemättömät selvitykset, pienet suunnittelukohteet

Korjausrakentaminen/saneerauskohteet 7 030 000 €

- Sokeritehtaantien saneeraus
- Sokeritehtaantien saneerataan kolmessa vaiheessa, joista ensimmäinen vaihe toteutetaan vuonna 2024.
- Tallinmäki: Toritien, Kärrytien, Rosberginpolun, Pappilanmäen ja Sakastinkujan suunnittelu ja rakentaminen
- Purokummuntien risteysalueen parantaminen
- Luostarinrinteen katu- ja rakennussuunnittelu
- Veikkolan alueiden 12 (Kyntäjäntie, Takkumäentie ja Pienviljelijäntie) katujen rakentaminen
- Veikkolan hiekkasiilon tontin muotoilun toteutus
- Munkinmäentie välillä Purokummuntie- Munkkullan silta
- Muonamiehenkuja ja Rusthollinpolku suunnittelu ja rakentaminen
- Jokiniityntien silta

Liikunta ja virkistysalueet 1 395 000 €

Hankeryhmän toteuma oli yhteensä 371 173 euroa (26,61 %).
Investointien toteuma on raportoitu tarkemmin liitetaulukossa.

Keskusta

- Keskustan nykyinen yleisurheilukenttä
- Keskustan urheilupuisto: skeittialueen rakentaminen

Masala

- Masalan nurmikentän muuttaminen hiekkatekonurmikentäksi

Sundsberg ja lähialueet

- Sarvviikinportin uimarannan suunnittelu

Veikkola

- Veikkolan yleisurheilukentän rakentaminen

Ulkoilualueet ja rannat

- Latuverkoston peruskorjaus/talviliikuntaolosuhteiden parantaminen
- Linlon p-alueen suunnittelu

- Linlon esteettömän reitin suunnittelu
- Syväjärven uimarannan rakentaminen
- Uimarantojen perusparannukset pois lukien Syväjärvi
- Liikuntapaikkojen valaistuksen perusparannus
- Tampajan p-alueen rakentaminen

Kunnallistekniikan investointien yhteenveto

Kunnallistekniikan investoinnit	TA 2024	Tot 12/2024	Toteuma %	Tilanne 31.12.2024
Liikenneväylät ja puistot	-32 730 000	-28 732 991	88	
Suunnittelut	-1 770 000	-871 767	49	
Yleissuunnittelu	-600 000	-268 760	45	
Villa Haaga	-200 000	-112 179	56,09	Suunnittelu käynnissä
kt 51	-50 000	-98 471	196,94	Suunnittelu käynnissä
Killinmäki	-100 000	0	0,00	Suunnittelu ei käynnistynyt
Tassumäki	-100 000	0	0,00	Suunnittelu ei käynnistynyt
Eerikinkartano	-150 000	-58 110	38,74	Suunnittelu käynnistymässä, rakennettavuusselvitys valmis
Katu- ja rakennussuunnittelu	-1 170 000	-603 007	51,54	
Läntinen Gesterby	-100 000	-155 385	155,39	Suunnittelu valmis. Suunnittelubudjetti ylittynyt. Alkuperäinen arvio liian pieni.
Tallinmäki	-400 000	-157 544	39,39	Suunnittelu käynnissä
jk+pp Sjöskullantie/kylmäläntie**				Suunnittelu jäissä. Tiesuunnitelmaa ei ole hyväksytty.
Mt 110 jk+pp välillä Palajärventie (Vihti)-Kyntäjätie (Kirkkonummi)	-35 000	-6 449	18,43	Suunnittelu käynnissä. Kulut siirretty käyttötalouteen.
Rovastipuisto	-20 000	0	0,00	Suunnittelu käynnistymässä.
Kaksoskujan leikkipaikka	-30 000	-25 375	84,58	Suunnittelu valmis.
Gesterbyntori	-10 000	-18 896	188,96	Suunnittelu osana Länsi-Gesterbyn hanketta. Suunnittelu valmis. Budjetti ylittynyt.
Veikkolanpuro II	-15 000	-1 777	11,85	Suunnitelmapäivitykset käynnissä. Kustannukset siirretty käyttötalouteen.
Länsilenkki	-50 000	-52 293	104,59	Suunnittelu käynnissä.
Strömsbyn maankaatopaikka	-90 000	-86 750	96,39	Pitäisi olla urakoissa. Urakka valmis.
Munkinmäentien saneeraus	-50 000	-31 565	63,13	Suunnittelu käynnissä.
Ervastintien p-paikat	-20 000	-66 973	334,87	Suunnittelu käynnissä. Työn laajuus kasvanut, budjetti ylittynyt.
Mustikkarinne	-350 000	0	0,00	Suunnittelu ei käynnistynyt
Urakat	-30 350 000	-27 298 151	89,94	
*jatkuvat urakat				
**hanke voidaan käynnistää vuonna 2024, mikäli hankeryhmän määrärahaa vuodelle 2024 on vapautunut käynnistymättömien / toteutumattomien hankkeiden takia				
Kirkkonummen ylikulkusilta	-5 000 000	-5 110 638	102,21	Urakka valmis.
Kirkkonummentie ja Överbyntie	-6 000 000	-138 444	2,31	Suunnittelu käynnissä.
Tallinmäki	-100 000	0	0,00	Suunnittelu käynnissä. Urakka koskee vain LPA -aluetta. Urakka ei alkanut.

Juhlakallio	-4 000 000	-5 160 498	129,01	Urakka valmis.
Tolsanmäki	-1 500 000	-14 115	0,94	Suunnittelu valmis. Urakka kilpailuksessa.
Bjönsinmäki	-200 000	-3 632	1,82	Urakka valmis.
Masalanportti 2.vaihe	-2 500 000	-3 876 366	155,05	Urakka valmistumassa. Budjetti ylittyy, hanke edennyt ennakoitua nopeammin.
Sarvikinportti**	-1 500 000	-3 610 405	240,69	Urakka kesken. Tämän vuoden budjetti ylittyy, hanke edennyt ennustetta nopeammin.
Kolabacken	-2 000 000	-4 236 614	211,83	Urakka kesken. Tämän vuoden budjetti ylittyy, hanke edennyt ennustetta nopeammin.
Ratsumiehentien p-alue	-20 000	-26 512	132,56	Urakka valmis. Budjetti ylittyi lisätöiden takia.
Överbyntien jk+pp**		-878		Tiesuunnitelma valmis. Urakka ei ole alkanut. Tiliointierhe, korjauksessa.
mt 110 jk+pp	-1 000 000	-825 948	82,59	Urakka kesken
Sokeritehtaantie	-2 000 000	-605 293	30,26	Työmaa käynnissä.
Purokummuntien risteysalueen parantaminen	-300 000	-243 023	81,01	Työmaa käynnissä.
Luostarinrinne	-2 000 000	-2 879 886	143,99	Urakka valmis.
Veikkola, alue 18 (Paasintie**)		0		Urakkakilpailutus ei ole alkanut
Veikkola, alue 12	-1 000 000	-200 963	20,10	Urakka käynnissä.
Munkinmäentie välillä Purokummuntie- Munkkulan silta	-700 000	-24 747	3,54	Urakka käynnissä.
Muonamiehenkuja ja Rusthollinpolku	-250 000	-211 644	84,66	Urakka valmis
Jokiniityntien silta	-200 000	-128 545	64,27	Urakka valmis
Veikkolan hiekkasilon tontin muotoilu	-80 000	0	0,00	Urakka valmis
Arvioidut määrittelemättömät hankkeet	-610 000	-563 073	92,31	
Tie- ja katuvalaistuksen uusiminen EU-säädösten mukaiseksi	-200 000	-201 237	100,62	
Hulevesijärjestelmien sanaaraus	-200 000	-61 069	30,53	
Hankkeiden jälki/takuuajaiset kustannukset	-200 000	-272 181	136,09	
Pienet suunnittelukohteet	-10 000	-28 586	285,86	
Liikunta- ja virkistysalueet	-1 395 000	-371 173	26,61	
*jatkuvat hankkeet				
Suunnittelu	-220 000	-91 927	41,79	
Keskustan nykyinen yleisurheilukenttä	-110 000	-44 389	40,35	Suunnittelu valmis
Masalan Nurmikentän muuttaminen hiekkatekonurmikentäksi	-30 000	-18 880	62,93	Suunnittelu valmis
Linlo p-alue	-30 000	-14 329	47,76	Suunnittelu valmis
Linlon esteetön reitti	-30 000	-14 329	47,76	Suunnittelu valmis
Sarvikinportin uimaranta	-20 000	0	0,00	Kohdetta ei suunniteltu.
Rakentaminen	-1 175 000	-279 246	23,77	
Veikkolan yleisurheilukenttä	-380 000	-37 420	9,85	Suunnittelu valmis.
Syväjärven uimaranta	-350 000	-40 945	11,70	Suunnittelu valmis.

Latuverkoston peruskorjaus/talviliikuntaolosuhteiden parantaminen	-150 000	-34 167	22,78	Suunnittelu kesken
Keskustan urheilupuisto: skeittialue	-30 000	-125 588	418,63	Urakka valmis. Vuodelle 24 kohdistui enemmän kuluja kuin oli odotettu.
Uimarantojen perusparannukset poislukien syväjärvi	-125 000	-41 126	32,90	
Liikuntapaikkojen valaistuksen perusparannus	-100 000	0	0,00	
Tampajan p-alue	-40 000	0	0,00	Urakka valmis
Muut pitkävaikutteiset menot				
Täydennyskartoitukset ja paikat.	-150 000	-144 577	96,38	Tehty talousarviomuutos. Lisätty 80 000 €, talousarvio muutosten jälkeen 150 000 €.
Kunnallistekniikan investoinnit yhteensä	-34 275 000	-29 104 164	84,91	

Toimitilapalvelujen investoinnit

Tarveselvitykset

Investointiohjelma sisältää määrärahat vuonna 2024 käynnistyville investointihankkeiden tarveselvityksille:

- Varhaiskasvatuksen tarveselvitykset
- Gesterbyn väestönsuojan korjaus
- Keskustan väestönsuojan peruskorjaus

Koulujen ja päiväkotien pihojen perusparannukset

Hankkeen kokonaiskustannus: 200 000 €/vuosi

Hankkeen kustannus v. 2024: 300 000 €

Hanketta koskevat tiedot: Hankkeen toteutunut kustannus 31.12.2024 on 659 045 euroa. Hankkeelle on saatu avustuksia yhteensä 57 000 euroa, joka on huomioitu toteutuneissa kustannuksissa.

Toimitilapalveluiden tehtävänä on ylläpitää kunnan kiinteistöjen piha-alueita. Piha-alueiden suunnitelmallinen ylläpito vaatii vuosittaista perusparannusta vanhentuvan laitekannan ja kulumisen johdosta. Määräraha kohdennetaan tarkemmin toimitilapalvelujen lautakunnan käyttösuunnitelman yhteydessä.

Toimitilapalveluiden energiatehokkuushankkeet

Hankkeen kokonaiskustannus: 400 000–700 000 €/vuosi

Hankkeen kustannus v. 2024: 1 142 000 €

Hanketta koskevat tiedot: Hankkeen toteutunut kustannus 31.12.2024 on 750 805 euroa. Hankkeelle on saatu avustuksia yhteensä 374 994 euroa, joka on huomioitu toteutuneissa kustannuksissa.

Kirkkonummen kunta kuuluu kuntien energiatehokkuussopimukseen, jossa on laadittu tavoitteet energian käytön vähentämiseksi seuraavien vuosien aikana. Vanhan rakennuskannan energiatehokkuuden parantaminen on yksi parhaista tavoista uusien sekä vanhentunutta laitekantaa ja samalla parantaa rakennusten energiatehokkuutta. Määräraha kohdennetaan tarkemmin toimitilapalvelujen lautakunnan käyttösuunnitelman yhteydessä.

Tilahallinnon korjausohjelma

Hankkeen kokonaiskustannus: 2 000 000 €/vuosi

Hankkeen kustannus v. 2024: 1 580 000 €

Hanketta koskevat tiedot: Hankkeen toteutunut kustannus 31.12.2024 on 998 986 euroa.

Korjausohjelman määrärahoilla toteutetaan kunnan korjausohjelman mukaisia kiinteistöjen peruskorjausinvestointeja. Määräraha kohdennetaan tarkemmin toimitilapalvelujen lautakunnan käyttösuunnitelman yhteydessä.

Irtain omaisuus

Puhtaus- ja ruokapalvelujen laitteet 100 000 €.

Määrärahalla hankitaan keittiölaitteita ja siivouskoneita rikkoutuneiden laitteiden ja koneiden tilalle.

Hankkeen tilanne 31.12.2024

Varhaiskasvatuksen tarveselvitys on valmistunut Masalan uuden päiväkodin osalta. Muut tarveselvitykset eivät ole edenneet suunnitellusti.

Koulujen ja päiväkotien pihojen perusparannusten, energiatehokkuushankkeiden ja tilahallinnon korjausohjelmaan on tehty tarkennuksia lautakunnassa vuoden aikana. Kokonaiskustannukset pysyvät kuitenkin talousarvion määrärahojen puitteissa. Käyttösuunnitelman korjausohjelman suurimpia muutoksia olivat:

- Tulevien vuosien peruskorjausten suunnitelmien pohjaksi oli tarkoitus suorittaa tarkempia tutkimuksia kohteessa. Nämä eivät kuitenkaan toteutuneet suunnitellusti. Lisätutkimukset eivät kuitenkaan olleet korjausohjelman kiireellisimpiä toimenpiteitä ja ne voidaan siirtää tulevien vuosien korjausohjelmaan tai suoraan investointihankkeelle.
- Osa korjauksista osoittautui suunniteltua pienemmiksi ja kiinteistön ylläpitoon kuuluvaksi, jolloin kustannukset ovat kohdistuneet käyttötalouteen.

- Automaatiojärjestelmien uusimisen kohteet jäivät suunniteltua vähäisimmiksi.
- Sähköautojen latauspisteistä on laadittu selvitys toteutuskohteista ja – edellytyksistä. Suunnittelu- ja rakentamistyötä ei saatu käynnistettyä vuoden 2024 aikana.
- Eerikinkartanon korjaustyöt ovat valmiit vuoden 2024 osalta. Kustannukset kohdistuvat von Wahlbergin rahastoon.
- Pihaurakoiden kustannusylytykset olivat merkittävät. Hankkeille saatiin avustusta, joiden edellytyksenä oli odotettua suuremmat toimenpiteet.
- Ravallsin päiväkodin kaasulämmityksen muutos ympäristöystävällisempään lämmitysmuotoon sisältää haasteita eivätkä etene suunnitellusti. Muut energiatehokkuushankkeet etenevät suunnitelmien mukaisesti ja niille saatiin merkittävät avustukset.
- Saadut avustukset olivat yhteensä 431 994 euroa. Avustusten osuus oli merkittävä tänä vuonna. Osittain siksi toteutuneet kustannukset alittivat määrärahat.

Korjausohjelmaraaportti

suunnittelu
rakentaminen

Peruskorjaushankkeet (proj. 9400)	2024	Toteuma	Selite	Hankkeen tilanne
Nissnikun päiväkot		86 202 €	Ylläpitokorjaukset kuntotutkimuksen mukaisesti. Korjaustyös sisältävät mm. sadevesijärjestelmän, vesikaton ja ulkoseinän korjaustöitä sekä sisäpintojen uusimisia.	Työt valmiit.
Liinaharjan päiväkot		49 389 €	Ylläpitokorjaukset kuntotutkimuksen mukaisesti	Työt valmiit.
Heikkilän koulu ja lisärakennus		188 491 €	Ylläpitokorjaukset kuntotutkimuksen mukaisesti	Työt valmiit.
Bobäck skola		364 809 €	Ylläpitokorjaukset kuntotutkimuksen mukaisesti	Sisäpuoliset korjaustyöt on jaettu vuosille 2024 ja 2025. Vuoden 2024 osuus on valmis.
Lehmuskartano		247 904 €	Pihan korjauksia	Työt valmiit.
Keskustan väestösuoja		0 €	IV-koneen kunnostus, varavoimakoneen uusiminen sekä väliverhon kannatuksen tarkastus/ korjaus.	Työt valmiit. Kustannukset kohdistuneet käyttötalouteen.
Keskustan väestösuoja		0 €	Kuntotutkimus peruskorjauksen suunnittelun pohjaksi	Siirretään vuoteen 2025 resurssien salliessa.
Prästgårdsbackens daghem		0 €	Ylläpitokorjaukset kuntoarvion mukaisesti	Korjaukset osoittautuivat odotettua pienemmiksi ja työt ovat valmiit. Korjausten kustannukset kohdistuneet käyttötalouteen.
Prästgårdsbackens daghem		0 €	Lisätutkimukset peruskorjausta varten	Siirretään seuraavien vuosien korjausohjelmaan tai investointihankkeelle investointisuunnitelman varmistuttua.

Masalan koulu		0 €	Kiinteistön kuntoarvio ja PTS-suunnitelma, sekä C-osan sisäilma- ja rakennetekninen kuntotutkimus.	Kuntotutkimukset valmiit. Kustannukset kirjautuneet käyttötalouteen.
Masalan päiväkotia		-10 075 €		Tiliöintivirhe, kohdistuu projektille 9313
Ravallin päiväkodin kuntotutkimus		0 €	Kuntotutkimus peruskorjausta varten	Siirretään seuraavien vuosien korjausohjelmaan tai investointihankkeelle investointisuunnitelman varmistuttua.
Automaatiojärjestelmien uusiminen		69 338 €	Kohteiden vanhentuneiden automaatiojärjestelmien uusiminen. Työ toteutetaan vaiheittain useamman vuoden (n. 3 v.) aikana. Vuotuinen investointi n. 200 000 €.	Automaatiojärjestelmiä ja -komponentteja uusittu kiireellisyysjärjestyksessä. Resurssitilanteen vuoksi korjattujen kohteiden määrä jäi suunniteltua vähäisemmäksi.
Sähköautojen latauspisteet		0 €	Sähköautolatauspisteiden hankinta kunnan nimettyihin rakennuksiin, joissa on yli 20 parkkipaikkaa	Kartoitus kilpailutusta varten valmis. Jatkosuunnittelu ja rakennustyöt toteutetaan dynaamisen Hansel- puitesopimuksen mukaan vuoden 2025 aikana. Kustannukset kirjautuneet käyttötalouteen.
Eerikinkartano		0 €	Kohteessa suoritettiin ulkopuolisia korjauksia. Kustannukset kohdistuvat Wahlbergin rahastoon.	Suunnitelman mukaiset korjaustyöt ovat valmiit vuoden 2024 osalta.
Erikseen nimettyjen kohteiden korjaustyöt		0 €	Kunnantalon sisäiset tilamuutokset	Työt valmistuvat vuoden 2025 aikana. Kustannukset kohdistetaan käyttötalouteen.
Muu suunnittelu ja tutkimus		2 928 €	Uimahallin lisätutkimuksia	
Yhteensä	2 000 000 €	998 986 €		

Koulujen ja päiväkotien pihojen perusparannukset (proj. 9313)	2024	Toteuma	Selite	Hankkeen tilanne
Kartanorannan koulu		157 460 €	Piharakenteiden uusiminen	Työt valmiit.
Kartanorannan päiväkotia		273 017 €	Piharakenteiden ja toimintojen uusiminen. Hankkeelle saatu valtion avustusta huomioitu toteutuneissa kustannuksissa ja ennusteissa - 28 500 €, huomioitu toteutuneissa.	Työt valmiit.

Masalan päiväkoti		220 688 €	Piharakenteiden ja toimintojen uusimen. Hankkeelle saatu valtion avustusta huomioitu toteutuneissa kustannuksissa ja ennusteessa - 28 500 €, huomioitu toteutuneissa.	Työt valmiit.
Kuplahalli		7 880 €	Kuplahallin ympäristöä jouduttu muokkaamaan väistötilojen takia.	Työt valmiit.
Yhteensä	200 000 €	659 045 €		

Energiatohokkuus hankkeet (proj. 9399)	2024	Toteuma	Selite	Hankkeen tilanne
Bobäck skola		358 141 €	Öljylämmityksestä maalämpöön ja ilmanvaihdon korjauksia. ARA-avustus huomioitu toteutuneissa ja ennusteessa -201 369 €	Työt valmiit.
Sjökulla skola och daghem		319 675 €	Öljylämmityksestä maalämpöön. ARA-avustus huomioitu -173 625 €.	Työt valmiit.
Ravalsin päiväkoti		1 000 €	Kaasulämmityksestä ilmavesilämpöpumppuun ja ilmanvaihtokoneen uusiminen. Toteuma 2023 oli 8 000 e.	Caruna ilmoittanut, että liittymätehoa saadaan nostettua vasta vuoden 2025 aikana. Tilanteessa 30.4 todetaan, että em. syystä hanketta ei pystytä toteuttamaan vuonna 2024.
KETS-energiatohokkuus-hankkeet (PJP)		71 989 €	Papinmäen koulu, Gesterbyn museo, Laajakallion päiväkoti, Laajakallion väestönsuoja, Junailijan päiväkoti, Veikkolan koulu	Suunnittelu valmis.
Yhteensä	2 000 000 €	750 805 €		

Korjausohjelma yhteensä	2 900 000 €	2 408 836 €		
-------------------------	-------------	-------------	--	--

Toimitilapalvelujen lautakunnan investoinnit

Talonrakentaminen						
	Hyväksytty kustannusarvio	Päivitetty kustannusarvio 12/2024	Arvio toteumasta vuoden loppuun mennessä	Rakentamisen kokonais- tilanne %	Muutettu TA 2024	TOT 2024
Rakentamisvaiheessa						
Gesterbyn koulukeskus (toteutaan leasingrahoituksella)				70		
Yhteiskampus	28 569 000	36 109 500	8 692 266	10	6 800 000	8 692 266
Suunnitteluvaiheessa						
Nissniku-talo	23 149 000	37 070 000	348 988		2 000 000	348 988
Kantvikin koulu			50 787		200 000	50 787
Papinmäki, peruskorjaus päiväkodiksi			0		100 000	0
Tarveselvitysvaiheessa						
Varhaiskasvatuksen tarveselvitykset					200 000	0
Gesterbyn väestönsuojan korjaus					50 000	0
Keskustan väestönsuojan peruskorjaus					50 000	0
Uimahallin peruskorjaus ja laajennus						0
Korjausohjelmat						
Tilahallinnon korjausohjelma					2 000 000	998 986
Koulujen ja päiväkotien pihojen peruskorjaukset					200 000	659 045
Energiatohokkuushankkeet					700 000	750 805
Talonrakentaminen yhteensä					12 300 000	11 500 877
Irtain omaisuus						
Puhtaus- ja ruokapalvelujen laitehankinnat					100 000	32 557
Toimitilapalvelujen investoinnit yhteensä					12 400 000	11 533 434

Gesterbyn koulukeskus

Gesterbyn koulukeskus Wigge

Kokonaiskustannus: 59 045 000 €

Toteutuneet kustannukset hankkeen alusta: 0 € (kiinteistöleasing)

Toteutuneet kustannukset vuonna 2024: 0 € (kiinteistöleasing)

Alustava sisäinen vuokra: leasingvuokra noin 2 800 000 €/v, elinkaarisopimuksen mukaiset palvelumaksut noin 840 000 €/v ja lisäksi energiamaksut

Hanke rakennetaan nykyisen Gesterbyn ja Winellskan koulukeskuksen alueelle ja se on yhteinen koulukampus Gesterbyn koululle, Winellska skolanille ja Papinmäen koululle sekä Prästgårdsbackens daghemin esikouluryhmille. Tilat toimivat myös laajassa kuntalaiskäytössä kouluaikojen ulkopuolella.

Hankkeen hyväksytty kokonaiskustannus on 59 045 000 euroa. Hankkeen rahoitus toteutetaan kiinteistöleasingilla. Hankkeen investointikustannukset osoitetaan Kuntarahoitukselle, jolloin ne eivät näy kunnan investoinneissa. Hankkeen kustannukset kohdistuvat tulevana vuosina käyttötalouteen leasingvuokrina, joita maksetaan hankkeen vastaanotosta alkaen.

Hanke toteutetaan elinkaarihankkeena, jossa palveluntarjoaja hoitaa hankkeen suunnittelun, rakentamisen ja ylläpidon 20 vuoden sopimusjaksolla.

Hankkeen tilanne 31.12.2024

Hankkeen rakennustyöt aloitettiin keväällä 2023. Rakennustyöt ovat edenneet aikataulussa ja uusi koulurakennus saadaan käyttöön 3 kuukautta odotettua aikaisemmin, eli syysloman 2025 jälkeen. Tämän jälkeen puretaan vielä vanhat ja siirtokelpoiset rakennukset sekä tehdään loput pihatöistä. Kokonaisuudessaan kaikkien rakennustöiden on tarkoitus olla valmiina kesän 2026 aikana.

Hankkeen suunnittelu on toteutettu tiiviissä yhteistyössä käyttäjien kanssa ja kokonaisratkaisut tulevat vastaamaan kunnan tavoitteita. Suunnittelu on pieniä yksityiskohtia lukuun ottamatta valmis.

Hankkeessa panostetaan vähähiiliseen rakentamiseen ja tavoitteena normaalia rakennusta n. 20 % pienempi hiilijalanjälki. Hankkeelle tavoitellaan myös Rakennustiedon ympäristöluokituksen neljä tähteä, joka vastaa korkeaa ympäristölaadun tasoa. Hankkeessa pidetään tärkeänä myös hulevesien hallintaa ja luonnon monimuotoisuuden tärkeyttä, jotka toteutuvat esimerkiksi hulevesikosteikon rakentamisella ja monimuotoisilla viher- ja metsäalueilla koulun pihalla.

Tällä hetkellä hankkeen toteutuneet kustannukset ovat 42 023 543,34 euroa. Hankkeen kokonaiskustannusten arvioidaan pysyvän määrärahan sisällä.

Yhteiskampus

Kirkkonummen yhteiskampus

Hyväksytty kokonaiskustannus: 36 109 500 €

Toteutuneet kustannukset hankkeen alusta: 9 099 597,67 euroa

Toteutuneet kustannukset vuonna 2024: 8 692 265,99 euroa

Alustava sisäinen vuokra: 2 810 000 €/v, sisältäen pääomavuokran, ylläpitomaksut ja energiamaksut.

Hanke toteutetaan Kirkkonummen kirjastotalo Fyyrin ja keskiaikaisen Pyhän Mikaelin kirkon välittömään läheisyyteen. Hanke toteutetaan usean käyttäjän yhteisenä rakennuksena. Valmiissa rakennuksessa toimivat Porkkalan lukio, Kyrksläatts gymnasium, sekä musiikki-, kuvataide- ja kansalaisopisto. Tilojen suunnittelussa huomioidaan laaja kuntalaiskäyttö sekä kulttuuritapahtumien järjestäminen.

Hankkeen hyväksytty kokonaiskustannus on 36 109 500 euroa ja sen investointikustannukset kohdistuvat kunnan investointeihin.

Hanke toteutetaan elinkaarihankkeena, jossa palveluntarjoaja hoitaa hankkeen suunnittelun, rakentamisen ja ylläpidon 20 vuoden sopimusjaksolla, jonka jälkeen kunnalla on mahdollisuus vielä viiden lisävuoden mahdollisuus palvelujaksoon.

Hankkeen tilanne 31.12.2024

Hankkeen palveluntuottaja on valittu. Hankkeen rakennustyöt ovat käynnissä ja rakennuksen perustukset ovat pääosin valmiit. Hanke on toistaiseksi edennyt odotettua hiukan nopeammassa aikataulussa.

Hankkeen suunnittelutyö on käynnissä. Suunnittelua on jatkettu tiiviissä yhteistyössä käyttäjien kanssa ja kokonaisuutena tilojen toiminnallisuus vastaa tavoitteita. Hankkeen arkkitehtuurissa otetaan huomioon keskeinen sijainti kaupunkikuvassa, viereisiä arvorakennuksia kunnioittaen. Hankkeessa pyritään normitasoa parempiin, vähähiilisiin ja energiatehokkaisiin ratkaisuihin.

Vuoden 2024 talousarviossa hankkeelle on osoitettu 5 000 000 euron määräraha. Hanke on kuitenkin edennyt nopeammin, kuin budjettia laadittaessa ennakoitiin. Urakan maksuerät ovat tulleet aikaisemmin maksukelpoisiksi töiden ollessa hiukan edellä aikataulusta. Toimitilapalvelujen lautakunnan investointiohjelman lisämäärärahan yhteydessä arvioitiin, että vuoden 2024 kertyneet kustannukset olisivat noin 8 300 000 euroa. Nissniku-talon osalta määrärahoja jäi käyttämättä noin 1 500 000 euroa. Kunnanvaltuusto hyväksyi 9.12.2024 § 104, että talousarvion 2024 investointiosan talonrakennushankkeiden kokonaismäärärahaa korotetaan 1,8 miljoonalla eurolla.

Tällä hetkellä hankkeen toteutuneet kustannukset hankkeen alusta lähtien ovat 9 099 597,67 euroa. Hankkeen määrärahoissa ei ole huomioitu kohteen vesi, kaukolämpö ja sähköliittymämaksuja, eikä rakennuslupamaksuja, jotka aikaisempina vuosina on kohdistettu käyttötalouteen.

Nissniku-talo

Nissniku-talo

Hyväksytty kokonaiskustannus: 37 070 000 €

Toteutuneet kustannukset hankkeen alusta: 397 898,24 euroa

Toteutuneet kustannukset vuonna 2024: 348 987,94 euroa

Alustava sisäinen vuokra: ei ole vielä arvioitu

Hanke toteutetaan nykyisen Nissnikun koulun paikalle ja sillä on tarkoitus korvata nykyiset tilat. Hanke toteutetaan usean käyttäjän monitoimijataloksi, jossa toimivat Nissnikun yhtenäiskoulu, kirjasto ja nuorisotilat. Taloon suunnitellaan alueen keskeiset oppimisen ja vapaa-ajan tilat, jotka palvelevat eri-ikäisiä kuntalaisia aamusta iltaan.

Hankkeen hyväksytty kokonaiskustannus on 37 070 000 euroa ja sen investointikustannukset kohdistuvat kunnan investointeihin.

Hanke toteutetaan elinkaarihankkeena, jossa palveluntarjoaja hoitaa hankkeen suunnittelun, rakentamisen ja ylläpidon 20 vuoden sopimusjaksolla. Hankkeen palveluntuottajan kilpailutus on käynnissä ja palveluntuottaja valitaan hinnan ja laadun näkökulmat huomioiden.

Hankkeen toiminnallisia tavoitteita on laadittu tiiviissä yhteistyössä käyttäjien kanssa. Tavoitteissa huomioidaan kaikkien toimijoiden tarpeet yhtenäinen kokonaisuus huomioiden. Hankkeessa pyritään normitasoa parempiin, vähähiilisiin ja energiatehokkaisiin ratkaisuihin.

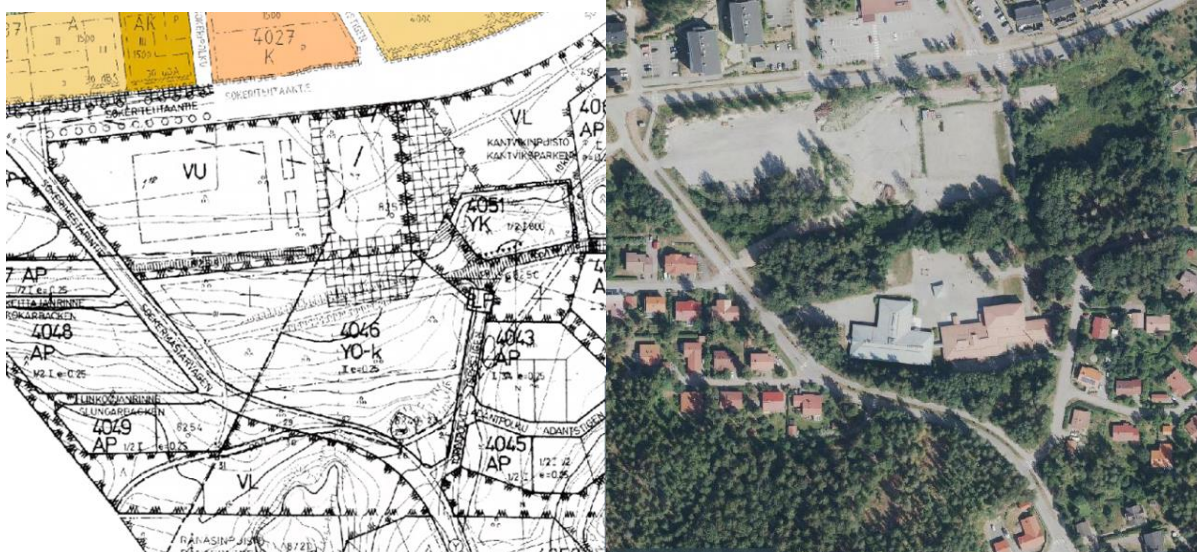
Hankkeen tilanne 31.12.2024

Elinkaarihankkeen palveluntuottaja kilpailutus on käynnissä ja palveluntuottaja valitaan keväällä 2025.

Rakennusaikaisina väistötiloina toimivat nykyiset Nissnikun koulun ja Masalan koulun tontilla sijaitsevat siirtokelpoiset väistötilat sekä terveyskeskuksen viereen toteutettavat väistötilat. Lisäksi kunta mahdollisesti vuokraa lisätiloja yksityisiltä markkinoilta. Väistötilojen kokonaiskustannus rakennusaikana on noin 3,7 M€. Väistötilakustannukset eivät ole kunnan investointiohjelmassa vaan ne kohdistuvat käyttötalouteen.

Kantvikin koulu

Kantvikin koulu

Hyväksytty kokonaiskustannus: ei ole päätetty

Toteutuneet kustannukset hankkeen alusta: 50 786,72 euroa

Toteutuneet kustannukset vuonna 2024: 348 987,94 euroa

Alustava sisäinen vuokra: ei ole vielä arvioitu

Hankkeessa on tarkoitus toteuttaa tilat Kantvikin koululle.

Hankkeen tilanne 31.12.2024

Hankesuunnittelu on käynnistetty syksyllä 2024. Hankesuunnitelmassa huomioidaan mahdollisina rakennustoimenpiteinä peruskorjaus ja laajennusvaihtoehto sekä uudisrakennusvaihtoehto. Lisäksi tutkitaan mahdollisuutta toteuttaa hanke puurakenteisena sekä saattoliikenteen ja koulukuljetusten järjestämistä.

Tilinpäätöslaskelmat

Kunnan tuloslaskelma

Kunta ja vesi, ulkoiset erät

	11.-31.12.2024	11.-31.12.2023
Toimintatuotot		
Myyntituotot	14 708 410,46	12 803 373,11
Maksutuotot	9 448 776,00	6 458 301,04
Tuet ja avustukset	3 759 869,84	3 395 370,10
Muut toimintatuotot	5 884 805,12	7 733 880,19
Toimintatuotot	33 801 861,42	30 390 924,44
Valmistus omaan käyttöön	8 200,00	0,00
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-69 016 389,82	-66 208 970,82
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-13 727 246,85	-12 847 011,10
Muut henkilösivukulut	-1 739 150,40	-2 586 079,09
Palvelujen ostot	-39 852 471,57	-36 798 512,12
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-10 840 080,13	-10 808 023,95
Avustukset	-5 761 475,86	-5 257 050,51
Muut toimintakulut	-7 204 741,33	-7 761 900,65
Toimintakulut	-148 141 555,96	-142 267 548,24
TOIMINTAKATE	-114 331 494,54	-111 876 623,80
Verotulot	106 234 270,09	116 492 379,46
Valtionsuudet	36 565 488,00	37 708 255,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	852 602,05	336 105,42
Muut rahoitustuotot	578 541,66	500 496,03
Korkokulut	-750 317,07	-829 580,20
Muut rahoituskulut	-39 398,45	-50 646,60
Rahoitustuotot ja -kulut	641 428,19	-43 625,35
VUOSIKATE	29 109 691,74	42 280 385,31
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-17 585 785,28	-18 611 871,37
Poistot ja arvonalentumiset	-17 585 785,28	-18 611 871,37
Satunnaiset erät	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	11 523 906,46	23 668 513,94
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	11 779,96	12 517,39
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	11 535 686,42	23 681 031,33

Liikelaitoksen vaikutus kunnan tilikauden tuloksen muodostumiseen

Tuloslaskelma-yhdistely 2024

	Sitovuustarkastelu		Eliminoinnit		Kokonais- tarkastelu
	Kunnan tulos- laskelmaosa toteutumis- vertailussa	Liikelaitoksen tulos- laskelmaosa	Kunta	Liikelaitos	Kunnan tulos- laskelma tilinpäätöksessä
Toimintatulot					
Myyntitulot, ulk.	13 594 193	10 585 740			24 179 933
Myyntitulot, sis.	12 530	504 875	-12 530	-504 875	0
Maksutuotot, ulk.	9 603 017	0			9 603 017
Tuet ja avustukset, ulk.	3 759 870	0			3 759 870
Muut toimintatuotot, ulk.	31 682 672	0			31 682 672
Muut toimintatuotot, sis.	96 730	0	-96 730		0
Valmistus omaan käyttöön	8 200	0	0	0	8 200
Toimintamenot					
Henkilöstömenot	-82 997 124	-1 485 663			-84 482 787
Palvelujen ostot, ulk.	-45 568 922	-3 887 626			-49 456 548
Palvelujen ostot, sis.	-54 366	0	54 366	12 530	12 530
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulk.	-8 610 424	-2 255 387			-10 865 811
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, sis.	-450 508	0	450 508	0	0
Avustukset, ulk.	-5 761 476	0			-5 761 476
Muut toimintakulut, ulk.	-32 975 108	-132 717			-33 107 825
Muut toimintakulut, sis.	0	0		96 730	96 730
Toimintakate	-117 660 716	3 329 222	395 614	-395 614	-114 331 495
Verotulot	106 234 270	0			106 234 270
Valtionosuudet	36 565 488	0			36 565 488
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotuotot	852 602	0			852 602
Muut rahoitustulot, ulk.	578 542	0			578 542
Muut rahoitustulot, sis.	15 011	0	-15 011		0
Korkokulut, ulkoiset	-750 317	0			-750 317
Muut rahoituskulut, ulk.	-37 659	-1 740			-39 399
Muut rahoituskulut, sis.	0	-15 011		15 011	0
Vuosikate	25 797 221	3 312 471	-380 603	380 603	29 109 692
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-15 249 263	-2 336 522			-17 585 785
Satunnaiset erät	0	0			0
Tilikauden tulos	10 547 958	975 949	-380 603	380 603	11 523 906

Kunnan rahoituslaskelma

Kunta ja vesi, ulkoiset erät

RAHOITUSLASKELMA

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	29 109 691,74	42 280 385,31
Tulorahoituksen korjauserät	-901 490,51	-3 695 003,25
	28 208 201,23	38 585 382,06
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-49 510 554,96	-26 451 072,81
Rahoitusosuudet investointimenoihin	32 000,00	34 200,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	922 707,66	3 430 120,04
	-48 555 847,30	-22 986 752,77
Toiminnan ja investointien rahavirta	-20 347 646,07	15 598 629,29
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	636 116,22
	0,00	636 116,22
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-24 044 526,12	-23 123 624,88
Lyhytaikaisten lainojen muutos	10 000 000,02	-22 000 000,00
	-14 044 526,10	-45 123 624,88
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-999 569,66	-67 318,98
Saamisten muutos	-1 903 250,10	3 139 461,80
Korottomien velkojen muutos	4 997 065,81	-13 107 711,81
	2 094 246,05	-10 035 568,99
Rahoituksen rahavirta	-11 950 280,05	-54 523 077,65
Rahavarojen muutos	-32 297 926,12	-38 924 448,36
Rahavarat 31.12.	7 783 960,29	40 081 886,41
Rahavarat 1.1.	40 081 886,41	79 006 334,77
Rahavarojen muutos	-32 297 926,12	-38 924 448,36

Liikelaitoksen vaikutus kunnan tilikauden tuloksen muodostumiseen

Rahoituslaskelma- yhdistely 2024

	Sitovuustarkastelu		Eliminoinnit		Kokonaistarkastelu
	Kunnan osarahoituslaskelma	Liikelaitoksen rahoituslaskelma	Kunta	Liikelaitos	Kunnan rahoituslaskelma tilinpäätöksessä
Tulorahoitus					
Vuosikate	25 797 221	3 312 471	-574 063	574 063	29 109 692
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-901 491	0	0	0	-901 491
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-41 304 937	-8 205 618			-49 510 555
Rahoitusosuudet investointimenoihin	32 000	0			32 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	922 708	0			922 708
Toiminnan ja investointien rahavirta	-15 454 499	-4 893 147	-574 063	574 063	-20 347 646
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys, ulk.	0				0
Antolainasaamisten lisäys, sis.					
Antolainasaamisten vähennys, ulk.	0				0
Antolainasaamisten vähennys, sis.	0		0		
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys, ulk.	0				0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys, sis.					0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys, ulk.	-24 044 526				-24 044 526
Pitkäaikaisten lainojen vähennys, sis.				0	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	10 000 000				10 000 000
Oman pääoman muutokset	0				0
Toimeksiant. varojen ja pääoman muutos	-999 570				-999 570
Vaihto-omaisuuden muutos	0				0
Saamisten muutos	-5 909 638	4 006 388			-1 903 250
Saamisten muutos kunnalta		-1 072 071		1 072 071	0
Korottomien velkojen muutos, ulk.	3 038 236	1 958 830	0		4 997 066
Korottomien velkojen muutos, sis.		0			
Rahavarojen muutos	-33 369 997	0	0	1 072 071	-32 297 926

Rahavarojen muutos		-20 347 646		
Rahavarat 31.12.	7 783 960	20 347 646		7 783 960
Rahavarat 1.1.	<u>40 081 886</u>	0		<u>40 081 886</u>
	-32 297 926			-32 297 926

Kunnan tase

Kunta ja vesi, ulkoiset erät

	31.12.2024	31.12.2023		31.12.2024	31.12.2023
VASTAAVAA			VAIHTUVAT VASTAAVAT VASTAAVAA	16 792 132,60	47 186 808,62
PYSYVÄT VASTAAVAT				307 329 198,62	305 298 926,78
Aineettomat hyödykkeet			VASTATTAVAA		
Aineettomat oikeudet	26 670,93	60 417,69		31.12.2024	31.12.2023
Muut pitkävaikutteiset menot	464 208,62	645 492,60	OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet	490 879,55	705 910,29	Peruspääoma	54 875 525,02	54 875 525,02
Aineelliset hyödykkeet			Arvonkorotusrahasasto	547 360,39	552 578,42
Maa- ja vesialueet	38 890 272,34	38 657 165,95	Edellisten tilikausien yli-	44 926 636,90	21 245 605,57
Rakennukset	129 963 425,13	126 061 196,78	/alijäämä	11 535 686,42	23 681 031,33
Kiinteät rakenteet ja laitteet	80 157 770,56	55 230 147,85	Tilikauden yli-/alijäämä	11 535 686,42	23 681 031,33
Koneet ja kalusto	272 005,79	1 342 224,60	OMA PÄÄOMA	111 885 208,73	100 354 740,34
Muut aineelliset hyödykkeet	128 856,47	128 856,47	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	23 029 659,53	19 050 529,89	Poistoero	69 627,03	81 406,99
Aineelliset hyödykkeet	272 441 989,82	240 470 121,54	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	69 627,03	81 406,99
Sijoitukset			PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet	16 097 937,10	15 988 440,14	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Muut lainasaamiset	8 567,66	8 567,66	Lahjoitusrahastojen pääomat	2 807 026,22	3 230 222,52
Muut saamiset	534 451,84	534 451,84	Muut toimeksiantojen pääomat	169 292,59	187 052,59
Sijoitukset	16 640 956,60	16 531 459,64	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 976 318,81	3 417 275,11
PYSYVÄT VASTAAVAT	289 573 825,97	257 707 491,47	VIERAS PÄÄOMA		
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lahjoitusrahastojen varat	963 240,05	404 626,69	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	116 228 744,87	139 231 452,27
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	963 240,05	404 626,69	Saadut ennakot	2 224 088,95	1 689 693,95
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Muut velat	19 148 369,64	17 911 814,31
Vaihto-omaisuus	0,00	0,00	Pitkäaikainen vieras pääoma	137 601 203,46	158 832 960,53
Saamiset			Lyhytaikainen vieras pääoma		
Pitkäaikaiset saamiset			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	30 891 596,32	21 933 415,02
Muut saamiset	882 858,00	1 177 144,00	Ostovelat	9 741 558,58	7 115 430,76
Pitkäaikaiset saamiset	882 858,00	1 177 144,00	Muut velat	1 438 595,18	1 440 989,71
Lyhytaikaiset saamiset			Siirtovelat	12 725 090,51	12 122 708,32
Myyntisaamiset	6 244 827,96	4 802 729,95	Lyhytaikainen vieras pääoma	54 796 840,59	42 612 543,81
Muut saamiset	383 904,01	590 090,71	VIERAS PÄÄOMA	192 398 044,05	201 445 504,34
Siirtosaamiset	1 496 582,34	534 957,55	VASTATTAVAA	307 329 198,62	305 298 926,78
Lyhytaikaiset saamiset	8 125 314,31	5 927 778,21			
Saamiset	9 008 172,31	7 104 922,21			
Rahoitusarvopaperit					
Osakkeet ja osuudet	193 543,95	193 543,95			
Sijoitukset rahan markkinainstrumentteihin	0,00	22 000 000,00			
Muut arvopaperit	2 000 000,00	2 000 000,00			
Rahoitusarvopaperit	2 193 543,95	24 193 543,95			
Rahat ja pankkisaamiset	5 590 416,34	15 888 342,46			

Konsernin tuloslaskelma

	11.-31.12.2024	11.-31.12.2023
Toimintatuotot	72 295 950,80	69 352 251,21
Toimintakulut	-193 612 948,09	-185 436 656,76
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	4 950,63	24 267,72
TOIMINTAKATE	-121 312 046,66	-116 060 137,83
Verotulot	105 898 113,38	116 183 591,41
Valtionosuudet	46 232 782,29	47 257 372,72
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1 015 819,26	452 782,16
Muut rahoitustuotot	906 284,39	834 345,15
Korkokulut	-2 005 250,55	-1 902 655,73
Muut rahoituskulut	-208 594,31	-353 569,52
Rahoitustuotot ja -kulut	-291 741,21	-969 097,94
VUOSIKATE	30 527 107,81	46 411 728,36
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-21 535 003,31	-22 775 339,57
Poistot ja arvonalentumiset	-21 535 003,31	-22 775 339,57
Satunnaiset erät	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	8 992 104,50	23 636 388,79
Tilinpäätössirrot	3 491,40	7 005,92
Tilikauden verot	0,00	-2 288,18
Laskennalliset verot	285 961,91	107 790,80
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	64 238,72	63 741,04
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	9 345 796,53	23 812 638,36

Konsernin rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	30 527 107,81	46 411 728,36
Tilikauden verot	0,00	-2 288,18
Tulorahoituksen korjaukset	-843 445,99	-3 841 203,73
	29 683 661,82	42 568 236,45
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-51 465 258,33	-28 268 759,77
Rahoitusosuudet investointimenoihin	92 162,38	38 620,92
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 038 766,18	3 429 251,61
	-50 334 329,77	-24 800 887,24
Toiminnan ja investointien rahavirta	-20 650 667,94	17 767 349,21
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	636 116,22
	0,00	636 116,22
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 145 280,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-27 759 375,70	-26 563 101,95
Lyhytaikaisten lainojen muutos	9 997 263,06	-20 443 198,21
	-14 616 832,64	-47 006 300,16
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-998 969,99	-68 604,43
Vaihto-omaisuuden muutos	-54 210,57	-49 160,12
Saamisten muutos	-1 700 214,46	4 244 247,12
Korottomien velkojen muutos	4 421 670,39	-13 607 591,73
	1 668 275,38	-9 481 109,16
Rahoituksen rahavirta	-12 948 557,26	-55 851 293,09
Rahavarojen muutos	-33 599 225,20	-38 083 943,88
Rahavarat 31.12.	17 836 007,08	51 435 232,29
Rahavarat 1.1.	51 435 232,29	89 519 176,17
Rahavarojen muutos	-33 599 225,20	-38 083 943,89

Konsernin tase

VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
	31.12.2024	31.12.2023		31.12.2024	31.12.2023
PYSYVÄT VASTAAVAT					
Aineettomat hyödykkeet			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat oikeudet	888 226,82	708 846,92	Peruspääoma	54 875 525,02	54 875 525,02
Muut pitkävaikutteiset menot	532 324,58	741 250,60	Muut omat rahastot	1 597 966,91	1 601 458,31
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	223 553,26	271 875,85	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	41 394 629,28	17 581 990,91
Aineettomat hyödykkeet	1 644 104,67	1 721 973,38	Tilikauden yli-/alijäämä	9 345 796,53	23 812 638,36
Aineelliset hyödykkeet			OMA PÄÄOMA	107 213 917,73	97 871 612,60
Maa- ja vesialueet	46 008 659,75	45 786 437,06	VÄHEMMISTÖOSUUDET	1 729 330,10	1 793 568,82
Rakennukset	193 414 358,78	191 801 030,53	KONSERNIRESERVI	0,00	0,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	80 522 344,28	55 371 451,38	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0,00	0,00
Koneet ja kalusto	543 450,30	1 472 223,15	PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut aineelliset hyödykkeet	712 723,95	833 997,00	Muut pakolliset varaukset	64 261,54	1 689,94
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	24 072 966,33	20 340 599,11	PAKOLLISET VARAUKSET	64 261,54	1 689,94
Aineelliset hyödykkeet	345 274 503,39	315 605 738,23	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Sijoitukset			Valtion toimeksiannot	95 024,26	146 721,96
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	1 283 125,54	1 168 677,95	Lahjoitusrahastojen pääomat	2 808 090,42	3 231 352,99
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonorotukset	2 133 527,51	2 133 527,51	Muut toimeksiantojen pääomat	493 980,95	538 621,59
Muut saamiset	534 451,84	534 451,84	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 397 095,63	3 916 696,53
Sijoitukset	3 951 104,89	3 836 657,30	VIERAS PÄÄOMA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	350 869 712,94	321 164 368,90	Pitkäaikainen vieras pääoma		
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	184 415 571,03	206 945 094,37
Valtion toimeksiannot	95 024,26	146 721,96	Lainat julkisyhteisöiltä	3 983,49	4 580,68
Lahjoitusrahastojen varat	963 240,05	404 626,69	Saadut ennakot	2 224 088,95	1 689 693,95
Muut toimeksiantojen varat	317 832,14	345 378,72	Muut velat	19 291 721,69	18 077 062,07
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 376 096,45	896 727,37	Pitkäaikainen vieras pääoma	205 935 365,17	226 716 431,07
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Lyhytaikainen vieras pääoma		
Vaihto-omaisuus			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	33 293 235,42	25 379 969,49
Aineet ja tarvikkeet	182 303,33	127 379,69	Lainat julkisyhteisöiltä	621,15	599,20
Muu vaihto-omaisuus	100 086,92	100 799,99	Saadut ennakot	1 132 435,99	1 918 459,95
Vaihto-omaisuus	282 390,25	228 179,68	Ostovelat	12 656 616,48	9 830 758,76
Saamiset			Muut velat	1 683 972,78	1 693 208,41
Pitkäaikaiset saamiset			Siirtovelat	14 960 975,70	14 318 958,07
Muut saamiset	884 580,33	1 178 866,33	Laskennalliset verovelat	99 391,95	385 353,86
Pitkäaikaiset saamiset	884 580,33	1 178 866,33	Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lyhytaikaiset saamiset			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	33 293 235,42	25 379 969,49
Myyntisaamiset	7 283 442,99	5 653 713,86	Lainat julkisyhteisöiltä	621,15	599,20
Lainasaamiset	15,44	15,44	Saadut ennakot	1 132 435,99	1 918 459,95
Muut saamiset	1 288 035,66	1 697 323,34	Ostovelat	12 656 616,48	9 830 758,76
Siirtosaamiset	2 346 938,49	1 572 879,49	Muut velat	1 683 972,78	1 693 208,41
Lyhytaikaiset saamiset	10 918 432,59	8 923 932,13	Siirtovelat	14 960 975,70	14 318 958,07
Saamiset	11 803 012,92	10 102 798,46	Laskennalliset verovelat	99 391,95	385 353,86
Rahoitusarvopaperit			Lyhytaikainen vieras pääoma		
Osakkeet ja osuudet	404 289,41	401 125,64	VIERAS PÄÄOMA	63 827 249,48	53 527 307,74
Sijoitukset			VASTATTAVAA	382 167 219,65	383 827 306,70
rahamarkkinainstrumentteihin	5 103 040,69	27 143 585,91			
Muut arvopaperit	4 449 656,67	3 829 620,65			
Rahoitusarvopaperit	9 956 986,77	31 374 332,20			
Rahat ja pankkisaamiset	7 879 020,31	20 060 900,09			
VAIHTUVAT VASTAAVAT	29 921 410,25	61 766 210,43			

Liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

1. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Tilikaudella jaksotettiin menojäämäpalkkoja 302 239,87 euroa (262 157,03 € v.2023).

Lomapalkkavelan muutosta jaksotettiin 444 040,17 euroa (357 899,65 € v.2023) ja lomapalkkavelan määräksi taseeseen muodostui 8 613 197,73 euroa (8 169 157,56 € v.2023).

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Kirkkonummen kunta on vahvistanut 1.1.2013 jälkeen valmistuneiden hankkeiden suunnitelmapoistojen perusteet (Kvalt 17.6.2013 § 105) Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston uuden yleisohjeen lyhyempien poistoajkojen noudattamisen mukaisiksi.

Kunnanvaltuusto on vahvistanut pienhankintarajaksi 10 000 euroa.

Laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetietojen kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitukset ja vaihto-omaisuus

Pysyvien vastaavien sijoitukset sekä vaihto-omaisuus ja rahoitusomaisuuspaperit on merkitty taseeseen hankintamenoa määräisinä.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoonsa.

Luottotappioita kirjattiin tilikaudella 302 968,54 euroa (189 568,42 € v.2023).

2. Tuloslaskelman ja taseen esittämistapa

Tuloslaskelma ja tase on laadittu kirjanpitolain säännösten sekä kuntajaoston yleisohjeiden mukaisesti, tuloslaskelmayleisohje v. 2021 ja taseyleisohje v. 2020.

Tilinpäätöksen liitetiedoissa on noudatettu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjetta v. 2020 tilinpäätöksen liitetiedoista sekä ohjeen liitetietonumerointia 1–46.

Kunnan Vesilaitos -liikelaitos tiedot on yhdistetty kunnan tilinpäätökseen ja liikelaitoksen tilinpäätöslaskelmat on esitetty tilinpäätöslaskelmissä kohdassa eriytetyt tilinpäätökset.

3. Edellisen tilikauden tiedot ovat vertailukelpoisia päättyneen tilikauden tietojen kanssa

4. Aikaisempiin tilikausiin ei ole kohdistunut tuottojen ja kulujen eikä virheiden korjauksia.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet sekä esittämistapa

Kunnan konsernitilinpäätökseen yhdisteltävien yhteisöjen tilinpäätökset on muutettu yhdistely- vaiheessa kunnassa noudatettujen tilinpäätösperiaatteiden mukaisiksi.

Konsernitase on esitetty lyhennetyllä tasekaavalla.

Valtion yksikköhintarahoitusta koulutuksen järjestäjälle

Espoon seudun koulutuskuntayhtymän ja Länsi-Uudenmaan koulutus ky:n ja Västra Nylands Folkskola samkommun yksikkörahoitus on esitetty tuloslaskelman rivillä - valtionosuudet, josta konsernin omistusosuuden mukainen osuus on 9 667 294,29 euroa (9 549 117,72 euroa v.2023).

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätöksessä kunnan tilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä sekä kunnan tytäryhteisöt ja osakkuusyhteisöt.

Tilikaudella konsernirakenteessa ei ole tapahtunut muutoksia.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot, kulut ja rahoitustapahtumat sekä saamiset ja velat on eliminoitu.

Konsernitytäryhtiöiden maksamia kiinteistöveroja 336 156,71 euroa on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä.

Konsernitilinpäätökseen yhdisteltävien Kirkkonummen kunnan (547 360,39 euroa) arvonkorotukset on purettu Maa-alueiden arvosta sekä arvonkorotusrahastosta, omaisuutta koskevien tietojen yhdenmukaisuuden varmistamiseksi. Vertailuvuoden 2023 (552 578,42 euroa) tiedot on korjattu vastaavalla tavalla.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Lyhytaikaiseen korottomaan vieraaseen pääomaan sisältyvät laskennalliset verovelat olivat 99 391,95 euroa (385 353,86 euroa v.2023). Laskennallista verovelkaa on tilikaudella kirjattu -285 961,91 euroa (-107 790,80 euroa v.2023).

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä jäsenkuntayhtymien keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty eliminoimalla kunnan osakkeiden ja osuuksien hankintameno konserniyhtiöiden oman pääoman eriä vastaan.

Eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintakaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa. Jos yhtiön oma pääoma on muodostunut negatiiviseksi, ei vähemmistöosuutta ole erotettu.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhtiöiden rakennusten poistot on oikaistu Kirkkonummen kunnan suunnitelman mukaisiksi.

Tilikauden suunnitelmapoistojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmaan tytäryhtiöiden poistojen oikaisuksi sekä konsernitaseen tilikauden yli/alijäämätilin oikaisuksi. Kumulatiivinen kertynyt poistojen ero on kirjattu konsernitaseen edellisten tilikausien yli/alijäämätilin oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty konserniin pääomaosuusmenetelmällä. Yhdistelyn vaikutus konsernin omaan pääomaan on 388 665,58 euroa (388 960,50 euroa v.2023) ja tilikauden yli/alijäämään -294,92 euroa (-1 368,99 euroa v.2023).

Kirkkonummen kunnan konsernirakenne	Kotikunta	Omistus%
Tytäryhteisöt		
Kirkkonummen Vuokra-Asunnot Oy KVA	Kirkkonummi	100
Koy Kirkkonummen Keskustapysäköinti	Kirkkonummi	59,24
Kiinteistö Oy Kirkkonummen Pankkitalo	Kirkkonummi	100
Kuntayhtymät		
Uudenmaan liitto	Helsinki	2,53
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä/Omnia	Espoo	11,46
Länsi-Uudenmaan ammattikoulutus ky/Luksia	Lohja	1,36
Helsingin seudun Liikenne	Helsinki	3,1
Samkommun Västra Nylands folkhögskola	Karjaa	12,5
Osakkuusyhteisöt		
As Oy Matinmäki	Kirkkonummi	20,81
As Oy Masalan Tupa	Kirkkonummi	36,1
As Oy Kirkkonummen Masalanhovi	Kirkkonummi	24,8

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6. Toimintatuotot tehtävälueittain

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Yleishallinto	3 048 484,02	2 065 544,34	3 048 484,02	2 065 544,34
Sosiaali- ja terveyspalvelut	0,00	0,00	0,00	0,00
Opetus- ja kulttuuripalvelut	9 617 067,77	10 373 561,27	7 952 173,87	8 390 170,34
Yhdyskuntapalvelut	16 440 694,82	15 023 468,29	17 143 407,54	15 520 652,07
Muut palvelut	43 189 704,18	41 889 677,32	5 657 795,99	4 414 557,69
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>72 295 950,80</i>	<i>69 352 251,21</i>	<i>33 801 861,42</i>	<i>30 390 924,44</i>

7. Verotulojen erittely

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Kunnan tulovero	85 411 006,78	95 855 762,80	85 411 006,78	95 855 762,80
Osuus yhteisöveron tuotosta	5 684 415,20	7 207 480,95	5 684 415,20	7 207 480,95
Kiinteistövero	14 802 691,40	13 120 347,66	15 138 848,11	13 429 135,71
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>105 898 113,38</i>	<i>116 183 591,41</i>	<i>106 234 270,09</i>	<i>116 492 379,46</i>

8. Valtionosuuksien erittely

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	39 065 170,00	39 391 783,00	39 065 170,00	39 391 783,00
<i>Siitä: Verotuloihin perustuva</i>				
valtionosuuksien tasaus (+/-)	-957 594,00	-661 596,00	-957 594,00	-661 596,00
<i>Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden</i>				
korotus	0,00	0,00	0,00	0,00
Järjestelmämuutoksen tasaus	0,00	0,00	0,00	0,00
Yleinen valtionosuus	0,00	0,00	0,00	0,00
Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuus	0,00	0,00	0,00	0,00
Koulutuskuntayhtymän valtionosuus	9 667 294,29	9 549 117,72	0,00	0,00
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-2 499 682,00	-1 683 528,00	-2 499 682,00	-1 683 528,00
Verotulomenetysten kompensatio	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	<i>46 232 782,29</i>	<i>47 257 372,72</i>	<i>36 565 488,00</i>	<i>37 708 255,00</i>

9. Palvelujen ostojen erittely

	Kunta	
	2024	2023
Asiakaspalvelujen ostot	8 145 863,43	7 898 321,25
Muiden palvelujen ostot	31 706 608,14	28 900 190,87
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>39 852 471,57</i>	<i>36 798 512,12</i>

10. Valtuustoryhmille annetut tuet

	Kunta	
	2024	2023
<i>Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

11. Selvitys suunnitelman mukaisista poistoista ja niiden muutoksista

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa

Kirkkonummen kunta on vahvistanut poistosuunnitelman kunnanvaltuustossa 17.6.2013 § 105.

Rakennusten ja peruskorjausten osalta poistosuunnitelma on muutettu alkaen 1.1.2015 Kvalt 14.3.2016 §25.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista

arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Kiinteiden rakenteiden ja laiteiden menojäätöspolsto on siirtynyt tasapostomenettelyyn alkaen 1.1.2024 Kunnan valtuuston päätöksellä 30.10.2023 § 84.

Käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintahinta tehtävätasolla on alle 10.000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi Pienhankintaraja on vahvistettu kvalt 29.11.2014 §128 talousarvion hyväksymisen yhteydessä

Poistosuunnitelman poistomenetelmät ja poistoajat

Aineettomat oikeudet	3–30 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	3 vuotta	Tasapoisto
Rakennukset ja rakennelmat	10–50 vuotta	Tasapoisto
- Asuinrakennukset	30 vuotta	Tasapoisto
- Hallintorakennukset	30 vuotta	Tasapoisto
- Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
- Vapaa-ajan rakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Rakennusten peruskorjaukset	5 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
- Kadut, tiet, torit ja sillat, puistot	15 vuotta	Tasapoisto
-Sillat, laiturit ja uimalat	10 vuotta	Tasapoisto
- Muut maa- ja vesirakenteet	15 vuotta	Tasapoisto
- Vedenjakelu- ja viemäriverkko	30 vuotta	Tasapoisto
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistus	15 vuotta	Tasapoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 vuotta	Tasapoisto
Sähkö-, vesi- yms. laitosten koneet	10 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 vuotta	Tasapoisto
Liikenteen ohjauslaitteet	10 vuotta	Tasapoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto		
- Rautaiset alukset	15 vuotta	Tasapoisto
- Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8 vuotta	Tasapoisto
- Muut kuljetusvälineet	5 vuotta	Tasapoisto
- Muut liikkuvat työkoneet	5 vuotta	Tasapoisto
- Muut raskaat koneet	10 vuotta	Tasapoisto
- Muut kevyet koneet	5 vuotta	Tasapoisto
-Sairaala- terveydenhuolto- yms. laitteet	5 vuotta	Tasapoisto
Atk-laitteet	3 vuotta	Tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	3 vuotta	Tasapoisto

12. Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Eläkevastuu	0,00	12 771,00	0,00	0,00
HVA muutos	0,00	-12 771,00	0,00	0,00
Eläkevastuu 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Eläkevastuu 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu	0,00	903 711,80	0,00	0,00
HVA muutos	0,00	-903 711,80	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	1 689,94	558 077,44	0,00	527 032,71
HVA muutos	0,00	-29 354,79	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 1.1.	1 689,94	528 722,65	0,00	527 032,71
Lisäykset tilikaudella	62 571,60	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	-527 032,71	0,00	-527 032,71
Muut pakolliset varaukset 31.12.	64 261,54	1 689,94	0,00	0,00

13. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	901 490,51	2 811 440,34	901 490,51	2 811 440,34
Rakennusten luovutusvoitot	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeiden luovutusvoitot	0,00	350 129,06	0,00	369 558,68
Muut luovutusvoitot	0,00	141 529,68	0,00	0,00
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>901 490,51</i>	<i>3 303 099,08</i>	<i>901 490,51</i>	<i>3 180 999,02</i>
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Rakennusten luovutustappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeiden luovutustappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut luovutustappiot	423,55	13 195,78	0,00	13 028,48
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	<i>423,55</i>	<i>13 195,78</i>	<i>0,00</i>	<i>13 028,48</i>

14. Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Satunnaiset tuotot				
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Satunnaiset kulut				
<i>Satunnaiset kulut yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

15. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	Kunta	
	2024	2023
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	0,00	0,00
Osinkotuotot muista yhteisöistä	503 189,15	461 822,02
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>503 189,15</i>	<i>461 822,02</i>

16. Erittely poistoeron muutoksista

	Kunta	
	2024	2023
	Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	11 779,97
	11 779,97	12 517,39

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

17. Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

	Kunta	
	2024	2023
Kunnalla ei ole joukkovelkakirjalainoja		

18. Arvonkorotukset

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	0,00	0,00	552 578,42	553 693,92
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotusten purku	0,00	0,00	-5 218,03	-1 115,50
Arvo 31.12.	0,00	0,00	547 360,39	552 578,42
<i>Arvonkorotukset yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>547 360,39</i>	<i>552 578,42</i>

Kunnan taseessa olevat arvonkorotukset on alun perin tehty 1.1.1997 siten, että arvo on enintään silloisen verotusarvon suuruinen.

19. Pysyvien vastaavien erittelyt

Aineettomat hyödykkeet

Konserni

	Aineettomat oikeudet	Tietokone-ohjelmistot	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut ja keskeneräiset	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	518 787,82	190 059,11	741 250,60	271 875,85	1 721 973,38
Lisäykset tilikauden aikana	456 479,50	0,00	0,00	60 502,64	516 982,14
Rahoitusosuudet tilikaudella	-60 162,38	0,00	0,00	0,00	-60 162,38
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	108 825,23	0,00	0,00	-108 825,23	0,00
Tilikauden poisto	-294 695,69	-31 066,76	-208 926,02	0,00	-534 688,47
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	729 234,47	158 992,35	532 324,58	223 553,26	1 644 104,67
Kirjanpitoarvo 31.12.	729 234,47	158 992,35	532 324,58	223 553,26	1 644 104,67

Kunta

	Aineettomat oikeudet	Tietokone-ohjelmistot	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut ja keskeneräiset	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	13 400,00	47 017,69	645 492,60	0,00	705 910,29
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	-2 680,00	-31 066,76	-181 283,98	0,00	-215 030,74
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	10 720,00	15 950,93	464 208,62	0,00	490 879,55
Kirjanpitoarvo 31.12.	10 720,00	15 950,93	464 208,62	0,00	490 879,55

Aineelliset hyödykkeet
Konserni

	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja kesk.eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	45 786 437,06	191 801 030,53	55 371 451,38	1 472 223,15	833 997,00	20 340 599,11	315 605 738,23
Lisäykset tilikauden aikana	259 541,58	943 585,19	2 360 905,94	128 490,57	0,00	47 146 255,96	50 838 779,24
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	-32 000,00	0,00	0,00	0,00	-32 000,00
Vähennykset tilikauden aikana	-37 318,88	0,00	0,00	-3 947,72	0,00	-96 432,62	-137 699,22
Siirrot erien välillä	-0,01	11 024 381,02	32 125 223,10	167 851,99	0,00	-43 317 456,12	-0,01
Tilikauden poisto	0,00	-10 354 637,97	-9 303 236,14	-1 221 167,68	-121 273,05	0,00	-21 000 314,84
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aktivoidut korkomenot							0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	46 008 659,75	193 414 358,78	80 522 344,28	543 450,30	712 723,95	24 072 966,33	345 274 503,39
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	46 008 659,75	193 414 358,78	80 522 344,28	543 450,30	712 723,95	24 072 966,33	345 274 503,39

Kunta

	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja kesk.eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	38 104 587,52	126 061 196,78	55 230 147,85	1 342 224,60	128 856,47	19 050 529,89	239 917 543,11
Lisäykset tilikauden aikana	259 541,58	0,00	2 182 597,00	0,00	0,00	46 958 919,43	49 401 058,01
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	-32 000,00	0,00	0,00	0,00	-32 000,00
Vähennykset tilikauden aikana	-21 217,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-21 217,15
Siirrot erien välillä	0,00	10 881 449,21	32 055 637,79	42 702,79	0,00	-42 979 789,79	0,00
Tilikauden poisto	0,00	-6 979 220,86	-9 278 612,08	-1 112 921,60	0,00	0,00	-17 370 754,54
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aktivoidut korkomenot							0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	38 342 911,95	129 963 425,13	80 157 770,56	272 005,79	128 856,47	23 029 659,53	271 894 629,43
Arvonkorotukset	547 360,39	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	547 360,39
Kirjanpitoarvo 31.12.	38 890 272,34	129 963 425,13	80 157 770,56	272 005,79	128 856,47	23 029 659,53	272 441 989,82

Maa- ja vesialueet erittely	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	1 012 377,54	1 028 479,27	0,00	0,00
Muut maa- ja vesialueet	44 996 282,21	44 757 957,79	38 342 911,95	38 104 587,52
Arvonkorotukset	0,00	0,00	547 360,39	552 578,42
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>46 008 659,75</i>	<i>45 786 437,06</i>	<i>38 890 272,34</i>	<i>38 657 165,94</i>

Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

Konserni

	Osakkeet omistusyhteys- yhteisöt	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 168 677,95	2 133 527,51	3 302 205,46
Lisäykset	109 496,96	0,00	109 496,96
Vähennykset	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta	4 950,63	0,00	4 950,63
Tilikaudella osakkuusyhteisöltä saatujen osinkojen peruutus	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	1 283 125,54	2 133 527,51	3 416 653,05
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 283 125,54	2 133 527,51	3 416 653,05

Kunta

	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyhteys- yhteisöt	Kuntayhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	9 024 472,14	726 275,81	4 347 587,46	1 890 104,73	15 988 440,14
Lisäykset	0,00	109 496,96	0,00	0,00	109 496,96
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	9 024 472,14	835 772,77	4 347 587,46	1 890 104,73	16 097 937,10
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	9 024 472,14	835 772,77	4 347 587,46	1 890 104,73	16 097 937,10

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset

Konserni

	Jvk-lainasaamiset	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,00	534 451,84	534 451,84
Lisäykset	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	0,00	534 451,84	534 451,84
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	534 451,84	534 451,84

Kunta

	Jvk-lainasaamiset	Saamiset konserniyhteisöt	Saamiset kuntayhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,00	8 567,66	0,00	534 451,84	543 019,50
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	0,00	8 567,66	0,00	534 451,84	543 019,50
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	8 567,66	0,00	534 451,84	543 019,50

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

20.–22. Omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä ja osakkuusyhteisöissä

Nimi	Y-tunnus	Kunnan	Konsernin	Kuntakonsernin	osuus vieraasta pääomasta (€)	osuus tilikauden tuloksesta (€)
		omistusosuus %	omistusosuus %	osuus omasta pääomasta (€)		
Tytäryhteisöt						
Kirkkonummen Vuokra-Asunnot Oy	0990655–4	100,00	100,00	5 730 259,17	71 050 133,78	19,99
KOy Kirkkonummen Keskustapysäköinti	2381939–3	59,24	59,24	3 713 315,50	2 796,10	-348,54
Koy Kirkkonummen Pankkitalo	0197166–9	100,00	100,00	282 473,81	20 975,99	-54,16
	Tytäryhteisöjen tilinpäätöstiedot; (Yhtiöiden omat tilinpäätöstiedot)			Yhtiön oma pääoma	Yhtiön vieras pääoma	Tilikauden voitto/tappio
	Kirkkonummen Vuokra-Asunnot Oy			5 730 259,17	71 050 133,78	19,99
	Kiint. Oy Kirkkonummen Keskustapysäköinti			6 268 257,09	4 719,95	-588,36
	Koy Kirkkonummen Pankkitalo			282 473,81	20 975,99	-54,16

Kuntayhtymät

Uudenmaan liitto	0201296-1	2,53	2,53	37 509,92	93 362,31	6 499,95
Espoon seudun koulutuskuntay Omnia	0502454-6	11,46	11,46	8 434 258,89	1 685 719,95	209 367,62
Länsi-Uudenmaan ammattikoulutusky	0203167-9	1,36	1,36	612 249,95	196 233,24	19 935,95
Helsingin Seudun Liikenne	2274586-3	3,10	3,10	2 404 797,09	4 506 019,51	-1 005 048,95
Samkommunen Västra Nylands folkhögskola	0203394-9	12,50	12,50	105 269,00	29 780,31	-8 883,43

Kuntayhtymien tilinpäätöstiedot;
(Yhtiöiden omat tilinpäätöstiedot)

	Yhtiön oma pääoma	Yhtiön vieras pääoma	tilikauden yli-/alijäämä
Uudenmaan liitto	1 482 605,39	3 690 209,85	256 914,83
Espoon seudun koulutuskuntay. Omnia	73 597 372,55	14 709 598,21	1 826 942,57
Länsi-Uudenmaan ammattikoulutusky.	45 018 378,53	14 428 914,56	1 465 878,78
Helsingin Seudun Liikenne	77 574 099,75	145 355 468,10	-32 420 933,83
Samkommunen Västra Nylands folkhögskola	842 152,02	238 242,50	-71 067,44

Osakkuusyhteisöt

As.Oy Matinmäki	0777751-7	20,80	20,80	350 336,42	67 962,08	1,92
As Oy Masalan Tupa	0194243-8	36,05	36,05	218 954,29	1 533,82	291,28
As. Oy Kirkkonummen Masalanhovi	0593326-4	24,79	24,79	438 805,71	28 127,75	9,13

Osakkuusyhteisöjen tilinpäätöstiedot;
(Yhtiöiden omat tilinpäätöstiedot)

	Yhtiön oma pääoma	Yhtiön vieras pääoma	tilikauden voitto/tappio
As.Oy Matinmäki	1 684 309,70	326 740,79	9,24
As Oy Masalan Tupa	607 362,79	4 254,69	808,00
As. Oy Kirkkonummen Masalanhovi	1 770 091,59	113 464,08	36,82

23. Saamisten erittely

	Kunta			
	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	244 341,91	0,00	151 729,50
Muut saamiset	0,00	29 585,35	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	26 203,11
Yhteensä	0,00	273 927,26	0,00	177 932,61
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	2 969,07	0,00	2 043,16
Yhteensä	0,00	2 969,07	0,00	2 043,16
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset	0,00	24 360,50	0,00	17 947,50
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	213,53
Yhteensä	0,00	24 360,50	0,00	18 161,03
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset		5 973 156,48	0,00	4 631 009,79
Muut saamiset	882 858,00	354 318,66	1 177 144,00	589 877,18
Siirtosaamiset		1 496 582,34	0,00	508 754,44
Yhteensä	882 858,00	7 824 057,48	1 177 144,00	5 729 641,41
Saamiset yhteensä	882 858,00	8 125 314,31	1 177 144,00	5 927 778,21

24. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Kelan korvaus työterveyshuollosta	465 644,53	386 189,45	465 000,00	385 584,63
Valtion tuet ja avustukset	932 734,92	119 711,92	932 734,92	119 711,92
Muut tuet ja avustukset	35 526,00	30 942,00	0,00	0,00
Projektisaamiset	80 619,61	96 967,30	0,00	0,00
Muut siirtosaamiset, konsernin keskinäiset	0,00	0,00	0,00	26 203,11
Muut siirtosaamiset	832 413,43	939 068,83	98 847,42	3 457,89
Yhteensä	2 346 938,49	1 572 879,49	1 496 582,34	534 957,55

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25. Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Peruspääoma	54 875 525,02	59 989 993,53	54 875 525,02	59 989 993,53
HVA muutos	0,00	-5 114 468,51	0,00	-5 114 468,51
Peruspääoma 1.1.	54 875 525,02	54 875 525,02	54 875 525,02	54 875 525,02
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	54 875 525,02	54 875 525,02	54 875 525,02	54 875 525,02
Arvonkorotusrahasto	0,00	0,00	552 578,42	553 693,92
HVA muutos	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 1.1.	0,00	0,00	552 578,42	553 693,92
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	-5 218,03	-1 115,50
Arvonkorotusrahasto 31.12.	0,00	0,00	547 360,39	552 578,42
Muut omat rahastot				
Vararahaston pääoma	0,00	19 747,27	0,00	0,00
HVA muutos	0,00	-19 747,27	0,00	0,00
Vararahaston pääoma 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot rahastoon	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	0,00	0,00	0,00	0,00
Vararahaston pääoma 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Rakennusrahasto	1 565 353,28	1 565 353,28	0,00	0,00
HVA muutos	0,00	0,00	0,00	0,00
Rakennusrahasto 1.1.	1 565 353,28	1 565 353,28	0,00	0,00
Siirrot rahastoon	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00
Rakennusrahasto 31.12.	1 565 353,28	1 565 353,28	0,00	0,00
Muu oma rahasto 3	36 105,03	47 728,34	0,00	0,00
HVA muutos	0,00	-4 617,39	0,00	0,00
Muu oma rahasto 3 1.1.	36 105,03	43 110,94	0,00	0,00
Siirrot rahastoon	0,00	27,48	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	-3 491,40	-7 033,40	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00
Muu oma rahasto 3 31.12.	32 613,63	36 105,02	0,00	0,00
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	1 597 966,91	1 601 458,30	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	41 394 629,28	17 823 926,88	44 926 636,90	21 245 605,57
HVA muutos	0,00	-241 935,97	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	41 394 629,28	17 581 990,92	44 926 636,90	21 245 605,57
Aikaisempiin tilikausiin liittyvät korjaukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	41 394 629,28	17 581 990,92	44 926 636,90	21 245 605,57
Tilikauden yli-/alijäämä	9 345 796,53	23 812 638,36	11 535 686,42	23 681 031,33
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>107 213 917,73</i>	<i>97 871 612,59</i>	<i>111 885 208,73</i>	<i>100 354 740,34</i>

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät

	Kunta			
	2024	2023		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	44 926 636,90	21 245 605,57		
Tilikauden yli-/alijäämä	11 535 686,42	23 681 031,33		
Kertynyt poistoero 31.12.	69 627,03	81 406,99		
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	0,00	0,00		
<i>Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä</i>	<i>56 531 950,35</i>	<i>45 008 043,89</i>		
26. Erittely poistoerosta	Kunta			
	2024	2023		
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	69 627,03	81 406,99		
	<i>69 627,03</i>	<i>81 406,99</i>		
27. Pitkäaikaiset velat	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Velat, jotka eräänntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	63 860 339,95	76 784 857,56	63 860 339,95	76 784 857,56
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>63 860 339,95</i>	<i>76 784 857,56</i>	<i>63 860 339,95</i>	<i>76 784 857,56</i>
28. Joukkovelkakirjalainat	Kunta			
	2024	2023		
Alle vuoden kuluessa eräänntyvät kuntatodistuslainat				
Kuntarahoitus, sop 368334, kertalyhennys	10 000 000,00	0,00		
<i>Joukkovelkakirjalainat yhteensä</i>	<i>10 000 000,00</i>	<i>0,00</i>		
29. Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut pakolliset varaukset				
Muut pakolliset varaukset	64 261,54	1 689,94	0,00	0,00
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>64 261,54</i>	<i>1 689,94</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
30. Vieras pääoma	Kunta			
	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	65 272,59	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>65 272,59</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0,00	31 574,25	0,00	18 880,88
Siirtovelat	0,00	3 000,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>34 574,25</i>	<i>0,00</i>	<i>18 880,88</i>
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
<i>Konsernin keskinäiset velat yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>99 846,84</i>	<i>0,00</i>	<i>18 880,88</i>
Velat muille				
Lainat rahoitus- ja vakuutusyhtiöiltä	116 228 744,87	30 891 596,32	139 231 452,27	21 933 415,02
Saadut ennakot	2 224 088,95	0,00	1 689 693,95	0,00
Ostovelat	0,00	9 644 711,74	0,00	7 096 549,88
Liittymismaksut ja muut velat	19 148 369,64	1 438 595,18	17 911 814,31	1 440 989,71
Siirtovelat	0,00	12 722 090,51	0,00	12 122 708,32
<i>Velat muille yhteensä</i>	<i>137 601 203,46</i>	<i>54 696 993,75</i>	<i>158 832 960,53</i>	<i>42 593 662,93</i>
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	<i>137 601 203,46</i>	<i>54 796 840,59</i>	<i>158 832 960,53</i>	<i>42 612 543,81</i>

31. Sekkitililimiitti

	Kunta	
	2024	2023
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	0,00	0,00
Kunnalla ei ole taseeseen merkittyä luotollista sekkivelkaa		

32. Muiden velkojen erittely

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut velat				
Liittymismaksut	19 141 379,17	17 914 834,01	19 141 379,17	17 904 823,84
Muut velat	150 342,52	162 228,06	6 990,47	6 990,47
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>19 291 721,69</i>	<i>18 077 062,07</i>	<i>19 148 369,64</i>	<i>17 911 814,31</i>

33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Jaksotetut henkilöstökulut	253 279,26	212 961,55	52 718,77	48 362,02
Lomapalkkajaksotukset	9 429 601,14	9 040 340,36	8 613 197,73	8 169 157,56
Korkojaksotukset	430 685,20	457 136,80	139 725,69	178 902,30
Muut tuet, avustukset ja korvaukset	48 680,05	44 146,73	0,00	0,00
Muut siirtovelat, konsernin keskinäiset	0,00	0,00	3 000,00	0,00
Valtionosuusennakot	12 226,68	0,00	12 226,68	0,00
Muut siirtovelat	4 786 503,37	4 385 470,33	3 904 221,64	3 726 286,44
<i>Yhteensä</i>	<i>14 960 975,70</i>	<i>14 140 055,77</i>	<i>12 725 090,51</i>	<i>12 122 708,32</i>

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

34. Kiinnitykset, panttaukset tai muut omaisuusvelkojen vakuudet

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	69 551 949,39	69 950 819,27	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	141 964 651,00	149 036 422,00	0,00	0,00
<i>Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä</i>	<i>141 964 651,00</i>	<i>149 036 422,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

Velat, joiden vakuudeksi annettu osakkeita

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
<i>Pantatut osakkeet yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

35.–37. Vakuudet ja takaukset

35. Ei vakuuksia, joita kunta on antanut muiden omien sitoumusten kuin velkojen vakuudeksi.

36. Ei vakuuksia, joita kunta olisi antanut sen kanssa saman konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta.

37. Vakuudet, jotka kunta on antanut muiden omien sitoumusten kuin velkojen vakuudeksi.

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Pantattujen arvopapereiden kirjanpitoarvo	823,82	823,83	0,00	0,00
Muut	1 519,00	1 482,97	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>2 342,81</i>	<i>2 306,80</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet				
Takaukset	11 460,00	11 460,00	0,00	0,00
Muut	170,84	0,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>11 630,84</i>	<i>11 460,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Omistusyhteisöyhteisöjen puolesta annetut vakuudet				
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Muiden puolesta annetut vakuudet				
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Vakuudet yhteensä	<i>13 973,65</i>	<i>13 766,80</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

38. Vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Toimitilojen vuokravastuut	2 642 986,91	2 903 002,79	0,00	0,00
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	2 686 254,11	1 936 682,99	2 102 179,33	1 270 612,63
Maa-alueiden vuokravastuut	463 851,75	465 219,04	0,00	0,00
Muut vuokravastuut	8 052 011,83	31 694 067,60	7 409 983,59	30 950 388,79
Vuokravastuut yhteensä	13 845 104,61	36 998 972,42	9 512 162,92	32 221 001,42
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	7 086 895,42	5 566 000,55	6 183 746,93	4 616 013,09
Leasingvastuut yhteensä	523 198,80	709 633,68	506 571,36	653 071,51
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	235 748,13	404 667,18	221 199,66	383 886,13
<i>Yhteensä</i>	<i>14 368 303,41</i>	<i>37 708 606,11</i>	<i>10 018 734,28</i>	<i>32 874 072,93</i>

39.–40. Vastuusitoumukset

Järjestelyjen tarkoitus

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	19 323 924,29	19 323 924,29	19 323 924,29	19 323 924,29
Jäljellä oleva pääoma	15 029 135,21	15 713 627,77	15 029 135,21	15 713 627,77
Takaukset osakkuusyhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	0,00	0,00	0,00	0,00
Jäljellä oleva pääoma	0,00	0,00	0,00	0,00
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	2 618 900,00	4 128 900,00	2 618 900,00	4 128 900,00
Jäljellä oleva pääoma	1 538 638,24	2 512 071,95	1 538 638,24	2 512 071,95

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	Kunta	
	2024	2023
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	355 674 127,00	337 822 759,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	381 673,00	268 915,00

41. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt
Järjestelyjen tarkoitus

	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Sopimusvastuut				
Maankäyttö Sopimuksista kunnalle aiheutuvat velvoitteet	24 783 005,00	24 783 005,00	24 783 005,00	24 783 005,00
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	5 761 475,00	5 006 855,00	5 761 475,00	5 006 855,00
<i>Sopimusvastuut yhteensä</i>	<i>24 783 005,00</i>	<i>24 783 005,00</i>	<i>24 783 005,00</i>	<i>24 783 005,00</i>
Arvonlisäveron palautusvastuu	15 626 453,49	15 686 202,57	15 503 685,10	15 542 318,96
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	0,00	0,00	0,00	0,00

Kunnan hankkeista v. 2008–2014 arvonlisäveron palautusvastuuta ei ole esitetty.

Arvonlisäveron osuudet hankkeissa (10 v:n saastumisaika), rakennushankkeissa ei ole rakentamisvuotena palautusvastuuta.

Ei johdannaissopimuksia.

Ei hyödykejohdannaiset

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42. Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	Kunta	
	2024	2023
Yleishallinto	76	77
Sosiaali- ja terveystoimi	0	0
Opetus- ja kulttuuritoimi	1361	1364
Yhdyskuntapalvelut	252	252
Muut palvelut	0	0
Liiketoiminta	0	0
<i>Yhteensä</i>	<i>1689</i>	<i>1693</i>

43. Henkilöstökulut

	Kunta	
	2024	2023
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	84 482 787,07	81 642 061,01
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	<i>84 482 787,07</i>	<i>81 642 061,01</i>

44. Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	Kunta	
	2024	2023
Kirkkonummen Kokoomus ry	16 021,88	14 838,01
Suomen Keskusta	2 218,00	2 498,20
Kirkkonummen vasemmisto ry	5 602,25	3 588,75
Sosiaalidemokraatit	6 032,00	5 705,00
Kirkkonummen Vihreät ry	12 731,80	13 649,50
Svenska folkpartiet	20 099,80	18 574,80
Kirkkonummen perussuomalaiset	5 104,50	4 561,67
Kirkkonummen sos.dem yhdistys	0,00	242,00
Pro Kirkkonummi	5 822,70	6 374,25
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	<i>73 632,93</i>	<i>70 032,18</i>

45. Tilintarkastajan palkkiot

	Kunta	
	2024	2023
Tilintarkastusyhteisö KPMG JULKISTARKISTUS OY tilintarkastuspalkkiot	38 316,35	46 091,54
tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	7 489,05	5 390,80
muut palvelut/tuki	5 570,84	5 317,57
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>51 376,24</i>	<i>56 799,91</i>

46. Tiedot kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista
Kunta on antanut kokonaan omistamansa tytäryhteisön ottamaan pankkilainaan vakuuden.

Kirkkonummen kunta
Tilinpäätös 31.12.2024

Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista sekä
säilytystavoista

Luettelo kirjanpitokirjoista

Tasekirja, tilinpäätös ja toimintakertomus	sidottu	pysyvästi säilytettävä
Päiväkirja	atk-tuloste	10 vuotta
Pääkirja	atk-tuloste	10 vuotta
Talousarvion toteutumisvertailut	atk-tuloste	10 vuotta
Tase-erittelyt, saldospelvitykset ja liitetietojen erittelyt	arkistokansi	10 vuotta
Palkkakirjanpito	atk-tuloste	10 vuotta
Ostoreskontra	atk-tuloste	10 vuotta
Myyntireskontra	atk-tuloste	10 vuotta

Luettelo tositelajeista

Alkusaldot	ALKUSA
Talousarvio	BUD
Lisätalousarvio	BUDL
Käyttöomaisuusositteet	KOMTOS
Käyttöön muistiot	KOMMUI
Kassatositteet	KASSA
Laskulaji 11	MRP11
Laskulaji 13	MRP13
Laskulaji 27	MRP27
Laskulaji 29	MRP29
Laskulaji 33	MRP33
Laskulaji 34	MRP34
Laskulaji 37	MRP37
Laskulaji 44	MRP44
Laskulaji 48	MRP48
Laskulaji 53	MRP53
Laskulaji 64	MRP64
Laskulaji 65	MRP65
Laskulaji 69	MRP69
Laskulaji 70	MRP70
Laskulaji 73	MRP73
Laskulaji 74	MRP74
Laskulaji 77	MRP77
Laskulaji 79	MRP79
Laskulaji 81	MRP81
Laskulaji 86	MRP86
Laskulaji 93	MRP93
Manuaalimaksu	MRPMAN
Hyvityslasku	MRPHYV
Tileistä poisto	MRPK
Viitesuoritukset	MRPVII
Muistiot Rondo	MUIRO2
Muistio sisäinen	MUISIS
Muistiot Rondo sis	MUISRS2
Muistiotositteet 1	MUIST1
Ostoreskontra maksut	OMAKSU
Ostolaskut	ORPRO
Palkkatositteet	PALKAT
Pankkien tiliotteet	PANKKI
Sis laskut Rondo	SISROP

Eriytetyt tuloslaskelmat - Vuokrauspalvelut

Vuokrauspalvelut

Kirkkonummen kunta

Tuloslaskelma

1.1-31.12.2024

1.1-31.12.2023

Liikevaihto	3 303 942	2 595 715
Materiaalit ja palvelut	-649 328	-727 090
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-429 317	-362 392
Palvelujen ostot	-220 010	-364 699
Henkilöstökulut	-52 805	-53 926
Palkat ja palkkiot	-44 192	-44 596
Henkilösivukulut	-8 613	-9 330
Poistot ja arvonalentumiset	-111 058	-116 982
Suunnitelman mukaiset poistot	-111 058	-116 982
Liiketoiminnan muut kulut	-52 224	-4 650
Liikelylijäämä (-alijäämä) yhteensä	2 438 529	1 693 067
Rahoitustuotot ja -kulut	0	-14
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 438 529	1 693 053

	jako %	1-12.2024	1-12.2023
	30,00	13 900,54	13 592,02
	10,00	3 514,34	3 335,77
	10,00	4 980,84	4 768,96
	10,00	5 208,71	5 054,21
	15,00	9 018,90	8 551,19
	5,00	3 193,92	3 101,89
	5,00	4 374,33	4 201,20
tuntityöläiset		0,00	1 991,06
		44 191,58	46 182,64

Eriytetyt tuloslaskelmat - Ruokapalvelut

Ruokapalvelut Kirkkonummen kunta	Tuloslaskelma			
	1.1-31.12.2024	1.1-31.12.2023		
Liikevaihto	191 983	207 760		
Materiaalit ja palvelut	-61 471	-84 833		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-55 991	-81 359		
Palvelujen ostot	-5 480	-3 474		
Henkilöstökulut	-83 619	-108 102		
Palkat ja palkkiot	-67 866	-87 119		
Henkilösivukulut	-15 753	-20 983		
Poistot ja arvonalentumiset	-1 826	-2 778		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 826	-2 778		
Liiketoiminnan muut kulut	-16 448	-20 412		
Liikelylijäämä (-alijäämä) yhteensä	28 620	-8 365		
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0		
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	28 620	-8 365		
Tuotetut ateriat	2024	2023		
Ulkoiset ateriat, kpl	70 564	3,05 %	91 809	3,99 %
Sisäiset ateriat, kpl	2 241 027	96,95 %	2 207 441	96,01 %
Yhteensä, kpl	2 311 591	100,00 %	2 299 250	100,00 %

Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

Kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan allekirjoitukset

Kirkkonummella 31. maaliskuuta 2025

Kirkkonummen kunnanhallitus sekä kunnanjohtaja ovat allekirjoittaneet tämä asiakirja sähköisesti, allekirjoitukset löytyvät asiakirjan lopusta.

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta annettu kertomus on sähköisesti allekirjoitettu ja liitetty tämän asiakirjan loppuun.

KPMG Julkistarkastus Oy
Tilintarkastusyhteisö

Kirsi Sova
HT, JHT

Liitteet

Tilinpäätös 2024

Kirkkonummen Vesi

Vesi-liikelaitoksen johtokunta

Kirkkonummen veden toimintakertomus ja talousarvion toteutuminen

Yleiskatsaus

Kirkkonummen Vesi -liikelaitos huolehtii johtokuntansa alaisena toiminta-alueellaan vesihuollosta vesihuoltolain mukaisesti ja tarjoaa mahdollisuuksien mukaan vesihuoltopalveluja myös oman toiminta-alueen ulkopuolelle. Vesihuoltolaitos on 1.6.2017 alkaen toiminut Kirkkonummen Vesi -liikelaitoksen johtokunnan alaisuudessa kunnallisena liikelaitoksena. Se on osa kuntakehityksen toimialaa. 1.6.2017 saakka vesihuoltolaitos oli laskennallisesti eriytetty tulosyksikkö. Vuosi 2018 oli ensimmäinen kokonainen vuosi liikelaitoksena. Kirkkonummen Veden erillinen toimintakertomus on laadittu nyt kahdeksatta kertaa.

Vesihuoltolain muutosten (22.8.2014/681) mukaan kunnan (tai yrityksen) tulee kirjanpidossaan eriyttää vesihuolto muista toiminnoista ja vesihuollolle on tilikausittain laadittava kirjanpidon mukainen tase ja tuloslaskelma, rahoituslaskelma sekä esitettävä niiden liitteenä olevat tiedot. Vesihuoltolaitoksen toimintakertomuksessa esitetään vesihuoltolaitokselle asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista vesihuoltolaitoksen talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi tulos- tai rahoituslaskelmassa taikka taseessa.

Kirkkonummen Vesi -liikelaitoksen johtokunnan jäsenet 1.1.- 9.12.2024

Jäsen	Varajäsen:
Urho Blom, pj.:	Viveca Lindgren
Jukka Ylikoski, vpj.	Santtu Vainionpää
Maija Lounamaa	Seppo Palkki
Jens Gellin	Sea Eklund
Siv Ahlberg	Niklas Sillman

Kirkkonummen Vesi -liikelaitoksen johtokunnan jäsenet 10.12. -31.12.2024

Jäsen	Varajäsen:
Urho Blom, pj.:	Viveca Lindgren
Jukka Ylikoski, vpj.	Toni Lehtinen
Katja Juuti	Seppo Palkki
Jens Gellin	Sea Eklund
Siv Ahlberg	Niklas Sillman

Kirkkonummen Vesi -liikelaitoksen johtaja

- 1.1.- 29.4.2024 Antti Levänen
- 30.4.- 9.7.2024 Maria Lehtinen (vt)
- 10.7.- 31.12.2024 Teemu Ketola

Toimintakertomusvuoden oleelliset tapahtumat

Veden hinnoittelun muutos

Kirkkonummen Veden taksoja korotettiin 1.4.2024 alkaen. Sekä veden että jäteveden käyttömaksuja korotettiin 6 %. Perusmaksuja korotettiin 10 %.

Olennaiset poikkeamat ja muutokset

Vedenjakelussa ei tapahtunut vakavia häiriöitä vuoden 2024 aikana. Laskuttamattoman talousveden kuutiomäärä väheni hieman edellisvuodesta ja sen osuus pumpatusta vesimäärästä 12,4 % alitti selvästi sekä

talousarviossa asetetun tavoitetason 15 % että edellisvuoden osuuden (13,6 %). Jäteveden vuotovesimääräksi muodostui 36,7 % eli 2,4 prosenttiyksikköä enemmän kuin talousarviossa asetettu tavoitetaso 34,3 %.

Vuoden 2024 aikana uusia liittyjiä oli 39. Koska liittyviä purettiin tavanomaista enemmän, liittyjien kokonaismäärä ei kuitenkaan noussut vastaavasti.

Syksyn aikana saatiin päätökseen Juhlakallion alueen vesi- ja viemäri-infran rakentaminen. Urakat etenivät pääasiassa suunniteltujen aikataulujen mukaisesti, mutta laitoksen sisäinen resurssipula vaikeutti rakennuttamista.

Vuoden aikana valmisteltiin Kylmälän ja Lapinkylän vesiosuuskuntien vesihuolto-omaisuuden ja liiketoiminnan siirtämistä Kirkkonummen Vedelle 1.1.2025 alkaen. Kylmälän vesiosuuskunnan kauppa toteutui 31.12.2024. Lapinkylän vesiosuuskunnan sopimus allekirjoitettiin 14.11.2024.

Kirkkonummen kunnanhallituksen esityksestä Kirkkonummen kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 17.6.2024 lisätä Kirkkonummen Vesi -liikelaitoksen vuoden 2024 talousarvion investointiohjelmaan 2 200 000 euroa Kylmälän vesiosuuskunnan liiketoiminnan ja verkosto-omaisuuden hankintaa varten ja talousarvion toimintakuluihin 150 000 euroa omaisuuden vastaanottamisen edellyttämiä toimenpiteitä sekä rahoituskuluja varten.

Taseen loppusumma tilikauden lopussa oli 40 297 816 €, mikä on 2 934 779 euroa enemmän kuin edellisen tilikauden lopussa (37 363 037 €).

Henkilöstö

Kirkkonummen Veden palveluksessa oli tilanteessa 31.12.2024 21 henkilöä. Vuoden aikana henkilökuntaan on kuulunut neljä määräaikaista työntekijää ja lisäksi kaksi opiskelijaa työharjoittelussa. Henkilötyövuosia tehtiin vuoden 2024 aikana yhteensä 21,2.

Liikelaitoksen johtaja irtisanoutui alkuvuodesta. Sijaisuutta ja vt. liikelaitoksen johtajan tehtävää hoiti kevään ja alkukesän ajan käyttöpäällikkö. Uusi liikelaitoksen johtaja aloitti tehtävässään 10.7.2024.

Henkilöstön vaihtuvuus jatkui suurena. Vuoden aikana rekrytoitiin irtisanoutuneiden tilalle myös kaksi vesihuoltoasentajaa, paikkatietoinsinööri ja rakennuttajapäällikkö. Siirtymäaikoina muu henkilöstö hoiti puuttuvien henkilöiden keskeisimpiä työtehtäviä.

Kirkkonummen Vesi
Tuloslaskelma

	Alkuperäinen TA 2024	TA- Muutokset	Muutettu TA 2024	Tot 2024	Tot %	TP 2023	Muutos %
Liikevaihto	10 480 000	0	10 480 000	10 967 135	104,65 %	9 562 503	14,69 %
Liiketoiminnan muut tuotot	0	0	0	123 480	****	138	****
Muut tuet ja avustukset	0	0	0	0	****	1 400	****
Materiaalit ja palvelut	-5 388 240	0	-5 388 240	-6 143 013	114,01 %	-5 206 532	17,99 %
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-1 950 000	0	-1 950 000	-2 255 387	115,66 %	-1 967 470	14,63 %
Palvelujen ostot	-3 438 240	0	-3 438 240	-3 887 626	113,07 %	-3 239 062	20,02 %
Henkilöstökulut	-1 571 136	0	-1 571 136	-1 485 663	94,56 %	-1 423 077	4,40 %
Palkat ja palkkiot	-1 268 762	0	-1 268 762	-1 212 353	95,55 %	-1 153 983	5,06 %
Henkilösivukulut	-302 374	0	-302 374	-273 310	90,39 %	-269 094	1,57 %
Poistot ja arvonalentumiset	-2 567 261	0	-2 567 261	-2 336 522	91,01 %	-2 263 398	3,23 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 567 261	0	-2 567 261	-2 336 522	91,01 %	-2 263 398	3,23 %
Liiketoiminnan muut kulut	-127 190	-150 000	-277 190	-132 717	47,88 %	-108 410	22,42 %
Liikelylijäämä (-alijäämä yhteensä)	826 173	-150 000	676 173	992 699	146,81 %	562 624	76,44 %
Rahoitustuotot ja kulut	-15 011	0	-15 011	-16 750	111,58 %	-15 069	11,16 %
Korvaus peruspääomasta	-15 011	0	-15 011	-15 011	100,00 %	-15 011	0,00 %
Muut rahoituskulut	0	0	0	-1 739	****	-58	****
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä yhteensä	811 162	-150 000	661 162	975 949	147,61 %	547 555	78,24 %
Satunnaiset tuotot ja -kulut	0	0	0	0	****	0	****
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	****	0	****
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia yhteensä	811 162	-150 000	661 162	975 949	147,61 %	547 555	78,24 %
Poistoeron lisäys tai väh	20 000	0	20 000	11 780	58,90 %	12 517	-5,89 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	831 162	-150 000	681 162	987 729	145,01 %	560 072	76,36 %

Valtuuston asettamien tavoitteiden ja talouden toteutumisen

Valtuuston Kirkkonummen Vesi -liikelaitoksen tulokselle asettama sitova taso on tilikauden yli-/alijäämä, joka vuoden 2024 talousarviossa oli 831 162 €. Tavoitetta tarkistettiin, kun kunnanvaltuusto 17.6.2024 §58 kunnanhallituksen esityksestä päätti lisätä Kirkkonummen Veden talousarvion toimintakuluihin 150 000 euroa Kylmälän vesiosuuskunnan verkosto-omaisuuden vastaanottamisen edellyttämiä toimenpiteitä varten. Tilikauden ylijäämän uudeksi sitovaksi tasoksi muodostui 681 162 €.

Tilikauden toteutunut ylijäämä oli 987 729 €. Valtuuston asettama uusi sitova taso ylitettiin 306 567 eurolla, ja myös alkuperäinen taso ylittyi.

Toteutunut liikevaihto 10 967 135 € ylitti talousarvion (10 480 000 €) 467 t€. Vettä myytiin arvioitua enemmän ja kertyneet vesi- ja jätevesimaksut, 8 598 t€, ylittivät talousarvion (8 258 t€). Perusmaksuja kertyi talousarvion mukaisesti 1274 t€.

Rakentamisen ollessa lähes pysähdyksissä liittymismaksutuottojen määrä oli talousarviossa arvioitu poikkeuksellisen alas (500 t€). Talousarvion tavoite ylitettiin 2024 ja liittymismaksutuottoja kertyi 661 t€.

Vuonna 2024 Kirkkonummen Vesi sai maankäyttötuloja 322 t€, mikä vastaa budjetoitua.

Liiketoiminnan muiden tuottojen suurin yksittäinen erä on Kylmälän vesiosuuskunnan vesi- ja jätevesiverkoston käyvän arvon ja liittymis- ja rahalaitosvelkojen erotus, noin 90 t€.

Toteutuneet henkilöstökulut, 1486 t€, alittivat budjetoidun 1571 t€ noin 5 prosentilla. Avoinna olleiden tehtävien täyttäminen kesti suunniteltua kauemmin.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnat toteutuivat 15,7 % eli 305 t€ yli budjetoidun. Veden oston (talousarvio 1196 t€, toteuma 1427 t€) toteutunut osuus oli 63 % koko osiosta. Yhteenlaskettuina polttoaineiden ja sähkön hankinnat toteutuivat kutakuinkin talousarvion mukaisesti. Talousarvio ylittyi vaatteiston, rakennusmateriaalien ja muiden materiaalien osalta. Vaatteiston kustannusylitystä selittää Kirkkonummen kunnan brändiuudistus.

Palvelujen ostot ylittivät talousarvion (3 438 t€) 13,1 %:lla ja olivat lopulta 3 888 t €. Suurimman kuluerän eli jäteveden puhdistuksen (talousarvio 2415 t€, toteuma 2690 t€) osuus toteutuneesta kokonaissummasta oli 69 %. Muun muassa sääolosuhteista johtuva jäteveden vuotovesiprosentin kasvu etenkin kevätkuukausina näkyy jäteveden puhdistuspalvelun kustannuksissa selvästi. Rakennuspalvelut (talousarvio 360 t€, toteuma 467 t€) ja koneiden, kaluston ja laitteiden vuokrauskustannukset (talousarvio 75 t€, toteuma 185 t€) ylittivät talousarvion. Rakennuttamisen henkilöstövajaus näkyy näiden kustannusten kasvussa. Muilta osin palvelujen ostoissa on pieniä ylityksiä, joiden merkitys tilinpäätöksessä on vähäinen.

Kirkkonummen Vesi osti hiilidioksidineutraalia sähköä vuonna 2024. Laskennalliset CO₂ -päästöt ylittivät talousarvion tavoitetason 8 %, mikä pääosin johtui kasvaneesta dieselin kulutuksesta. Ajoja työmaille oli talousarviossa arvioitua enemmän.

Tilanteessa 31.12.2024 johtokunnalle raportoitavia yli 1000 euron maksuajan pidennyksiä on myönnetty 23 kpl. Edellisellä tilikaudella luku oli 19 kpl.

Valtuuston talousarviossa vahvistama peruspääoman korko on 5 %. Vesiliikelaitoksella ei ole korollisia lainoja kunnalta.

Valtuuston hyväksymän talousarvion mukaisesti Kirkkonummen Vesi-liikelaitoksen investoinnit ovat sitovia liikelaitostasolla. Alkuperäisessä talousarviossa investointiohjelma oli suuruudeltaan 9 050 000 €. Kunnanvaltuuston lisättyä ohjelmaan 2 200 000 € Kylmälän vesiosuuskunnan ostoa varten lopullinen investointien kokonaisbudjetti nousi 11 250 000 €:n. Investointiohjelmasta toteutui 8 205 618 € eli 73 %. Viiden vuoden seurantajaksolla toiminnan ja investointien rahavirta on negatiivinen (- 5 334 994 €).

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Onnistuminen 31.12.	Vastuu	Tila
1. Houkuttelemme ja kasvamme: Tähtäämme vahvaan ja suunnitelmalliseen väestökasvuun.		Vesihuoltoverkoston kapasiteetti pystyy tukemaan tiettyyn pisteeseen asti kunnan kasvua	Kirkkonummen Vesi tukee kunnan kasvutavoitteita mahdollistamalla osaltaan strategisesti tärkeiden hankkeiden toteutusta ja selvittää vesihuoltoverkoston kapasiteetin reunaehdot tulevia kaavahankkeita ajatellen, jotta vesihuoltoverkoston kapasiteetin riittävyys ei aseta esteitä kunnan kasvulle.	Selvitykset on tehty suunnitelmien mukaisessa laajuudessa. Kirkkonummen Vesi osallistui kaavahankkeiden suunnitteluun aktiivisesti.	Liikelaitoksen johtaja	Toteutui ✓
2. Investoimme tulevaisuuteen: Teemme rohkeasti investointeja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti		Riittävä, kestävä ja taloudellinen vedenhankinta edellyttää verkoston kunnon määrätietoista ylläpitoa ja kehittämistä. Verkostojen mittarointia on kehitetty investoimalla verkoston virtaamamittaamalaitteistoon ja etäluettaviin vesimittareihin.	Mittaroinnin ja tarvittavien saneerausten avulla veden ja jäteveden vuotovesien määrä saadaan vakiinnutettua alhaisemmalle tasolle. Verkoston kunnosta raportoidaan ja Kirkkonummen Veden omat saneerausinvestoinnit ohjataan kohteisiin, joiden vuotovesimäärät ovat suurimpia. Vuonna 2023 on asetettu tavoite, että vuotovesimäärät laskevat pysyvästi vesijohtoverkoston osalta 15 % ja jätevesiverkoston osalta 28 % tasolle. Vuonna 2024 Vesijohdon vuotovesimäärä putoaa 15 % tasolle verkostoon pumpattavasta vesimäärästä Jätevesiverkoston vuotovesimäärä pyritään pudottamaan 28 % tasolle HSY:lle puhdistettavaksi johdettavasta jätevesimäärästä mahdollisimman nopeasti.	Jätevesiverkoston kuntotutkimusten perusteella saneerattiin sukittamalla noin 500 m pääviemäriä, pantakorjauksilla useita kilometrejä verkostoa sekä useita kymmeniä kaivoja injektoimalla. Vaikutukset vuotovesiin näkyvät vuoden 2025 aikana. Vesijohtojen vuotomittauksia varten hankittiin digitaalisia tiedonkeruulaitteita, jotka asennetaan verkoston venttiileihin.	Liikelaitoksen johtaja, verkostopäällikkö, käyttö-päällikkö	Toteutui osittain 🟡

Riskienhallinta

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Riskilaji	Riski	Riskienhallintatoimenpiteet	Toteuma 31.12.	Riskiarvo
2. Investoimme tulevaisuuteen	2. Tasapainotamme taloutta	Taloudellinen riski	Kirkkonummen Veden investoinnit ylittävät talousarvion suunnitelman vaikuttaen pitkällä aikavälillä talouden rapautumiseen	Kirkkonummen Vesi jatkaa ennustavaa budjetointia investointikohteiden seurannassa ja pyrkii osaltaan vaikuttamaan, ettei uusia kunnan yhteiskohteita aloiteta, mikäli TA2024:n investointiohjelma uhkaa ylittyä	Vuoden 2024 investointiohjelman toteuma jää tavoitteestaan sekä liikelaitoksella että koko kunnassa. Kunnassa on käynnistynyt kestävän kasvun ohjelma investointien kestävän tason löytämiseksi. Liikelaitoksen investoinnit pyritään vesilaitoksen tietovarantoja käyttämällä kohdentamaan niin, että investointien vaikuttavuus on suurin mahdollinen.	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 3 9
1. Houkuttelemme ja kasvamme	3. Johdamme tiedolla	Strateginen riski	Henkilöstön riittävyys henkilöstövaihdoksista tai poissaoloista	Kirkkonummen Vesi panostaa henkilöstön työhyvinvointiin ja pyrkii kasvattamaan organisaation henkilöstömäärän riittävälle tasolle, jotta normaalitilanteessa ehditään tehdä kaikki työsuoritukset.	Toimet ja virat on täytetty. Perehdyttäminen jatkuu vuoden 2025 puolella.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 3 6

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan kehittämisaalue	Riski, syy, seuraus, suuruus	Tavoitetaso	Sovittu toimenpide / menettely vuodelle 2024	Onnistuminen 31.12.	Tila
Investointien käytäntöjen kehittäminen	Investointien talousarvion toteutumien vaihtelut tai ylitykset. Määrärahat jäävät käyttämättä tai ylittyvät johtuen kaavoituksen viivästymisestä. Riskin suuruusluokka on merkittävä toteutuessaan.	Investointihankkeet pysyvät suunnitelmien kustannusarvion mukaisina. Investointihankinnat tehdään ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Etenkin Veden omat hankkeet toteutuvat suunnitelluissa aikatauluissa. Johtokunta on tietoinen investointien tilanteesta.	Hankinnoista vastaavat tuntevat ja noudattavat lakeja, määräyksiä ja ohjeita. Toimialan investointien kilpailutusikäntöjen jatkuva arviointi, kehittäminen ja valvonta. Kehitetty investointien aikataulu- ja talousseuranta on otettu käyttöön. Johtokunnalle raportoidaan investointien tilanne, ennusteet sekä poikkeamat säännöllisesti.	Noudatettu sovittua menettelytapaa. Investointibudjetti ei toteutunut täysimääräisenä mm. henkilöstövajauksesta johtuen.	Toteutui osittain 🟡
Liikelaitoksen omaisuuden arvon säilyttäminen	Käyttötalouden määrärahat eivät riitä riittävään ylläpidon tasoon, korjausvelka kasvaa. Riskin suuruusluokka on merkittävä toteutuessaan.	Ylläpidolla taataan turvallinen ympäristö. Kunnossapidon toimenpiteillä säilytetään omaisuuden arvo.	Seurataan, että määrärahat riittävät käyttökustannuksiin. Käyttötalouden toteumista seurataan säännönmukaisesti. Johtokunnalle raportoidaan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden tilanne säännöllisesti.	Noudatettu sovittua menettelytapaa.	Toteutui ✅

Sisäisen valvonnan kehittämialue	Riski, syy, seuraus, suuruus	Tavoitetaso	Sovittu toimenpide / menettely vuodelle 2024	Onnistuminen 31.12.	Tila
Henkilöstön riittävyys ja ajantasainen osaaminen	<p>Ohut henkilöstöorganisaatio on altis toimintahäiriöille, jolloin käyttösuunnitelmassa asetettuja tavoitteita ei kyetä toteuttamaan.</p> <p>Toimintaa muutetaan, mutta toimintaohjeita ei ehditä päivittämään.</p> <p>Riskin suuruusluokka on suuri.</p>	<p>Tehdään ennakoivaa henkilöstösuunnittelua.</p> <p>Hyödynnetään sisäistä rekrytointia, kun se on mahdollista.</p> <p>Varmistetaan riittävät resurssit eri tehtävissä.</p> <p>Toiminnan tavoitteet asetetaan vallitsevan resurssitilanteen mukaisesti.</p> <p>Toimintaa ohjaavat asiakirjat päivitetään riittävän usein. Liikelaitos panostaa koulutukseen ja vahvistaa osaamista asiantuntijatasolla.</p> <p>Työtyytyväisyyskyselyn tulokset paranevat.</p>	<p>Organisaation vastuhenkilöt varmistavat, että osaaminen on hyvällä tasolla ja että henkilöstö osallistuu koulutuksiin.</p> <p>Vastuhenkilöt sekä varmistavat henkilöstön ajantasaiset tehtävänkuvat, toimivat sijaisjärjestelyt ja prosessien dokumentoinnin.</p> <p>Vastuhenkilöt varmistavat riittävät resurssit toimialalla ja seuraavat toimialan henkilöstön vaihtumista ja avoimien paikkojen täyttämistä.</p>	Noudatettu sovittua menettelytapaa.	Toteutui osittain

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2023	TA 2024	Tot 12/24	Tot-%	Muutos %
Liittyneet kiinteistöt, kpl	4 533	4 562	4539	99,5 %	0,1 %
- vuoden aikana liittyneet	43	20	39	195 %	-9,3 %
Vedenkäyttäjii (arvio, sis. osuuskunnat)	32 358	32 500	32405	99,7 %	0,1 %
Pumpattu vesimäärä, m ³ /vuosi	1 902 913	1 841 000	1 920 326	104,3 %	1 %
- siitä ostoveden osuus, m ³	1 109 301	1 090 000	1 262 123		
Myyty vesimäärä, m ³ /vuosi	1 644 416	1 568 000	1 682 221	107,3 %	2,3 %
Laskuttamattoman veden osuus %	13,6 %	15 %	12,4 %		
Käsitelty jätevesimäärä, m ³ /vuosi (ostop.)	2 851 097	2 800 000	3 161 551	112,9 %	10,9 %
Laskutettu jätevesimäärä, m ³ /vuosi	1 921 086	1 840 000	2 000 176	108,7 %	4,1 %
Jätevesiverkoston vuotovedet %	33 %	34,3 %	36,7 %		
Vesijohtoverkoston pituus km	249,9	253,7	256	101 %	2,4 %
Jätevesiverkoston pituus km	238,7	243,3	246	101 %	3,1 %
Jätevedenpumppaamoiden lkm.	99	103	100		
Saneeraukset					
Vesijohtoverkosto km	3,9	4,5	3,9	86,7 %	0 %
Jätevesiverkosto km	3,0	3,7	3,0	81,1 %	0 %
Jätevedenpumppaamot kpl	1	2	4	200 %	300 %
Ilmastopäästöt					
CO ₂ -päästöt yhteensä, 1000 kg CO ₂ /v	35	36	39	108 %	11,4 %
CO ₂ -päästöt energiankulutus, 1000 kg CO ₂ /v	0	0	0		
Kokonaisenergian kulutus MWh	2 305	2 500	2617	105 %	13,5 %
CO ₂ -päästöt huoltoajot, 1000 kg CO ₂ /v	35	36	39	108 %	11,4 %
Polttoaineen (diesel) kulutus, l	13 417	14 000	15 073	108 %	12,3 %
Henkilöstömäärä					
Vakinaisia	20,5	22	21,24		
Määräaikaaisia	1		6,40		
Yhteensä	21,5	22	27,64		

Tilivelvolliset vastuhenkilöt

Tilivelvolliset vastuhenkilöt vastaavat käyttösuunnitelmassa vastuulleen kuuluvan toimintakatteen, menomäärärahan tai tuloarvion riittävydestä ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Palveluryhmä	Tilivastuullinen	Nimike	Sijainen	Sijaisen nimike
Kirkkonummen Vesi	Teemu Ketola	Liikelaitoksen johtaja	Maria Lehtinen	Käyttöpäällikkö

Kirkkonummen Veden tulos- ja rahoituslaskelmat

Tuloslaskelma

	Alkuperäinen TA 2024	TA- Muutokset	Muutettu TA 2024	Tot 2024	Tot %	TP 2023	Muutos %
Liikevaihto	10 480 000	0	10 480 000	10 967 135	104,65 %	9 562 503	14,69 %
Liiketoiminnan muut tuotot	0	0	0	123 480	****	138	****
Muut tuet ja avustukset	0	0	0	0	****	1 400	****
Materiaalit ja palvelut	-5 388 240	0	-5 388 240	-6 143 013	114,01 %	-5 206 532	17,99 %
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-1 950 000	0	-1 950 000	-2 255 387	115,66 %	-1 967 470	14,63 %
Palvelujen ostot	-3 438 240	0	-3 438 240	-3 887 626	113,07 %	-3 239 062	20,02 %
Henkilöstökulut	-1 571 136	0	-1 571 136	-1 485 663	94,56 %	-1 423 077	4,40 %
Palkat ja palkkiot	-1 268 762	0	-1 268 762	-1 212 353	95,55 %	-1 153 983	5,06 %
Henkilösivukulut	-302 374	0	-302 374	-273 310	90,39 %	-269 094	1,57 %
Poistot ja arvonalentumiset	-2 567 261	0	-2 567 261	-2 336 522	91,01 %	-2 263 398	3,23 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 567 261	0	-2 567 261	-2 336 522	91,01 %	-2 263 398	3,23 %
Liiketoiminnan muut kulut	-127 190	-150 000	-277 190	-132 717	47,88 %	-108 410	22,42 %
Liikelylijäämä (-alijäämä yhteensä)	826 173	-150 000	676 173	992 699	146,81 %	562 624	76,44 %
Rahoitustuotot ja kulut	-15 011	0	-15 011	-16 750	111,58 %	-15 069	11,16 %
Korvaus peruspääomasta	-15 011	0	-15 011	-15 011	100,00 %	-15 011	0,00 %
Muut rahoituskulut	0	0	0	-1 739	****	-58	****
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä yhteensä	811 162	-150 000	661 162	975 949	147,61 %	547 555	78,24 %
Satunnaiset tuotot ja -kulut	0	0	0	0	****	0	****
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	****	0	****
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia yhteensä	811 162	-150 000	661 162	975 949	147,61 %	547 555	78,24 %
Poistoeron lisäys tai väh	20 000	0	20 000	11 780	58,90 %	12 517	-5,89 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	831 162	-150 000	681 162	987 729	145,01 %	560 072	76,36 %

Rahoituslaskelma

	Alkuperäinen TA 2024	TA- muutokset	TA 2024	TOT 2024	Poikkeama 2024
Toiminnan rahavirta					
Liikelylijäämä (alijäämä)	826 173	-150 000	676 173	992 699	316 526
Poistot ja arvonalentumiset	2 567 261	0	2 567 261	2 336 522	-230 739
Rahoitustuotot ja -kulut	-15 011	0	-15 011	-16 751	-1 740
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	0	0
Toiminnan rahavirta	3 378 423	-150 000	3 228 423	3 312 471	84 047
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-9 050 000	-2 200 000	-11 250 000	-8 205 618	3 044 382
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta	-9 050 000	-2 200 000	-11 250 000	-8 205 618	3 044 382
Toiminnan ja investointien rahavirta	-5 671 577	-2 350 000	-8 021 577	-4 893 147	3 128 430
Rahoituksen rahavirta					
Saamisten muutos kunnalta/ky:ltä	0	0	0	4 006 388	4 006 388
Saamisten muutos muilta	0	0	0	-1 072 071	-1 072 071
Korottomien velkojen muutos muilta	0	0	0	1 958 830	1 958 830
Rahoituksen rahavirta	0	0	0	4 893 147	4 893 147
Vaikutus maksuvalmiuteen	-5 671 577	-2 350 000	-8 021 577	0	8 021 577

Kirkkonummen Veden investointien toteuma

Talousarvioon kirjattu määräraha investoinneille vuodelle 2024 oli 9 050 000 EUR. Kesäkuussa kunnanvaltuusto lisäsi talousarvioon 2 200 000 EUR määrärahan, jolloin investointien suunniteltu kokonaissumma nousi ennätyselliseen 11 250 000 euroon. Kirkkonummen Veden Investointien kokonaistoteuma vuonna 2024 oli 8 205 618 EUR. Suurin yksittäinen investointi oli Kylmälän vesiosuuskunnan verkosto-omaisuuden hankinta.

Alla olevassa taulukossa on esitetty Kirkkonummen Veden investointien toteuma tilanteessa 31.12.2024

Kirkkonummen Veden investointiohjelma 2024	TA 2024	Toteuma 12/24	Selite
Suunnittelut	-350 000	-106 657	
Uusien kaavahankkeiden yleissuunnittelukustannukset	-90 000	-2 736	
Villa Hagan puisto	-20 000	-2 736	Yleissuunnittelu aloitettu
Killinmäki	-20 000		Hanke siirtynyt vuoteen 2027
Eerikinkartano	-30 000		Yleissuunnittelu aloitettu
Tassumäki	-20 000		Yleissuunnittelu käynnistymässä
Uusien kaavahankkeiden rakennussuunnittelukustannukset	-120 000	-46 399	
Läntinen Gesterby	-20 000	-13 626	Suunnittelutyö valmistui
Muut rakennussuunnittelukustannukset		-32 773	Eri kohteiden suunnittelukustannuksia
Saneeraushankkeiden rakennussuunnittelukustannukset	-30 000	-1 284	
Ristikalliontie	-30 000		Alkaa 2025
Länsilenkki		-1 284	Kuvauskustannuksia suunnittelun pohjaksi
Kirkkonummen Veden omien saneeraussuunnittelukustannukset	-110 000	-56 238	
Omat verkostosuunnittelut	-60 000		Omaa verkostosuunnittelua
JVPt	-30 000		Omaa pumppaamoiden suunnittelua
Laitokset	-15 000		Ei aloitettu
Pienet ennakoimattomat suunnittelukohteet	-5 000		Ei aloitettu
Prosessiautomaatiokehitys		-56 238	Prosessiautomaation uudistukseen liittyvä pohjatyö. Itse saneeraus käynnistyy 2025
Investointikohteiden kustannukset	-7 440 000	-4 088 073	
Edelliseltä vuodelta ylivuotisina jatkuvat rakennushankkeet	-1 740 000	-2 686 694	
Kirkkonummen ylikukusilta	-100 000	-106 016	Siltaremontin yhteydessä uusittiin vesijohtoa ja rakennettiin mittakaivoja
Luostarinrinne	-40 000	-160 020	Vuoden -23 laskutus jäi ennustetusta, joten toteuma siirtynyt vuodelle -24
Juhlakallio	-1 000 000	-1 981 874	Vuoden -23 laskutus jäi ennustetusta, joten toteuma siirtynyt vuodelle -24
Sokeritehtaan tie	-600 000	-312 027	Urakkatarjouksen kautta summa tarkentunut
Munkinmäentien saneeraus		-51 747	Suunnitteluprojektin viimeistely venyi vuodelle -2024

Vesitorinmäen asemakaava-alue	0	-75 010	Urakan työt valmistuivat syksyllä -23, mutta taloudellisen loppuselvityksen loppuun saattaminen venyi vuodelle -24
Gesterbyn asemakaava-alue			Urakka suunnittelussa
Asemakaavahankkeiden rakentaminen	-4 600 000	-1 198 668	
Sarvikinportti / Riistametsä	-1 000 000	-143 948	Urakkatarjouksen kautta summa tarkentunut
Sarvikinportti		-56 746	Valmistuu toukokuu 2025
Masalanportti 2.vaihe	-100 000	-50 335	Salmtien saneeraus
Kolabacken	-3 000 000	-934 878	Urakkatarjouksen kautta summa tarkentunut
Tolsanmäki	-500 000	-12 761	Hanke käynnistyi
Verkostojen yhteissaneeraushankkeet kuntatekniikan kanssa	-1 100 000	-202 711	
Kirkkonummentie ja Överbyntie	-500 000		Ei ole alkanut vielä
Munkinmäentie välillä Purokummunitie- Munkkulan silta	-300 000	-68 129	2. vaihe käynnistyi Munkinmäentiellä syksyllä 2024
Veikkola, alue 12	-250 000	-56 352	Hanke käynnistyi syksyllä 2024
mt 110 jk+pp	-50 000	-2 000	Pientä verkoston siirtoa
Masalan keskustan asemakaava-alue		-76 230	Masalantien saneerausta
Kirkkonummen Veden investoinnit	-1 260 000	-1 828 292	
Veikkolan VT	-20 000		Ei aloitettu
JV saneeraukset	-150 000	-412 238	Tehty enemmän, koska muiden hankkeiden aikataulut eivät edenneet. Sukituksia ja pantakorjauksia
Pumppaamosaneeraukset	-40 000	-230 565	Tehty enemmän, koska muiden hankkeiden aikataulut eivät edenneet
Linjapumppaamojen saneeraukset	-500 000	-77 080	Aloitetaan vuonna 2025
VJ saneeraukset	-130 000	-57 212	Pienet vesijohtojen saneeraukset
Pienet muutokset	-40 000	-294 553	Tehty parannuksia mm. varautumiseen ja turvallisuuteen
Meikon saneeraus	-100 000	-34 726	Pienempiä korvausinvestointeja elinkaari raportin perusteelta
Vedenottamoiden saneeraus			Ei toteutunut
Luoman runkovesijohdon saneeraus ja paineviemärin rakentaminen	-500 000	-262 536	Paineenkorottamo Luomaan, työ alkoi 2024 lopulla
Luoman runkovesijohdon saneeraus ja paineviemärin rakentaminen, korvaus johtosirrosta	250 000		Odottaa
Luoman runkovesijohdon san 1		-269 140	Suuntaporusta Luomassa vuoden alussa 2024
Etäluenta	-30 000	-11 528	Etäluentamittareita. Varastossa tavaraa, joten ei tarvetta koko summalle
Mitta-asetat		-21 653	Veikkolan ja keskustan mittakaivojen asennusta
Kuorma-auto		-157 061	Kuorma-auton toimitus siirtynyt vuodelta 2023 vuodelle 2024
Kylmälän VOK	-2 200 000	-2 182 597	
Kylmälän VOK verkoston osto	-2 200 000	-2 182 597	Kylmälän vesiosuuskunta
Yhteensä	-11 250 000	-8 205 619	

Kirkkonummen veden tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot

Kirkkonummen Vesi - liikelaitos
KIRKKONUMMEN KUNTA

TULOSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2024		1.1. - 31.12.2023	
Liikevaihto		10 967 135,01		9 562 503,17
Liiketoiminnan muut tuotot		123 479,53		137,86
Muut tuet ja avustukset		0,00		1 400,00
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-2 255 387,06		-1 967 469,93	
Palvelujen ostot	-3 887 625,94	-6 143 013,00	-3 239 061,94	-5 206 531,87
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-1 212 353,23		-1 153 983,27	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-243 170,01		-222 032,46	
Muut henkilösivukulut	-30 139,96	-1 485 663,20	-47 061,92	-1 423 077,65
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 336 522,35		-2 263 397,59	
Kertaluonteiset poistot	0,00	-2 336 522,35	0,00	-2 263 397,59
Liiketoiminnan muut kulut		-132 716,67		-108 409,74
Liikelylijäämä (-alijäämä)		992 699,32		562 624,18
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	0,00		0,00	
Muut rahoitustuotot	0,00		0,00	
Kunnalle maksetut korkokulut	0,00		0,00	
Muille maksetut korkokulut	0,00		0,00	
Korvaus peruspääomasta	-15 011,10		-15 011,10	
Muut rahoituskulut	-1 739,41	-16 750,51	-58,08	-15 069,18
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		975 948,81		547 555,00
Satunnaiset tuotot ja -kulut				
Satunnaiset tuotot		0,00		0,00
Satunnaiset kulut		0,00		0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		975 948,81		547 555,00
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys(+)		11 779,96		12 517,39
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		987 728,77		560 072,39
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT				
Sijoitetun pääoman tuotto, %		6,05		3,60
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %		6,05		3,60
Voitto, %		8,90		5,73

Kirkkonummen Vesi - liikelaitos

Kirkkonummen kunta

Tuloslaskelman 2024 tunnusluvut

Sijoitetun pääoman tuotto, %

*Tunnusluku kertoo liikelaitokseen sijoitetun pääoman tuoton eli mittaa liikelaitoksen suhteellista kannattavuutta**= 100 x (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Muille maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Sijoitettu korollinen vieras pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)*

Tunnusluvun tase-erät lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona

Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä		975 948,81
Kunnalle maksetut korkokulut		0,00
Muille maksetut korkokulut		0,00
Korvaus peruspääomasta		15 011,10
		<u>990 959,91</u>
Oma pääoma 1.1.	15 799 944,28	
Poistoero 1.1.	81 406,99	
Oma pääoma 31.12.	16 787 673,05	
Poistoero 31.12.	69 627,03	
Oma pääoma keskiarvo		16 369 325,68
Korollinen vpo 1.1	0,00	
Korollinen vpo 31.12.	0,00	
Korollinen vpo keskiarvo		<u>0,00</u>
		16 369 325,68
		6,05

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %

*Tunnusluku kertoo kunnan liikelaitokseen sijoittaman pääoman tuoton**= 100 x (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Lainat kunnalta + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)*

Tunnusluvun tase-erät lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona

Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä		975 948,81
Kunnalle maksetut korkokulut		0,00
Korvaus peruspääomasta		15 011,10
		<u>990 959,91</u>
Oma pääoma 1.1.	15 799 944,28	
Poistoero 1.1.	81 406,99	
Oma pääoma 31.12.	16 787 673,05	
Poistoero 31.12.	69 627,03	
Oma pääoma keskiarvo		16 369 325,68
Lainat kunnalta 1.1.	0,00	
Lainat kunnalta 31.12.	0,00	
Lainat kunnalta keskiarvo		<u>0,00</u>
Oma pääoma ja lainat keskiarvo yhteensä		16 369 325,68
		6,05

Voitto, %

*Tunnusluku kertoo, kuinka suuren prosentuaalisen osuuden liikelaitoksen yli/alijäämä ennen varauksia ja veroja muodostavat liikevaihdosta. Jos prosenttiluku on negatiivinen, liikelaitoksen toiminta on tappiollista**= 100 x (Yli-/alijäämä ennen varauksia / Liikevaihto)*

Yli- /alijäämä ennen varauksia		975 948,81
Liikevaihto		10 967 135,01
		8,90

Kirkkonummen Vesi -liikelaitos
Kirkkonummen kunta

Rahoituslaskelma

	1.1. -31.12.2024	1.1. -31.12.2023
Toiminnan rahavirta		
Liikeliikemää (-allijäämä)	992 699,32	562 624,18
Poistot ja arvonalentumiset	2 336 522,35	2 263 397,59
Rahoitustuotot ja -kulut	-16 750,51	-15 069,18
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjausevät	0,00	13 028,48
	<u>3 312 471,16</u>	<u>2 823 981,07</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-8 205 618,34	-6 172 302,17
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyöd.luovutustulot	0,00	0,00
	<u>-8 205 618,34</u>	<u>-6 172 302,17</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-4 893 147,18	-3 348 321,10
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys		
Antolainasaamisten vähennys	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalta	0,00	0,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnilta	0,00	0,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	0,00	0,00
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos muilta	-1 072 071,01	-528 464,01
Saamisten muutos kunnalta	4 006 387,97	2 809 194,05
Korottomien velkojen muutos kunnalta	0,00	0,00
Korottomien velkojen muutos muilta	1 958 830,22	1 067 591,06
	<u>4 893 147,18</u>	<u>3 348 321,10</u>
Rahoituksen rahavirta	4 893 147,18	3 348 321,10
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 01.01.	0,00	0,00
	0,00	0,00
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 v	-5 334 944,03	5 496 534,97
Investointien tulorahoitus, %	40,37	45,54
Laskennallinen lainahoitokate	0,00	0,00
Kassan riittävyys, pv	0,00	0,00
Quick ratio	3,21	5,43
Current ratio	3,21	5,43

Kirkkonummen Vesi - liikelaitos
KIRKKONUMMEN KUNTA

Rahoituslaskelman 2024 tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

vuosi 2020	-1 663 182,44
vuosi 2021	3 581 415,92
vuosi 2022	988 290,77
vuosi 2023	-3 348 321,10
vuosi 2024	-4 893 147,18
yhteensä	-5 334 944,03

Investointien tulorahoitus, %

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella

= 100 x (Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset - Tuloverot) / Investointien omahankintameno

Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	975 948,81
Poistot ja arvonalentumiset	2 336 522,35
	<hr/>
	3 312 471,16
Investointien omahankintameno	8 205 618,34
	40,37

Laskennallinen lainanhoitokate

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia veloitteita.

= (Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korkokulut - Tuloverot) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	975 948,81
Poistot ja arvonalentumiset	2 336 522,35
Korkokulut	0,00
tuloverot	0,00
	<hr/>
	3 312 471,16
Korkokulut	0,00
Laskennalliset lainanlyhennykset	0,00
	<hr/>
	0,00
	0,00

Lainanhoitokate

Tunnusluku kertoo tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun

= (Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korkokulut - Tuloverot) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	975 948,81
Poistot ja arvonalentumiset	2 336 522,35
Korkokulut	0,00
	<hr/>
	3 312 471,16
Korkokulut	0,00
Lainanlyhennykset	0,00
	<hr/>
	0,00
	0,00

Kassan riittävyys, pv

Tunnusluku ilmaisee monenko päivän kassastamaksut voidaan kattaa tilinpäätöspäivän kassavaroilla

= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Rahavarat 31.12.	0,00
Kassasta maksut	
Tulos; materiaalit ja palvelut	6 143 013,00
Tulos; henkilöstökulut	1 485 663,20
Tulos; liiketoiminnan muut kulut	132 716,67
Tulos; korkokulut kunnalle	0,00
Tulos; korkokulut muille	0,00
Tulos; korvaus peruspääomasta	15 011,10
Tulos; muut rahoituskulut	1 739,41
Rahoitus; Investointimenot	8 205 618,34
Rahoitus; pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle	0,00
Rahoitus; pitkäaikaisten lainojen vähennys muille	0,00
	<hr/>
	15 983 761,72
	0,00

Quick ratio (hyvä: yli 1, tyydyttävä: 0,5–1, heikko: alle 0,5)

Tunnusluku kuvaa rahoitusomaisuuden riittävyyttä lyhytaikaisten veloitteiden hoitamiseen

= (rahat ja pankkisaamiset + Rahoitusarvopaperit + Lyhytaikaiset saamiset) / (Lyhytaikainen

vieras pääoma - Saadut ennakot)

Rahat ja pankkisaamiset	0,00
Lyhytaikaiset saamiset	9 890 914,32
	<hr/>
	9 890 914,32
Lyhytaikainen vieras pääoma	3 085 891,05
	3,21

Current ratio (hyvä: yli 2, tyydyttävä: 1–2, heikko: alle 1)

= (Vaihto-omaisuus + Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut

ennakot)

Lyhytaikaiset saamiset	9 890 914,32
Rahat ja pankkisaamiset	0,00
	<hr/>
	9 890 914,32
Lyhytaikainen vieras pääoma	3 085 891,05
	3,21

Kirkkonummen Vesi - liikelaitos

Tase

Kirkkonummen kunta

	1.1. - 31.12.2024	1.1. - 31.12.2023		1.1. - 31.12.2024	1.1. - 31.12.2023
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	30 406 902,01	24 537 806,02	OMA PÄÄOMA	16 787 673,05	15 799 944,28
Aineettomat hyödykkeet	367 402,72	485 648,14	Peruspääoma	300 221,93	300 221,93
Aineettomat oikeudet	15 944,14	24 406,37	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	15 499 722,35	14 939 649,96
Muut pitkävaikutteiset menot	351 458,58	461 241,77	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	987 728,77	560 072,39
Aineelliset hyödykkeet	30 039 499,29	24 052 157,88	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	26 086 950,66	20 955 794,88	Kertynyt poistoero	69 627,03	81 406,99
Koneet ja kalusto	21 957,24	75 300,63	VIERAS PÄÄOMA	23 440 516,25	21 481 686,03
Ennakkomaksut ja keskener.hankinnat	3 930 591,39	3 021 062,37	Pitkäaikainen	20 354 625,20	19 118 069,87
VAIHUVAT VASTAAVAT	9 890 914,32	12 825 231,28	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		
Saamiset	9 890 914,32	12 825 231,28	Lainat kunnalta	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset	9 890 914,32	12 825 231,28	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Myyntisaamiset	4 473 407,79	3 401 336,78	Liittymismaksut kunta	1 213 246,03	1 213 246,03
Siirtosaamiset	0,00	0,00	Liittymismaksut ja muut velat	19 141 379,17	17 904 823,84
Muut saamiset kunnalta (yhdystili)	5 417 506,53	9 423 894,50	Lyhytaikainen	3 085 891,05	2 363 616,16
Rahat ja pankkisaamiset	0,00	0,00	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	0,00
*** VASTAAVAA			Lainat kunnalta	0,00	0,00
YHTEENSÄ	40 297 816,33	37 363 037,30	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
			Ostovelat	2 296 572,58	1 655 895,57
			Korottomat muut velat kunnille	0,00	0,00
			Muut velat	421 679,39	371 066,31
			Siirtovelat	367 639,08	336 654,28
			*** VASTATTAVAA		
			YHTEENSÄ	40 297 816,33	37 363 037,30
LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT					
Omavaraisuusaste, %				41,83	42,51
Suhteellinen velkaantuneisuus, %				211,35	224,64
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 e				16 487	15 500
Lainakanta 31.12., 1000 e				0	0
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 e				0	0
Lainasaamiset 31.12., 1000 e				0	0

Kirkkonummen Vesi - liikelaitos
KIRKKONUMMEN KUNTA

Taseen 2024 Tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakaavaraisuutta ja alijäämän sietokykyä

= 100 x (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Oma pääoma	16 787 673,05	
Poistoero	69 627,03	16 857 300,08
Koko pääoma		40 297 816,33
		41,83

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun

= 100 x (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Vieras pääoma	23 440 516,25	
Saadut ennakot	0,00	
	23 440 516,25	
Käyttötulot	11 090 614,54	
	211,35	

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €

Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)

Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

15 499 722,35
987 728,77
16 487 451,12

Lainakanta 31.12., 1000 e

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Liikelaitoksen lainakanta = korollinen vieras pääoma

Pitkäaikainen

Lainat kunnalta

Lyhytaikainen

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta

Lainat julkisyhteisöiltä

2024

2023

0,00

0,00

0,00

0,00

0,00

0,00

0,00

0,00

Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 e

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokra-vastuut

Liikelaitoksen lainakanta = korollinen vieras pääoma

Pitkäaikainen

Lainat kunnalta

Lyhytaikainen

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta

Lainat julkisyhteisöiltä

0,00

0

0,00

0

0,00

0

0,00

0

0,00

0

0,00

0

Lainat ja vuokravastuut, euro/asukas, 1000 e

= Lainat ja vuokravastuut 31.12./ asukasmäärä

Asukasmäärä 31.12.2024

0,00

0

41 660

41 160

Lainasaamiset 31.12., 1000 e

= Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Pysyviin vastaaviin merkityt antolainat

0,00

0,00

Kirkkonummen Vesi - liikelaitos
Kirkkonummen kunta

Tilinpäätöksen liitetiedot 2024

Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

1. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvosteluperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Peruspääomalle on määritelty korvaus kunnalle maksettavaksi korkona. Korko on 5 % avaavassa taseessa määritellystä peruspääomasta 300 221,93.

2. Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Vesilaitos - liikelaitoksen tilinpäätöksen laadinnassa on noudatettu kirjapitolautakunnan kuntajaoston v.2019 yleisohjetta kunnallisen liikelaitoksen kirjanpidollisesta käsittelystä, v.2020 yleisohjetta kunnan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta sekä vuoden 2020 liitetieto-ohjetta.

Menot ja tulot on kirjattu suoriteperusteisesti.

3. Selvitys edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuudesta päättyneen tilikauden tietojen kanssa sekä liitetietojen esittämistapa

Kylmälän vesiosuuskunta ostettiin 31.12.2024, KH 17.06.2024 § 58. Kaupassa ei käytetty rahaa vaan Kirkkonummen vedelle siirtyi vesi- ja jätevesiverkosto, jonka käypä arvo on 2 182 597,00 euroa, liittymismaksuvelat 1 236 555,33 euroa ja rahalaitosvelat 855.700,00 euroa.

Näiden ero 90 341,66 euroa on kirjattu vesilaitoksen muihin tuottoihin.

Yhdystilin saldo on esitetty taseessa omalla rivillään lyhytaikaisissa saamisissa; Muut saamiset kunnalta 5 417 506,53 euroa (v.2023 9 423 894,50 euroa)

Tilinpäätöksen liitetiedot on esitetty kirjapitolautakunnan kuntajaoston v.2020 ohjeiden mukaan vastaavasti kuin Kirkkonummen kunnan tilinpäätöksessä noudattaen liitetietonumerointia 1–46.

Menojäämäpalkkoja on jaksotettu 51 102,35 euroa (v.2023 20 915,43 euroa)
Lomapalkkavelan lisäystä kirjattiin 890,28 euroa (v. 2023 17 363,36 euroa).
Lomapalkkavelan lomapäivien määrittelyssä käytettiin Kvtes:n vuosilomaluvun A-taulukkoa.

4. Laki vesihuoltolain muuttamisesta (2014) edellyttää, että hulevesien viemärointi eriytetään kirjanpidossa, mikäli kunta on päättänyt, että vesihuoltolaitos huolehtii huleveden viemäroinnistä.

Huleveden verkostot siirretty kunnan alle 01.04.2021 alkaen, KV 16.11.2020 § 85

Tästä syystä huleveden tuloslaskelma ja tase ei esitetty.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6. Toimintatuotot tehtävälueittain	2024	2023
Ulkoisen liikevaihto	10 462 260,23	9 071 042,84
Liikevaihto kunta/vesilaitos	504 874,78	490 060,33
Liiketoiminnan muut ulkoiset tuotot	123 479,53	1 400,00
Liiketoiminnan muut sisäiset tuotot		
Taseyksikön toimintatuotot yhteensä	11 090 614,54	9 562 503,17

11. Selvitys suunnitelman mukaisista poistoista ja niiden muutoksista

Kirkkonummen kunta on vahvistanut suunnitelmapoistojen perusteet 1.1.2013 alkaen (Kvalt 17.6.2013 § 105). Rakennusten ja peruskorjausten osalta poistosuunnitelma on muutettu alkaen 1.1.2015 Kunnan valtuuston päätöksellä 14.3.2016 §25. Kiinteiden rakenteiden ja laiteiden menojäännöspoisto on siirtynyt tasapoistomenettelyyn alkaen 1.1.2024 Kunnan valtuuston päätöksellä 30.10.2023 § 84.

Poistosuunnitelman poistomenetelmät ja poistoajat omaisuusryhmittäin

Aineettomat oikeudet	3–30 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	3 vuotta	Tasapoisto
Rakennukset ja rakennelmat	10–50 vuotta	Tasapoisto
Rakennusten peruskorjaukset	5 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
- Kadut, tiet, torit ja sillat, puistot	15 vuotta	Tasapoisto
-Sillat, laiturit ja uimalat	10 vuotta	Tasapoisto
- Muut maa- ja vesirakenteet	15 vuotta	Tasapoisto
- Vedenjakelu- ja viemäriverkko	30 vuotta	Tasapoisto
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistus	15 vuotta	Tasapoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 vuotta	Tasapoisto
Sähkö-, vesi- yms. laitosten koneet	10 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 vuotta	Tasapoisto
Liikenteen ohjauslaitteet	10 vuotta	Tasapoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto		
- Rautaiset alukset	15 vuotta	Tasapoisto
- Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8 vuotta	Tasapoisto
- Muut kuljetusvälineet	5 vuotta	Tasapoisto
- Muut liikkuvat työkoneet	5 vuotta	Tasapoisto
- Muut raskaat koneet	10 vuotta	Tasapoisto
- Muut kevyet koneet	5 vuotta	Tasapoisto
-Sairaala- terveydenhuolto- yms. laitteet	5 vuotta	Tasapoisto
Atk-laitteet	3 vuotta	Tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	3 vuotta	Tasapoisto

14.	Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely		
		2024	2023
	Satunnaiset tuotot		
	Satunnaiset tuotot yhteensä	0,00	0,00
	Satunnaiset kulut		
	Satunnaiset kulut yhteensä	0,00	0,00
	Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	0,00	0,00
16.	Erittely poistoeron muutoksesta	2024	2023
	Investointivaraukseen sisältyvä poistoeron muutos	11 779,96	12 517,39
	Suunnitelman muk. poistojen ja verotuksessa tehtyjen poistojen muutos		
	Poistoeron muutokset yhteensä	11 779,96	12 517,39

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

19.	Pysyvät vastaavat, Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset tase-eräkohtaisesti						
	1.1.2024	oikaisu- erä	siirrot	*) ostot +	myynnit -	poistot	31.12.2024
	Aineettomat hyödykkeet						
	Muut pitkävaikutteiset menot	485 648,14	0,00	0,00	0,00	118 245,42	367 402,72
	Aineettomat hyödykkeet yhteensä	485 648,14	0,00	0,00	0,00	118 245,42	367 402,72
	Aineelliset hyödykkeet						
	Kiinteät rakenteet ja laitteet	20 955 794,88	0,00	5 113 492,32	2 182 597,00	2 164 933,54	26 086 950,66
	Koneet ja kalusto	75 300,63	0,00	0,00	0,00	53 343,39	21 957,24
	Ennakkomaksut ja keskeneräiset	3 021 062,37	0,00	-5 113 492,32	6 023 021,34	0,00	3 930 591,39
	Aineelliset hyödykkeet yhteensä	24 052 157,88	0,00	0,00	8 205 618,34	2 218 276,93	30 039 499,29
	Sijoitukset						
	Kuntayhtymäosuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Sijoitukset yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Pysyvät vastaavat yhteensä	24 537 806,02	0,00	0,00	8 205 618,34	2 336 522,35	30 406 902,01

*) Kylmälän vesiosuuskunnan osto 31.12.2024, siirtyvä vesihuoltoverkostot laitteineen

23. Saamisten erittely	2024		2023	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Myyntisaamiset tytäryhteisöiltä		219 221,91		151 729,50
Myyntisaamiset jäsenkuntayhtymiltä		2 969,07		667,32
Myyntisaamiset osakkuusyhteisöiltä		24 360,50		17 947,50
Muut myyntisaamiset		4 226 856,31		3 230 992,46
Muut saamiset kunnalta		5 417 506,53		9 423 894,50
Siirtosaamiset		0,00		0,00
Saamiset yhteensä		9 890 914,32		12 825 231,28

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

30. Vieras pääoma	2024		2023	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Velat muille				
Ostovelat		2 296 572,58		1 655 895,57
Muut velat kunnalle, liittymismaksut		421 679,39		371 066,31
Muut velat muille	20 354 625,20	0,00	19 118 069,87	0,00
Siirtovelat		367 639,08		336 654,28
Koroton vieras pääoma yhteensä	20 354 625,20	3 085 891,05	19 118 069,87	2 363 616,16

32. Erittely liittymismaksuista	2024		2023	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Liittymismaksut ja muut velat				
Sisäiset liittymismaksut	1 213 246,03		1 213 246,03	
Liittymismaksut muille	19 141 379,17		17 904 823,84	
Liittymismaksut ja muut velat yhteensä	20 354 625,20		19 118 069,87	

33. Siirtovelat	2024		2023	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Lomapalkkavelkajaksotus			316 525,83	315 635,55
Muut menojäämät			51 113,25	21 018,73
			0,00	0,00
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä			367 639,08	336 654,28

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

42. Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2024		2023	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Vesilaitos			21	22
44. Henkilöstökulut	2024		2023	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Palkat ja palkkiot			1 212 353,23	1 153 983,27
Henkilösivukulut				
Eläkekulut			243 170,01	222 032,46
Muut henkilösivukulut			30 139,96	47 061,92
			1 485 663,20	1 423 077,65

Kirkkonummen Vesi -liikelaitos
Kirkkonummen kunta

Luettelot ja selvitykset

Tilinpäätöksiäkirjat sekä luettelot kirjanpito- ja kirjasto-asiakirjoista esitetään yhdessä Kirkkonummen kunnan tilinpäätöksen kanssa. Liikelaitokselle on laadittu erilliset varmentavat asiakirjat.